
1945 год

Студзень

1 — Навагодні загад кіраўніка Галоўнага Кіраўніцтва Вайсковых Спраў БЦР палкоўніка Канстанціна Езавітава.

7 — Ліст епіскапату Беларускай Аўгакефальнай Праваслаўнай Царквы (далей — БАПЦ) да Камітэту Вызвалення Народаў Расеі (старшыня генэрал Андрэй Уласаў). Падпісаны мітрапалітам Пантелеймонам (Ражноўскім), які скапамі: Вэнэдыктам (Бабкоўскім), Сыцяпам (Сеўбам), Грыгорам (Барышкевічам). (Адсутны ў лісьце япіскап Апанас (Мартас) паслугоўваў тады ў казакоў генэрала Пятра Краснова.)

14—17 — першы на эміграцыі (Х) пленум Беларускай Цэнтральнай Рады (БЦР) у Бэрліне прыме новы Статут арганізацыі.

15 — мэмарандум да прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага, у якім патрабуецца пашырыць склад БЦР. Ад грамадзянства дакумент падпісалі: ген. Каству Езавітав, Пётра Бакач, Б. Бужынскі, Хвадар Ільляшэвіч, Мікола Клінцэвіч, Сяргей Хмара (Сіняк), Аляксей Анішчык (Чэмэр) і Піражко ва.

24 — адозва прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага „Да зброю!“

Люты

23 — япіскапы зь Беларусі падалі просьбу ў Сынод Расейскай Зарубежнай Праваслаўнай Царквы (РЗПЦ) у Бэрліне аб прыняцыі іх пад яе апеку.

Апошнія месяцы на Радзіме. Першы зьлева: Мар'ян Печоевіч, трэці: Хвадар Ільляшэвіч, чацверты: Станіслаў Станкевіч. Вільнія. Красавік, 1944.

Выйшаў № 1 „Ведамасця ў Беларускага Інфармацыйнага Бюро“; рэд. Сяргей Хмара–Сіняк (Бэрлін).

Сакавік

15 — мэмарандум да прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ад группы 11 асабаў, якія дамагаюцца фармавання складу Рады з прадстаўнікі беларускіх палітычных партый.

18 — на паседжаныні Прэзыдыуму ўнесены зьмены ў Статут БЦР; яго публікавацца ў газэце „Раніца“.

25 — пар ад Беларускага Нацыянальнага Вайсковага Аддзелу ў Гіршоў (Нямеччына), які прымае прэзыдэнт БЦР Радаслава Астроўскага ў атачэнні афіцэраў.

Красавік

7 — у Балтыцкім моры, блізу Кёнігсбергу, савецкай авіяцыі ўзімішчаны параплаў, на якім знаходзіліся 295 юнакі—беларусы, што плылі ў Нямеччыну.

Травень

Выезд з Бэрліну беларускіх выгнанцаў, што не пажадалі паўторна апынуцца пад савецкай акупацыяй, у акупацыйныя зоны заходніх альянтаў (Англіі, Францыі, ЗША).

Чэрвень

6 — у Рэгенсбургу (Амэрыканская зона акупацыі Нямеччыны) створаны Беларускі Нацыянальны Камітэт (БНК): Аляксандар Руслак, Васіль Жданюк, Дэмаша, Аўгент Каҳаноўскі (Калубовіч), Васіль Кендыш, Тодар Шыбуц, Ксэнрафонт Вайцяхоўскі, Язэп Дацінёвіч, Алесь Вініцкі, Аліксандар Банкет.

12 — у Кірхгайме (Аўстрывія) створаны Беларускі Камітэт Непаваротцаў у складзе: Алесь Салавей (сапр. Альфрэд Радзюк, на эміграцыі Альфрэд Кадняк), Аляксандар Яцэвіч (псэўд. Алесь Змагар).

Ліпень

У Ватэнштэцце (Ангельская зона акупацыі Нямеччыны) ствараецца аселя беларускіх выгнанцаў.

15 — у Брайуншвайгу пачало працаваць Беларускае Бюро на Ангельскую Зону Акупацыі Нямеччыны: Анатоль Шкутка, Леанід Галіяк, Раіса Евец.

15 — першы ліст прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага „Да ўсіх беларускіх камітэтаў, бюро і г. д.“

У ДП-лягеры. 1948 г.

27 — другі ліст Радаслава Астроўскага „Да ўсіх беларускіх камітэтаў, бюро і г. д.“ з паданьнем імёнаў знайдзеных асо баў.

30 — першыя 48 выгнанцаў пасяляюцца ў лягеры для ДП (*displaced persons* — перамешчаныя асобы) ABC у Ватэнштэце.

Жнівень

10 — Эдвард Будзька арганізуе беларускую пачатковую школу ў лягеры ДП ABC у Ватэнштэце.

Верасень

23—24 — XI пленум БЦР у Ашэрсбэке (Баварыя) прымае пастанову пра самаро спуск.

Кастрычнік

15 — пачала першы год працы Беларуская гімназія ў ДП-лягеры ABC у Ватэнштэце (Нямеччына); дырэктар Вацлай Пануцэвіч.

26 — выйшаў № 1 часопіс Згуртаваньня Беларускіх Студэнтаў у Мюнхене „Студэнцкая весткі“; рэд. Міхась Рагуля.

Снежань

10 — адчынена Беларуская гімназія ў Рэгенсбургу; дыр. Аляксандар Орса.

10 — першы літаратурны вечар беларускіх пісьменнікаў у Рэгенсбургу.

18 — канцэрт беларускай опэрнай сипявачкі Ларысы Александровічай Парыжкай (Францыя).

25 — № 1 „Беларускіх навінаў“; рэд. Лявон Рыдлеўскі (Парыж).

У Чыкага (ЗША) ствараецца Беларуска-Амерыканская Нацыянальная Рада (БАНР). Закладчыкі: айцец Ян Тарасевіч, Ігнат Лабач, Язэп Варонка, Янка Чарапука-Змагар, Макар Аблажэй.

1946 год

Студзень

16 — зъезд былых беларуских вайскоўцаў у Лёндане (Вялікабрытанія) і закладзіны на ім Згуртаваньня Беларусаў Вялікабрытаніі (ЗБВБ). Першы старшыня — Вінцэнт Жук-Грышкевіч.

27 — у Рэгенсбургу, у беларускім лягеры ДП, БНК ладзіць съвяткаваныне ўгодкаў паўстаныня 1863 г. на беларускіх землях.

Выйшаў № 1 часапісу Згуртаваныя Беларускіх Студэнтаў у Мюнхене „Крывіцкі съветач“.

Люты

15—21 — побыт былога япіскапа зь Беларусі Філафея (Нарко) у беларускім лягеры ДП у Ватэнштэце (Нямеччына).

23 (10 лютага па старым стылі) — у Тыргайме (Нямеччына) РЗПЦ выдала паведамленыне аб „прынядзеці ў сваё лона“ былога япіскапаў зь Беларусі.

25 — у Рэгенсбургу праходзіць з'езд прадстаўнікоў беларускіх мясцовых лягераў ДП, на якім ствараецца Беларускі Цэнтральны Дапамаго вы Камітэт (БЦДК) у Нямеччыне.

Выйшаў № 1 часапісу Беларускага Праваслаўнага Аб'яднаныя ў Рэгенсбургу „Зьвініць званы Святой Сафіі“; рэд. Юрка Віцьбіч.

Сакавік

10 — выйшаў № 1 часапісу Згуртаваныя Крывіцкіх Скаўтаў на Чужыні (ЗКСЧ) „Скаўт“; рэд. Вандаў Пануцэвіч (Ватэнштэт).

17 — II сход сяброў Згуртаваныя Беларускіх Студэнтаў у Мюнхене.

24 — высвячэнне скаўцкіх съязгоў у цэрквях і скаўцкай прысяга першых звязаў ЗКСЧ у Рэгенсбургу і Ватэнштэце.

25 — урачыстое съяткаваныне Дня Незалежнасці Беларусі — Акту 25 Сакавіка 1918 г. з набажэнствамі, прамовамі і мастацкай праграмай:

— у Італіі: у Рыме, са съвяточнай імшой айца Пётры Татарыновіча;

— у Нямеччыне: у Ватэнштэце, Рэгенсбургу (служыў япіскап Апанас (Мартас), Ольдэнбург);

— у Францыі: у Парыжы, з прамовай презыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка, імшу служылі а. Францішак Чарняўскі і а. Уладзімер Фінькоўскі.

Красавік

1 — выйшаў № 1 часапісу Беларускага Цэнтральнага Дапамагавага Камітэту „Шляхам жыцьця“; рэд. Хведар Ільляшэвіч (Ватэнштэт).

9 — закладзіны Беларускага Літаратурнага Згуртаваныя „Шыпшына“ ў Міхэльсдорфе (Нямеччына); ініцыятары Юрка Віцьбіч і Натальля Арсеньева.

23 — Дзень скаўта ў Ватэнштэце; пастаноўка мастацкай самадзеянасцю камэдыі Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча „Пінская Шляхта“.

24 — у Мюнхене япіскап Вэнэдыкт (Бабюўскі) падпісае акт далу чэньня да РЗПЦ япіскапаў зь Беларусі.

25 — высьвячэнне і першая багаслужба ў беларускай праваслаўнай царкве Св. Еўфрасінні Полацкай у Рэгенсбургу. Службу вядзе япіскап Апанас (Мартас).

28 — велікодная багаслужба ў царкве Св. Еўфрасінні Полацкай у Рэгенсбургу з удзелам япіскапаў зь Беларусі.

30 — удзел беларускіх артыстых (В. Філіповіч і Лідзія Янушкевіч) у міжнародным паказе-канцэрце ў Мюнхене.

Травень

2 — першы літаратурны чацвер „Шыпішыны“ пры ўдзеле Юркі Віцьбіча, Масея Сяднёва, Янкі Золака і госьця Глеба Альгердзіча (Антона Адамовіча).

5 — з'езд беларускіх культурных прадстаўнікоў для дыскусіі „Крывічы ці беларусы?“ пад старшынствам д-ра Янкі Станкевіча ў Рэгенсбургу і падзел беларускага руху на дзьве групы: „крывічы“ і „зарубежнікі“.

5 — закладзена Беларускае Праваслаўнае Аб'яднаньне (БПА). У склад Управы ўваішлі: Натальля Арсеньева, Аляксандар Асіпchyк, Мікола Ігнатовіч, Іван Касяк, а. Мікалай Лапіцкі, Юрка Стукаліч (Юрка Віцьбіч), Масей Сяднёў і Тодар Шыбуэт.

6 — з'езд беларускіх прадстаўнікоў літаратуры і мастацтва ў Рэгенсбургу заклаў Беларускі (Крыўцкі) Фронт Літаратуры і Мастацтва.

7 — арганізацыйны сход Літаратурнага Аб'яднаньня „Шыпішына“ ў Рэгенсбургу. Бяруць удзел: Юрка Віцьбіч, Натальля Арсеньева, Уладзімер Сядура (Глыбінны).

7 — у Мюнхене Сынод РЗПЦ прымае пад сваю апеку кірауніцтва япіскапаў зь Беларусі.

25 — надзвычайны з'езд беларускіх студэнтаў у Мюнхене выносіць пастанову: зъмяніць назоў арганізацыі з „Крывіцкага Студэнцкага Згуртаваньня“ на „Беларускае Студэнцкае Згуртаваньне“ і часапісу „Крывіцкі съветач“ на „Беларускі Съветач“.

Чэрвень

1 — жалобнае адзначэнне ў Парыжы прадчаснай съмерці народнага песьняра Беларусі Янкі Купалы.

1—2 — зылёт беларускіх скайтаў (звязы „Зялёны дуб“ і „Сёстры во гнішча“) у Госыялары (Ангельская зона акупацыі Нямеччыны); кіраунікі: Вацлаў Пануцэвіч, Валянціна Жукоўская.

15 — з'езд сяброў Саюзу Беларусаў у Льежы (Бэльгія); арганізатор і старшыня Ўладыслав Рыжы-Рыскі.

17—24 — курсы малодшых кі раўні ю́ скайтаў у Ватэнштэце.

18 — удзел беларускай дзіцячай самадзейнасці ў Міжнародным дзіцячым фэсце ў Галендорфе (Нямеччына).

23 — закладзіны Крывіцкага Навукоўага Таварыства ім Я. Пранціша Скарыны ў Рэгенсбургу; старшыня д-р Янка Станкевіч.

23 — дзіцячы паказ „У Купальскую ночь“ паводле сцэнарыю С. Залужнага (Хведара Ільляшэвіча) у Ватэнштэце.

28—29 — съяткаванье Купальля ў Рэгенсбургу.

29 — паніхіда па Янку Купалу ў беларускай праваслаўнай царкве ў Рэгенсбургу.

Ліпень

6 — пастаноўка „Купальля“ мастацкай самадзейнасцю скайтаў у Ватэнштэце.

6—8 — I зылёт крывіцкіх скайтаў у Захадній Нямеччыне (кір. Вацлаў Панцэвіч) з прысутнасцю япіскапа Філафея (Нарко), у Ватэнштэце.

8 — літаратурны вечар Наталіі Арсеніевай, Хведара Ільляшэвіча, Масея Сяднёва ў Ватэнштэце.

21 — жалобнае мера прыемства па беларускім народным песьніяру Янку Купалу з вялікай музыкой-мастацкай праграмай зь яго твораў, наладжанае беларускай грамадзкасцю ў Мюнхене.

27 — пярэбары беларускага селішча з Рэгенсбургу ў Міхельсдорфі каля Каму (Нямеччына).

29 — Мэмарыял Ураду Беларускай Народнай Рэспублікі (БНР) да Мірнай канфэрэнцыі ў Парыжы.

Дэкларацыя Сярэдне-Эўрапейскага Фэдэрацыйнага Клубу ў Рыме (Італія) пры ўдзеле беларускага арганізацыі.

Жнівень

10 — Міжнародны студэнцкі баль студэнтаў Університету гораду Марбург (Нямеччына) на заканчэнні сэместру з праграмай беларускіх студэнтаў.

Верасень

11—12 — побыт а. Мікалая Лапіцкага ў Ватэнштэце.

12 — II з'езд Беларускага Праваслаўнага Аб'яднання адбыўся ў царкве Св. Еўфрасійны Полацкай у Рэгенсбургу. Старшинёй абіраецца япіскап Філафей (Нарко).

21 — беларускі канцэрт Беларускага Студэнцкага Згуртавання ў Шварцэнборне (Нямеччына).

22 — пачаліся курсы беларусаведы і францускай мовы, ладжанская Арганізацыя Беларускіх Рабочікаў у Францыі (АБРФ) у Парыжы; лектары інж. Мікола Абрамчык і інж. Лявон Рыдлеўскі.

25 — побыт былога беларускага япіскапа Апанаса (Мартаса) у Ватэнштэце.

26 — 1-ы выпуск матурыстых у Беларускай гімназіі ў Рэгенсбургу: Яраслаў Вініцкі, Алеся Заруцкая, Анатоль Занковіч, Лявон Малевіч і Алеся Трусевіч.

30 — закладзіны Студэнцкага Зьвязу Крывіцкіх Скаўтаў у Мюнхене.

30 — III Канфэрэнцыя Беларускай Незалежніцкай Партыі (БНП). Месца ня вызначанае.

Кастрычнік

10 — удзел беларускіх скаўтаў у супольным скаўцкім вогнішчы з скаўцкімі гульнямі і практыкаваннямі ў Вонгайме (Нямеччына).

13 — прысяга новых скаўтаў I сіцягу ў Ватэнштэце.

16 — агульны кангрэс беларускіх студэнтаў у Нямеччыне і закладзіны Цэнтралі Беларускіх Студэнцкіх Арганізацый (ЦБСА) у Мюнхене; старшыня Барыс Рагулія.

20 — выйшаў № 1 органу Галоўнага Кірауніцтва ЗКСЧ у Ватэнштэце „Скаўцкая Інфармацыйная Служба“; рэд. Вацлаў Пануцэвіч.

25 — у Парыжу адчынена Беларуская Каталіцкая Місія на чале з рэктарам а. Лявоном Гарошкам.

Выйшаў № 1 органу Сябрыны Беларускіх Мэтадыстых за мяжой „Хрысьціянскі съветач“ (Ватэнштэт).

Лістапад

3 — гасціваньне беларускай мастацкай самадзеянасці лягеру ДП Ватэнштэтту ў Госіляры (Нямеччына).

8 — дэлегацыя беларускіх каталікоў (а. Леў Гарошка, а. Францішак Чарняўскі і інж. Лявон Рыдлеўскі) сустрэлася ў Ватыкане з Папам Піем XII.

11 — літаратурны вечар Масея Сяднёва ў лягеры ў Міхэльсдорфе.

16 — агульны сход Беларускага Студэнцкага Згуртавання ў Мюнхене.

29 — Народны дом у лягеры ABC у Ватэнштэце адчыняецца мастацкай праграмай самадзеянасці. Пры адкрыцці прысутнічаюць ангельскія госьці.

30 — сіяцтаваньне ўгод каў Слуцкага збройнага чыну ў лягерах Рэгенсбургу, Міхэльсдорфе, Ватэнштэце (Нямеччына).

30 — выйшаў № 1 часапісу Згуртавання Беларусаў у Вялікабрытаніі „На Шляху“; рэд. Ян Амор (Лёндан).

Лягерную ўладу ў лягеры Міхэльсдорф пераняла група „Зарубежнікі“.

Снежань

1 — сівятыкаваньне ўгодкаў Слуцкага паўстання з іншэніроўкай паэмі *Міхася Машары „Съмерць Каствуся Каліноўскага“* ў Ватэнштэце.

2—3 — канцэрт Беларускага Тэатру Эстрады пад кірауніцтвам кампазытара Міколы Куліковіча ў Марбургу.

7—8 — по быт япіскапа Філафея (Нарко) у Марбургу.

15 — сівятыкаваньне ўгодкаў Слуцкага паўстання ў Госольярэ.

18 — зьезд сяброў Беларускага Студэнцкага Згуртавання ў Марбургу.

Адбыўся аб'езд беларускіх лягераў і грунаў у Нямеччыне япіскапам Апанасам.

Выйшаў № 1 часапісу Аб'яднання Беларускіх Лекараў на Чужыне „Мэдычная думка“; рэд. д-р Вітаўт Тумаш (Ватэнштэт).

1947 год

Студзень

1 — легалізацыя Саюзу Беларусаў у Бэльгіі (СББ): Уладыслай Рыжы-Рыскі, Васіль Юркіўскі, Адольф Субота і Валянцін Завадзкі.

8 — канцэрт беларускай песні, ладжаны студэнтамі—беларусамі ў Эгінгене (Нямеччына).

9 — урачыстасць першых угод каў 1-га сцягу крывіцкіх скайтаў у Ватэнштэце; галоўныя кіраунікі Вацлав Пануцэвіч, Валянцін Жук-Грышкевіч.

18—19 — адбываецца I зьезд Згуртавання Беларусаў у Вялікабрытаніі (ЗБВБ) у Лёндане: бяруць удзел Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Янка Буяк, Віктар Сянкевіч, Часлаў Куцель, Канстанцін Нор, Мікола Арцюх, Сымон Серафіновіч, Тадэвуш Бартуль, Каствуся Акула, Аляксандар Надсан; рэвізійная камісія: Максім Рудзь, Генрых Сянкевіч, Вэндышкт Кляйноў, Тодар Цімафеічык. У ліку сяброў да 5000 беларускіх жаўнероў.

25 — сымбалічнае вогнішча ў Народным доме з мастацкай праграмай у Ватэнштэце; кіраунік Валянцін Жук-Грышкевіч.

26 — вечарына з паказам п'есы „Міхалка“ і вакальна-музычнай праграмай самадзеянасці ў Ватэнштэце.

27 — беларускі канцэрт самадзейнасці для ангельскіх гасцей *IRO (International Refugee Organization — Міжнародная Арганізацыя Ўцекачоў)* ды YMCA ў Ватэнштэце.

Люты

1 — выйшаў № 1 часапісу СББ „Беларуская Праўда“; рэд. Уладыслай Рыжы—Рыскі (Шарлеруа).

9 — сход сяброў Аб'яднання Беларускіх Рабочнікаў у Францыі (АБРФ) у Парыжы; інж. Лявон Рыдлеўскі.

14 — біскуп Баляслав Слосканс адведаў беларускія лягеры ДП у Нямеччыне.

16 — I з'езд сяброў СББ у Шарлеруа; старшыня Ўладыслай Рыжы—Рыскі, сакратар Адольф Субота.

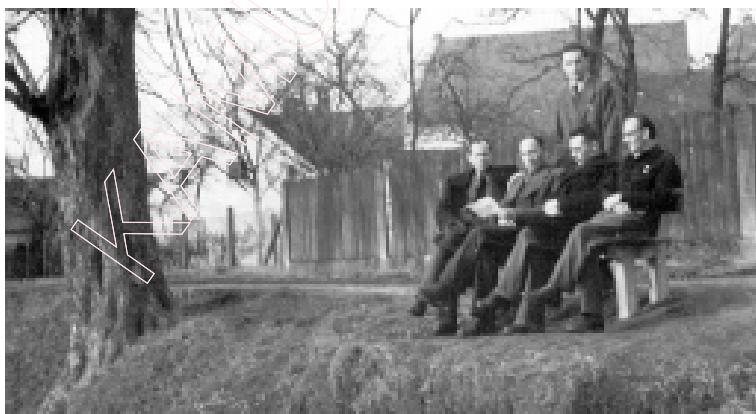
24 — жалобна-ўрачыстая ўгодкі дні нараджэння і съмерці беларускага народнага паэты Янкі Купалы з дакладам Валянціны Жукўскай у Ватэнштэце.

27 — канцэрт з батлеечнымі паказамі ў беларускім лягеры ABC у Ватэнштэце.

Сакавік

3 — II з'езд сяброў Беларускага Студэнцкага Згуртавання ў Марбургу; старшыня Барыс Рагуля.

16 — 1-ы выпуск матурыстычных ватэнштэцкай беларускай гімназіі зь вечарынай і канцэртам вучняў.

Пасля з'езду працоўнікоў Беларускага Нацыянальнага Цэнтра. Мікола Кунцэвіч, Станіслаў Станкевіч, Леанід Галік, Мікола Панькоў. Стай — Кірылік (?) Остэргофэн, 1947 г.

23 — урачыстасць памяці Кастуся Каліноўскага, ладжана я ЗКСЧ у Ватэнштэце.

23 — маленыне за Беларусь у касыцёле Сьв. Сэрца ў Шарлеруа, ладжанае СББ.

24 — вечар памяці загінуўшых за волю Беларусі і высьвячэннне 1-га штандару Жаночага Звязу ў Ватэнштэце, кіраўнік Валянціна Жукоўская.

25 — урачыстыя съяткаваныні дня абавязчэння БНР з небажэнствамі ды адпаведнымі праграмамі:

— Англія: Лёндан;

— Бэлгія: Шарлеруа;

— Нямеччына: Мюнхэн, Остэргофэн, Ватэнштэт, Міхэльсдорф, Госьляр і ва ўсіх лягерах, дзе былі беларускія групы.

25—27 — выстава беларускага народнага мастацтва ў Остэргофене.

29 — I з'езд беларускіх лекараў у Марбургу і стварэннне Аб'яднаннія Беларускіх Лекараў на Чужыні (АБЛЧ); старшыня д-р Вітаўт Тумаш.

Красавік

2 — закладзена беларуская каталіцкая парафія ў Ватэнштэце; працавае а. Міхась Маскалік.

6 — выйшаў № 1 „Беларускай думкі“, часапісу беларусаў-каталікоў, выдаванага Беларускім Каталіцкім Парафіяльным Камітэтам у Ватэнштэце, рэд. Вацлаў Пануцэвіч.

9 — з'езд скаўцкіх кіраўнікоў ЗКСЧ у Міхэльсдорфе і арганізацыя 1-га Сыцагу ЗКСЧ у Амэрыканскай акупацыйнай зоне Нямеччыны; кіраўнік Алеся Бута.

9 — прыезд а. Часлава Сіповіча на сталае жыцьцё ў Лёндан.

13 — даклад а. Часлава Сіповіча „Беларусы ў Італіі і Францыі“ ў памяшканні ЗБВБ у Лёндане; пасьля дакладу наладжана вечарына.

14 — першая беларуская багаслужба айца Часлава Сіповіча на чужыні ў Лёндане.

19 — 2-і выпуск матурыстыху міхэльсдорфскай Беларускай гімназіі (Юзэфа Брэчка, Кастуся Вайцяхоўскі, Янка Жучка, Янка Запруднік, Наталья Куліковіч, Уладзімер Цывірка і Васіль Шчэцька).

27 — 1-я партыя беларусаў Ангельскай зоны Нямеччыны ад'яжджае ў Вялікабрытанію (19 асобаў, у іх ліку беларускі гісторык Часлав Будзька).

30 — прамова беларускай дэлегаткі Ніны Абрамчык (Ляўковіч) на Кангрэсе матак людзюга прагрэсу па міжнародным радыё з Пaryжу.

Травень

1 — прамова Ніны Абрамчык (Ляўковіч) на Міжнародным кангрэсе жанчын у Парыжы.

2 — нарада скаўцкіх кіраунікоў і скаўцкія курсы ЗКСЧ у Ватэнштэце.

4 — сход жыхароў лягеру *ABC* у Ватэнштэце выбірае Беларускі Дзяржаўны Камітэт лягеру ў складзе: д-р Вітаўт Тумаш, Хведар Ільляшэвіч і Леанід Галік.

7 — лекцыя д-ра Янкі Станкевіча ва Ўкраінскім універсітэце ў Мюнхене.

14 — беларускі прадстаўнік на паседжаннях Міжнароднага Ка-ардынацыйнага Бюро Выгнанцаў у Мюнхене.

20 — выйшаў № 1 „Дзённіка загадаў і пастаноў Галоўнае Кватэрнік ЗКСЧ“; рэд. Вацлаў Пануцэвіч (Ватэнштэт).

21 — арганізацыя Студэнцкага Скаўцкага Звязу ЗКСЧ у Марбургу.

25 — 30-я ўгодкі съмерці паэты Максіма Багдановіча ладзіла ЗБВБ у Лёндане з рэфэратам Аляксандра Надсаня.

25 — тая ж самая імпрэза з рэфэратам Хведара Ільляшэвіча наладжаная БЦДК у Ватэнштэце.

25 — пастаноўка лягернай самадзейнасцю п'есы Францішка Аляхновіча „На вёсцы“ ў Ватэнштэце.

29 — 2-я партыя беларускіх ДП выехала на працу ў Англію з Ангельскай зоны Нямеччыны.

Чэрвень

1 — пані хіда і жалобная ўрачыстасць у 5-я ўгодкі съмерці беларускага народнага паэты Янкі Купалы ў Парыжы.

1 — беларускія багаслужбы і рэфэраты на надзённыя тэмы беларускага жыцця кожнае нядзелі ладзіла ЗБВБ у Лёндане.

8 — рэфэрат айца Часлава Сіповіча „Святая Еўфрасіннія Полацкая — апосталка і асьветніца Беларусі“, чытаны ў Лёндане.

13 — сход беларускіх настаўнікаў і закладзіны Аб'яднанні Беларускіх Настаўнікаў у Ангельскай зоне Нямеччыны: Аляксандар Крыт, Язэл Гладкі, Каастусь Сіткоўскі.

14—15 — побыт япіскапа Апанаса (Мартаса) у беларускім лягеру *ABC* у Ватэнштэце.

15 — II з'езд сяброў СББ у Шарлеруа. Присутнічалі: Уладыслаў Рыжы-Рыскі, Я. Даменчык, А. Гэрцік, Я. Гаронскі, Я. Ліборна.

15 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка „Жыцьцё і дзейнасць беларусаў у БССР у 1918—1929 гг.“ у Парыжы.

22 — курсы беларусаведы і францускае мовы ў Шарлеруа, ладжаныя Ўправай СББ.

23 — паказ „У Купальскуюю ноћ“ (літмантаж С. Залужнага (Хвейдара Ільляшэвіча)) у Народным доме ў Ватэнштэце.

24 — вечарына ў Ватэнштэце (паказ п’есы Элізы Ажэшкі „Прадка пад крыжам“).

27 — сход беларусаў і закладзіны Беларускага Дабрадзеяна га Таварыства ў Заўльгаў (Французская зона акупацыі Нямеччыны); старшыня д-р Віктар Воітанка.

27 — сход групы беларусаў у Міхэльсдорффе ўтварае Міжлягерную Раду: У. Ігнатовіч і І. Мілевіч.

Выйшаў № 1 „Голосу беларуса“; рэд. Сяргей Хмаро-Сіняк (Шлезвіг-Гальштэйн, Нямеччына).

Літень

6 — сход сяброў АБРФ у Парыжы зь перавыбарамі Ўправы; старшыня інж. Лявон Рыдлеўскі.

6 — зъезд беларусаў у Остэргофене і выбары Беларускага Нацыянальнага Камітэту (БНК): Васіль Кендыши, Антон Адамовіч, Алесь Вініцкі, Францішак Кушаль, Аўген Каханоўскі (Калубовіч), Леў Гарошка, Барыс Рагуля, А. Міхноўскі, Юры Попка, д-р Станіслаў Грынкевіч, Станіслаў Станкевіч, Аляксандар Стагановіч, Б. Сташкевіч.

6 — нарада прадстаўнікоў беларускіх лягераў, беларускіх нацыянальных групаву і прадстаўнікоў у Остэргофене прыняла пратэст супраць дывэрсійнае расейскае акцыі г.зв. Міжлягернае Рады.

На I зъездзе беларусаў у Остэргофене. 6 ліпеня 1947 г.

8.VII—8.VIII — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Англіі.

13 — канфэрэнцыя прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка зь беларускім актывам у Лёндане.

13 — жалобная імпрэза-паніхіда па чарговых угодках съмерці беларускага народнага паэты Янкі Купалы ў Лёндане.

15 — літаратурны вечар паэты Масея Сяднёва ў Ватэнштэце.

20 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка „На шыя сілы і нашыя недахопы“ грамадзству ў Лёндане.

23 — літаратурны вечар Масея Сяднёва ў Гановеры (Нямеччына).

29—30 — святкаванье 2-й гадавіны існаванья беларускага лягеру ABC у Ватэнштэце з паказам мастацкай самадзейнасці і выставай працаў лягерных умельцаў.

30 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка „Эканомічныя багацці Беларусі“ для грамадзкасці ў ЗБВБ у Лёндане.

Выдадзены першы на эміграцыі „Беларускі лемантар“ Апалёній Савёнак (Радкевіч) для беларускіх школаў на чужыне.

Жнівень

5 — удзел беларускіх скаўтаў у міжнародным вечары памяці Бодуэн-Паўэла ў Браўншвайгу (Нямеччына).

8—10 — II залёт скаўтаў ЗКСЧ у Остэргофене і раскол у кіраўніцтве беларускага скаўтынгу ў Нямеччыне.

У зале I з'езду беларусаў у Остэргофене. 6 ліпеня 1947 г.

15 — пачаліся заняткі ў ватэнштэцкай беларускай гімназіі; дырэктар Вацлаў Пануцэвіч, педагогі Раіса Галяк, Аляксандар Крыт, Часлаў Будзька, Валянціна Жукоўская і інш.

23—24 — зъезд прадстаўнікоў беларускіх асяродкаў Ангельскага зоны ў Ватэнштэце і выбары Зоннага Беларускага Нацыянальнага Камітэту (Мікола Панькоў, П. Ніжнік, Васіль Камароўскі, Сяргей Хмара—Сіняк і Уладзімер Сенька, гасціямі прысутнічалі япіскап Апанас (Мартас), прэзыдэнт БЦР Радаслаў Астроўскі, Станіслаў Станкевіч і інш.).

23—25 — побыт япіскапа Апанаса (Мартаса) у лягеры ABC у Ватэнштэце.

27 — закладзіны ў Госьліры Беларускай Харытатыўнай Службы ў Нямеччыне; айцец Міхась Маскалік, Уладзімер Падагель.

30—31 — гастролі Беларускага Тэатру Эстрады пад кірауніцтвам Міколы Куліковіча ў Ватэнштэце.

Верасень

1 — пачатак школьнага году ў беларускіх пачатковых школах у Нямеччыне.

1—2 — зъезд сяброў Беларускага Студэнцкага Згуртавання ў Марбургу; старшыня Барыс Рагуля.

3 — ствараецца Беларуская Народная Партыя ў Графэншаў (Нямеччына); старшыня Яўхім Кіпель.

4—10 — праца адмысловай камісіі дзеля палагоджання разбежнасці паміж кірауніцтвам скайцкага руху і адміністраторам лягеры ABC у Ватэнштэце Святаславам Каўшом. Скончылася безвыніку.

8 — пачаліся заняткі ў Беларускай гімназіі ў Ватэнштэце.

13 — сход у Остэргофене сяброў Беларускага Навуковага Таварыства з рэфэратаам д-ра Янкі Станкевіча „Адміністрацыя Вялікага Княства Літоўскага“.

14 — лекцыя а. Часлава Сіповіча „Крывічы“, наладжаная ў Лёндане з ЗБВБ.

15 — выйшаў № 1 сындыкальнага органу СББ у Ліжы „Змаганне за Волю і за Існаванье“; рэд. Уладыслau Рыжы-Рыски.

16 — адзначаліся 2—я ўгодкі беларускага скайцкага руху ў Амерыканскай зоне Нямеччыны.

19—30 — турнір Беларускага Тэатру Эстрады пад кірауніцтвам Міколы Куліковіча па Ангельскай зоне Нямеччыны.

20 — канцэрт Тэатру Эстрады ў Ангельскім афіцэрскім клубе ў Фленсбургу.

21 — сход сяброў лёнданскага аддзелу ЗБВБ і выбары камісіі дому; а. Часлаў Сіповіч, Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Францішак Бартуль, Сымон Серафіно віч і Воўна.

21 — закладзіны Беларускага Сындыкату Работнікаў у Льежы; кіраўнік Уладыслаў Рыжы—Рыскі.

25—26 — канцэрт у ДП—лягерах у Кілі (Нямеччына).

27—29 — канцэрт БТЭ у ДП—лягерах у Нэйштэтце (Нямеччына).

30 — адчынена беларуская бібліятэка пры АБРФ „Хаўрус“ у Парыжы.

Кастрычнік

7 — выйшаў № 1 двухтыднёвіка ЗБВБ „Беларус на чужыні“; рэд. Аляксандар Надсан (Лёндан).

8 — удзел беларускага прадстаўніка Леаніда Галіяка ў Міжнародным звязе юрыстаў у Блёмбэргу (Нямеччына).

12 — адзначэныне беларускай грамадзкасцю ў Остэргофене 35—годзьдзя працы кампазытара Міколы Равенскага.

19 і 26 — лекцыі Вінцэнта Жук—Грынкеўча „Беларуская народная творчасць“ ладзіла ЗБВБ у Лёндане.

25 — выйшаў № 1 часапісу беларускай рэлігійнай думкі „Божым шляхам“; рэд. а. Леў Гарошка (Парыж).

30 — пачаліся заняткі ў беларускай пачатковай школе ў Мітэнвальдзе (Нямеччына); настаўнікі Анатоль Валошак, Сымон Шаўцоў.

31 — выйшаў № 1 тыднёвай беларускай газэты „Бацькаўшчына“; рэд. Лявон Савёнак (Остэргофен).

Лістапад

1 — сход беларускіх студэнтаў у Лёндане і з акладзіны Беларускага Акадэмічнага Аб'яднання „Жыцьцё“: а. Часлаў Сіповіч, Аляксандар Надсан, Францішак Бартуль.

1—2 — агульны сход беларускіх студэнтаў у Марбургу і закладзіны Цэнтральнага Беларускага Студэнцкага Аб'яднання на Чу́жыні (ЦБСАЧ); старшыня Барыс Рагуля.

13 — жалобны сход з паніхідай памяці беларускага народа га песніара Янкі Купалы ў Ватэнштэце.

15 — прысяга „Пралесак“ скайцкаму съязгу ў Ватэнштэце; кіраўнічка Валянціна Жукоўская.

16 — лекцыя а. Часлава Сіповіча „Месца беларускай мовы сярод моваў су съвету“ ў Лёндане.

16 — съяўткаванье 2-х угодкаў існаванья беларускага скайцкага руху ў Міхэльсдорфе і Ватэнштэце.

21 — зьяўлецца № 1 насыценнай газэты Аб'яднання Беларускіх Жанчынаў у Францыі „Беларуска“; рэд. Ніна Раса (Абрамчык).

23 — паніхіда па палеглых змагарох і ўрачыстасць угодкаў Слуцкага паўстання з дакладам удзельніка паўстання Лявона Рыдлеўскага ў Парыжы.

23 — скаўцкая прысяга IV съязгу ЗКСЧ і канцэрт беларускай песні ў Майнлэйзе (Нямеччына).

24 — адкрыццё беларускай бібліятэктэ ў лягеры ABC у Ватэнштэце (300 кніг).

29 — канцэрт беларускай народнай песьні, зладжаны Беларускім Студэнцкім Згуртаваннем у Мэнхгофе (Нямеччына).

30 — урачыстасць, прысьвеченая ўгодкам Слуцкага падстанцыя з скаўткім вогнішчам, паходам у Ватэнштэце.

Выйшаў № 1 органу Беларускай Народнай Партыі „Беларуская воля“; рэд. Яўхім Кіпель (Графэншаў).

Сынегань

13—14 — скаўцкі сход і ўтварэнніе агапыцыйнага Галоўнаму Кіраўніцтва Згуртавання Беларускіх Скаўтаў на Чужыне; М. Маеўскі, Міхась Сенька, Уладзімер Сенька, Юрка Сяньюўскі, Свята-слаў Коўш у Ватэнштэце.

23—26 — 4 канцэрты БТЭ ў Ватэнштэце.

25 — канцэрт беларускай песьні, ладжаны Беларускім Студэнцкім Згуртаваннем у Мітэнвальдзе (Нямеччына).

30 — урачыстасць ўгодкай I Усебеларускага Кантрэсу з дакладам Антона Адамовіча ў Остэргофене (Нямеччына).

30 — канцэрт мастацкай самадзейнасці для хворых лягернага шпіталю на прапанову ўрадоўцаў IRO ў Ватэнштэце.

31 — 1-ы паказ багатай і разнастайнай праграмы Беларускай Драматычнай Студыі Аўгена Кавалеўскага ў Остэргофене.

31 — сустрэча Новага году ў Ватэнштэце.

31 — адозва прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага аб утварэнні Цэнтральнага Беларускага Прадстаўніцтва.

На працягу году выдадзена:

Міхась Кавыль. Ростань: вершы. Рэгенсбург;

Масей Сяднёў. Спадзяваньні: вершы. Рэгенсбург;

Д-р Янка Станкевіч. Падручнік крывіц-кае мовы. Рэгенсбург;

Робэрт Люіс Стыўэнсан. Чортава бутэлька. Пераклад Б. Г. (Баляслаў Грабінскі) і В. Т. (Вітаўт Тумаш). Ватэнштэт;

Я. Г. (а. Язэп Германовіч). Родны палетак: чытанка для 2 і 3 класы. Выдавецтва „Заранка“. Ватэнштэт.

1948 год

Студзень

3 — Генэральная Рада СББ утварыла ў Льежы Кіруючы Цэнтар.
3 — рэфэрят Вінцэнта Жук-Грышкеві ча „Ўсход і Захад“, ладжаны Беларускай Рэлігійнай Місіяй у Парыжы.

9 — выездзь Міхэльсдорфу 11 беларускіх юнакоў (Алесь Бута, Міхась Вострыкаў, Піліп Дзеҳцяр, Янка Жучка, Янка Запруднік, Леанід Каравась, Алесь Марговіч, Павал Урбан, Уладзімер Цывірка, Леанід Швайчук, Васіль Шчэцька) на работу ў капальнях Англіі. У Мюнстэрэ да іх далучыўся Павал Дымітрук. Пачатак існавання славутай „Дванаццаткі“.

10 — выйшаў № 1 „Наперад“, органу тады яшчэ „Адзінаццаткі“, выдадзены „на рэйках у Англію“.

11 — узел кі раўніцтва АБРФ у гадавым сходзе Сындыкату Работнікаў у Парыжы.

11 — правакацыйны выступ „тож е белоруссов“ супраць назову „крывічы“ ў лягеры ДП Мэнхэгоф (Нямеччына).

26 — выйшаў № 1 інфармацыйнага бюлетэня „Апошнія весткі“, выданага лягерам ABC у Браўншвайгу, рэд. Хведар Ільяшэвіч.

28 — інтэрвю прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў „Апошніх вестках“.

28 — закладзіны Згуртавання Беларусаў у Аргентыне (ЗБА) у Буэнас Айрэсе. Старшыня Касту съ Мярляк.

31 — вечар вэтэранскіх у спамінаў з канцэртам, ладжаны Згуртаваннем Беларускіх Вэтэранаў у Остэргофене.

Люты

1 — даклад Вінцэнта Жук-Грышкевіча аб жыцьці і дзейнасці беларусаў у Францыі ў ЗБВБ у Лёндане.

1 — лістоўка—паведамленыне аб аднаўленні дзейнасці БЦР, якую падпісалі Васіль Рагуля, Юры Сабалеўскі, Мікалай Сыцяпанай, Мікола Шыла і Святаслаў Коўш.

2 — сход сяброў ЗБВБ у Лёндане прымае пастанову аб прызнанні галоўным беларускім прадстаўніцтвам Рады БНР і прэзыдэнта Міюлы Абрамчыка.

2 — раскол сярод сяброў ЗБВБ у Лёндане.

4—5 — сход беларусаў у горадзе Існы (Французская зона Нямеччыны) і закладзіны Згуртавання Беларусаў у Французскай зоне. Старшыня д-р Віктар Войтанка.

8 — вечар памяці Максіма Багдановіча, наладжаны скайтамі, з праграмай ягонай творчасці ў Міхельсдорфе.

9 — у Мюнхене памёр мітрапаліт палескі і пінскі Аляксандар (Іназемцаў).

14—29 — турнэ па лягерах ДП па Амэрыканскай зоне Нямеччыны БТЭ пад кіраўніцтвам кампазытара Міколы Куліковіча зь беларускай праграмай.

14 — сход беларусаў лягеру ДП у Рыдзе, закладзіны Згуртаваньня Беларусаў у Аўстрыі. Старшыня Аляксандар Яцэвіч.

15 — выйшаў № 1 „Камунікату Кіруючага Цэнтру Беларускага Нацыянальна-Незалежніцкага Хрысьціянскага Руху (БННХР)“ (Лёндан).

20 — беларуская каталіцкая дэлегацыя зычліва прынятая ў Лёндане кардыналам Грыфінам.

22 — у газэце „Бацькаўшчына“ апуштываная Дэкларацыя Рады БНР, прынятая на сесіі Рады 29.XI.1947.

27 — рэфэрат пра Слуцкае паўстаньне, ладжаны беларускім згуртаваннем у Рыдзе (Аўстрыя).

29 — II з'езд Згуртавання Беларускіх Ветэранаў (ЗБВ): Францішак Кушаль, Мікола Скабей, Аляксандар Калодка ў Віндзішбэр гердорфе (Нямеччына).

29 — група былых афіцэраў Беларускай Краёвой Абароны (Юрка Весялюўскі, Уладзімер Курыла, Тадар Цімафейчык, Павал Навара, Аркадзь Варава) арганізуе спатканьне ветэранаў на 2 траўня 1948 г. у Лёндане.

Аднавіла дзейнасць Беларуская Нацыянальная Рада ў Чыкагу ў складзе: Павал Чапко, Ігнат Лабач, Макар Аблажэй.

Выйшаў № 1 месячніка „Беларускі эмігрант“ (Таронта, Канада); рэд. Кастусь Акула (Таронта).

Выйшла брашура Н. Недасека (Антон Адамовіч) „1917—1918“ (Остэргофэн).

Саіавік

2 — створана „выбарчая камісія“ ў Цэнтральнай Прастаўніцтве Беларускай Эміграцыі Ангельскае зоны Нямеччыны ў складзе: Уладзімер Сеніка, Раіса Евец, Віктар Літаровіч, Васіль Пунтус, Анатоль Занковіч, А. Міляшкевіч.

2 — выйшаў № 1 беларускага дэмагратычна-незалежніцкага тыднёвіка „Вызваленне“; рэд. Ксенафон Вайцяхоўскі (Міхэль Борф).

7 — сход і закладзіны Беларускага Культурнага Таварыства ў Заўльгагу (Французская зона Нямеччыны); старшыня д-р А. Шудзейка.

7 — сход аддзелу ЗБВ у Ковэнтры (Англія) пастанаўляе пад парадкуювацца Радзе БНР.

9 — удзел а. Міхася Маскаліка ў Канфэрэнцыі каталіцкіх ксяндзоў ДП у Бад-Дуйсбургу (Нямеччына).

12 — Беларускую гімназію імя Максіма Багдановіча ў Ватэнштэце закончыла 9 матурыстых.

14 — група адкалоўшыхся сяброў ЗБВБ у Лёндане стварыла Хрысьціянскае Аб'яднаньне Беларускіх Рабочых (ХА БР). Упраўа: Мікола Буляк, Барыс Суравы, Юрка Весялкоўскі, Павал Бударкевіч, Аркадзь Варава, Сымон Серафіновіч, Аляксандар Жданковіч, Аляксандар Малаха, Канстанцін Нор і Васіль Завадзкі.

20 — съяткаваньне ўгодкаў абвяшчэння БНР — Акту 25-га сакавіка — і IV з'езд сяброў СББ у Льежы.

20 — Беларускую гімназію ў Міхельсдорфе скончылі: Галіна Ганчарэнка, Леанід Карась, Вітаўт Кіпель, Віктар Лябёдкін, Васіль Панаў, Зора Савенаў, Павал Урбан і Вольга Харытончык.

20 — 3-і з'езд ЗБВБ у Лёндане. Абранае кірауніцтва: Францішак Бартуль, Аляксандар Крыт, Аляксандар Надсан, Ян Садоўскі, Вера Богдан, Вэнэдыкт Кляйноў, Адольф Буката; рэвізійная камісія: Мікалай Гумен, Рыгор Воўна, Янка Запруднік, Часлаў Кукель.

25 — выданы Маніфэст Рады БНР.

25 — дэкрэт Радаслава Астроўскага аб рэарганізацыі самазылківідаванай Беларускай Цэнтральнай Рады.

25 — урачыстае съяткаваньне аб вешчаньні БНР — Акту 25 сакавіка — з адпаведнымі праграмамі:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд;

— Аўстрыя: Рыд;

— Нямеччына: Остэргофэн, Міхельсдорф, Ватэнштэт, Віндзішбэргердорф, Мітэнвальд і меншыя беларускія групы лягераў ДП;

— Францыя: Парыж.

25 — выйшаў № 1 органу ХАБР „Аб'яднаньне“; рэд. Юрка Весялкоўскі (Лёндан).

27 — закладзены БНК на Францу скую зону Нямеччыны ў складзе: д-р Віктар Войтанка, Мікола Дзямідаў, Карапеўская, Чыжык, Н. Краўцэвіч, Казлousкі.

28 — I з'езд сяброў БНХР у Лёндане ў складзе: Вэнэдыкт Кляйноў, Аляксандар Надсан, Аляксандар Лашук, Ян Мазура, Уладзімер Курыла, Тодар Цімафейчык; рэвізійная камісія: Часлаў Кукель, Павал Аспіровіч, Сыльвэстар Буткевіч.

Паштоўка, прысьвечаная
30-м угодкам абвяшчэння
БНР

28 — Беларуская Драматычная Студыя Аўгена Кавалеўскага паставіла п'есу Тодара Лебяды „Загубленае жыцьцё“ ў Міхельсдорфе.

28 — рэфэрат кампазытара Міколы Куліковіча „Беларускія песні і музыка“ ў Ватэнштэце.

28 — з'езд сяброў АБРФ у Парыжы; старшыня інж. Лявон Рыдлеўскі.

28 — выйшаў № 1 „Беларускага Весткавага Лістка на Француцкую зону Нямеччыны“, лацінкай; рэд. Віктар Войтанка (Заўльгаў).

29 — IV з'езд СББ у Льежы, старшыня Ўладыслаў Рыжы-Рыскі. У сакавіку выйшлі:

№ 1 часапісу беларускіх каталікоў „Адраджэнне“; рэд. Станіслаў Грынкевіч (Остэргофэн);

Музыка і чэрці: беларуская народная казка; выдаў Вітаўт Тумаш (Госьляр);

Н. Недасек. 1917—1918 (Остэргофэн);

Масей Сяднёў. У акіяне ночы: Вершы (Міхельсдорф);

Рыгор Крушына. Лебядзь чорная: Вершы. Выдавецтва „Пагоня“; Мікола Шыла. А што далей? (выд. 1-е) (Ватэнштэт).

Апрача таго выйшла многа адозваў, зваротаў, лістовак розных „партыяў“ і групаў.

Красавік

6 — памёр Мікола Шыла, старавескі сацыяліст-рэвалюцыянэр, у шпіталі ў Госьляры.

7 — сход сяброў ЗБА ў Буэнас Айрэсе; старшыня Кастусь Мярляк.

10 — музычна-сцэнічны паказ Беларускай Драматычнай Студыі Аўгена Кавалеўскага ў Остэргофене.

11 — сход сяброў АБРФ у Парыжы: інжынэр Лявон Рыдлеўскі, Міхась Наўмовіч, Арсен Монід.

15 — выйшаў № 1 бюлетэн СББ „За незалежнасць“; рэд. Уладыслаў Рыжы-Рыскі (Льеж).

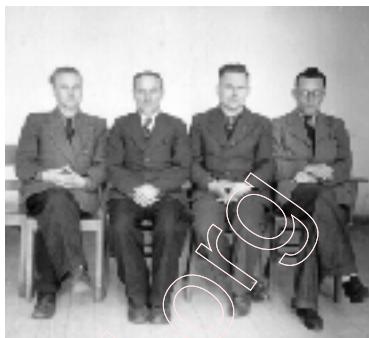
15 — выйшаў № 1 інфармацыйнага бюлетэня Беларускага Культурнага Таварыства „За еднасць“; рэд. А. Шудзейка (Заўльгаў).

15 — выйшаў № 1 беларускага дэмакратычнага двухтыднёвіка „Голос Беларуса“; рэд. Парфен Брагзунойскі, супрацо ўнікі: Гаваркоўскі, А. Ушаль, В. Патароча, А. Каваленчук, Клязовіч, Аляксандар Калько (Мэнхегоф, Нямеччына).

20 — удзел беларускіх дэлегацый у Канферэнцыях прэзы ДП у Мюнхене (Васіль Кендыш і Пётра Манькоўскі) і ў Гановеры (Леанід Галяк і Мікола Панькоў).

24—25 — зъезд дэлгатаў (57) БНК у Остэргофэне і выбары Ўправы: Уладзімер Тамашчык, Аляксандар Стагановіч, Мікола Куцэвіч, д-р Станіслаў Грынкевіч, д-р Пётр Гайдзель, Леанід Галяк, Але́сь Махноўскі, Часлаў Ханяўка, Наталля Аресяніева, Яраслаў Чыжык, Віталь Кажан, Уладзімер Бортнік, Уладзімер Ру́сак, Мечыслаў Рачыцкі, Міхась Тулейка; рэвізійная камісія: Але́сь Вініцкі, Сымон Кабыш (Кандыбовіч), Ян Чарненкі.

Выйшла „Белая кніга“, выпуск 1-ы, пад рэдакцыяй Антона Адамовіча (Остэргофэн).

Зъезд делегатаў Беларускага Нацыянальнага агентства ў Остэргофэне 24 красавіка 1948. На здымку: Часлаў Ханяўка, Але́сь Вініцкі, Віктар Войташка, Леанід Галяк.

Травень

1 — 1-я сустрэча вучняў-кадэтаў Менскае афіцэрскае школы ў Лёндане; прэзыдыюм: Канстанцін Нор, Аляксандар Надсан, Віталь Цярпіцкі.

2 — 2-і зъезд ЗБВБ у Лёндане: Але́сь Бута, а. Часлаў Сіповіч, Але́сь Марговіч, Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Мікола Нікан, Аляксандар Лашук, Аляксандар Надсан, Францішак Бартуль; наглядная рада: Міхась Мароз, Мікола Арцюх, Вэнзэль Кляйноў, Уладзімер Курыла; сяброўскі суд: Пётр Саўчыц, Віктар Сянкевіч, Леанід Карась, В. Швэд.

6 — зыневажэньне штандараў беларускіх скаўтскіх звязаў у беларускай прафсаюзной царкве (актыўна „дзейнічалі“ Міхаіл Запольскі, Апанас Алехнік, Міхаіл Парэцкі) у Міхельсдорфе.

8 — сход у Эльвангене і стварэнне Беларускага Цэнтральнага Прадстаўніцтва ў Нямеччыне: Васіль Рагуля, Юры Сабалеўскі, Аляксандар Ру́сак, Аляксей Сянькевіч, Мечыслаў Рачыцкі, Ксэнрафонт Вайцяхоўскі. Прадстаўнікі на Амерыканскую зону Нямеччыны: Аляксандар Ру́сак, Тодар Шыбу́т, Ксэнрафонт Вайцяхоўскі, Мікола Ігнатовіч, а. Усевалад Родзевіч, Уладзімер Лазарэвіч, Янка Кудрык.

8 — сход ЗБВ у Віндзішбэргердорфе прыймае рэзалюцыю, ганьбячу дзейнасць людзей, апаганіўшых сцягі беларускіх скаўтаў.

8—9 — XII пленум БЦР у Эльвангене. Прэзыдыюм: Юры Сабалеўскі, Анатоль Шкутка, Аляксандар Ру́сак, Іван Касяк, Сымон Шнэк,

Юрка Віцьбіч, Мікола Сыціпанаў, д-р Мікалай Мінкевіч, Часлаў Найдзюк, Ксэнафонт Вайцяхоўскі.

9 — паказ і канцэрт самадзейнасьці беларускіх скаўтаў у Віндзішбэр гердорфе.

9 — нарада і закладзіны Саюзу Беларускіх Журналістых на Чужыні (СБЖ) у Остэргофене: Мікола Панькоў, Антон Адамовіч, Ян Чарнецкі, Станіслаў Станкевіч.

15 — зъезд сяброў акруговага аддзелу ЗБВБ у Ёрку (Англія), прысутнічалі: Міхась Мароз, Сяргей Шчэрба, П. Паўлоўскі.

15 — сход і закладзіны Згуртаваныя Беларускіх Камбатантаў у Вялікабрытаніі: Мікола Нікан, Пётра Сыч, Вэндыкт Кляйноў, Тодар Цімрафечык, Уладзімер Күрыла, Часлаў Кукель.

15 — сход ЗБВ у Шляйсгайме (Нямеччына) патрабуе „пакараньня злодзеяў, падняўшых руکі на нашыя святыні“.

29 — легалізацыя СББ у Бэльгіі.

30 — зъезд сяброў ЗБВБ акругі Коэнтра: Сыльвэстар Буткевіч, Станіслаў Радкевіч, Генрых Сянкевіч, Леанід Карась, Янка Запруднік; рэвізійная камісія: Алесь Бута, Ю.Дабравольскі, Васіль Шчэцька.

Чэрвень

4—5 — саборык у Канстанцы, Французская зона Нямеччыны, аднаўляе Беларускую Аўтакефальную Праваслаўную Царкву.

5 — II зъезд Аб'яднаныя Беларускіх Лекараў на Чужыні ў Марбургу: д-р Вітаўт Тумаш, д-р Анатоль Бразоўскі.

13 — арганізацыя аддзелу ЗБВБ у Лёндане: Янка Пілецкі, Рыгор Воўна, Вероніка Богдан.

20 — пратэстантычны сход сяброў Беларускага Незалежніцкага Аб'яднання Моладзі ў Парыжы супраць патаптаныя беларускіх скаўтскіх съязгоў у Міхельсдорфе: Янка Філістовіч, Валянцін Міцкевіч, Арсен Монід.

23—24 — Сесія Рады БНР у Нямеччыне прымае пастанову аб беларускай вонкавай палітыцы ўраду БНР.

27 — жалобныя ўгодкі з паніхідай (служыў а. Лей Гарошка) па съмерці беларускага народа песьняра Янкі Купалы з дакладам Янкі Філістовіча, ладзілі АБРФ і БНАМ у Парыжы.

27 — нарада і закладзіны Рэспубліканска-Рэвалюцыйнага Ўсебеларускага Хаўрусу (РУХ) у Остэргофене: Антон Адамовіч, Станіслаў Станкевіч, Мікола Панькоў.

У чэрвені выйшлі:

№ 1 „Змаганнія“, органу РУХу, рэд. Антон Адамовіч (Остэргофэн);

С. Юстапчык (Антон Адамович). Каханы град: Завязка раману (Остэргофэн).

Ліпень

3 — зъезд сяброў ЗБВБ акругі Ёркса: Сяргей Шчэрба, Янка Міхалюк, Мікола Ягоўдзік, Шпаювіч, Вінаградаў, К. Янцэвіч.

20 — закладзіны аддзелу ЗБВБ у Гамптан Лёвэце (Англія), у паўнаважаны Тодар Цімафейчык.

21 — V зъезд сяброў СББ у Льежы, пачаты багаслужбай (а. Францішак Чарняўскі) у прысутнасці прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка. Генэральная Рада СББ: Уладыслаў Рыжы-Рыскі, Я. Лабоўка, М. Кумейша, Д. Кажура, Мікола Шуст; аддзелы СББ у Ліёне, Ціёнвілі. У ліпені выйшлі:

№ 1 органу БНАМ „Моладзь“; рэд. Янка Філістовіч (Парыж). Мікола Шыла. А што далей? (2-е выданьне) (Лёндан).

Жнівень

12—17 — удзел беларускай дэлегацыі ў зъезьдзе *Rax Romano* (міжнародная каталіцкая арганізацыя — рэд.) у Лёндане: а. д-р Часлаў Сіповіч і Алляксандар Надсан.

15 — закладзіны аддзелу ЗБВБ у Манчэстэры (Англія): Я. Гуцька, Ш. П.

22 — I зъезд БХАА „Жыцьцё“ ў Лёндане: а. д-р Часлаў Сіповіч, Алляксандар Надсан, Янка Пілецкі, Уладзімер Цьвірка, Франішак Бартуль, Янка Запруднік, Павал Навара.

25 — сход беларусаў у Стакгольме (Швецыя) і закладзіны Беларускае Грамады ў Скандинавіі.

28—29 — выстава беларускага друку і здымкаў у Віндзішбэргердорфе.

Верасень

2 — закладзіны Згуртаваньня Беларускіх Вэтэранаў у Лювэне (Бэльгія); старшыня Барыс Рагуля.

6 — прыбыла першая група беларусаў у Аўстралію (28 сен' яў).

11 — V зъезд аддзелу ЗБВБ ў Ёрксе: Міхась Мароз, Вінаградаў, Янка Сяўковіч, Шпаюўскі, Мікола Ягоўдзік; рэвізійная камісія: Янка Міхалюк, М. Галоўка, Ганна Марцінкевіч; культурана-асветніцкая камісія: Сяргей Шчэрба, Б. Ляшчонак, А. Ражанец, М. Райцэўскі, М. Галоўка.

18 — удзел беларусаў у Міжнацыянальным канцэрце ў лягеры Батгурэй (Аўстрыйя).

28 — сход сяброў акругі Коўнтра: С. Будкевіч, Леанід Карава, Л. Хвалко.

29 — сход сяб роў аддзелу ЗБВБ у Манчэстэры (Англія).

30 — пачатак школьнага го ду ў беларускіх школах у Нямеччыне.

Кастрычнік

14 — пастаноўка п'есы Тадара Лебяды „Загубленае жыцьцё“ скайцкай самадзеянасцю ў Міхэльсдорфе.

16 — арганізацыйная сходка нова прыбылых беларусаў у Канберры (Аўстралія): Уладзімер Клуніцкі.

24 — удзел беларускай грамады ў Міжнародным антыкамуністычным вечы ў Рэгенсбургу.

Выйшаў № 1 месячніка „Беларус у Амэрыцы“; рэд. Святаслаў Коўш (Саўт Рывэр, штат Нью Джэрзі, ЗША).

Лістапад

1 — памёр Павал Сьвірыд, грамадзка-культурны працаўнік у Равенсбургу (Нямеччына).

2 — ЗБВБ съяўткаала ўлазіны ў склад арганізацыі, набыты грамадzkай складчынай у Лёндане.

6 — затінуў у аўтакатастрофе Хведар Ільляшэвіч, пісьменнік і грамадzкі працаўнік у Ватэнштэце.

8 — легалізацыйна Злучанага Беларуска-Амэрыканскага Дапамагавага Камітэту ў Саўт Рывэр (штат Нью Джэрзі): Іван Ермачэнка, Барыс Кіт, М. Філіповіч, Джын Скуба.

14 — сход сяброў лёнданскага аддзелу ХАБР: Аляксандар Жданковіч, М. Залога, П. Юнах, П. Ігнацік, А. Петраш.

14 — закладзіны Касы Самапомачы (ХАБР) у Лёндане: А. Аўсечык, Я. Балабановіч, Уладзімер Ваўчок, К. Стасевіч, М. Шпакоўскі.

15 — съяўткаваньне 3-й гадавіны і снаваньня беларускага скайцтвы на чужыні ў Віндзішбэргердорфе.

21 — I з'езд Згуртавання Беларускіх Камбатаўтаў у Лёндане: Пётра Сыч, Мікола Нікан, Янка Пілецкі, Б. Варган, Уладзімер Курыла; рэвізійная камісія: Мікола Арцюх, Пётр Асіповіч, Ян Амор, Алесь Бута, Л. Хвалько; сябр оўскі суд: Ян Клыбік, Часлаў Кукель, Аляксандар Лашук, Янка Запруднік.

21 — паніхіда япіскапа Савы (Саветава) па Хведару Ільляшэвічу, Міколу Шылу і Паўлу Свірыду ў Лёндане.

27 — арганізацыйны сход беларусаў Таронта (Канада) і закладзіны Згуртавання Беларусаў Канады (ЗБК): Кастусь Акула, Барыс Аранскі, Міхась Пашкевіч, Язэп Пітушка; рэвізійная камісія: Тамаш Курбат, Мікола Сільвановіч, Т. Салановіч.

27 — удзел беларусаў у Міжнародным зьезьдзе журналістых Сярэдняй Эўропы ў Парыжы; бярэ ўдзел Лявоны Рыдлеўскі.

27 — урачыстае адкрыццё помніка палеглым за волю Беларусі ў Мітэнвальдзе—Люэнзэ (Нямеччына).

27.XI—2.XII — праходзілі съяткаваныні ўгодкаў Слуцкага паўстання ва ўсіх асяродках, дзе больш—менш пражываюць купіны беларусаў з паніхідамі і ўрачыстасцямі ў:

— Англія: Лёндан (падвойна), Коэнтры, Лідс;

— Аўстрый: Рыд;

— Аўстралия: Канбера;

— Канада: Таронта (падвойна);

— Нямеччына: Мюнхен, Міхельсдорф, Ватэнштэт, Остэргофэн;

— Францыя: Парыж.

28—29 — з'езд беларускіх дэлегацый ў Парыжы і закладзіны Сусветнага Аб'яднання Беларускай Эміграцыі (САБЭ) з цэнтрам у Парыжы: Лявоны Рыдлеўскі, Уладзімер Шыманец, Уладзімер Тамашчык, Вінцэнт Жук—Грышкевіч, Янка Сурвіла, Мікола Нікан, Пётра Манькоўскі, яп. Сергій (Ахатэнка), а. Францішак Чарняўскі, а. Леў Гарошка; рэвізійная камісія: Аўгей Каханоўскі (Калубоўіч), Барыс Рагуля, Аляксандар Лашук, Часлаў Кукель, Юстын Мурашка; суд: Леанід Галяк, Францішак Кушаль, Міхась Міцкевіч, Сашкевіч, Ме-чыслай Рагажэцкі.

Сынегань

1 — адчынена беларуская пачатковая школа ў лягеры ДП у Рыдзе (Аўстрый).

4 — „міжпартыйная“ канфэрэнцыя, скліканая БЦР у Міхельсдорфе.

7 — рэфэрат а. Яна Пятроўскага „Падставы вольнасці асабістай і грамадзкай“ у Рыдзе.

17 — выйшаў № 1 „Беларускага Слова“; рэд. Юрка Віцебіч, Юры Сабалеўскі, выд. Аляксандар Русак.

24 — легалізацыя ЗБВБ у Вялікабрытаніі.

25 — заклік БНК да грамадзкасці ахвяраваць на Фонд Беларускай Кнігі.

25 — надзвычайны з'езд БНХР у Лёндане: Павал Навара, Ян Амор, Павал Аспіровіч, Аляксандар Лашук, Павал Дварэцкі, Часлаў Кукель, Аляксандар Надсан, Уладзімер Курыла; рэвізійная камісія: Вэнэдыкт Кляйноў, Лаўрын Клыбік, Генрык Юзэфовіч.

26 — съяткаваныне З—гадавага існавання гімназіі імя Янкі Купалы ў Віндзішбэргердорфе, Нямеччына.

26 — I зъезд ХАБР у Лёндане: Барыс Суравы, Сымон Серафіновіч, Юрка Весялкоўскі, Павал Бударкевіч, Канстанцін Нор, Павал Варава, Аляксандар Жданюківіч, Максім Рудзь, А. Гатковіч, Аляксандар Малахва, Васіль Завадзкі, Т. Бобік, А. Аўсейчык, А. Хаходка, С. Дубіна.

29 — прыняты Маніфэст Рады БНР да Беларускага Народу.

30 — арганізацыйны сход Беларускага Камітэту Сяброўства ў Лідсе (Англія): Янка Міхалюк, Янка Сяўюківіч, М. Галоўка, А. Коўка, І. Шклянік, Сяргей Шчэрба.

1949 год

Студзень

1 — літаратурны вечар трох паэтаў (Міхась Кавыль, Масей Сяднёў, Янка Золак), наладжаны „Шыпшынай“ у Міхэльсьдорфе (Нямеччына).

2 — зъезд сяброў БКНТ імя Пранціша Скарэйны ў Остэргофене (Нямеччына): д-р Янка Станкевіч, Антон Адамовіч, Васіль Кендыш.

10 — памёр Міхаіл Сазыка ў Міхэльсьдорфе.

15 — выхадзіць Абежнік Галоўнай Кватэры ЗБСЧ у Маервіку (Нямеччына): Вацлаў Пануцэвіч.

16 — сход сяброў парыскага аддзелу АБРФ: Арсен Монід, В. Сыпічанаў, Валянцін Міцкевіч, Мікола Лысуха, Уладзімер Дудышка, В. Бут-Гусаім, Міхась Наўмовіч, Я. Чыгір, Язэп Казак, Язэп Высоцкі; сяброўскі суд: а. Леў Гарошка.

18 — рэфэрата Яна Пятроўскага „Вартасць беларуса“ ў ДП-лягеры Рыд (Аўстрыйя).

18—24 — побыт у Парыжы д-ра Вітаўта Тумаша, д-ра Б. Гагалінскага, Уладзімера Тамашчыка.

23 — сустрэча д-ра Вітаўта Тумаша і д-ра Б. Гагалінскага зь беларускім актывам і даклад „Становішча беларусаў у Нямеччыне“ ў Парыжы.

30 — сустрэча прэзыдэнта Рады БНР зь беларускімі студэнтамі і работнікамі ў Лювэне (Бельгія).

Люты

1 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка „Мінулае і сучаснае Беларусі“ на грамадzkім сходзе ў Лювэне (Бельгія).

1 — зварот да беларускіх мастакоў, падпісаны Вячаславам Сэлях-Качанскім, Юркам Віцебікам і М. Кругловым.

12 — рэфэрата Янкі Філістовіча „Жыцьцё беларускага паэты Аンドрэя Зязюлі“ ладзіла БНАМ у Парыжы.

19 — вечар беларуска-ўкраінскай прывізіні ладзіла АБРФ у Парыжы.

19 — удзел беларускай дэлегацыі ў заладзінах Саюзу Цэнтральнай і Ўсходній Эўропы у Стакгольме (Швэцыя).

24 — удзел беларускіх студэнтаў у антыкамуністычнай маніфэстацыі ў Брусселі (Бельгія).

27 — створаны Каардынацыйны Камітэт Беларускіх Арганізацыяў у Парыжы ў складзе: Мікола Абрамчык, а. Леў Гарошка, Янка Філісто віч, Мікола Наўмовіч.

27 — створаны Бельгійска—Беларускі Камітэт Апекі над Беларускімі Студэнтамі ў Бельгіі зь сядзібай у Лювэне (а. д-р Робэрт дэ Кавэлярт і Барыс Рагуля).

Саявік

9—10 — III зылёт скайтаў ЗКСЧ у Шляйсгайме (Нямеччына) і падзел скайцае арганізацыі надзіве плыні. Адкалолася частка моладзі (пад націскам зарубежнікаў): Юрка Сянькоўскі, Міхась Белямук, Расціслаў Завістовіч, Міхась Сенъка, Кастусь Вайцяхўскі, Уладзімер Пялеса, Вітаўт Кіпель, Кастусь Калоша, а. Мікалай Лапіцкі.

12 — III скайцкая канфэрэнцыя (у справе пагаднення) з прадстаўніком Міжнароднай Скаўцкай Цэнтралі ў Шляйсгайме (Нямеччына). Скончылася безвынікова.

13—14 — з'езд дэлегатаў замежнага сэктару БНЦ у Остэргофене (Нямеччына).

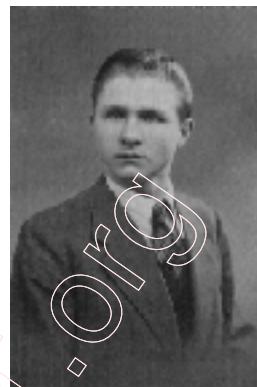
14 — паседжаныне Прэзыдіуму Рады БНР у Нямеччыне.

20 — III з'езд ЗБВБ у Лёндане: Францішак Бартуль, Аляксандар Надсан, Вера Багдан, Аляксандар Крыт, Б. Буката, Ян Садоўскі, Вэнэдикт Кляйноў, сяброўскі суд: Рыгор Воўна, Янка Запруднік, Мікалай Гумен, Часлаў Күкель. Выкінутыя з арганізацыі: Сяргей Шчэрба, М. Хацюка, Янка Сяўковіч.

23 — дэлегацыя БНЦ на Нямеччыну адведала Аўстралійскую місію па справе затрымання выезду беларускіх ДП у Аўстралію. Палагодзіла выдатна (аўстралійская ўлады не давалі дазвол на прыезд у Аўстралію расейцаў, да якіх адносілі і беларусаў. Беларускія прадстаўнікі патлумачылі, што беларусы і расейцы дзіве розныя нацыі — рэд.).

25 — зварот па радыё прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка да беларускага народу.

25 — сівяткаваныне Акту 25 сакавіка — абвешчаныня Беларускай Народнай Рэспублікі — з урачыстымі Багаслужбамі і акаадэміямі адбывалася ўсіх асяродках, дзе жывуць беларусы:

Янка Філістовіч.
Парыж, 1947

- Англія: Лёндан, Лідс, Літл Адынгтон, Бістр ды інш., ладжаныя ЗБВБ і ХАБР, часыцей падвойна;
- Аўстрыя: Рыд;
- Аўстралія: Сыднэй, Канбэрра;
- Бэларусь: Люблін;
- Данія: Тыстэд;
- ЗША: Нью Ёрк, Саут Рывэр;
- Канада: Таронта;
- Нямеччына: Остэргофэн, Бакнанг, Розэнгайм, Віндзішбэр гердорф, Ватэнштэт, Маервік, Мітэнвальд ды інш.;
- Францыя: Парыж, Ліён, Ля Крэзо;
- Швэцыя: Стакгольм;

26 — І зъезд беларускай моладзі ў Парыжы і закладзіны Беларускай Незалежніцкай Арганізацыі Моладзі (БНАМ) у Парыжы: Янка Філі стовіч, Аўген Кавалеўскі, Міхась Наўмовіч, Віктар Жаўняро віч; рэзідэнцкая камісія: Ніна Абрамчык, Мікола Лысуха, Мікола Абрамчык (маг.); сяброўскі суд: Арсен Монід, Янка Сурвіла, Міхась Хоміч.

28—31 — удзел беларускай групы ў канфэрэнцыі YMCA—YWCA ў Прынсіпі (Нямеччына).

30 — выйшаў № 1 „Праваслаўны Беларус“ (пазней „Белая Русь“, па-расейску), фінансаваны япіскапамі зь Беларусі, рэд. Каству сь Якуб (Біл ефэльд, Нямеччына).

Красавік

5 — пачатак трансляцый беларускіх паўгадзінных радыёперадачаў з радыёстанцыі ў Лімбургу (Бэларусь), арганізаваных Уладыславам Рыжым—Рыскім.

8—9 — пленум БНР у Міхельсдорфе (Нямеччына).

10 — літаратурны вечар паэты Міколы Вярбы ў Гібелльштаце (Нямеччына).

15 — Беларускую гімназію ў Міхельсдорфе (Нямеччына) закончылі Янка Заруцкі, Аляксандар Ігнатовіч, Сяргей Кайка, Тамара Карповіч.

15 — прыезд прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Англію.

17—18 — сход сяброў БНР у Лёндане перавыбраў Кіру ючи Цэнтар: Павал Навара, Мікола Арциох, М. Булыга, Алляксандар Лашук, Павал Дварэцкі, Часлаў Кукель, Сыльвэстар Буткевіч, Уладзімер Курыла, Францішак Бартуль, Павал Асіповіч, Язэп Пазняк, Ян Амор.

18 — пачатак рэтрансляцый беларускіх радыёперадачаў з радыёстанцыі ў Брюсселе.

23 — адозва сэзоннага Беларускага Міжпартыйнага Каардынаторскага Камітэту ў Нямеччыне.

24 — аргані зацыйны сход аддзелу ЗБК у Гамільтане (Канада): І. Танасевіч, Я. Іваноўскі, Д. Вабішэвіч.

24 — краёва я канфэрэнцыя Беларускай Нацыянальна-Дэмакратычнай Партыі (БНДП) у Лёндане.

Травень

1 — даклад прэзыдента Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Беларускім доме ў Лёндане пра стан сучаснага беларускага вызвольнага руху.

1 — закладзіны аддзелу АБРФ у правінцыі Сэн (Францыя); упаважаны Георгі Касцюковіч.

5 — пачатак дзеянасці Крыўіцкага Навуковага Таварыства імя Пранціша Скарбыны ў Нью-Ёрку (ЗША); кіраўнік Янка Станкевіч.

10 — Беларускую гімназію імя Янкі Купалы ў Віндзішбэргердорфе скончылі: Уладзімер Бакуновіч, Кастусь Калаша, Сыцяпан Кісель, Леанід Мурог, Галіна Орса, Гертруда Чарнэцкая.

20 — выйшаў № 1 „Інфармацыйнага бюлетея САБЭ“; рэд. Лявон Рыдлеўскі (Парыж).

22 — сход сяброў парыскага аддзелу БНАМ: Мікола Лысуха, Р. Юрчык, Г. Касцюко, Міхась Хоміч.

28 — літаратурны вечар, прысьвячаны ўгодкам съмерці Янкі Купалы, ладзіла ЗБК у Таронта (Канада).

28 — I з'езд Згуртавання Беларусаў у Канадзе (ЗБК) у Таронта: Кастусь Акула, Алесь Грыцук, Язэп Пітушка, Валер Навіцкі, Міхась Пашкевіч, Мікола Ганько.

28—29 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе ручных працаў былых ДП у Канадзе (Аўстралія).

29 — II з'езд ЗБА ў Буэнас Айрэсе: Кастусь Мярляк, Фока Фамін, Іван Гейхрах, Мікалай Лінкевіч, Часлаў Юзэфовіч.

30 — выйшаў № 1 бюлетея беларусаў у Брэдфордзе (Англія) „Патрыёт“.

Чэрвень

3 — жыхары беларускай аселі Остэргофену (Нямеччына) перавезены ў Розэнгайм.

5 — створаны Беларускі Гурток Фэдэральнай Моладзі (БГФМ) у Лёндане: Ян Амор, Ян Садоўскі.

18—19 — сход беларусаў і стварэнні Беларуска-Амэрыканскага Дапамагавага Камітэту ў Саўт Рыўэрз (ЗША): Мікалай Сыцяпанав.

19 — сход сяброў Беларускага Выдавецкага Фонду пастановіў набыць уласную друкарню ў Парыжы.

21 — літаратурны вечар (Рыгор Крушина, Міхась Кавыль, Янка Золак) у Бакнангу (Нямеччына).

23 — выйшаў № 1 ча сапісу Саюзу Беларускіх Журналістых на Чужыне „Вольнае Слова“; рэд. Мікола Панькоў (Ольдэнбург, Нямеччына).

23 — лекцыя прэзыдента Рады БНР Міколы Абрамчыка пра жыцьцё дзяржавы ў БНАМ у Парыже.

25 — сход сяброў лёнданскага аддзелу ЗБВБ: Янка Пілецкі, Павал Дварэцкі і Каастусь Смайкевіч.

25—26 — пленум БЦР у Бакнангу (Нямеччына); старшыня Юры Сабалеўскі.

26 — съяткаваньне Купальля беларускай моладзьдзю ў Мэдонскім лесе ў Парыжы.

26 — украінска—беларуская сустрэча ў Беларускім доме ў Лёндане.

27 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ладзілі ў Ватэнштэце і Бакнангу (Нямеччына) ды ў Саут Рывэрс (ЗША).

Літвін

1 — выйшаў № 1 „Камунікату Беларускага Праваслаўнага Брацтва ў Вялікай Брытаніі (БАПЦ)“; рэд. Мікалай Гумен (Лёндан).

2 — пастанова Ўправы САБЭ ў Парыжы аб заснаванні Беларускага Нацыянальнага Фонду: Міхась Наўмовіч.

2 — створаны аддзел ХАБР у Манчэстэры: А. Чыжэўскі, С. Дубіна, Вячаслаў Конан, А. Петрапаш.

3 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ладзілі аддзелы ХАБР у Лёндане і Брэдфордзе.

5 — пачатак (уступная лекцыя) курсу беларусаведы распачало ЗБВБ у Лёндане.

17 — зьезд сяброў ЗББ у Лювэне.

17 — удзел беларускай групы ў супрацьбальшавіцкім мітынгу ў Манчэстэры.

21—25 — удзел беларускай групы ў паломніцтве ў Люрд (Францыя).

24 — арганізацыйны сход і стварэннне аддзелу ХАБР у Манчэстэры і акрузе Ёркшыр: Віталь Цярпіцкі, Юрка Хахолка, Янка Сяўковіч, Янка Міхалюк.

Жывін

6 — высьвячэнне беларускай праваслаўнай царквы ў беларускай аселі Розэнгайм япіскапам Сергіем Ахатэнкам.

8 — удзел у зборцы Цэнтральна-Эўрапейскага Фэдэратыўнага Руху Моладзі ў Лёндане; дэлегат Аляксандар Надсан.

11 — арганізацыйная група закладае Хрысьціянскае Аб'яднаньне Беларуса ў Рыме; сябры С. Карысевіч, Тодар Мазура.

15 — сход і закладзіны Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ў Амэрыцы ў Нью Ёрку (БАЗА): д-р Янка Станкевіч, Мікола Гарошка, Янка Ніхайнак.

19—28 — удзел беларускіх скаўтаў у Міжнародным скаўцкім зылёце ў Фішбеку (Нямеччына).

Верасень

4 — II зьезд сяброў БХАА „Жыщцё“ ў Лёндане: а. Часлаў Сіповіч, Аляксандар Надсан, Часлаў Ку кель, Ян Мазура, Тодар Цімафейчык.

4 — закладзіны ў Таронта Беларускага Выдавецкага Фонду Згуртаваньня Беларусаў Канады: Мікола Ганью, Валер Навіцкі, Міхась Пашкевіч, Валянціна Жуюўская; наглядчая рада: Васіль Разановіч, Алесь Грыцук.

4 — памёр Францішак Паўлоўскі, актыўны сябровік БНАМ у Парыжы.

10 — побыт Барыса Рагулі ў Англіі.

11 — спатканьне прадстаўнікоў Радаў БНР і Ўкраінскай Народнай Рэспублікі ў Беларускім доме ў Лёндане дзеля ўзгаднення палітычнай дзейнасці.

16—22 — III агульны зьезд сяброў ЦБАА ў Лювэне (Бэльгія); старшыня Барыс Рагуля.

21 — даклад Барыса Рагулі „Беларускае студэнцтва на чужыне“ на сходзе беларускага грамадзтва ў Лёндане.

25 — сход сяброў ХАБР у Манчэстэры: С. Дубіна, В. Сідаровіч, А. Жуromскі, Вячаслав Конан, С. Жданковіч, М. Фалітар.

Кастрычнік

1 — выйшаў „Беларускі эмігрант“ — першы нумар часопісу беларускай эміграцыі газэтнага формату; рэд. Сяргей Хмара (Таронта).

2 — адначасна стварэнне Беларускага Студэнцкага Згуртавання і Беларускага Акадэмічнага Таварыства ў Парыжы: Міхась Наўмовіч, Янка Сурвіла.

9—10 — IV сесія Рады БНР у Нямеччыне.

16 — сход сяброў аддзелу ЗБВБ у Кэмбрыджы (Англія): Ян Гравеўскі, Ян Пекарскі, Случчак.

16—22 — III зьезд ЦБСА ў Лювэне: Барыс Рагуля, Аўген Смаршчок, М. Жылік, Алесь Вініцкі, Уладзімер Цывірка, Уладзімер Набагез; студэнцкі фонд: а. Часлаў Сіповіч, Мікола Нікан, Аляксандар Надсан,

Ліст Янкі Філістовіча да старшыні Беларускага Нацыянальнага Камітэту Лявона Савенка.

Беларусь
Союз польскіх пісняров
Гродна (Гродзен) 1945

С. Савенка
Мінск

Святогорскі Радычукі,
Беларусь. Важае мене твоі відношэнні,
ты ёшчэ не відъехаўши. якіх кількі
дае Беларусь да арганізаціі. Конкурс Мінск
інш. Да. Годавая, якія месцы. Адзін з апошніх
і прыблізна 1 здешае Радычукі да супутнік
твоі.

Радычукі ажыць але зоры падзеи.

Радычукі ўрада (Чеч) уладаў Беларусь
14. 4. 1945 г., як піснярка ўрада Беларусь.

Радычукі ўрада, якія падзеі
дзеяе падзеяне Каліб.

Нашае чыннае ліры - 44-6548815, выданы
12. 12. 1944 годзе. № 12. 12. 1944 № 12. 12. 1944.

Каліб піснярка. Радычукі Радычукі 21 квіт.

Магія пісняркі. Шкільны (Хотынічы).

2, вул. да Рака, Мінск, Беларусь
ад. 600.) Гродна

9 сакавік 1945

Гродна 15. 4. 1945

Радычукі

Гродна 2. 11. 1945.

Часлаў Кукель, Янка Філістовіч, Лявон Трусэвіч, Янка Жытка, Зоя Жэлязоўская.

17 — Мэмарыял паняволеных народаў Эўропы ў ААН у Парыжы. Ад беларусаў падпісалі Мікола Абрамчык і Лявон Рыдлеўскі.

21 — інтэрв’ю прэзыдэнта БНР Міколы Абрамчыка ў газэце „*La libre belgique*“.

21 — *IRO* прызначыла прадстаўніцтвам ад беларусаў Беларускі Нацыянальны Камітэт і прызначыла сувязнымі: з цэнтрам *IRO* — старшыню БНК Міколу Кунцэвіча; з сябрамі *IRO*: Мікалай Сынежка, Пётра Маньюўскі, Антон Шукелойць, Сыяпан Стаськевіч, Людвіг Галубовіч.

22 — I з’езд Беларускага Акадэмічнага АБ’яднання „Руны“ у Лювэне: Аляксандар Надсан, Францішак Бартуль, Вітаут Рамук, Янка Філістовіч, Антон Бяленіс, а. Часлаў Сіповіч.

23 — сход сяброў ЗБАДК у Саўт Рывэрс: Барыс Кіт, Пётр Орса, Святаслаў Коўш, Часлаў Найдзюк, Юрка Віцьбіч, Віктар Чабатаравіч, М. Філіповіч.

23 — зьезд сяброў Касы Самапомачы (ХАБР) у Лёндане: Б. Жэлязоўскі, Уладзімер Ваўчок, Я. Балабановіч, Ф. Жынгель.

27 — угодкі Слуцкага паўстання зладзіла ЗБВБ у Лёндане.

31 — пратэст БЦР да ўкраінскіх ярархіяў УАПЦ супраць хіратанізацыі ў япіскапы Васіля (Уладзімера Тамашчыка) і аднаўлення БАПЦ.

Лістагад

12 — Беларускую гімназію ў Розэнгайме скончылі: Янка Раковіч і Констанцін Семянчук.

12 — прэзыдэнт Рады БНР Мікола Абрамчык адбыў зь Вялікабрытаніі ў ЗША.

27 — угодкі Слуцкага паўстання з паніхідамі і ўрачыстасцямі адбыліся ў беларускіх аселях па ўсім сьвеце:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Лідс;

— Аўстралія: Сыднэй, Канберра, Мэльбурн;

— Белыгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр;

— Канада: Таронта;

— Нямеччына: Маервік, Розэнгайм, Бакнанг, Ватэнштэт, Шляйсгайм;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

Пры „Хаўрусе“ пачала працаваць беларуская школа ў Парыжы.

Сынежань

8 — удзел беларусаў у антысавецкім мітынгу, ладжаным Саюзам Вольных Журналістаў у Лёндане.

У вечар хіратанізацый
а. Васіля (Уладзімера Тамашчыка),
19 сінэхня 1949 г.

склаўся Камітэт перакладу Бібліі на беларускую мову ў Нямеччыне;

выйшла кніга Максіма Багдановіча „Творы“. Пераклад на нямецкую мову Аўгена Энгельгарта. Выдаў д-р Вітаўт Тумаш, Госьлар (Нямеччына).

1950 год

Студзень

7 — арганізаціі Беларускі клуб у Сыднэі.

8 — II з'езд Згуртавання Беларускіх Камбатантаў у Лёндане: Пётра Сыч, Уладзімера Курыла, Тодара Цімафейчыка, Яна Гралеўскі, Яна Амара, Яна Шекарскага.

20 — сход беларусаў і закладзіны ЗБК у Манрэалі (Канада); часоўны кіраўнік Пётр Чопчыц.

21 — канцэрт-вечарына, ладжаная пад кіраўніцтвам Аўгена Каўалеўскага ў Парыжы.

22 — сход сяброў Крывіцкага Навуковага Таварыства імя Пранціша Скарыны ў Нью Ёрку: д-р Янка Станкевіч, д-р Аўген Вярбіцкі, д-р Мітрафан Смаршчок, Янка Юхнавец, Янка Шакун.

11 — удзел беларускай групы ў супрацькаму ністычнай дэмансстрацыі ў Галіфаксе (Англія).

18—20 — урачыстае багаслужэньне і прынядзяцё на аднаўленчыне дзейнасці БА ПЦ.

19 — хіратонія іераманаха Васіля (Тамашчыка) у япіскапы з тытулам Віленскага ў Розэнгайме.

20 — I сабор япіскапаў і міранаў у Розэнгайме.

24 — пачатак сталых радыё-передачаў на Беларусь з радыёстанцыі Ватыкану а. Пятра Татарыновіча.

У сінэхні 1949 году:

выйша № 1 „Бюлетэню ЗБА“, рэд. Кастусь Мярляк (Буэнас Айрэс); у Бібліятэцы ўсходніх моваў у Пaryжы адчынены беларускі аддзел;

27 — по быт презыдэнта БНР Міюлы Абрамчыка ў Чыкага.

28 — закладзіны аддзелу Беларускага Аб'яднанья ў Аўстраліі (БАА) у Сыднэі.

28 — нарада беларускага актыву ў Чыкага, на якой пастаноўлена актывізація дзеяльнасці Беларуска-Амэрыйскай Национальнай Рады (БАНР): Павал Чапко, Макар Аблажэй, Іван Лобач, Язэп Варонка, Янка Чарапук-Змагар, Міюла Даэмідаў.

29 — II з'езд ХАБР у Лёндане (Управа — бязь зьменаў).

Люты

5 — надзвычайны з'езд сяброў СББ у Лювэне (Бэльгія): Янка Жытка, Вітаўт Рамук, Аляксей Арэшкі, Барыс Рагуля, А. Мастакоўская; адхілены ад кіраўніцтва Ўладыслаў Рыжкі-Рыскі.

5 — з'езд Беларуска-Амэрыйскага Даламаговага Камітэту ў Саўт-Рывэрсі; старшыня д-р Мікола Ішчорс.

5 — зварот презыдэнта Рады БНР Міюлы Абрамчыка да беларускай эміграцыі ў ЗША праз радыёстанцыю ў Чыкага.

12 — сход сяброў АБРФ у Парыжы: Аляксандар Яцэвіч, Валянціна Кавалеўская, Валянцін Міцкевіч.

12 — даклад презыдэнта Рады БНР Міюлы Абрамчыка ў Кліўлендзе аб су часным становішчы беларускага выzwольнага руху.

19 — IV канфэрэнцыя ЗБСЧ у Розэнгайме (кір. Вацлаў Пануцэвіч) вызначыла кіраўніцтву беларускага сквойтынгу: у Англіі — Алесь Бута, Аўстраліі — Уладзімер Бакуновіч, Аргентыне — Генрык Юзэфовіч, Бэльгіі — Барыс Рагуля, ЗША — Міхась Белямук, Бразыліі — Антон Бакуновіч, Канадзе — Раіса Жукоўская, Нямеччыне — Пётр Манькоўскі, Францыі — Міхась Наўмовіч.

26 — угодкі сімерці Цёткі (Алаізы Пашкевіч) ладзіла ЗБК у Таронга.

28 — закладзіны аддзелу БАА ў Аўстраліі: Уладзімер Клуніцкі.

У лютым:

вышыашаў № 1 часапісу „Беларускае слова ў Амэрыйцы“, рэд. Сьвятаслава Коўш (Саўт Рывэр);

адноўлены двухтыднёвік „На шляху“; рэд. Ян Амор (Лёндан).

Сакавік

1 — багаслужба за Беларусь у Замежнай Кангрэсацыі ў Мадрыдзе (Гішпанія) заходамі Ўладыслава Рыжага-Рыскага.

5 — з'езд праваслаўных беларусаў і закладзіны свайго прыходу ў Брэдфордзе; кіраўнік Аляксандар Крыт.

13 — на студыі ў Лювэнскі ўніверсітэт выехаі з Англіі дзеяльца „шахцёраў“ (працавалі на капальнях) са славу тае „дванаццаткі“.

Беларускае студэнцтва ў Бэльгіі. Трэці злева — Барыс Рагуля.

25 — урачыстае святкаваныне Акту 25 Сакавіка — Абвешчаныя БНР — з Багаслужбамі і выступамі мастацкае самадзейнасці адбываліся ў:

— Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр (у сюды падво йна, ладжаныя асобна ЗБВБ і ХАБР);

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Брысбэн, Мэльбурн;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўлэнд, Чыкага, Саут Рывэр, Лос Анджелас;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Розэнгайм, Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо, Страсбур.

25 — I з'езд у Сыднэі сяброў Беларускага Аб'яднанія ў Аўстраліі (БАА): Уладзімер Клуніцкі, Анатоль Шкутка, Я. Макарэвіч, Аляксандар Раманоўскі, д-р Пётр Гайдзель, Язэп Шюда, Мікола Ціхан; рэвізійная камісія: Я. Маеўскі, Аляксей Воўк-Левановіч, Міхась Зуй.

25 — выйшаў № 1 інфармацыйнага бюлетэня БАА „Новае Жыцьцё“; рэд. Уладзімер Клуніцкі (Сыднэй).

26 — IV з'езд ЗБВБ у Лёндане; удзельнікі: Аляксандар Крыт, Аляксандар Лашук, Мікола Нікан, Павал Аспіровіч, Каству сь Смайкевіч, Верна Бартуль, Станіслаў Мак, Сыльвэстар Буткевіч, А. Дзямідзе, Янка Крушына; рэвізійная камісія: Уладзімер Курыла, Аляксандар Лашук, а. Часлаў Сіповіч.

26 — сход сяброў АБРФ у Парыжы: інж. Лявон Рыдлеўскі, Аляксандар Міцкевіч, А. Рэцкю, Арсен Монід, В. Бут-Гусаім.

26 — закладзіны аддзелу АБРФ у Страсбуры; упаўнаважаны Раманчук.

26 — адкрыцьцё Беларускага Грамадзка—Культурнага Клубу ў Мэлбурне.

27 — зварот палкоўніка Людовіга Зарэчнага да сяброў Беларускага Вызвольнага Руху (БВР).

28 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народнага масцацтва новых аўстралійцаў у Сыднэі.

28 — ускладаныне вянкі на магілу невядомага жаўнеры беларускай дэлегацыі у Бруссэлі.

Красавік

1—2 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе—кірмашы ў Парыжы.

10 — IV надзвычайны зьезд сяброў БНХР „Рунь“ у Лёндане: Аляксандар Надсан, Ян Амор, М. Булыга, Тодар Цімафейчык.

11 — зьезд сяброў і прыхільнікаў Беларускага Праваслаўнага Брацтва ў Англіі ў Лёндане; кіраўнік Аляксандар Крыт.

19.IV—4.V — побыт япіскапа Васіля (Уладзімера Тамашчыка) у Бэлгії.

21 — сход сяброў літаратурнага аб'яднання „Шыпшына“ ў Саут Рывэры: Юрка Віцьбіч, Уладзімер Клішэвіч, Масей Сяднёў.

29 — дэльвеялікія калёны беларусаў з нацыянальнымі сцягамі на Парадзе ляяльнасці на 5-й авеню ў Нью Ёрку.

30 — II зьезд сяброў БНАМ у Парыжы: Міхась Наўмовіч, В. Забаўскі, Валянцін Міцкевіч, С. Бэйс (пазней адкліканы).

Травень

6 — першая грамадзкая вечарына ЗБВБ у Лёндане.

7 — даклад Язэпа Арцюха „Ці зарубежніцтва зъяўляеца чужацкай агентурай?“ у Беларускім дому ў Лёндане, імпрэза ладжаная ЗБВБ.

14 — II зьезд БНАМ у Парыжы: Міхась Наўмовіч, В. Забаўскі, Валянцін Міцкевіч, С. Бэйс, Аўген Кавалеўскі, Арсен Монід, Аліксандар Міцкевіч, Францішак Ганкевіч, Міхась Хоміч; рэвізійная камісія: Валянціна Кавалеўская, Ніна Сыпічонак, Мікола Лысуха; сяброўскі суд: І. Дударэвіч, В. Юрлевіч, Ніна Кузьміна.

19 — закладзіны Беларуска—Амерыканскага Каталіцкага Таварыства ў Нью Ёрку: д-р Станіслаў Грынкевіч, Вацлаў Пануцэвіч, Барыс Даніловіч, Андрэй Попка.

26—29 — беларуская дэлегацыя на канферэнцыі Фэдэрацыі Народаў Сярэдніяй—Усходніяй Эўропы ў Лёндане.

27—28 — нарада старшыняў скратароў і скарbnікаў аддзелаў ЗБВБ у Лёндане; даклады: Яна Амора, а. Часлава Сіповіча, Янкі Пілецкага.

27—28 — II з'езд ЗБК у Таронта: А лесь Грыщук, Мікола Ганью, Марыя Мікуліч, Валер Навіцкі, Язэп Пітушка, Каству сь Акула, Васіль Камароўскі (Вярбіна), Кастусь Станюш, рэвізійная камісія: Барыс Сладкоўскі, Міхась Пашкевіч, Аўген Протас; сяброўскі суд: Валянціна Пашкевіч, Элеанора Пітушка, Раіса Жукоўская, Надзея Акула.

27 — першы канцэрт беларускай песні, наладжаны ЗБК у Таронта.

28 — III з'езд ЗБА ў Буэнас Айрэс: Кастусь Мярляк, Зоф'я Карповіч, Мікалай Ланкевіч, Уладзімер Другавец, рэвізійная камісія: Вольга Гейрах, Алесь Карповіч, М. Наліўка.

29 — удзел беларусаў з нацыянальнымі сцягамі і плякатамі ў працэсі „За волю Беларусі!“ у Манчэстэры.

Сход сяброў БАА ў Мэльбурне: Янка Кудрык, Адам Жураўлевіч, Сымон Шнэк.

Чэрвень

1—4 — побыт яп. Васіля (Уладзімера Тамашчыка), съятара БАПЦ у Англіі.

7 — адозва прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага да былых беларускіх вайсковуццаў запісу ў свацца до браахвонікамі на Карэйскі фронт.

11—14 — удзел беларускай дэлегацыі ў Кангрэсе Антыбалашавіцкага Блёку Народаў у Эдунбургу (Шатляндыйя).

18 — беларуская група ў супрацькаму ністычнай маніфэстацыі ў Таронта.

21 — пастаноўка п'есы Каруся Каганца „Модны шляхцюк“ драматычным гуртком Беларускага Аб'яднання ў Манрэалі.

21 — арганізацыі сход і закладзіны Беларускага Нацыянальнага Аб'яднання (БНА) у Таронта: Барыс Аранскі, Сыцяпан Глебка, Міхась Пашкевіч, Валер Навіцкі, Сяргей Хмара, Язэп Пітушка, Т. Салановіч, а. Міхась Мігай, Грыбоў, Іван Аleshka; рэвізійная камісія: Рыгор Беразоўскі, Віктар Кісель, А. Таранда, Ян Садоўскі; сяброўскі суд: Мікола Кухарчык, Міхась Сыцепановіч, Хведар Высоцкі.

22 — першая беларуская праваслаўная служба ў Таронта; правіў а. Міхась Мігай.

25 — жалобную ўрачыстасць памяці беларускага народнага песьніара Янкі Купалы ладзіла БНАМ у Парыжы.

25 — канцэрт беларускага хору кампазытара Вячаслава Сэлях-Качанскага ў Саўт Рыверы.

30 — літаратурная вечарына ў „Беларускай хатцы“ ў Брукліне (Нью-Ёрк, ЗША): Уладзімер Клішэвіч, Натальля Арсеньнева, Янка Юхнавец, Янка Шакун.

30 — выйшаў „Інфармацыйны бюлетэн“ беларускай каталіцкай арганізацыі Беларуска-Ангельскага Каталіцкага Аб'яднання (БАКА) „Рунь“; рэд. Аляксандар Надсан (Лёндан).

Літаратура

1 — легалізацыя БНАМ у Парыжы.

1 — ДП, у тым ліку і беларусы, пераведзены на нямечкую эка-
номікі.

2 — съяткаванье ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу ладзіў ХАБР
у Лёндане і Манчэстры.

5—7 — зьезд сяброў БХАА „Жыцьцё“ ў Лёндане: а. Часлаў Сіповіч,
Аляксандар Надсан, Янка Пілецкі.

8 — жалобны ўгодкі съмерці беларускага песьняра Янкі Купалы
ладзіла БАА ў Сыднэі.

10 — сход і закладзіны Беларускага Нацыянальнага Камітэту ў
Вініпэгу, Канада: А. Галошын, Мікола Сільвановіч (Вярба).

15 — беларускі канцэрт кампазытара Міколы Куліковіча ў Нью Ёрку.

15 — съяткаванье не 425-ых ўгодкаў беларускага друку з дакла-
дам д-ра Вітаута Тумаша ў Зэедорфе (Нямеччына).

17 — зацверджанье Статуту БАКА духоўнымі ўладамі.

21.VI—1.VIII — побыт прэзыдэнта БНР Міколы Абрамчыка ў Та-
ронта.

23 — зьезд сяброў ХАБР акругі Ёркс: Віталь Цярпіцкі, Э. Мац-
кевіч, А. Гатковіч, А. Назар аў.

30.VII—4.VIII — канцэртнае турнэ беларуска-латышскай песьні па
лягерах ДП: Гановэр, Ольденбург, Зэедорф, кампазытар Алесь Кар-
по віч, Юрка Сянкоўскі, Мікола Панькоў і іншыя.

У Марбургу студыі скончылі: Лявон Трусыніч (дант.), Пётр Мар-
коўскі (дант.), Міхась Сокал (мэд.), Язэп Сажыч (мэд.), Аўген Смар-
шчоў (псых.).

Жыве

6 — сход сяброў Беларускага Выдавецкага Фонду ў Таронта: Ка-
сту сь Акула, Міхась Пашкевіч, Т. Салановіч.

13 — адчыненне беларуская каталіцкая парафія ў Брэдфордзе (Ёркс)
і наўгуродзіны набажэнствам а. Р. Матуліса і прамовай а. Часлава
Сіповіча.

19—26 — удзел беларускай дэлегацыі ў Кангрэсе *Pax Romana* ў
Амстэрдаме (Галяндыя).

20 — сход былых вайскоўцаў і закладзіны аддзелу ЗБВ у Тарон-
та: Васіль Камароўскі, Валер Навіцкі, Кастьюс Акула.

20 — закладзіны Беларускай Студэнцкай Арганізацыі ў Нью Ёрку: кірайнік Міхась Тулейка.

23 — сход сяброў СББ у Любене: М. Жылік, Часлаў Кукель, Васіль Шчэцька, Уладзімер Цывірка, Янка Запруднік.

23 — надзвычайны сход АБРФ у Парыжы.

26 — нарада беларускай інтэлігенцыі ў Нью Ёрку ў справе стварэння ў ЗША Беларускай Вольнай Акадэміі Навук і Мастацтваў.

26 — сход пра аваслаўных беларусаў і выбары царкоўнага камітэту БАПЦ у „Беларускай хатцы“ ў Брукліне: а. Хведар Данілюк.

27 — закладзіны Беларускага Студэнцкага Таварыства ў ЗША ў Нью Ёрку: Міхась Тулейка, Лявон Трусвіч, Васіль Руцак.

27 — выйшоў № 1 органу беларускай незалежнай думкі „Беларуская трывуна“, рэд. Язэп Ляшчынскі (Міхась Кавыль), Нью Ёрк.

29 — закладзіны БНК у лягеры ДП у Эльвангене (Нямеччына): Людвіг Галубовіч, М. Лосенкаў, В. Вершык, С. Міленцеў, І. Барсукоў, Аркадзь Рымша.

30 — утварэнне аддзелу ЗБК у Таронта: Язэп Чорны, В. Шкапараў, Янка Баран

Прыезд былога япіскапа БАПЦ Апанаса (Мартаса) у Брысбэн (Аўстралія).

Верасень

10 — закладзіны аддзелу ЗБК у Садбуры (Канада): Уладзімер Курыловіч.

20 — выйшоў № 1 часапісу беларусаў у ЗША „Беларус“; рэд. Леанід Галляк (Нью Ёрк).

21 — літаратурны вечар у Крывацкім Навуковым Таварыстве ў Нью Ёрку: Антон Адамовіч, Мікола Целеш, Уладзімер Клішэвіч, Янка Юхнавец, Янка Шакун.

21 — сход былых вайскоўцаў і закладзіны Таварыства Беларускіх Вайскоўцаў у Сыднэі: Данат Яцкевіч, Міхась Зуй, Сымон Шнэк.

24 — сход і закладзіны Згуртавання Беларускай Моладзі ў Амерыцы (ЗБМА) у Кліўлендзе.

24 — сход і закладзіны Аб'яднання Беларускай Моладзі ў Амерыцы (АБМА) у Саўт Рывэрз: Міхась Сеняка, Кастусь Вайцяхоўскі, Анатоль Шурак.

У верасні:

выйшоў № 1 рэлігійна-адраджэнскага часапісу „Зыніч“, рэд. ксёндз Пётр Татарыновіч (Рым);

закончылі студы ў Лювэнскім універсітэце: Людміла Рагуля (фармац.) і Янка Жытка (інж. хіміі).

Кастрычнік

1 — арганізацыйны сход і закладзіны аддзелу БАЗА ў Кліўлендзе: Кастусь Калоша, Т. Ламака, Міхась Белямук, М. Шылюк; рэвізійная камісія: а. А. Лічко, А. Харытончык.

5 — Мэмарыял аб ахвярах беларускага народу пад акупацыяй Масквы падаў у ААН прэзыдэнт БНР Мікола Абрамчык і ветчарам выехаў з ЗША.

8 — з'езд Згуртавання Беларускіх Камбатантаў у Лювене: Тодар Ці мафейчык.

8 — канцэрт беларускай песні Беларускага Студэнцкага Хору пад кірауніцтвам кампазытара Міколы Равенскага ў Лювене.

15 — створана Аб'яднаные Праваслаўных Беларусаў у Саўт Рывэрэ: а. Мікалай Лапіцкі, Святаслаў Коўш.

15 — створаны Саюз Беларускіх Патрыётаў у Людвіксбургу (Нямеччына) у складзе: Юры Попка, Антон Даніловіч, У. Клуніцкі.

20 — закладзена беларуская праваслаўная царква Св. Еўфрасініі Полацкай у Саўт Рывэрэ: а. Мікалай Лапіцкі.

22 — даклад прэзыдэнта БНР Міколы Абрамчыка пра жыцьцё беларусаў у Амэрыцы ў Парыже.

25 — паніхіда па палеглых змагарох у Слуцкім паўстаньні ў Рыме: адпраўляў яў а. Пётр Татарыновіч.

27 — агульны сход сяброў Беларускага Студэнцкага Згуртавання ў Лювене: старшыня М. Жылік.

28 — закладзіны аддзелу БАА ў Брысбене; кіраунік Анатоль Шкутка.

Лістапад

3—8 — побыт прэзыдэнта БНР Міколы Абрамчыка ў Бельгіі.

12 — пачатак сталых багаслужбаў для праваслаўных беларусаў у Лювене: а. Аўтэн Смаршчок.

13 — створаны Украінска—Беларуска—Грузінскі Клуб у Мюнхене: праф. А. Щчэрбакіўскі, праф. А. Мэтравэлі, яп. Васіль (Тамашчык) і пісар О. Кањынік.

23 — створаны Беларускі Праваслаўны Камітэт у ЗША на з'езьдзе праваслаўных у Саўт Рывэрэ: Уладзімер Брылеўскі, Святаслаў Коўш, Міхась Сеніка, В. Літвіновіч, Хведар Высоцкі.

25—27 — урачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых змагарох адбываліся ў беларускіх аселях па ўсім сьвеце:

— Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

- Аўстралія: Сыднэй, Брысбэн;
  - Бэльгія: Лювэн, Льеж, Шарлеруа;
  - ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывер;
  - Италія: Рым (малітвай і канцэртам Пётры Конюха);
  - Канада: Таронта, Вініпэг;
  - Нямеччына: Розэнгайм, Мюнхэн;
  - Францыя: Парыж, Ля Крэз о.
- 26 — беларуская калёна на антыкамуністычным мітынгу ў Таронта.
 28 — ствараны аддзел ЗБАДК у Норт Галі вудзе (Каліфорнія):
 Часлаў Найдзюк, Алесь Міціс, а. Леанід Стаднікаў, Барыс Кіт.
 У лістападзе:
 выйшаў № 1 органу нацыянальна-патрыятычнай думкі „Беларускі патрыёт“; рэд. Антон Даніловіч (Ліндзіх, Нямеччына);
 побыт старшыні БСА Барыса Рагулі ў Рыме і яго сустрэча з Яго Экспленацый кардыналам Эжэнам дэ Тысэрнам.

Снегань

- 18 — канцэрт беларускай народнай песні Беларускага Студэнцкага Хору кампазытара Міколы Равенскага ў Лювэне.
 23 — сьвяткаваныне 425-годзьдзя беларускага друку з рэфэратам д-ра Вітаўта Тумаша ладзілі Крыўіцкае Навуковае Таварыства і Аб'яднаньне Беларускіх Лекараў на Чужыні ў Нью Ёрку.
 24 — III з'езд ХАБР у Лёндане: Аркадзь Варава, Васіль Завадзкі.
 25 — перавыбары ў БАНР у Чыкага: Ігнат Лабач, Міхась Шастакоўскі, Вацлаў Пануцэвіч, А. Волах, Мікола Дзямідаў, Янка Чарапук-Змагар, Янка Ліманоўскі.
 31 — сустрэча Новага году беларускаю грамадою ў Нью Ёрку.
 У 1950 годзе выдадзены друкам:
 Сымон Брага (Вітаўт Тумаш). Балцкі элемэнт: Дасьледаваньне беларускай нацыянальнай проблемы. Нямеччына;
 Леў Гарошка. Святая Еўфрасіння Полацкая: нарыс. Парыж;
 В. Друга (Язэп Германовіч). Ты і Яна (рэлігійны нарыс), адбітак з „Божым Шляхам“. Парыж;
 Пр. Каваль. Беларусь у датах і ліках. Гісторычна-географічны даведнік. Выд. „Моладзь“, Парыж.

1951 год

Студень

- 1 — выйшаў № 1 інфармацыйнага бюлетэня „Весткі БНР“; рэд. Вацлаў Пануцэвіч (Чыкага).

9 — радыёперадача беларускай народнай песні ў выкананьні съпевака Пётры Коюха зь Міжнароднага канцэрту Ватыканскага радыёцэнтру.

13 — літаратурны вечар, ладжаны Крывіцкім Навукоўым Таварыствам у бруклінскай „Беларускай Хатцы“. Удзельнікі: Антон Адамовіч, Янка Юхнавец, Уладзімер Клішевіч, Янка Шакун.

21—27 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народа га мастацтва ў Канбэры; гіды: Ю. Мілевіч і Г. Парэцкая.

21 — выставка беларускага выгнанскага друку ў залі гарадзкой управы гор. Кукафэн (Нямеччына) з рэфэратаў немікі Г. Бэрнард.

29 — удзел беларускай калёны ў маніфестацыі 50-годзьдзя Комуналту ў Сыднэі (*Commonwealth* — тут: Аўстралійскі Саюз. — **рэд.**).

Выйшаў № 1 навукова-гістарычнага часапісу Крывіцкага Навуковага Таварыства імя Пранціша Скарэны „Веда“; рэд. Янка Станкевіч (Нью Ёрк).

Літы

4 — з'езд сяброў СББ у Люксембургу: Янка Жытка, Вітаўт Кіпель, Тодар Мазура, Вітаўт Рамук, апякун а. Аўген Смаршчок.

11 — сход сяброў АБРФ у Парыжы: Аляксандар Яцэвіч, М. Бялькевіч, Аляксандар Міцкевіч, Я. Чыгір.

11 — I кангрэс Беларускай Амэрыканскага Кангрэса вага Камітэту ў Саўт Рывэры: д-р Мікола Шчорс, Ігнат Лабач, Барыс Кіт, Святаслаў Коўш, д-р А. Сабалеўская, Аляксандар Русак, Міхась Сенька, Н. Філіповіч, Сымон Жамойда.

17 — удзел беларусаў у Міжнацыянальным канцэрце новааўстралійцаў у Сыднэі.

17 — надзвычайні сход Беларускага Выдавецкага Фонду ў Таронта. Прысутныя: А. Шпакоўскі, Язэп Арцюх, Я. Сладкоўскі, Сяргей Хмара, А. Таранда, І. Мішю.

17 — закладзены праваслаўны прыход Св. Еўфрасінні Полацкай у Таронта. Царкоўны камітэт: а. Міхась Мігай, Васіль Разановіч, Кастусь Станюш, Кісель, А. Шпакоўскі, Ян Садоўскі, Аркадзь Харавец, Асоцкі, Кар пінчык.

17—18 — I кангрэс БАЗА ў Нью Ёрку: Мікола Гарошка, Натальля Арсеньнева, Міхась Тулейка, Язэп Арцюх, Мікола Дарашэвіч, Янка Ніхёнак, Аляксандар Орса.

18 — закладзены Беларускі Выдавецкі Фонд у Нью Ёрку: Міхась Міцкевіч, Лявон Трусевіч, Натальля Арсеньнева, Леанід Галяк, Міхась Рагуля.

24 — II з'езд ХАБР у Лёндане: В. Конан, С. Дубіна, М. Шыш, Т. Сабіла, Н. Пратасэвіч.

Саавік

12—17 — беларускі стэнд на Міжнароднай выстаўцы народнага мастацтва новааўстралійцаў у Брысбене.

13 — закладзены Інстытут Беларусаведы імя Ліава Сапегі ў Мадрыдзе; заснавальнік Уладзімір Рыжы-Рыскі.

18 — сход ЗБАДК у Саўт Рывэрэ: а. Мікалай Лапіцкі, Лянгі на Брылеская, Леанід Высоцкі, Міхась Кавыль, Г. Махнюк, Аляксандар Шурақ, Ігар Шчорс.

20 — канцэрт беларускай нарэдакціі песьні съпявачкі Марыі Мяленцевай у Лос Анджэлесе (Каліфорнія).

23 — сход аддзелу БАА ў Мэльбурне: Сяргей Розмысл, Адам Жураўлевіч, Міхась Шэка, Уладзімер Камароўскі, Павал Гуз, С. Шэка, Ляўон Говар.

25 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе агульнааўстралійскага съюза ў Сыднэі, Мэльбурне, Брысбене.

25 — канцэрт Беларускага Студэнцкага Хору кампазытара Міколы Равенскага ў Любэні.

25 — III з'езд Згуртавання Беларускіх Камбатантаў у Лёндане: Пётра Сыч, Янка Крушына, Аляксандар Лашук, Павал Навара, Уладзімер Курыла, М. Галоўка, Мікола Ягоўдзік, Шацью; рэвізійная камісія: Мікола Нікан, Павал Асіповіч, М. Булыга, Л. Хвалько, Ян Амор; сяброўскі суд: Сыльвэстар Буткевіч, Генрых Сянкевіч, Янка Пілецкі.

25 — № 1 незалежнага часапісу беларускае эміграцыі „Беларускі голас“; рэд. Сяргей Хмара (Таронта).

26 — удзел Беларускага Студэнцкага Хору кампазытара Міколы Равенскага ў Міжнародным канцэрце ў Льежы (Бельгія).

31.III—1.IV — I канфэрэнцыя хрысьціянскіх волынных сындыкатуў Цэнтральнае і Ўсходнє Эўропы ў Парыжы; 1-ы намеснік старшыні — Ляўон Рыдлеўскі.

Выйшаў № 1 „За волю“, часапісу беларускай вызвольнай думкі, рэд. Ляўон Рыдлеўскі (Парыж).

Красавік

7 — створаны Каардынацыйны Камітэт Беларускіх Арганізацый у Вялікабрытаніі ў Лёндане: а. Часлаў Сіповіч, Аляксандар Надсан, Міхаіл Мацукеўіч.

8 — III з'езд БНАМ у Парыжы, сярод удзельнікаў: Міхась Наймовіч, Валянцін Міцкевіч, Г. Касцюк.

Першы зьлева — М.Панькоў. 3.IV.1951

8 — пленум нью ёрскага сэктару БНР, на якім большасцю галасоў была прынятая прапаноўка ў справе Вільні, што выклікал а зацяжное апазыцыйнае змаганье да адмены прапановы.

14—15 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе-кірмашы, адзначанай Хрысьціянскім Сындыкатам у Парыжы.

15 — з'езд Крэывіцкага Навуковага Таварыства імя Пранціша Скарыны ў Нью Ёрку: д-р Янка Станкевіч, А. Федуювіч, Антон Адамовіч, Янка Шакун, Антон Шукальць, Алесь Махноўскі, Янка Юхнавец, Янка Ліманоўскі, Мікола Кунцэвіч.

19 — канцэрт Лювэнскага Беларускага Студэнцкага Хору па францускай тэлевізіі з Лілія.

22 — сход апазыцыі БАА ў Сыднэі: Міхась Зуй, Язэп Шкода, Мікола Ціхан, Я. Макарэвіч, а. Аляксандар Кулаюўскі, а. Усевалад Родзевіч.

27 — сход аддзелу БАА ў Сыднэі: Міхась Лужынскі, Уладзімер Клуніцкі, Язэп Малецкі, Аляксандар Смаль, Уладзімер Бакуновіч.

28 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на Парадзе ляляльнасці на 5-й авеню ў Нью Ёрку.

Травень

3 — ад імя беларусаў на мітынгу Антыбальшавіцкага Блёку Народу (АБН) прамаўляе ў Мюнхене д-р Станіслаў Станкевіч.

3—17 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Рыме.

12 — вечарына зь беларускай нацыянальнай патрыятычнай праграмай, зладжаная ў Лёндане ЗБВБ.

13—14 — зъезд сяброў ЗБВБ у Лёндане: Аляксандар Надсан, Аляксандар Лашук, а. Часлаў Сіповіч, Кастусь Смайкевіч, Павал Навара, Янка Пілецкі.

19—20 — III зъезд ЗБК у Таронта: Алесь Грыщук, Язэп Пітушка, Т. Салановіч, Мечыслаў Рачыцкі, В. Кісель; рэвізійная камісія: Я. Шапароў, Ніна Залейская, І. Мішкоў; сяброўскі суд: Аўген Протас, Каладзічык, Міхась Кондрас, Кастусь Станюш.

20 — зъезд сяброў ЗБА ў Буэнас Айрэс: Уладзімер Другавец, Аляксандар Літвінскі, Васіль Казлоўскі, Анатоль Грынкевіч, Алесь Карповіч, Кастусь Мярляк, Мікалай Ланкевіч, Мікалай Лазюк.

20 — прыбыў з Эўропы на стале жыцьцё ў Нью Ёрк япіскап БАПЦ Васіль (Тамашчык).

20 — першая багаслужба а. Сцянопана Войтанкі ў новай парафіі БАПЦ у Нью Брансвіку (Нью Джэрзі).

21 — памёр у Лёндане архіяпіскап Польскай Аўтакефальтай Праваслаўнай Царквы (ПАПЦ) Сава (Саветаў).

26 — сіяцкаванне ўгодкаў Беларускага Літаратурнага Згуртавання „Ўзвышша“ з дакладам Антона Адамовіча, ладжанае Беларускім Студэнцкім Таварыствам у Нью Ёрку.

27 — Дзень маткі з патрыятычнай праграмай ладзіла ЗБВБ з удзелам д-ра Т. Руткоўскага, Яна Амора, А. Шашылойскай, Пётры Сычы ў Лёндане.

Чэрвень

3 — сход сяброў ЗБВБ а кругі Ёркса у Брэдфордзе: Б. Бутрымовіч, Янка Міхалюк, Янка Сяўковіч, Мікола Ягоўдзік.

10 — сход сяброў ЗБВБ а кругі Выдавецкага Фонду ў Парыжы: Уладзімер Шыманец, Мікола Лысуха, С. Бэўс, Валянцін Міцкевіч.

14—18 — удзел беларускіх студэнтаў у II зъезідзе ICSO (Міжнародны Цэнтар Студэнцкіх Арганізацый на Чужыні); намеснік старшыні Янка Запруднік.

15—21 — тыдзень каталіцкіх студыяў у кляштары Шэвэтона (Бэльгія) з рэфэратаў: біскупа Баляслава Слосканса, а. Лява Гарошкі, а. Часлава Сіповіча, а. Міхася Маскаліка, Аляксандра Надсана, Вітаўта Рамука, Міхася Наўмовіча, Тодара Мазуры.

24 — удзел беларускай групы ў антыкамуністычнай дэманстрацыі ў Вініпэгу.

27 — адоз ва прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага да беларусаў гуртаваца ў шэррагі ваюл БЦР.

28 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на Парадзе ляляннасці на 5-й авеню ў Нью Ёрку.

30 — жалобная ўрачыстасць угодкаў съмерці Янкі Купалы ладзіла Беларуское Студэнцкае Таварыства ў Нью Ёрку.

У чэрвені выйшаў № 1 царкоўна-грамадзкага часапісу, органу Беларускага Праваслаўнага Камітэту „Царкоўны съветач“ (Саўт Рывэр).

Ліпень

1 — съяткаваньне ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу ў Сыднэі.

7 — жалобная ўрачыстасць з паніхідаю памяці Янкі Купалы, ладзіў Беларускі Кангрэсовы Камітэт у Саўт Рывэры.

8 — съяткаваньне ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу ладзіў аддзел ХАБР у Манчэстэры.

10 — удзел БНК у Цэнтральнай Радзе Нацыянальных Камітэтаў у Мюнхене.

15 — спартовае съята Беларускага Спартовага Аб'яднання ў Саўт Рывэры.

15—19 — удзел беларускай дэлегацыі ў з'езьдзе студэнтаў краінай, акупаваных СССР (беларускі прадстаўнік Янка Запруднік).

28 — даклад Антона Адамовіча „Трагедыя Янкі Купалы“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

Мяшаны хор пад кірауніцтвам Юркі Мазуры (Дэбройт). 1951 г.

28 — канцэрт Беларускай Тэатральнай Групы Мяленцева ў Саўт Рыверы.

28—29 — уздел беларускай дэлегацыі ў звяздзе *Pax Romana* ў Рэймсе (Францыя).

30 — сход сяброў БАА ў Мэльбурне: Адам Жураўлевіч, Міхась Шэка, Янка Кудрык, Віктар Гладкі, Павал Гуз.

У ліпені выйшаў № 1 скаўтскага часапісу „Рада кругу“, рэд. Вацлаў Пануцэвіч (Чыкага).

Жывень

2 — канцэрт Беларускага Гуртка Самадзейнасці на запрашэнніне самаўраду г. Вініпэгу на гарадзкім пляцы.

26 — звязд сяброву Беларускага Студэнцкага Таварыства ў Нью Ёрку: Барыс Данілюк, Васіль Русак, Галіна Ганчарэнка.

26 — рэпрэзэнтацыйны прыём—вечарына Ўправы ЗБА ў Буэнас Айрэсе.

27 — раскол у сыднійскім аддзеле БАА. БЦР: Міхась Зуй, Аркадзь Качаноўскі, а. Усевалад Родзевіч, Мікола Ціхан, Анатоль Шкутка, Сымон Шнэк, Г. Чурыла; і БНР: Міхась Лужынскі, Аркадзь Качан, Уладзімер Клуніцкі, д-р Язэп Малецкі, Аляксандар Смаль, Кастусь Сітюўскі.

Верасень

2 — закладзіны аддзелу ЗБВ у Бэльгіі; кіраўнік Барыс Рагуля.

2 — памёр ў Мюнхене былы япіскап Герадзенскі і Беластоцкі Вэнэдыкт (Бабюўскі).

3, 10, 17 і 24 — канцэрты беларускай народнай песні ў выкананні сьпевака Міколы Радчанкі па радыё *CBC* зь Вініпэгу.

8 — сход сяброў СБЖ на Чужыні ў Нью Ёрку: Мікола Панькоў, Часлаў Ханяўка і інш.

12 — выйшла ўлётка новай беларускай групоўкі „Авангард Беларусі“, рэд. Вінцэнт Жук-Грышкевіч (Таронта).

15 — рукаладжэнні Аляксандра Крыта ў сьвятары БАПЦ пад імем Андрэй і вісьвячэнні Беларускага дому ў Брэдфордзе.

15 — даклад Антона Адамовіча „Месца Янкі Купалы ў гісторычна-літаратурным працэсе“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

16 — арганізацыйны сход і закладзіны Згуртавання Беларусаў у Манрэалі (Канада).

Нарада і закладзіны Беларускага Выдавецтва Фонду ў Саўт Рыверы: д-р Мікола Шчорс, а. Мікалай Лапіцкі, Міхась Сеніка.

23 — пратэстанцыйны мітынг беларусаў і ўкраінцаў су праць „Савету Вызвалення Народаў Pacei“ ў Бад-Айблінгу (Нямеччына).

Каstryчнік

15 — адчынены лектарат беларусаведы ў Таронцкім універсytэце; лектар Вінцэнт Жук-Грышкевіч.

20 — літаратурны вечар у бруклінскай „Беларускай хатцы“ : Натальля Арасенянова, Уладзімер Клішэвіч, Янка Юхнавец, Янка Шакун.

22 — у Нью Ёрк прыбыў прэзыдэнт БНР Мікола Абрамчык.

28 — пачалася VI сэсія Рады БНР у Нью Ёрку.

28 — удзел Беларускага Гуртка Мастацкай Самадзейнасьці ў Міжнародным мастацкім вечары ў Вініпэгу.

29 — куплены Беларускі народны дом (ЗБВБ) у Лэндане.

Лістапад

1 — на Дзяды беларуская грамада адслужыла паніхіду па ўсіх палеглых у змаганыні за волю бацькаўшчыны і памерлых на выгнаныні беларусах над магілаю сябра Францішка Паўлоўскага на могілках у Парыжы (імшу правіў а. Леў Гарошкі).

7 — удзел беларускай групы ў пікетаваныні прадстаўніцтва СССР разам з БССР у ААН у Нью Ёрку.

8 — перавыбарчы сход СБЖ у Нью Ёрку: Мікола Панькоў, Антон Адамовіч, Леанід Галяк, Часлаў Ханяўка, д-р Янка Станкевіч, Пётра Манькоўскі.

11 — удзел беларускай групы ў парадзе і складаныні вянкоў да помніку ахвяраў вайны ў Лія Крэзо (Францыя).

15 — сход сяброў аддзелу БАЗА ў Нью Брансыкі: Філарэт Родзька, Пётра Кулеш, Васіль Стома, Пётра Кажура, Часлаў Ханяўка; рэвізійная камісія: Васіль Руслак, Уладзімер Кабушка, Марыя Войтанка.

22 — арганізацыйны сход і закладзіны Нацыянальнага Блёку Незалежнасці і Непадзельнасці Беларусі ў Нью Ёрку: Антон Адамовіч, Янка Юхнавец, д-р Янка Станкевіч, Антон Шукелойць, Леанід Галяк, Янка Шакун, Мікола Панькоў.

25 — паніхіда па палеглых змагарох за волю Беларусі ля помніка барацьбітам у Мітэнвальдзе (Нямеччына).

25 — урачыстасць ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі і жалобнымі акадэміямі адбыліся:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, ладжаныя ЗБВБ і ХАБР;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Брысбэн, Мэльбурн, Адэляіда, Канберра, Ньюкасл;

— Бэльгія: Лювэн, Льеж;

— Гішпанія: Мадрыд;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Дэтройт;

- Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэал;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо;
- Швэцыя: Стакгольм.

28 — аддзел ЗБВБ набыў будынак для царквы БАПЦ і Беларускага народнага дому ў Брэфардзе.

28 — зъезд Згуртавання Беларускіх Камбатантаў у Лёндане: Пётра Сыч, Янка Крушина, Аляксандар Лашук, Павал Навара, Уладзімер Курыла, М. Галоўка, Мікола Ягоўдзік, А. Шацько, Мікола Нікан, Павал Асіповіч, М. Булыга, Ян Амор, Л. Хвалько, Сыльвэстар Буткевіч, Віктар Сянкоўскі, Янка Пілецкі.

30.XI—2.XII — візитацыя Ўладыкі БАПЦ Сергія (Ахатэнкі) прыходу ў Брысбене.

Снегань

1 — першая радыёперадача, прысьвяченая ўгодкам Слуцкага пай-станнія з радыёстанцыі Нью Ёрку.

2 — сход сяброў Згуртавання Беларусаў у Манрэалі: Віктар Ждан, Я. Кузьміч, Я. Фін, Б. Валодзя, Аrssен Монід, Пётр Чопчыш; рэвізійная камісія: М. Паўловіч, М. Чаша, Васіль Мірано віч.

8 — даклад Уладыслава Рыжага-Рыскага „Беларусь учора і сёньня“ ў Мадрыдскім універсітэце.

8 — даклад Міколы Вярбы (Міколы Сільвановіча) „Сучасная беларуская літаратура на эміграцыі“ ва Ўкраінскай Вольнай Акадэміі Навук у Вініпэгу.

8—10 — по быт прэзыдэнта Міколы Абрамчыка ў Канадзе.

9 — сход ЗБАДК у Пасэйку (Нью Джэрзі): Анатоль Плескачэўскі, І. Калоша, Т. Карповіч, Сымон Жамойда; рэвізійная камісія: Бэрнард Букатка, Аляксандар Ру sack, д-р А. Шудзейка.

11 — Мэмарыял ад імя VI сэсіі Рады БНР прадстаўніцтвам некамуністычных краінаў у ААН у Нью Ёрку, пададзены прэзыдэнтам БНР Мі колам Абрамчыкам.

16 — сход і зкладзіны Беларускага Інстытуту Навукі і Мастацтваў ў Нью Ёрку: Вітаут Тумаш, Антон Адамовіч, Наталія Арсеньнева, Мікола Дарашэвіч, Мікола Гарошка, япіскап Васіль (Тамашчык), Мікола Панькоў.

17 — удзел у парадзе нацыянальнай вонраткі 20 нацыянальнасцяў у Вініпэгу; ад беларусаў — Валя Гарох.

23 — беларускія песні ў выкананьні Міколы Радчанкі праз радыёстанцыю *CBC* зь Вініпэгу.

24 — легалізацыя ЗБВБ у Англіі.

24 — беларускія калядкі ў выкананыні беларускага ансамбля Міхася Радчанкі праз Усеканадыйскае радыё.

29 — удзел беларускай калёны ў супрацькамуністычным мітынгу ў Брэдфардзе.

30 — I сход беларускай моладзі і закладзіны Згуртавання Беларускай Моладзі ў Амэрыцы (ЗБМА) у Кліўлендзе: Міхась Тулейка, Міхась Белямук, Васіль Русак, І. Шыкалюк, Уладзімер Дунец.

Спакана́нне і перамовы прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка з д-рам Міколам Шчорсам аб каардынацыі дзейнасці БНР і БЦР. Скончылася безвынікова.

У 1951 г. у Парыжы выйшла кніга інж. Лявона Рыдлі еўскага „Беларусь“ з мапаю Беларусі, апрацаванай Уладзімерам Шыманцом на французскай мове.

1952 год

Студзень

6 — з'езд ЗБВ і закладзіны аддзелу ў Брысбене: М. Раецкі, Н. Лейка.

13 — сход сяброў БАНР у Чыкага: Янка Чарапук-Змагар, А. Салавей, Вацлаў Пануцэвіч, Антон Бяленіс, Янка Ліманоўскі, А. Якімовіч, Уладзімер Скарэна, Аляксандар Багдановіч; рэвізійная камісія: Эдвард Буцька, Мікола Дзямідаў, І. Багдановіч (73 сябры).

24 — у Мэльбурне памёр палкоўнік БКА Сымон Шнэк.

28 — выйшаў № 1 інфармацыйнага бюлетэня Згуртавання Беларускіх Вайскўцаў „Лучнік“; рэд. Данат Яцкевіч (Сыднэй).

У студзені выйшаў № 1 інфармацыйнага бюлетэня „Бээнэрэвец“; рэд. Кастусь Акула, выдавецства „Авангард Беларусі“ (Таронта).

Люты

2 — літаратурны вечар, ладжаны Крывіцкім Навуковым Таварыствам у Нью Ёрку: Янка Юхнавец, Уладзімер Клішэвіч, Янка Шакун.

3 — сход сяброў СББ у Лювэне: а. Аўгэн Смаршчок, Вітаут Кіпель, Павал Урбан, Мікола Ягоўдзік, М. Смалонскі.

9 — 1-ы беларускі канцэрт-паказ п'есы Францішка Аляхновіча „Заручыны Паўлінкі“, ладзіў ЗБК у Манрэалі.

10 — сход Беларускага Выдавецкага Фонду і разлом на два крылы.

10 — канцэрт Беларускага Студэнцкага Хору кампазытара Міколы Равенскага ў Бруссэлі.

10 — удзел самадзеянасці ЗБМА ў Міжнародным мастацкім фэстывалі ў Кліўлендзе.

14 — радыёперадача беларускай народнай песьні з радыёстанцыі „Home Service“ (Лёндан).

14 — два канцэрты Беларускага Студэнцкага Хору кампазытара Міколы Равенскага ў Брусэлі.

14—18 — побыт Барыса Рагулі ў Мадрыдзе. Стварэнніе Беларускага Акадэмічнага Згуртавання; кіраўнік Янка Сурвіла.

23 — канцэрт беларускай сылявачкі Надзеі Грандэ пры акам панэмэнце кампазытара Міколы Куліковіча ў Нью Ёрку.

24 — сход сяброў АБРФ у Парыжы: Аляксандар Яцэвіч, Міхась Хоміч, Валянцін Міцкевіч, Я. Чыгір, Міхась Наўмовіч.

24 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА: Аўгэн Каханоўскі (Калубовіч), Міхась Белямук, А. Ярашэвіч, Кацярына Чэрнік, Сяргей Карніловіч, Уладзімер Дунец, Янка Лукашэвіч.

24 — закладзіны беларускага праваслаўнага прыходу БАПЦ у Сыднэі.

29 — выйшаў № 1 „Бюлетэння Беларускага Злучанага Камітэту ў Кліўлендзе“; рэд. Міхась Белямук.

Саавік

1—2 — III кангрэс БАЗА ў Нью Ёрку: Францішак Кушаль, Часлаў Ханяўка, Б. Дуброўскі, Аляксандар Валюшка, Уладзімер Русак, Наталья Арсеньнева.

8 — рэфэрат д-ра Вітаўта Тумаша „Беларускія культурныя ўплывы на Польшчу“, ладзіў БНІМ у Нью Ёрку.

8 — канцэрт і пастаноўка п'есы Францішка Аляхновіча „Заручыны Паўлінкі“ ў Манрэалі; кір. Пётр Чопчиц.

9 — нарада беларускіх вайсковуццаў Манчэстэры і закладзіны Беларускага Вывольнага Руху (БВР); нач. штабу Людовіг Зарэчны (Галубовіч).

9 — сход беларускіх жанчынай і аднаўленне дзейнасьці Беларускага Жаночага Згуртавання (БЖЗ) у Мюнхэне; кір. Юзэфа Брэчка.

15 — аўтарскі вечар Натальі Арсеньевай з рэфэратам д-ра Вітаўта Тумаша, ладзіў БНІМ у Нью Ёрку.

16 — закладзіны Беларускага Жаночага Згуртавання ў Кліўлендзе; кір. Клаудзія Каляда.

20 — памёрла беларуская грамадзкая дзяячка Аўгена Кажан у Стэмфордзе.

24 — звар от Язэпа Варонкі і Янкі Чарапука—Змагара (былых міністрап Ураду БНР) да беларусаў сьвету.

24 — афорымена існаваньне ў дзейнасьці Інстытуту Беларусаведы імя Лівія Сапегі ў Мадрыдзе; кір. Уладыслаў Рыжы—Рыскі.

25 — беларуская аўдыенцыя са зваротам прэзыдэнта БНР Мікоўлы Абрамчыка „Да беларускага народа“ праз гішпанскую радыёстанцыю з Мадрыду.

25 — урачыстасць вісьвячэння і ўваходзіны ў Беларускі студэнцкі дом у Лювэне (Бельгія).

25 — урачыстасць абвяшчэння незалежнасці БНР з Багаслужбамі і прыняццю адбыліся ў:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Бірмінгем, Кэмбрый, Шэфілд;

— Аўстралія: Сыднэй, Брысбэн, Мэльбурн, Адэляіда, Кельмэют;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Бельгія: Лювэн, Льеж;

— Гішпанія: Мадрыд;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Дэтройт, Лос Анджэлес, Саўт Рывэр;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг, Садбуры, Гамільтан;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо, Ліль;

— Швэцыя: Стакгольм.

25 — прэзыдэнт БЦР Радаслаў Астрапоўскі загадам па БКА надае наступныя вайсю выя ступені: генэрала: д-р Галіна Мінкевіч, інж. Іван Касяк, мгр. Леанід Галяк; налёуніка: Людвіг Зарэчны; капітана: Базыль Сушко, Палікарп Яўневіч, Аўген Будзька, Тодар Рамцоў, Міхась Вярбіцкі; ст. лейтэнанта: Павал Паўловіч, Янка Краўчук, Барыс Вайцяхоўскі; лейтэнанта: Базыль Рэйтковіч, Алесь Касацкі, Пятрусь Дуб, Міхась Конанаў і інш.

25 — выйшаў № 1 органу Беларускай Народнай Грамады ў Канадзе „Народнымі шляхам“; рэд. Сяргей Хмара—Сіняк (Таронта).

25—26 — інфармацыя пра Акт 25 сакавіка і беларускіх студэнтаў на белыяйскай радыёстанцыі і ў друку.

26 — інфармацыя пра сівяткаваныне Акту 25 сакавіка на Ватыканскім радыё.

Красавік

3 — загад № 1 Генэральнаага Штабу БВР. Прывзначаюцца ў Генэральны Штаб БВР: маёр Уладзімер Сенька — намеснік начальніка; капітан Базыль Сушко — ад'ютант; праф. Б. Рыбак — кіраунік палітыкі і прааганды; лейтэнанты: Юрка Касцюковіч, Н. Ніканораў, Юрка Весялкоўскі, А. Грыб, Пятрусь Дуб — рэфэрэнты. Прадстаўнікі штабу: у Англіі — капітан Сымон Серафіновіч, лейтэнант Я. Лебядзінскі, падафіцэры Уладзімер Ваўчоў, Уладзімер Шыш, Аліксан-

дар Жданковіч, Ю. Дабравольскі, А. Гатковіч, А. Назараў, Я. Талочка, М. Пратасевіч, П. Юнах, В. Шпакоўскі.

5 — канцэрт Беларускага Студэнцкага Хору кампазытара Міколы Равенскага ў Брусаўлі.

6 — сход кліўлендзкага аддзелу ЗБМА: Уладзімер Белямук.

6 — малебен у беларускай праваслаўнай царкве за Беларусь і беларускі народ у Брэдфардзе адслужыў а. Міхась Макарэвіч.

12 — II нарада аўстралійскага сэктару Рады БНР у Сыдней: д-р Пётр Гайдзель, Аляксандар Калодка, Аляксей Васіленя, д-р Язэп Малецкі, Мікола Скабей.

13 — выйшаў № 1 „Абежніка Літаратурнай Сустані «Баявая Ўскالось»“; рэд. Сяргей Хмара—Сіняк (Таронта).

15 — з'езд Згуртавання Беларускіх Камбатантаў у Лювэне (Бэльгія): Тодар Цімафеічык, Алесь Марговіч, Юрка Сяньюскі.

16—21 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка з жонкаю (Нінай Абрамчык) у гасцінёх у лювэнскіх студэнтаў.

20 — адчыненьне Беларускага народнага дому ў Кліўлендзе.

21—22 — удзел беларускай мастацкай групы ў Міжнародным фэстывалі музыкі і танцу ў Кліўлендзе і Вініпегу.

24 — удзел беларускай калёны з нацыянальнымі съяцягамі ў Парадах ляляльнасці ў Нью Ёрку і Чыкага.

25—26 — беларуская дэлегацыя на III кангрэсе вольных журналістых на чужыні ў Заходнім Бэрліне.

26—27 — канцэрты Беларускага Студэнцкага Хору кампазытара Міколы Равенскага ў Парыжы.

26—27 — VI з'езд ЗБВ у Лёндане, удзельнікі: Аляксандар Надсан, Павал Аспіровіч, Павал Навара, Францішак Бартуль, Лаўрын Клыбік, Кастусь Смайкевіч, а. Часлаў Сіповіч, Янка Пілецкі; рэвізійная камісія: а. Андрэй (Крыт), Аляксандар Лашук.

27 — арганізацыйны сход і закладзіны аддзелу ЗБВ у Шляйсгайме (Нямеччына): Аляксандар Стагановіч, Колас.

27 — з'езд Крыўіцкага Навуковага Таварыства ў Нью Ёрку: д-р Янка Станкевіч, В. Федуковіч, Антон Адамовіч, Янка Ліманоўскі, Антон Шукелойц; рэвізійная камісія: Мечыслаў Чатырка, Янка Юхнавец, Марыя Войтанка.

28 — III сход сяброў аддзелаў БАА ў Сыдней.

28 — сход і закладзіны Беларускага Жаночага Згуртавання ў Брысбене: Эўлялія Яцкевіч, Ганна Раецкая.

Травень

4 — удзел беларускай групы ў маніфэстациі паняволеных Масквою народаў, ладжанай Антыбальшавіцкім Блёкам Народаў у Нью Ёрку.

10—19 — побыт беларускага кампазытара Алеся Карповіча ў Беларускім студэнцкім доме ў Лювэне.

11 — канцэрт беларускай народнай песьні ў Нью Ёрку: съявачкі Надзея Градэ і Барбара Вержбаловіч, кампазытар Мікола Куліко віч.

11 — сход сяброў арганізацыі „Моладзь“ у Нью Ёрку пастанаўляе далучыцца да ЗБМА: Мікола Заморскі, Хведар Беразоўскі, Юрка Станкевіч, Галіна Орса, Валянціна Пашкевіч.

17 — даклад Аляксандра Надсанана „Жыцьцё і творчасць Максіма Багдановіча“ ў Лёндане.

17 — вечар беларускай музыкі кампазытараў Міколы Куліко віча і Алеся Карповіча ў Лювэне.

17—18 — IV з'езд ЗБК у Таронта: Яўхім Скурат, Я. Ананіч, Мікола Ганько, Мечыслаў Рачыцкі, Баранкевіч, Раіса Жукоўская, Язэп Арцюх; рэвізійная камісія: Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Чыркун, Валер Навіцкі; сяброўскі суд: Аўгэн Протас, Каству Станюш, Генрык Барановіч, Янка Баран.

18 — даклад а. Часлава Сіповіча аб сучаснай беларускай літаратуры на Бацькаўшчыне і на эміграцыі ў Бір мінгеме.

18 — рэфэрат а. Андрэя (Крыгта) у Манчэстэры аб жыцьці сьв. Еўфрасініі Полацкай.

18 — жалобная ўрачыстасць ўгодкаў съмерці Максіма Багдановіча з рэфэратам Міхася Белемука ў Кліўлендзе.

18 — інфармацыйны даклад прэзыдента Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Парыжы пра жыцьцё і дзейнасць беларусаў ЗША і Канады.

25 — сход аддзелу ЗБВБ у Кэмбрыйдже; А. Дзямідзек, Лоньскі, Гойшык.

25 — рэфэрат М. Баяроўскага з гісторыі Беларусі ў Кэмбрыйдже.

25 — з'езд сяброў ЗБВБ у Брэдфордзе. Удзельнікі: Алеся Бута, Янка Міхалюк, Францішак Паўлоўскі, А. Койка, Мікалай Гумен.

29 — жалобная ўрачыстасць з паніхідаю ўгодкаў съмерці Янкі Купалы з рэфэратам Аўгена Каханоўскага (Калубовіч) у Кліўлендзе.

30 — тое ж з рэфэратам Антона Адамовіча ў Нью Ёрку.

31 — сход і закладзіны Беларускага Нацыянальнага Аб'яднання ў Таронта. Удзельнікі: Міхась Пашкевіч, Васіль Камароўскі, Сяргей Хмар а.

31.V—2.VI — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

Чэрвень

1 — V з'езд сяброў ЗБА ў Буэнос Айрэс: Уладзімер Другавец, Аляксандар Літвінскі, Л. Петраш, Мікалай Лінкевіч, Васіль Казлоўскі;

рэвізійная камісія: Янка Вайшчыло віч, Мікалай Кейзік, Каству́сь Мярляк.

6 — урачыстасць угодкаў нараджэння Язэпа Пушчы і жалобныя ўгодкі съмерці Янкі Купалы з рэфэратамі Янкі Флістовіча ладзіла БНАМ у Парыжы.

6 — урачыстасць ўгодкі гадавіны II Усебеларускага Кангрэсу з рэфэратамі Святаслава Каўша ладзіў Беларускі Кангрэсавы Камітэт у Саўт Рывэрсы.

6 — памёр у Чыкага былы прэм'ер ураду БНР Язэп Варонка.

8—10 — жалобная паніхіда па Янку Купалу і акадэмія з дакладамі пра твор часць Язэпа Пушчы ў Парыжы.

15 — беларуская група з нацыянальным сцягам на дэманстрантскім мітынгу „Свабода перадусім“ у Манчэстэры (ЗБВБ і БВР).

19—21 — удзел беларускай дэлегацыі ў Штарынбэрскай канферэнцыі Амэрыканскага Камітэту: Барыс Рагуля, Янка Жытка, Станіслаў Станкевіч, Уладзімер Цывірка.

20—28 — тыдзень студыяў БАКА „Рунь“ у Лёндане. Удзельнікі: а. Часлаў Сіповіч, а. Леў Гарашка, Аляксандар Надсан, Францішак Бартуль, Янка Пілецкі, Вітаўт Рамук, Дамінік Аніська.

21 — жалобная ўрачыстасць гадавіны съмерці Янкі Купалы ў Нью-Брансвіку.

22 — даклад а. Часлава Сіповіча „Сучасная беларуская літаратура на Бацькаўшчыне і на эміграцыі“ ў Лёндане.

22 — канцэрт у гонар 70-годзьдзя нараджэння Янкі Купалы ладзіў мясцовы БНК у Вініпэгу.

22 — урачыстае высыяўчэнне і адкрыццё клюбу Беларускага Згуртавання ў Манрэалі.

24 — з'езд сяброў БАКА „Рунь“ у Лёндане: Аляксандар Надсан, Вітаўт Рамук, Дамінік Аніська, Францішак Бартуль.

28 — сход сяброў БАА ў Сыдні: інж. П. Нарушэвіч, д-р Язэп Малецкі, Аркадзь Качан, Каству́сь Сіткоўскі, П. Паўлоўскі.

28 — жалобная ўрачыстасць 10-годзьдзя съмерці Янкі Купалы ў Брысбене.

29 — жалобныя ўгодкі 10-годзьдзя съмерці Янкі Купалы ў Нью-Ёрку з дакладам Янкі Ліманоўскага і багатай мастацкаю праграмаю з творчасці народнага паэты.

29 — паніхіда і жалобная акадэмія па Янку Купалу ў Брэдфордзе: право дзіў а. Андрэй (Крыт).

У чэрвені:

створаны штурчны Беларускі Антыбальшавіцкі Фронт (БАФ) у Мюнхене: Янка Жытка і Уладзімер Цывірка;

выйшаў № 1 часапісу маладога пакалення *Vici*; рэд. Міхась Тулейка (Нью Ёрк—Кліўленд);

выйшаў № 1 часапісу „Змаганьне“, органу БАФ; рэд. Янка Жытка (Мюнхэн);

выйшаў № 1 незалежнага месячніка гумару і сатыры „Шарсьцень“; рэд. Пётра Сыча (Мюнхэн).

Літень

4—6 — сустрэча беларусаў ЗША і Канады, ладзілі БАЗа і ЗБК у Ка надзе.

6 — сход сяброў аддзелу ЗБВБ у Бірмінгеме: М. Баяроўскі, Л. Хвалько, Бэрнард Буката.

19—23 — побыт япіскапа Васіля (Тамашчыка) у Кліўлендзе.

20 — жалобныя ўгодкі сымерці Янкі Купалы ў Саўт Рывэры.

26 — абаро на доктарскай дысэртацыі Вінцэнтам Жук—Грышкевічам на тэму „Лірыка Янкі Купалы“ ў Атаяўскім універсітэце (Канада).

26.VII—2.VIII — тыдзень студыяў БАКА „Рунь“ у Доме марыянаў у Лёндане: восем адчытаў на тэму „Хрысьціянскі элемэнт у беларускай культуры“. Зъезд сяброў БАКА: д—р Вітаўт Рамук, Аляксандар Надсан, Д. Анушка, Францішак Бартуль; апякун а. Часлаў Сіповіч.

Жнівень

2 — высывачэныне абраза „Святая з аступнікі беларускага народу“ (Еўфрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі, Аўрамі Смаленскі, Язяфат Кунцэвіч і Казімір Ягайлавіч) у Лёндане.

3 — IV зъезд сяброў ХАБР у Лёндане: Аркадзь Варава, Аляксандар Жданковіч, А. Ваўчук, М. Лабанок, М. Залога; рэвізійная камісія: Б. Жэлязоўскі, Ю. Даўравольскі, Я. Лебядзейскі.

4 — паніхіда па Яэзіпу Варонку ў беларускай праваслаўнай царкве Св. Еўфрасінні Полацкай у Таронта; служыў а. Міхась Мігай.

5 — прэзыдэнт БЦР Радаслаў Астроўскі вярнуўся з Аргентыны; у Гамбургу спатыкалі Людвіг Зарэчны (Галубовіч) і Уладзімер Сен'ка.

10 — рэфэрат Міхася Белемука „435 год з дня выхаду друкам кнігі Францішка Скарыны «Апостал»“, чытаны ў Кліўлендзе.

17 — святкаваныне 5-го дзядзя аздзелу АБРФ у Лі Крэзо.

17—20 — сустрэчы прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага з украінскімі і расейскімі палітычнымі дзеячамі ў Мюнхене.

20 — прэзыдэнт БЦР Радаслаў Астроўскі прызначыў дэлегатуру БЦР у Нямеччыне: д—р Аркадзь Арэхва, заступнік Л. Вярбіцкі.

22.VIII—I.IX — удзел беларускіх дэлегатаў д—ра Вінцэнта і Раісы Жук—Грышкевічаў у Кангрэсе *Pax Romana* ў Канадзе.

24 — удзел беларускай групы самадзейнасці і здабыць цё першага месца ў Міжнародным фэстывалі песні і танцу „А мэрыканская кавалькада“ ў Дэтройце.

25 — выйша ў № 1 „Інфар мацынага бюлетэня Галоўнага Штабу БВР“; рэд. Людовіг Зарэчны (Глядбах, Нямеччына).

У жніўні выйшлі:

Якуб Колас. Новая Зямля: Паэма. Выдаецца „Бацькаўшчына“, 1952 (Мюнхэн);

Мікола Панькоў. Паказынік беларускіх выданняў, 1945—1950 (Нью Ёрк);

№ 1 „Дакумэнты і факты: Архіў Беларускага Нацыянальна-Візвольнага Руху“, рэд. Сяргей Хмара-Сіняк (Нью Ёрк—Таронта).

Верасень

1 — пачатак заняткаў у беларускай вячэрній школе моладзі ў Кліўлендзе.

2 — II з'езд сяброў Беларускага Студэнцкага Таварыства ў Нью Ёрку: Пётра Манькоўскі, Галіна Ганчарэнка, Юрка Станкевіч.

4 — візит прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў Брэдфорд.

5 — даклад прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага „Нашае су-часнае становішча“ на сходзе сяброў БВР у Манчэстэры.

7 — высьвячэнне месца пад будынак беларускай праваслаўнай царквы ў Саўт Рыверы.

Прадстаўнік аргентынскага ўраду Хасэ А. Калодра прамаўляе на развязвальнім вечары Кастуся Мерляка, ладжаным Згуртаванынем Беларусаў Арген-тыны, перад ягоным ад'ездам у Злучаныя Штаты. Буэнас Айрэс, 1952 г.

7 — надзвычайны сход сябро ў акругі Ляншайр ХАБР у Манчэстэр: Б. Кедрык, М. Вішнёўскі, Аляксандар Шпігановіч, Уладзімер Шыш, М. Пратасевіч.

16—18 — уздел БАФ у канфэрэнцыі (6 нерасейскіх і 4 расейскія) арганізаціяў, што прынялі Статут Каардынацыйнага Цэнтра Антыбальшавіцкага Змагання ў Мюнхене.

20 — разывітальная сустрэча сяброў ЗБА з быльмі старшынём Кастусём Мерляком у Буэнас Айрэсе.

28 — даклад Алеся Салаўя „Каштоўнасці беларускай народнай культуры“ ў Мэльбурне.

28 — закладзіны аддзелу АБРФ на Паўночную Францыю: Я. Раманоўскі, Янка Лазута, Ульяна Каштэлян, Янка Чэрвінскі, Уладзімер Качан, М. Калесніковіч.

28 — народа старшынёй і пісараў аддзелаў ЗБВБ у Манчэстэры.

28 — камунікат замежнага сэктару БНЦ пра свае адносіны да Рады БНР.

Кастрычнік

3 — даклад Аляксандра Надсана маладым ангельскім кансэрваторыўным палітыкам у Лёндане пра савецкую школу.

5 — урад Францыі прызнаў беларускую нацыянальнасць.

10 — пачатак беларускамоўных радыёперадачаў з радыёстанцыі ў Дэтройце.

11 — беларуская калёна з нацыянальным сцягам на парадзе Калюмба ў Кліўлендзе.

12 — жалобная ўрачыстасць па палеглых за волю Беларусі ў Ліверпулі (Аўстралія).

12 — пастаноўкі Беларускай Тэатральнай Студыі п'есаў Янкі Купалы „Паўлінка“ і Францішка Аляхновіча „Заручыны Паяўлінкі“ і „На вёсцы“ ў Нью Ёрку.

19 — сход ютэранаў Нью Ёрка аддзелу ЗБВ: Лявон Савёнак, Міхась Тулейка, Барыс Данілюк.

21 — літаратурны вечар Алеся Салаўя ладзіў Мэльбурнскі аддзел ЗБВ.

23 — сход сяброў ЗБС у Люўвене: Анатоль Занковіч, Аляксей Арэшка, Юрка Сянькоўскі, Мікола Ягоўдзік.

Уладзімер Сядура (Глыбіны) і Мікола Панькоў. Кастрычнік 1952 г.

26 — зъезд сяброў лёнданскай акругі ХАБР : Мі хась Сен'ка, Ю. Дабравольскі, Б. Жэлязоўскі, С. Азута, М. Залога.

Лістапад

1 — створана Згуртаваньне Мэдыкаў-Чужынцаў у Бэльгіі; старшыня Барыс Рагуля.

6—30 — праходзілі жалобныя ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстаннія:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Лідс, Бірмінгем, Бэрслем (у некаторых месцах падвойна ладжаныя ЗБВБ і БВР);

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Брысбэн (паніхіду ад правіў а. Сергей (Ахатэнка)), Сыдней, Мэльбурн, Пэрт, Байр эс;

— Бэльгія: Лювэн, Льеж, Лімбург;

— Гішпанія: Мадрыд;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Дэтройт, Лос Анджэлес, Саўт Рывэр, Нью Брансвік;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Эдмонтон, Вініпег;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо, Рубэ.

9—11 — побыт прэзыдэнта БНР Міколы Абрамчыка ў Лювэне.

13 — міжнародны вечар-сустрэча ў Беларускім студэнцкім доме ў Лювэне.

23 — створана Брацтва Сьв. Юрага ў Сыдні: Юры Яцкевіч, С. Шафаль, А. Галіда; Данат Яцкевіч — адміністратар і пісар БАПЦ у Аўстраліі і Новай Зэляндыі.

27 — беларускамоўная перадачы пра Слуцкае паўстанніне на рэдыё „Голос Канады“ і з Дэтройту.

30 — канцэрт Беларускага Студэнцкага Аансамблю кампазытара Міколы Равенскага ў Мэхелене (Бэльгія).

30 — сход сяброў ЗБВБ у Бэрслеме: С. Мажэйка, М. Лазоўскі, М. Шыш, С. Шафаль.

30 — у Канадзе памёр Юстын Мурашка — дзеяч нашаніўская часу.

Снежань

6 — рэфэрат д-ра Янкі Станкевіча „Гісторычныя і палітычныя граніцы Беларусі“ ў Нью Ёрку.

8—17 — побыт прэзыдэнта БНР Міколы Абрамчыка ў Канадзе.

10 — даклад прэзыдэнта БНР Міколы Абрамчыка пра прабег VI сэсіі Рады БНР у Таронта.

14 — зъезд сяброў БІН іМ у Нью Ёрку: Янка Ліманоўскі, д-р Вітаўт Тумаш, Уладзімер Сядура, Натальля Арсеньнева, Мікола Панькоў, Леў Акіншэвіч, япіскап Васіль (Тамашчык), Рыгор Крушина.

14 — сход сяброў Згуртаваныя Беларусаў у Манрэалі: В. Сыпічонак, Л. Ігнатовіч, Пётр Чопчыц, Віктар Ждан, Б. Б-іч.

15 — канцэрт Беларускага Студэнцкага Аансамблю кампазытара Міколы Равенскага ў Люўэні.

24—29 — побыт Станіслава Станкевіча ў Люўэні.

27 — пачатак XIII пленуму БЦР у Саўг Рывэр. Прэзыдым: Юры Сабалеўскі, Мікола Дзямідаў, Іван Касяк (скончыўся 28.VI.53).

27—28 — II зъезд сяброў ЗБМА ў Нью Ёрку: Міхась Тулейка, Міхась Белямук, Галіна Орса, Галіна Ганчарэнка, Мікола Прускі, Сяргей Карнілоўіч, Мікола Заморскі; рэвізійная камісія: Каствусь Калоша, Ала Орса, Васіль Русак; сяброўскі суд: В. Літвінка, Уладзімер Дунец, Пётра Манькоўскі.

28 — рэфэрэт Паўла Куляша „Абавязкі старой і новай эміграцыі“ ў Дэтройце.

1953 год

Студзень

1 — выйшаў № 1 беларускага літаратурна-грамадзкага часопісу „Прамень“; рэд. Я. Ждан, выдавецства „Гурток беларусаў“ (Манрэаль).

1 — выйшаў № 1 рэлігійна-грамадzkага бюлетэня „Лісток да беларусаў“; рэд. а. Ян Тарасэвіч (Чыкага).

3 — сход сяброў Згуртаваныя Беларускіх Вэтэранаў у Пэрце (Аўстралія): П. Лейка, М. Мароз, палк. Хведар Кажановіч, кап. Дамброўскі.

7 — нарада „тоже белоруссов“ у Шляйсгайме стварае „Белоруское Представительство“: палк. А. Высоцкі, палк. Мікалай Парлезынік, інж. С. Бузаноўскі, Н. Фонцкі, К. Аўчыннікаў, Яроменка, Марчэнка, кап. Кісель, В. Любінскі, д-р Г. Нікановіч, лейт. М. Сыцяпанаў, інж. Рэпнін, І. Костка, П. Асадчы, А. Лутохін.

11—14 — удзел беларусаў у канферэнцыі Інстытуту Вывучэнья СССР у Мюнхэне: Антон Адамовіч, а. Леў Гарошка, Станіслаў Станкевіч, Уладзімер Сядура.

14 — сход сяброў Беларускага Згуртаваныя ў Манрэалі: Пётр Чопчыц, Віктар Ждан.

24 — беларускія дэлегаты на канферэнцыі „Інтэрнацыонал свабоды“ ў Рыме: Станіслаў Станкевіч, а. Пётра Татарыновіч.

25 — беларуская калёна з нацыянальнымі съязгамі на антыкаму-
ністычнай дэманстрацыі ў Сыднэі.

Люты

1 — сход сябровой аддзелу АБРФ у Ля Крэз о: Браніслаў Нагорны,
Юрка Гасціцеў, М. Булыга, А. Антановіч, Францішак Рашкевіч, К.
Лу бешка.

14 — канцэрт-баль, ладжаны ЗБМА ў Нью Ёрку.

14—15 — зьезд ЗБКамбатантаў у Лювэнзе: Мікола Арцюх, А. Шаць-
ко, Лявон Вініцкі; рэвізійная камісія: Тодар Цімафейчык, інж. Па-
гоцкі, Андрэй Стрэчань; сяброўскі суд: Барыс Рагуля, В. Барысевіч,
Уладзімер Цывірка.

14—16 — нарада „нацыянальных меншасцяў“ па супрацы з Амэ-
рыканскім Камітэтам у Карлсруэ.

15 — сход сябровой БАА у Мэльбурне: Сяргей Розмысл, Вячаслав
Конан, Віктар Гладкі, Сылярэвіч, Аўген Грушэ; рэвізійная камісія:
Уладзімер Сідлярэвіч, а. А. Грыцуц, А. Ашшышык; сяброўскі суд: Ян
Валянцёнак, Адам Жураўлевіч, Янка Гэнцэль.

15 — сход сябровой кліўлендзкага аддзелу БАЗА: Аўген Каханоўскі
(Калубовіч), М. Шыкалюк, Янка Раювіч, Уладзімер Дунец, А. Чэр-
няк, А. Канановіч.

15 — лекцыя Міколы Скабея ў Мэльбурне пра беларускія звычай-
і традыцыі.

15—16 — канферэнцыя прадстаўнікоў Рады БНР, Грузінскае На-
цыянальнае Рады і Украінскае Нацыянальнае Рады ў справе супра-
цоўніцтва з антыбалашавіцкім цэнтрам і заснаваньне Парыскага
Блёку ў Карлсруэ: Азэрбайджан, Армэнія, Беларусь, Крым, Грузія,
Ідэль-Урал, Паўночны Каўказ, Туркестан, Украіна; старшыня Мікола
Абрамчык, сакратар С. Доўгаль.

21—22 — краёвы зъезд Беларускай нацыянал-дэмакратычнай
партыі (БНДП) у Брукліне: Аўген Каханоўскі (Калубовіч), Антон
Адамовіч, Лявон Савёнак, Гіпаліт Паланевіч, Іна Рытар.

23 — закладзіны аддзелу БВР у Мэльбурне: А. Булаўскі, С. Шэка,
Уладзімер Сідлярэвіч, Уладзімер Качан, Валанец, Янка Кудрык, Віктар
Гладкі.

27.II—1.III — IV кангрэс БАЗА ў Нью Ёрку: Францішак Кушаль,
Часлаў Ханяўка, Барбара Вержбаловіч, Уладзімер Русяк, Іна Рытар.

30 (так у арыгінале. — рэд.) — I зъезд сябровой СБАМ у Саўт Рыўры:
Міхась Сеніка, Кастусь Вайцяхоўскі, Валя Дульская, Уладзімер Пяле-
са, Анатоль Шурак, Валя Вайцяхоўская, Міхаіл Ігнатовіч, Віталій Цярпіцкі;
рэвізійная камісія: Уладзімер Траскевіч, А. Лапека, Хведар Беразоўскі.

Сақавік

1 — канфэрэнцыя „белоруссов“ (русафілаў) у Мюнхэне: „Белорусское Демократическое Объединение“: інж. Рэннін, палк. П. Асадчы, дац. Латохін, маёр В. Асмалоўскі.

7—8 — надзвычайны зьезд дэлегатаў і ўпаважаных БАФ у Лёндане.

9 — памёр кампазытар Мікола Равенскі ў Лювэне.

12 — зьезд сяброў СББ у Лювэне: а. Аўгент Смаршчоқ, А. Шацько, Юрка Сяньюскі, Аляксандар Міцкевіч, Васіль Шчэцька; рэвізійная камісія: Мікола Арцюх, П. Барысік, В. Жыбурут.

14 — рэфэрат кампазытара Міколы Куліковіча „Літвіская рапсодыя“ ладзіў БНiМ у Нью Ёрку.

15 — паніхіды па кампазытару Міколу Равенскі м: у Нью Ёрку слухаў яп. Васіль (Тамашчык), у Нью Брансвіку а. Сыціпан (Войтанка), у Таронта заказала ЗБК (усе прыходы БАПЦ).

20—22 — удзел у канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР і даклад Антона Адамовіча ў Нью Ёрку.

22 — дэлегацыя нацыянальных цэнтраў паняволеных народаў СССР у адмірала Стывенса, кірауніка Амэрыканскага Камітэту ў Мюнхэн; кір. Мікола Абрамчык.

22.III—2.IV — канфэрэнцыя дэлегатаў „нацменаў“ стварае Кантрольную Камісію ў Парыжы.

22—29 — урачыстасці ўгодкаў аб вяшчэнні незалежнасці Беларускае Народнае Рэспублікі — Акту 25 сакавіка — праводзіліся:

— Аngleлія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Кэмбрыйдж, Бірмінгем, Шэфілд;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыдней, Адэляіда, Мэльбурн, Брысбэн, Пэрт;

— Бэлгія: Лювэн;

— Гішпанія: Мадрыд;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлес, Дэтройт, Саўт Рывэр;

— Італія: Рым;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо, Ліль.

У большасці ўрачыстасці пракаходзілі падвойна, ладжаныя прыхільнікамі БНР, БВР і БЦР.

29 — сход сяброў БАА ў Сыднэі: Станіслаў Нарушэвіч, д-р Язэп Малецкі, Аркадзь Качан, Лярон Рыбнік; рэвізійная камісія: д-р Пётр Гайдзель, Мікола Нікан, Аляксей Васіленя, Ян Чарнецкі.

Красавік

3 і 19 — канцэрты беларускай народнай песьні з камэнтарамі сяброў ЗБВ на радыёстанцыі ў Пэрце (Аўстралія).

4 — II зьезд сяброў БАА ў Сыдні; створаны Беларускі Каардынацыйны Камітэт: Мікола Скабей, д-р Язэп Малецкі, Мікола Нікан, Аляксандар Калодка, М. Бакуновіч, Ян Чарнецкі.

12 — выстава беларускага эміграцыйнага друку ў Буэнас Айрэсе.

12 — закончыўся XIII пленум БЦР у Саўт Рывэрс: інж. Аляксандар Русак, д-р Аркадзь Арэхва, інж. Эмануіл Ясюк, маёр Зыміцер Касмовіч, дац. Яўхім Кіпель, Святаслаў Коўш, Барыс Шчорс, Віталь Цярпіцкі, інж. Пётр Орса, інж. Нікандар Мядзейка; дэлегатуры на Нямеччыну: Зыміцер Касмовіч; Англію: Барыс Суравы; Аўстралію: Міжэс Зуй; Гішпанію: мгр. Уладыслаў Рыжы-Рыскі; Аргентыну: Пётр Саўчыц.

18 — надзвычайны сход ветэранаў ЗБВ у Нью Ёрку: Барыс Данілюк, Васіль Юрцэвіч, Даніла Клінцэвіч.

18 — паніхіда па кампазытару Міколу Равенскім у беларускай праваслаўнай царкве БАПЦ у Мэлъбурне.

19 — зьезд сяброў АБРФ у Парыжы: Міхась Наўмовіч, Валянцін Міцкевіч, Мікола Лысуха, З. Пузоўскі, Пётра Ельляшэвіч, П. Мятла; выбрана Управа парыскага аддзелу: а. Леў Гарошка, Аляксандар Яцэвіч, Цыбульскі.

25 — дыскусія „Вайтрутэнія“ ці „Белоруссія“, актуальная ў той час, праведзеная БІН іМ у Нью Ёрку.

25 — прэзыдэнт БЦР Радаслаў Астроўскі зацвердзіў склад Калегіі БЦР: Аляксандар Русак, Аркадзь Арэхва, Віктар Чабатарэвіч, А. Шудзейка, Ксэнафонт Вайцяхоўскі, Анатоль Плескачэўскі, Пётр Орса, Людвіг Зарэчны, Уладзімер Сенька, Юры Попка, Віталь Цярпіцкі.

25—26 — VII зьезд сяброў ЗБВ у Лёндане: Пётр Асіповіч, Павал Навара, А. Быкоўскі, Ян Мазура, Францішак Бартуль, Павал Дварэцкі; рэвізійная камісія: а. Часлаў Сіповіч, а. Андрэй (Крыт), М. Дзямідзек.

* 26 — перавыбары ў царкоўную раду царквы Св. Еўфрасінні Полацкай у Саўт Рывэрс: Васіль Місоль, С. Прыдбайла, Барыс Плескачэўскі, Рыгор Камянкоў. Ці мафей Варанцоў, М. Брылеўскі; рэвізійная камісія: Аўгэн Кіркевіч, С. Мядзьеўцкі, Ксэнафонт Вайцяхоўскі; камітэт пабудовы новае царквы: а. Мікалай Лапіцкі, Уладзімер Брылеўскі, Аляксандар Сянкевіч, Рыгор Камянкоў, Іван Навумчык, Хвадар Высоцкі, Іван Касяк, Святаслаў Коўш, Міхась Сенька.

26 — пачатак сталых беларускамоўных перадачаў у Сыдні.

26 — V зьезд сяброў СББ у Лювэне: а. Аўгэн Смаршчок, А. Шацько, Юра Сянкоўскі, Аляксандар Міцкевіч, Васіль Шчэпка.

Травень

1 — сход прыхільнікаў Беларускага Нацыянальнага Аб'яднаньня (БНА) у Нью Брансвіку: Аляксандар Асіпчык, В. Міхалап, Уладзімер Саковіч, І. Еневіч, Станіслаў Дашкевіч, Сяргей Грамыка.

2 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі на Парадзе ляляннасьці на 5-й авеню ў Нью Ёрку.

4 — сход саўтрыўэрскага аддзелу СБАМ: Грыгоры Арцюшэнка, М. Казакоў, Генрык Яцэвіч, Міхась Палюховіч, Расціслаў Завістовіч, Сяргей Казакоў; рэвізійная камісія: Мікалай Касцюк, Станіслаў Шурак, З. Арцюшэнка.

5 і 6 — радыёінфармацыя пра Беларусь і беларусаў на радыёстанцыі ў Брысбене (Аўстралія).

23 — зьезд сяброў БАА ў Сыднэі: Міхась Зуй, Уладзімер Сідлярэвіч, а. Усевалад Родзевіч, Міхась Шэка, Сяргей Розмысл, Алеся Алехнік, Вячаслаў Конан, Павал Гуз.

24 — канцэрт беларускіх песняў на радыёстанцыі ў Брысбене.

25 — зьезд сяброў ХАБР у Лёндане: вынікі выбараў не пададзеныя.

30 — вечар памяці Максіма Багдановіча з мастацкай праграмай па творах паэты ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

30 — рэфэрат а. Лява Гарошкі „Беларуская міталёгія“ ў Міжнароднай Акадэміі Навукі і Літаратуры ў Парыжы.

30—31 — III замежная канферэнцыя Аб'яднання Беларускіх Нацыянал-Дэмакрататаў у Нью Ёрку: А ўген Каханоўскі (Калубовіч), Антон Адамовіч, Лявон Савёнак.

31 — VI зьезд сяброў ЗБА ў Буэнас Айрэсе: Васіль Казлоўскі, Аляксандар Літвінка, Мікалай Ланкевіч, Л. Петраш, Аляксей Карповіч, Уладзімер Другавец.

31 — ператасоўка ў Каардынацыйным Цэнтры ў Сыднэі: Ян Чарнецкі, д-р Язэп Малецкі, Аўгенаўня Каранеўская, Мікола Скабей, Мікола Нікан, Аляксандар Калодка, М. Бакуновіч.

Чэрвень

5 — удзел беларусаў у паходзе ў Дзень канадыйскага грамадзянства ў Вініпегу.

7 — канцэрт Беларускага Студэнцкага Акансамблю кампазытара Міколы Равенскага, ладжаны па запросінах UNESCO ў Брусселі.

7 — сход сяброў БАА ў Мэльбурне: Мікола Нікан, Пётра Мікуліч, Уладзімер Аксочыц, А. Казура, Аляксандар Калодка, Мікалай Карапеўскі, Мікола Скабей, Ф. Рамашук; сяброўскі суд: Лідзія Нікан, Аўгенаўня Каранеўская, М. Казура.

7 — 5-я ўгодкі аднаўленыя БАПЦ на чужыне съяткаваў прыход Жыроўцкай Бо жай Маці ў Нью Брансьвіку.

14 — створаны ньюёрскі аддзел БАЗА: д-р Вітаўт Тумаш, Міхась Тулейка, Рыгор Казак (Крушына), Яніна Каҳаноўская, Барбара Вяржбіцкая.

28 — дзень памяці Якуба Коласа з мастакай праграмай зь яго твораў ладзіў аддзел ЗБВБ у Брэдфардзе (На самой справе Якуб Колас памёр у 1956 г., але адсутнасць якіх-кольвецы звестак зь Беларусі і арэол таямніці вакол імя паэта спараджалі розныя чуткі. — Рэл.).

28 — закладзены чыкагскі аддзел БАЗА: д-р Лявон Трусэвіч, Антон Бяленіс, Вацлаў Пануцэвіч, М. Кучура, А. Якімовіч; наглядчая рада: д-р Баляслau Грабінскі, Янка Чарапук-Змагар, Міхась Махнач; жаночая сэкцыя: А. Махнач, Ірэна Пануцэвіч, Людвіка Бяленіс, О. і Т. Юрэвіч, Марыя Верабей.

28 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ладзіў БАКК у Саўт Рывэрэ.

28 — Беларускае Нацыянальнае Аб'яднаныне ў Таронта купіла ўласны будынак для царквы і грамадзкага цэнтра; высьвячэнне дому і першая багаслужба адпраўлена а. Міхасём Мігаем.

Лігень

4 — паніхіда па Якубу Коласу адслужана а. Андрэем (Крытам) у Брэдфардзе.

4 — дзень спартоўца ладзіў СБАМ у Саўт Рывэрэ.

5 — урачыстыя съяткаваныя ў гоўдкаў II Усебеларускага Кангрэсу ладзілі БВР і ХАБР у Лёндане, Брэдфардзе і Манчэстэры.

5 — гадавы сход сяброў Аб'яднаныня Беларуска-Амерыканскіх Студэнтаў у Саўт Рывэрэ: Анатоль Шурак, Л. Лапіцкая, Валя Вайцяхоўская; рэвізійная камісія: Сяргей Казакоў, Лідзія Каліноўская, Міхась Палюховіч.

11 — прамова Міколы Дзямідава на радыё ў Чыкага, прысьвеченая II Усебеларускаму Кангрэсу.

17 — канфэрэнцыя прадстаўнікоў КЦАБ і МАКЦ у Мюнхене: Міюла Абрамчык, д-р Барыс Рагуля, Станіслаў Станкевіч.

18 — съяткаваныне Купальля ладзіла беларуская моладзь у Саўт Рывэрэ.

19 — закладзены аддзел БАЗА ў Спрынгфілдзе (ЗША): а. Васіль Кендыш, Павал Яськевіч, П. Русак.

26.VII—2.VIII — тыдзень студыяў БАКА „Рунь“ у Лёндане: а. Часлаў Сіповіч, а. Леў Гарошка, Антон Адамовіч, Міхась Наўмовіч, Янка Сурвіла.

30 — зъезд сяброў БАКА „Рунь“ у Лёндане: Вітаўт Рамук, Аляксандар Надсан, Дамінік Аніська, Францішак Бартуль.

Жывенъ

1 — адноўлена дзейнасць Беларускага Студэнцкага Згуртавання ў Нямеччыне, у гор. Бон: кіраунік Часлаў Кукель.

2 — даклад Фокі Фаміна „Этнаграфічныя межы Беларусі“ і дыскусію ладзіла ЗБА ў Буэнас Айрэсе.

7—12 — дэлегацыя БАКА „Рунъ“ на з'ездзе *Pax Romano* ў Боне: а. Часлаў Сіповіч, Вітаўт Рамук, Часлаў Кукель.

15—17 — удзел беларусаў у канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхене (Антон Адамовіч, Станіслаў Станкевіч, Уладзімер Сядура).

Верасень

6 — штучна створана „Аб'яднанне Беларускіх Фэдэралістаў“ у Нью Ёрку (Іван Баранцэвіч, а. Мікалай Краўчанка, І. Белы, Кастусь Якуб-Птах).

18 — спатканье прэзыдента Рады БНР Міколы Абрамчыка і прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў Мюнхене (бяз вынікаў).

19 — спатканье прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага і засуту пніка прэзыдэнта Міколы Абрамчыка Барыса Рагулі ў Мюнхене (бяз вынікаў).

20 — з'езд сяброў ЗБК у Таронта. Управа: Алесь Грышук, Генрык Барановіч, Мікола Ганько, Ніна Слайдка, Р. АナンІЧ; рэвізійная камісія: Валер Навіцкі, Віктар Касцюкевіч, д-р Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Язэп Чорны, Чыркун; сяброўскі суд: Мечыслав Рачыцкі, Аўгуст Протас.

26 — зварот да грамадзкасці Нью Ёрку „Аб'яднанне Беларускіх Фэдэралістаў“ падпісалі: Іван Баранцэвіч, а. Мікалай Краўчанка, А. Кіслы, Кацюж Якуб, І. Белы, Б. Крастовіч, К. Радзевіч, І. Савіцкі, Р. Бжэзінскі.

27 — III з'езд сяброў Беларускага Студэнцкага Таварыства. Управа: Пётра Манькоўскі, Кацюж Калоша, Васіль Русак, Яраслаў Вініцкі.

28 — загінуў журналісты і пісьменнік, грамадзкі дзеяч Васіль Камароўскі (Вярбіна) у катастрофе ў Таронта.

Кастрычнік

14 — высыячэнне будынку царквы Сьв. Еўфрасініі Полацкай у Саўт Рывэрс (Нью Джэрзі); настаяцель Мікалай Лапіцкі.

14 — прыбыў у Нью Ёрк з Эўропы прэзыдент Рады БНР Мікола Абрамчык.

17 — супольная канфэрэнцыя беларускіх і ўкраінскіх студэнтаў у Нью Ёрку.

Дэлегаты I з'езду Цэнтралі Беларускіх Студэнцкіх Арганізацый.
Лювэн, 17 студзеня 1953 г.

17—19 — IV кангрэс ЦБАА ў Лювэне (Бэлгія). Управа: Уладзімер Цывірка, Аўген Вярбіцкі, Уладзімер Набагез, Алляксей Арэшка, Анатоль Занковіч, Станіслаў Мак, а. Аўген Смаршчок.

21 — беларуская дэлегацыя на кангрэсе „Касыцёл у бядзе“ ў Кёльніштайнэ (Нямеччына): а. Леў Гарошка і інш.

22 — памёр галава УАПЦ мітрапаліт Палікарп.

22 — удзел ньюёрскага аддзелу БАЗА ў Міжнародным фэстывалі песні і танцу ў Нью Ёрку.

24 — памёр беларускі грамадзкі і палітычны дзеяч, удзельнік Слуцкага паўстання інж. Лявон Рыдлёўскі ў Лёндане.

26—30 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народа га мастацтва ў Пэрце (Аўстралія).

31 — рэфэрат д-ра Янкі Станкевіча „Вацлаў Ластоўскі“, ладжаны Крывіцкім (Беларускім) Навуковым Таварыствам у Нью Ёрку.

Лістапад

1 — афіцыйны пачатак дзейнасці беларускай студыі Цэнтра Ўсходніх Студыяў у Мадрыдзе, Гішпанія; кіраунік Уладыслаў Рыжы-Рыскі.

2 — сход сяброў БСЗ у Лювэне, Бэлгія. Управа: Янка Запруднік, Тодар Цімафеічык, Павал Урбан, Лявон Вініцкі, Мікола Яго ўдзік.

7—8 — пачалася VII сесія Рады БНР у Нью Ёрку.

8 — паніхіда ў вечар гадавіны съмерці паэты і грамадзкага дзеяча Хведара Ільляшэвіча ў Саўт Рывэры.

11—30 — праходзілі жалобныя ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі і адпаведнымі сходамі ў:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Кэмбрый;
- Аўстралія: Сыдней, Мэльбурн, Пэрт, Брысбэн, Адэляіда;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Бэльгія: Лювэн, Льеж;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлес, Саўт Рывэр, Спрингфілд;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

20 — вечар сустэрчачаў з іншанациональнымі студэнтамі ў Беларускім студэнцкім доме ў Лювэне, Бэльгія.

21 — V гадавіна дзеянасьці БАДК у Саўт Рывэры: Іван Ермачэнка, Мікалай Сцяпанаваў, Барыс Кіт, д-р Мікола Шчорс, а. Мікалай Лапіцкі, Гар Шчорс.

Снегань

4—5 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі „Псыхалагічна вайна“ ў Вашынгтоне: прэзыдэнт Рады БНР Мікола Абрамчык, Вера Жызынеўская-Рамук, Пётра Манькоўскі, Аляксандар Русак, д-р Мікола Шчорс, Віктар Чабатарэвіч, а. Мікалай Лапіцкі.

6 — у дзел беларусаў у міжнародным мітынгу памяці ахвяраў камунізму ў Таронта.

13 — II з'езд Згуртавання Мэдыкаў-Чужынцаў у Лювэне (Бэльгія); д-р Барыс Рагуля, д-р Уладзімер Набагез.

19—20 — з'езд сяброў Беларускага Нацыянальнага Аб'яднання ў Таронта. Управа: Барыс Сладкіўскі, Міхась Пашкевіч, Язэп Баброўскі, Сяргей Хмар, Ігнат Камінскі, І. Сазонаваў, А. Высоцкі, К. Ноўкі, І. Беразоўскі, М. Бяляўскі, П. Шпаюўскі; кіраўнік беларускае нядзельнай школы Т. Салановіч.

26—27 — I з'езд праваслаўных беларусаў-прыхаджанаў БАПЦ у Сыднэі.

1954 год

Студзень

1 — пачатак сталых радыёпраадачаў у беларускай мове на Беларусь на Ватыканскай радыёстанцыі двойчы на тыдзень (па серадах і пятніцах) на кароткіх і сярэдніх хвалях.

9 — традыцыйная супольная вячэра (калядная) сяброў ЗБА і аргентынскіх гасцей у Буэнас Айрэсе.

17 — створана дэлегатура БЦР у Аўстраліі: Міхась Зуй, Алесь Алехнік — у Сыднэі і Сяргей Розмысл з Уладзімерам Сідлярэвічам у Мэльбурне.

17 — памёр у Мюнхене Андрэй Лявіцкі — прэзыдэнт Ураду УНР на эміграцыі.

30 — беларуская дэлегацыя на II канфэрэнцыі „Псыхалагічнай вайна“ ў Вашынгтоне (Ксэнафонт Вайчяхоўскі, Вера Жызынеўская-Рамук, Іван Касяк, Вітаўт Кіпель, а. Мікалай Лапіцкі, Аляксандар Русак, Віталь Цярпіцкі, Віктар Чабатарэвіч).

Люты

5 — разлад у БВР: загадам Радаслава Астроўскага адхілены ад кіраўніцтва Людвіг Зарэчны (Галубовіч) і прызначаны Уладзімер Сенька; абодва не прызналі загад і засталіся на сваіх пасадах дзейнічаць самастойна.

10 — ад імя БНП, пасяля зылі квід аванья якой большасць сяброў уступіла ў БВР, Зыміцер Касмоўч пры ўдзеле Радаслава Астроўскага выдаў адозву супраць Людвіга Зарэчнага.

14 — сход сяброў АБРФ у Парыжы. Управа: Мікола Наўмовіч, Валянцін Міцкевіч, Мікола Лысуха, С. Дударэвіч, В. Дубяйкоўскі; рэвізійная камісія: а. Леў Гарошка, Я. Касяк, Мікола Абрамчык (мал.).

15 — закліканіе Беларускай Асэкурацыйнае Таварыства ў Саўт Рывэрс Управа: М. Стасевіч, Хеведар Беразоўскі, Васіль Місюль, Віктар Чабатарэвіч, Л. Кулініч; рэвізійная камісія: А. Кулініч, К. Вішнеўскі.

18 — зварот палюўніка Людвіга Зарэчнага да сяброў БВР не падпрадлоўваща загадам БЦР ў ейнаму прэзыдэнту Радаславу Астроўскому.

20—21 — V Кангрэс БАЗа ў Нью Ёрку. Управа: Міхась Тулейка, Міхась Міцкевіч, Аўген Протас, Іна Рытар, Пётра Манькоўскі, Ніна Сылічонак, Ганна Ананіч; рэвізійная камісія: д-р Вітаўт Тумаш, Аляксандар Стагановіч, Янка Ніхаёнак.

23 — 6-я ўгодкі БСЗ у Лювэне; кір. Янка Запруднік.

26 — беларуская дэлегацыя на гадавым сходзе „Інтэрнацыяналу свабоды“ ў Рыме: пралат Пётра Татарыновіч, Станіслаў Станкевіч.

28 — II сход вернікаў беларускай праваслаўнай царквы сёв. Еўфрасіні Полацкае ў Таронта; царюўны камітэт: Аркадзь Рымша, А. Шпакоўскі, Міхась Кухарчык, Язэп Баброўскі, Ігнат Камінскі, А. Таранда, Рыжко; рэвізійная камісія: Рыгор Беразоўскі, В. Кісель, І. Мішкоў; съвятар Міхась Мігай.

28 — адчынены Беларускі клуб у Пасэйку, Нью Джэрзі.

Сакавік

6 — удзел беларускай групы ў вечары мастацкае самадзейнасці народаў Усходняе Эўропы ў Карнегі Гол у Нью Ёрку: рэфэрат пра Беларусь Л. Лапіцкай, дзяячы ансамбль песні Пятра Нядзьведзкага.

14 — гадавіну йснаваныня Парыскага Блёку адзначылі прыхільнікі Рады БНР у Нью Ёрку.

14, 22 і 23 — канцэртнае турнэ па гарадох Бэльгіі беларускага съпевака Пётры Коноха ладзіў СББ.

20 — вечар памяці беларускага кампазытара Міколы Равенскага ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку і ЗБВБ у Лёндане.

21—28 — урачыстасці ўгодкаў Абвяшчэння незалежнасці БНР з багаслужбамі, прыняццямі, мастацкімі праграмамі, з урадоўцамі і прадстаўнікамі іншых народаў усе беларускія незалежніцкія арганізацыі ў:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Кэмбрый (ЗБВБ і БВР асобна);

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Сыдней, Канбэра, Адэляіда, Брысбэн, Пэрт;

— Бэлгія: Лювэн;

— Гішпанія: Мадрыд (радыёперадача на Беларусь);

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саўт Рывэр, Лос Анджэлас (двойчы);

— Канада: Таронта, Віні пэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо, Рубэ.

23 — азэрбайджанцы, грузіны, татары, каўказцы і туркмэны перадавалі праз радыёстанцыю „Вызваленіне“ зь Мюнхэну ў свае краіны інфармацыю аб сівяткаваныні Акту незалежнасці БНР (расціцы адмовіліся).

26 — прамова паўнамоцнага міністра Славакіі, прысьвеченая Акту 25 сакавіка, перадавалася Гішпанскім радыё з Мадрыду.

27 — створана Цэнтральная Камісія для падрыхтоўкі з'езду делегатаў БВР у Манчэстэры, Англія: Сяргей Шчэрба, Б. Журбовіч (Юры Попка), а. М. Іскрыцкі, Аляксандар Калью, М. Пратасэвіч, К. Іскрыцкі, Аляксандар Шпігановіч, Іошка, М. Вішневскі, Сабіла, Т. Бабік, Віктар Ждан, М. Новік, Б. Драгон, В. Шостак.

28 — паўторны канцэрт ансамблю Беларускага Студэнцкага Хору імя кампазытара Міколы Равенскага ў Вэstmінстэрскай Катэдры ў Лёндане.

28 — сход сяброў філіі АБРФ у Рубэ (Францыя). Управа: Я. Раманоўскі, Б. Прыйтыцкі, Ульяна Каштэлян.

У сакавіку выйшлі:

№ 1 „Камбатанцкага го ласу“, органу беларускіх камбатантаў на чужыні; рэд. Ян Амор (Лёндан).

№ 1 рэлігійнага лістка „Божае слова“, рэд. а. Францішак Чарняўскі (Лювэн).

№ 1 „Сялянскага клічу“, органу Беларускай Сялянскай Грамады; рэд. А. А стапчык (Нью Брансвік).

Красавік

3—4 — удзел беларускіх навукоўцаў у канфэрэнцыі „Акадэмічная свабода“ ў Нью Ёрку, ладжанай Інстытутам Вывучэння СССР.

4 — заканчэнне сесіі Рады БНР у Нью Ёрку.

8 — прэзыдэнт Рады БНР Мікола Абрамчык ад'ехаў зь Нью Ёрку ў Эўропу.

17 — арганізацыі сход і стварэнні Аб'яднання Беларускіх Вайскоўцаў у Саўт Рывэрз; кіраўнік палкоўнік Падлезынік.

17 — сход закладнікаў Беларускага клубу ў Пасэйку, Нью Джэрзі: Эмануіл Ясюк, Бартасевіч, Іван Бендураў, Карапевіч.

25 — сход сяброў сындыкскага аддзелу БАА; кір. Кастусь Сітюўскі.

30 — зварат да ўдзельнікаў Жэнэўскай канфэрэнцыі прадстаўнікоў народаў Цэнтральна-Ўсходняй Эўропы, падпісаны таксама ад імя Рады БНР прэзыдэнтам Міколам Абрамчыкам.

30.IV—2.V — удзел беларускай дэлегацыі ў II кангрэсе ITCR E у Парыжы; да Ўправы ад беларусаў: а. Леў Гарошка, Валянцін Міцкевіч; „З варот да беларусаў“ ад гэтае арганізацыі ў Беларусь перадаў а. Леў Гарошка.

Травень

1 — беларуская калёна з нацыяналінмі съязгамі на Парадзе ляляльнасці па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

1—2 — VIII зьезд ЗБВБ у Лёндане. Управа: Павал Навара, Вітаут Рамук, Язэп Пазняк, яп. Часлаў Сіповіч, Павал Дварэцкі; рэвізійная камісія: Францішак Бартуль, Аляксандар Лашук, Уладзімер Курала.

1—21 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

6 — беларуская дэлегацыя ўдзельнічае ў сходзе працтавінікоў прэсы ў Нью Ёрку.

6 — рукапалаж эніне Mіхася Мацукеўчыча ў съявтары (пад імем Мікалай) япіскапам Васілём (Тамашчыкам) у Таронта.

6 — съявтая імша за Беларусь і беларускі народ у Баргэзіянскай капліцы ў Ватыкане; а. д-р Пётра Татарыновіч.

11 — лекцыя Віктара Сянкевіча пра Беларусь у Мадрыдзкім універсітэце.

14 — сход радных нямецкага сэктару Рады БНР у Мюнхене апрабоўвае дзейнасць презыдэнта Міколы Абрамчыка.

20 — пачатак штодзённых радыёперадачай на Беларусь беларускай сэкцыяй радыё „Вызваленне“ з Мюнхену.

23 — закладзіны Клубу Цэнтральна-Эўрапейскіх Студыяў у Лёндане. Управа: д-р К. Лёхэр (чэх), інж. Скібар-Рыльскі (палляк), д-р Вітаўт Рамук.

29—30 — III з'езд ЗБМА ў Нью Ёрку. Управа: Міхась Белямук, Уладзімер Дунец, Юрка Калядка, К. Казлова, Радзюк.

30 — VII сход ЗБА ў Буэнас Айрэсе. Управа: Уладзімер Другавец, Аляксандар Літвінскі, Мікалай Ланкевіч, Л. Петраш, Аляксей Карповіч.

Чэрвень

5 — VI з'езд сяброў ХАБР у Лёндане. Управа: Барыс Суравы, Аркадзь Варава, Канстанцін Нор, Юрка Весялкоўскі, Аляксандар Малаха, Павал Бударкевіч; рэвізійная камісія: Б. Жэлязоўскі, С. Дубіна, Уладзімер Грамяка.

6 — сход сяброў Беларускага Выдавецкага Фонду ў Нью Ёрку пры БАЗА: Міхась Міцкевіч.

11 — удзел беларусаў у Міжнародным артыстычным вечары Міжнароднага Задзіночання Камбатаўтай у Парыжы.

13 — з'езд сяброў БВР, апазыцыйных БЦР, у Манчэстэры: Сымон Серафіновіч, А. Гатковіч, Уладзімер Ваўчоўскі, Я. Лебядзеўскі, М. Пратасевіч, Янка Бунчук, П. Юнах, Аляксандар Жданковіч (12 удзельнікаў актыву).

20 — сход сяброў філіі АБРФ у Лі Крэзо: Юрка Гасцічэў, М. Булыга, Францішак Рашкевіч; рэвізійная камісія: Браніслаў Нагорны, Р. Захарэвіч.

21 — Мэмарыял пра бальшавіцка-маскоўскі генацыд над беларускім народам, закладзены ў Камісіі Амэрыканскага Кангрэсу Керстана ў Мюнхене.

21 — сход сяброў СБАМ у Саўт Рывэры. Управа: Грыгоры Арцюшэнка, Касту съ Вайцяхоўскі, Лявон Шурак, Міхась Палюховіч, Іван Медзведзёк; рэвізійная камісія: Анатоль Шурак, Віталь Цярпіцкі, Алех Махнюк.

23 — памёр грамадзкі дзеяч Янка Лазута ў Лі Крэзо (Францыя).

26 — сход сяброў БАА ў Мэльбурне. Управа: М. Мікуліч, М. Андрэйчык, Уладзімер Аксіўчык, М. Рамашка.

Сход сяброў Саюзу Беларуска-Амерыканскай Моладзі ў Саўт Рывэры 21 чэрвня 1954 г. Другі злева — Уладзімер Пялеса, трэці — Лявон Шурак.

27 — беларуская радыёперадача на радыёстанцыі „Экцэльсіёр“ у Буэнас Айрэсе.

27 — сход сяброў БАА (апазыцыі) у Мэльбурне. Управа: Александр Калодка, Марыя Кажура, М. Мікуліч.

27 — съяткаваныне ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу ладзілі прыхільнікі БЦР у:

- ЗША: Саўт Рывэр;
- Англія: Лёндан (ХАБР);
- Аўстралія: Сыднэй.

У чэрвені выйшаў № 1 літаратурна-мастацка-навуковага часопісу „Конадні“; рэд. д-р Вітаўт Тумаш (Нью Ёрк).

Лігэнь

1 — съведчаныні прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка, Янкі Ліманоўскага, д-ра Янкі Станкевіча і іншых у Камісіі Амерыканскага Кангрэсу ў Мюнхене пра злачынствы бальшавікоў у Беларусі.

1 — удзел беларускай дэлегацыі ў Асамблей *Pax Romano* ў Лісабоне, Партугалія: яп. Часлаў Сіповіч, а. Леў Гарошка, А. Кукель і інш.

3 — беларуская радыёперадача на радыёстанцыі „Дэль Пуэблё“ і „Портэнія“ з Буэнас Айрэсу.

5—7 — удзел беларускай дэлегацыі ў канфэрэнцыі Інстыту ту Вывучэння СССР у Мюнхене: Антон Адамовіч, а. Леў Гарашка, прэзыдэнт Мікола Абрамчык, Станіслаў Станкевіч, П. Марговіч.

17 — жалобная гадавіна съмерці Янкі Купалы з дакладам д-ра Язэпа Малецкага ў Сыднэі.

17—18 — з'езд вернікаў БАПЦ з дакладамі а. Андрея (Крыта) і Алеся Буты ў Беларускім народным доме ў Брэдфардзе.

25 — сход ЗБКамбатантаў у Мэльбурне; камандзіры: Л. Қажура і Аляксандар Калодка.

26 — памёр Сыцяпан Дарашэвіч, беларускі грамадзкі дзеяч у Сыднэі.

Жнівень

1 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка аб прабегу VII сесіі Рады БНР беларускаму грамадзству ў Парыжы.

9—24 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народнага маства ў Пэрце (Аўстралія).

21 — вечар памяці загінуўшых нацдэмаў з дакладамі Антона Адамовіча і Лявона Савёнка ў Нью Ёрку ладзіла БАЗА.

28—31 — канфэрэнцыя пагаднення з Амерыканскім Камітэтам Вызвалення Народу Расеі і стварэнне Парыскага Блёку ў Парыжы, старшыня Мікола Абрамчык.

29 — I Усебітранскі З'езд сяброў БВР у Манчэстэры, Англія; Галоўнае Кірауніцтва: палюцік Людвіг Зарэчны (Галубовіч), Уладзімер Сеніка, Сяргей Шчэрба, Аляксандар Асіпчык.

У жніўні выйшаў часопіс Беларускай Народнай Грамады ў Вялікабрытаніі „Народны кітч“; рэд. М. Іскрыцкі.

Верасень

1—2 — канфэрэнцыя Парыскага Блёку ў Парыжы: старшыня Мікола Абрамчык, С. Тэр-Тумасіян, Акпэр-Ага Шэйх-ул Іслам, С. Доўгаль.

3 — сход сяброў аддзелу БСЗ у Кліўлендзе. Управа: Каастусь Ка-лоша, Лявон Норык, Л. Харытановіч.

4 — з'езд сяброў БСЗ у Нью Брансвіку. Управа: Васіль Русак, Язэп Арциох, Юрка Каляда, А ўген Кудасаў, А. Ярашэвіч.

4 — нарада старшынёў і сакратароў аддзелаў БАЗА ў Нью Ёрку.

4.IX—23.IV.55 — XIV пленум дэлегатаў БЦР, Сайт Рывэр (ЗША).

Прэзыдым пленуму: Нікандар Мядзейка, Анатоль Занковіч, Святаслаў Коўш; дысцыплінарны суд: Хведар Высоцкі, Барыс Плескачэўскі, Сымон Жамойда; кантрольная камісія: Ксенафонт Вайцяхоўскі, М. Новік, Мікола Грэбенёў.

7 — загадкавая съмерць маладога беларускага грамадзка—палітычнага дзеяча, працаўніка беларускай сэкцыі радыё „Вызваленне“ Леаніда Карася ў Мюнхене.

7 — 15-я ўтода кікі закладзінаў БАНР у Чыхага; закладчыкі: Макар Аблажэй, Язэп Варонка, Янка Чарапук—Змагар, а. Уладзімер Тарасевіч, а. д-р Язэп—Атаназы Рэшць, Ігнат Лабач, Паўлюк Чопка.

11 — пачатак заняткаў у беларускай нядзельнай школе ў НьюЁрку.

26 — сход вернікаў сабору Св. Кірылы Турдаўскага БАПЦ у НьюЁрку; царкоўны камітэт: інж. Мікола Гарошка, Барыс Данілюк, Язэп Казлькоўскі, Л. Ляўковіч, Мікалай Тарашкевіч; рэвізійная камісія: Уладзімер Русак, Пятро Мельяноўіч, Янка Ніхайнік.

26 — сход дружыны ХАБР у Бірмінгеме, Англія; кірауніцтва: Уладзімер Карніловіч, Міхась Еўлеў, Станіслаў Гатоўка.

26.IX—4.X — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

Кастрычнік

3 — сход сяброў ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Кастусь Мярляк, Антон Адамовіч, Наталія Арасеньева, Мікола Целеш, Павал Бунчук; рэвізійная камісія: Вітаўт Гумаш, Рыгор Казак (Крушына), Антон Шукелойць.

3—13 — удзел беларускай дэлегацыі зь беларускім нацыянальным сцягам у Марыянскім Кантрэсе ў Сарагосе (Гішпанія).

6 — навуковая зборка БІНіМ пазнаёмілася з успамінамі пра жыцьцё і дзейнасць Іофеў (Алаізы Пашкевіч—Кайрыс) супольнікаў Юльяны Дубейкаўскай і Міколы Кунцэвіча ў НьюЁрку.

15 — прызначана дэлегатура БЦР у Нямеччыне: Зыміцер Касмовіч, М. Карповіч, Юры Попка, М. Саеўскі, Надзея Касмовіч.

24 — сход сяброў СББ у Лювене: а. Аўген Смаршчок, Васіль Шчэцька, Андрэй Стрэчань.

27 — загадам БЦР забаронены Беларускі Вызволенны Рух і пераназваны ў Беларускі Вызвольны Фронт пад кірауніцтвам Зыміцера Касмовіча, П. Дубейкаўскага, Б. Журбовіча (Юры Попка), М. Мачурская.

29 — з'езд сяброў БАКА „Рунъ“ у Рыме: яп. Часлаў Сіповіч (кір.), Язэп Пазняк, Віктар Сянкевіч, Тодар Мазура, Францішак Бартуль.

30 — дыскусійны вечар па творчасці паэты Янкі Юхнаўца ладзіў БІНіМ у НьюЁрку.

30 — зацверджаны прэзыдэнтам БЦР Радаславам Астроўскім склад выканавчага органу: Аляксандар Русак — старшыня і кіраунік вонкавых спраў, Аркадзь Арэхва — віцэстаршыня, кіраунік нут-

раных спраўаў і праўнага аддзелу, Яўхім Кіпель — інфармацыі і прэсы, Зыміцер Касмовіч — аддзел вызвольнай барацьбы, Ксэнанфонт Вайцяхоўскі — фінансаў. Вячаслаў Сэлях-Качанскі — культуры і веравызнаньня, Віталь Цярпіцкі — праўнай апекі.

31 — удзел беларускай групы са сваім нацыянальным харугвамі ў працэсіі Марыянскага Кангрэсу ў Рыме.

Лістагад

2 — сход ЗБС у Лювене. Управа: Мікола Ягоўдзік, Тодар Цімашэйчык, М. Галоўка, Янка Жучка, А. Лазанаў.

6 — канцэрт-баль ладзіла ЗБМА ў Нью Ёрку.

13 — аўтарскі вечар творчасці Рыгера Казака (Крушыны) ладзіў БІНІМ у Нью Ёрку.

14 — канцэрт беларускай песні хору „Прамень“ пад кірауніцтвам Казачка ў Манрэалі (20 съпераю).

14—28 — праходзілі ўрачыстысці з паніхідамі за палеглых з маствацкімі праграмамі і прыняцьцем ва ўсіх беларускіх незалежніцкіх арганізацыях у:

— Ангельшчына: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыдней, Брысбэн, Мэльбурн;

— Бэлгія: Лювэн;

— Гішпанія: Мадрыд, у калегіі Св. Якуба;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

19 — пачатак цыклю лекцыяў беларусаведы, ладжанага БАЗА ў Нью Ёрку.

20 — урачыстае высьвячэннне сабору Св. Кірылы Тураўскага БАПЦ і Беларускага Грамадзкага Цэнтра ў Таронта.

25 — загадам БЦР адкліканы ўпаважаны БЦР у Канадзе Віктар Ждан і прызначаны Язэп Пітушка.

28 — канцэрт беларускай песні і музыкі ў Мадрыдзе.

У лістападзе выйшаў № 1 часопісу Беларускай Народнай Грамады ў ЗША „Наш шлях“ (Нью Ёрк); рэд. Мікола Вольны (Панькоў).

Мікола Панькоў. Здымак 1950-х

Сыненчы

5 — жаночы сход сэкцыі БАЗА ў Нью Ёрку. Управа: Натальля Орса, Галіна Русак, Вольга Тулейка, Вера Збыбайла.

11 — аўтарскі вечар пісьменыніка Масея Сяднёва ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

11—19 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Англіі.

12 — прамова яп. Часлава Сіповіча на ўрачыстасці ў гонар мітрапаліта ўкраінскай уніяцкай царквы Андрэя Шэптыцкага ў Лёндане.

18 — зборка літаратурнай сэкцыі БІНіМ разглядала творчасць В. Бірыча (Антона Адамовіча), які пазнаміў прысутных зь няведамай у друку пародый на паэму Міхася Чарота „Босыя на вогнішчы“ ў Нью Ёрку.

19 — высьвячэнне і адкрыццё Беларускага народнага дому манчэстэрскага аддзелу ЗБВ.

1955 год

Студзень

6 і 23 — канцэрты беларускай песьні ў каледжах Мадрыду.

9 — зъезд аддзелу беларускіх камбатантав у Лювэне (Бельгія), кіраунік Барыс Рагуля.

20 — памёр у Гданьску Лукаш Дзекуць—Малей (І.Х.1888—20.І.1955), беларускі рэлігійна-грамадзкі працаўнік.

Люты

5 — на мовазнаўчай зборцы БІНіМ д-р Сымон Брата (Вітаўт Тумаш) рэфэраваў пра найноўшыя досьледы па пытаннях аканчання ў беларускай мове славістамі Захаду (француза А. Ваян, нарвэг X. Стронг, украінец Ю. Шэрех ды інш.) у Нью Ёрку.

6 — сход су польнікаў Беларускага народа га дому ў Лёндане. Управа: Аляксандар Жданковіч, Аркадзь Варава, Уладзімер Грамяка, Юнах, Міхася Сенъка.

11 — канцэрт Беларускага Студэнцкага Аансамблю зь Лювэну ў Боне (Нямеччына).

12 — тое ж у Кёльне (Нямеччына).

13 — сход сяброў БАНР у Чыкага. Управа: Мікола Дзямідаў, Таццяна Новік, Васіль Пун-

Вітаўт Тумаш

тус, Кастусь Новік; рэвізійная камісія: А. Рамановіч, Д. Швэд, Шпакоўскі.

13 — сход сяброў кліўлэндзкага аддзелу БАЗА. Управа: Аркадзь Сацэвіч, Вольга Лукашэвіч, Астап Яраховіч, Анатоль Лук'янчык.

13 — інфарматыўны даклад д-ра Барыса Рагулі „Асягненіні беларускай эміграцыі“ ў ЗБК ў Таронта.

19 — літаратурны вечар Аляксандры Сакоўч (Іна Рытар), чытала аповесьць з часу апошняй вайны, ладзіў БІНіМ у Нью-Ёрку.

21 — Мэмарыял прэзыдэнту і дзяяржаўнаму сакратару ЗША ў справе дэлегацыі Беларусі і Украіны ў ААН падпісалі Радаслаў Астроўскі і Аляксандар Русак.

21 — удзел беларускай дэлегацыі ў міжнароднай канфэрэнцыі „За спаюй і свабоду на съвеце“ ў Нью-Ёрку.

25 — удзел беларускіх студэнтаў у музычна-харавым вечары Міжнароднага Студэнцкага Клубу Ротгэрса каледжу ў Нью-Брансвіку.

27 — з'езд сяброў Крыўіцкага Навуковага Таварыства імя Пранціша Скарыны ў Нью-Ёрку. Управа: Алесь Махноўскі, Вацлаў Пануцэвіч, д-р Станіслаў Грынкевіч, мастак Пётра Мірановіч, Марыя Станкеўч; рэвізійная камісія: Мікола Кунцэвіч, Натальля Орса, Язэп Гладкі.

27 — сход брацтва і сястрыцтва беларускага царквы Жыровіцкага Божае Маці БАПЦ у Манчэстэры, Ангельшчына; царкоўны камітэт: а. Андрэй (Крыт), К. Шыбіцкі, Міхась Яськевіч, Міхась Віценчык.

Зъёмана старшыні сэктару Рады БНР Аляксандра Орсы на Каствуся Мерляка.

Саіавік

5 — гадавіна існаваньня Беларускага Выдавецкага Фонду ў Таронта. Управа: Сяргей Хмара, Міхась Пашкевіч, Барыс Сладкоўскі, А. Таранда, Язэп Пітушка.

12 — з'езд сяброў БІНіМ у Нью-Ёрку. Управа: д-р Вітаўт Тумаш, Антон Адамовіч, Натальля Арсеньева, Мікола Гарошка, Антон Шукелойц; рэвізійная камісія: Леў Акіншэвіч, Пётра Манькоўскі, Рыгор Казак (Крушына).

24 — спэцыяльная перадача беларускай сэкцыі радыёстанцыі „Вызваленіне“ (Мюнхэн), прысьвечаная Акту 25 сакавіка.

Іга Рыгор (Каханоўская)

25 — авяшчэныне „Беларускага дня“ ў гарадох і штатах ЗША: горад і штат Нью Ёрк, г. Кліўленд і штат Агаё, г. Чыкага і штат Ілінойс, штаты Мічыган, Нью Джэрзі, Пэнсильвянія.

25 — багаслужба за Беларусь і беларускі народ праз Ватыканскія радыё (а. Пётра Татарыновіч) і па гішпанскім нацыянальным радыё з Мадрыду, перададзеныя на Беларусь.

20—27 — праходзілі ўрачыстасці з багаслужбамі, мастацтві праграмамі, прыняцьцямі прадстаўнікоў ураду, у станоў і арганізацыяў, прысьвечаныя авяшчэнню незалежнасці БНР:

- Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр, Кэмбрыйдж;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралия: Адэляіда, Сыднэй, Мэльбурн, Пэрт;
- Бельгія: Лювэн;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Дэтройт, Лос Анджэлес, Саўт Рывэр;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо, Рубэ.

27 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі прадстаўнікоў паняволеных народаў з сябрамі Амэрыканскага Кантгресу ў Нью Ёрку.

31 — прыняцьцё беларускай дэлегацыі афіцыйнымі прадстаўнікамі ўраду Вялікабрытаніі ў Лёндане.

31 — сход вернікаў царквы Св. Еўфрасініі Полацкай у Таронта: Аркадзь Харавец — стараста; царквоўны камітэт: А. Шпаюскі, Міхась Кухарчык, Язэп Баброўскі, Сыцяпан Тупік, Ігнат Камінскі, І. Мішковіч; кантрольная камісія: Рыгор Беразоўскі, І. Сазонаў, А. Таранда, І. Макарэвіч; сяstryцтва: А. Сладкуюская, Рымша, З. Дуб, Макарэнка, А. Кісель.

Красавік

10 — высьвячэніне Кастанціна Маскаліка ў сьвятары ў Ватыкане.

17 — уздел беларускіх прадстаўнікоў у тэлерадыёдышкансіі актыўізму беларусаў у Калюмбусе (штат Агаё).

17 — гадавіна спартовага клубу ЗБМА і яго футбольнай каманды „Беларусь“.

23 — VI сход сяброў БАА ў Сыднэі. Управа: Г. Левановіч, Міхась Лужынскі, Я. Гавенка, Язэп Малецкі, М. Кур'янчык; рэвізійная камісія: Аляксей Васіленя, Аляксандар Смаль, Пётр Гайдзель.

23 — закладзіны БНА ў Сыднэі. Управа: Уладзімер Клуніцкі, Булаўскі, Павал Каваль, А. Корзун; кантрольная камісія: А. Корзун, Лапіза, Місько.

23 — даклад Антона Адамовіча „Саветызацыя беларускай літаратуры і яе этапы“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

25—27 — удзел беларускай групы ў V канфэрэнцыі Інстыту ту Вывучэньня СССР у Мюнхене: Антон Адамовіч, Вінцэнт Жук-Грышкевіч, А. Яловіч, В. Кісель.

27 — закладзіны аддзелу БНА ў Вініпэгу. Управа: В. Гуцька, Мікола Сільвановіч, Мікола Радчанка, Я. Міхневіч, Т. Калашук.

30 — IX з'езд сяброву ЗБВБ у Лёндане. Управа: Пётр Асіповіч, Францішак Бартуль, Тодар Мазура, М. Булыга, Павал Навара; рэвізійная камісія: яп. Часлаў Сіповіч, П. Паўлоўскі, П. Шыркоўскі.

30 — нарада групы былых сяброву БВР (астроўшчыкаў) у Глядбаху (Нямеччына).

У краставіку выйшлі:

„Спадчына“: выбраныя творы Янкі Купалы. В-ва „Бацькаўшчына“ (Мюнхэн);

№1 „Конадні“ — літаратурна-мастацкі часапіс БІНіМ у Нью Ёрку, рэд. Вітаўт Тумаш;

№1 рэлігійна-грамадзкага часапісу праваслаўных беларусаў Нью Ёрку „Голас царквы“; рэд. яп. Васіль (Тамашчык).

Травень

1 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на Парадзе ляляльнасці на 5-й авеню ў Нью Ёрку.

Спартовае спаборніцтва ў Саут Рызвэры. Здымак 1950-х гг.

5 — сход маспэцкага аддзелу БАЗА. Управа: Мікола Гарошка, Павал Бунчук, Язэп Арцюх.

7 — сход мангэтэнскага аддзелу БАЗА. Управа: Васіль Юрцэвіч, Я. Мельяніновіч, Яніна Каханоўская.

7 — дыскусійны вечар пра апошнія зборнікі вершаў Міхася Кавыля, Янкі Юхнаўца і Масея Сяднёва з уступным словам Р. Склюта (Антона Адамовіча), ладзіў БІНіМ у Нью-Ёрку.

8 — сход бруклінскага аддзелу БАЗА. Управа: Уладзімер Русак, Я. Крэсла, Уладзімер Курыла.

14—15 — уздел беларускіх журналістых у IV кангрэсе Фэдэрацыі Вольных Журналістых у Лёндане: яп. Часлаў Сіповіч, Я. Курага-Скага, Павал Навара.

14—15 — даклад а. Лява Гарошкі аб рэлігійным становішчы ў Беларусі на Міжнароднай Вольнай Акадэміі ў Парыжы.

16 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

21 — рэфэрат д-ра Вітаўта Тумаша „Захоўнія элемэнты культуры Беларусі“ ладзіў БІНіМ у Нью-Ёрку.

22 — сход сяброў аддзелу ЗБМА ў Кліўлендзе. Управа: Сяргей Карніловіч, Я. Кузьміцкі, Роза Шыкатюк, Ірэна Каляда, Аўген Кабяка.

28—29 — VI кангрэс БАЗа ў Нью-Ёрку. Управа: Міхась Тулейка, Аўген Вярбіцкі, Уладзімер Курыла, Яніна Каханоўская, Юрка Станкевіч, Аўген Протас, Ніна Сыпічонак, д-р Янка Станкевіч, Часлаў Ханяўка, М. Каранеўскі; рэд. калегія „Беларусь“: рэд. д-р Станіслаў Станкевіч, Міхась Міцкевіч, Антон Адамовіч, Антон Шукелойць. Цэнтраля Беларускіх Жаночых Арганізацый у ЗША: Натальля Арсеньева, Галіна Русак, Ніна Сыпічонак.

У траўні выйшлі:

№ 1 „Беларускага зборніка Інстытуту Вывучэння Гісторыі і Культуры СССР“, рэд. Станіслаў Станкевіч (Мюнхэн);

зборнікі вершаў Міхася Кавыля „Пад белымі зорамі“, Янкі Юхнаўца „Шорах моўкнасы“; Масея Сяднёва „Ля ціхай брамы“ ў Нью-Ёрку, выд авецтва Уладзімера Пялесы.

Чэрвень

2—8 — зъезд сяброў ЗБА ў Буэнос Айрэсе. Управа: Уладзімер Другавец, Л. Петраш, Мікалай Ланкевіч, Мікалай Лазюк, Сымон Камар; рэвізійная камісія: Васіль Казлоўскі, Вазыняўскі, Аляксей Карповіч.

4 — дыскусійну зборку, прысьвяченую слоўніку беларускай мовы, ладзіла Крываўкае Навуковае Таварыства імя Пранціша Скарыны ў Нью-Ёрку.

5 — сход сяброў АБРФ у Парыжы; склад Управы не пераабіралі.

5 — VII зыезд сяброў ХАБР у Лёндане (склад Управы не пададзены).

11 — рэфэрат Аўгена Каханоўскага (Калубовіча) „Гісторыя Беларусі і беларускай культуры да Люблінскай вуні“ ў польскай акадэмічнай арганізацыі „Сармацыя“ ў Кліўлэндзе.

У чэрвені выйшлі:

„Святое Эванэльле“ і „Апостальская дзея“, пераклад і камэнтары кс. д-ра Пётры Татарыновіча, выдаецца „Зыніч“ (Рым);

II Усебеларускі Кангрэс: матар'ялы, сабраныя ў апрацаваныя на падставе пратаўльных запісаў камісіі БЦР пад рэдакцыяй праф. Радаслава Астроўскага (Мюнхэн, 1954).

Літаратура

1 — беларуская калёна з нацыянальным і сцягамі на парадзе з нагоды 88-й гадавіны незалежнасці Канады ў Таронта.

2—3 — IV зыезд ЗБМА ў Нью Брансвіку. Управа: Юрка Станкевіч, Ала Орса, М. Калоша, Міхась Казыляюўскі, Вячка Станкевіч; рэвізійная камісія: Міхась Тулейка, Аляксандар Стагановіч, Мікола Заморскі.

3 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ладзіў БВР у Мэльбурне; кір. Міхась Зуй.

15 — Мэмарыял урадам ЗША, Вялікабрытаніі і Францыі ў справе суіснавання, падпісаны прадстаўнікамі Рады БНР і Рады УНР.

17 — сход сяброў БАА ў Мэльбурне (склад Управы не пададзены).

17 — сход сяброў СБАМ у Саўт Рывэрс. Управа: Віталь Цярпіцкі, Зіна Сапанкевіч, Ната Кіркевіч, Віталь Каракулька, В. Канапліцкі, С. Навумовіч; рэвізійная камісія: Васіль Арцюшэнка, Зоя Касцюк, Д. Макапаў.

28—30 — IV канфэрэнцыя Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхене: Антон Адамовіч, Станіслаў Станкевіч, Павал Урбан.

У ліпені выйшаў № 1 літаратурна-мастацкага часопісу „Палесьсе“; рэд. Пётр Чопчыц (Манрэаль).

Жыве́нць

10—16 — тыдзень студыяў БАКА „Руны“ у Лёндане з дакладамі: а. Леў Гарошка „Рэлігійная талеранцыя на Беларусі“ і „Палянізацыя на Беларусі“, а. Дамінік Аніська „Зааранка“, Тодар Мазура „Хрысціянская святыня Беларусі“ і дыскусіі.

15 — зыезд сяброў БАКА „Руны“ у Лёндане. Управа: Язэп Пазьняк, Віктар Сянкевіч, Тодар Мазура, Францішак Бартуль.

17—25 — удзел беларускай дэлегацыі ў Кангрэсе *Pax Romana* ў Нотынгеме (Англія) і даклад япіскапа Часлава Сіповіча.

21 — зборка беларускіх дэлегатаў у хаце Ўладзімера Капача у Нотынгеме заслухала справа здачы аб дзеянасці беларускіх арганізацый у Францыі (Міхась Наўмовіч), у Бельгіі (Станіслаў Мак), у Гішпаніі (Янка Сурвіла), у Нямеччыне (Часлаў Кукель) і ў Англіі (япі скап Часлаў Сіповіч).

21 — сход сяброў Беларускага Спартовага Клубу ў Нью Ёрку: дружына футбольнай каманды „Беларусь“ — капітан М. Ігнат, Міхась Каэль як ўскі, Вячка Станкевіч, М. Лысы (Нью Ёрк); дружына каманды „Пагоня“ — капітан В. Лукашэвіч (Кліўленд).

26 — беларускі стэнд на Канадыйскай нацыянальнай выставе ў Таронта.

27 — літаратурна-мастацкі вечар ладзіў БВР у Манчэстэры.

Верасень

3—4 — В зыезд БСТ у Кліўлендзе. Управа: Каствусь Калоша, Васіль Русак, Ірэна Каляда, Констанцін Семянчук, Лявон Норык.

10—17 — тыдзень студыяў БАКА „Рунъ“ праходзіў без выпрацаванага дзённага парадку.

12—15 — даклад а. Уладзіслава Салаўя на V кангрэсе „Царква ў бядзе“ ў Кёнігштайне (Нямеччына).

13 — пачатіся заняткі ў беларускай школе ў Мэльбурне.

17 — справа здача Антона Адамовіча з падарожжа па Эўропе і прабегу навуковай канфэрэнцыі Інстытуту Даследавання СССР у Мюнхене на пашыраным паседжанні БІНіМ у Нью Ёрку.

18 — зыезд сяброў Аб'яднаннія Беларускіх Студэнтаў у Саут Рывэры. Управа: Каствусь Вайцяхоўскі, Расціслаў Завістовіч, Віталь Каракулька; рэвізійная камісія: Анатоль Шурак, Валя Вайцяхоўская, Сяргей Казакоў.

25 — зыезд ЗБВ аддзелу Нью Ёрк: Уладзімер Курыла, Даніла Клінцівіч, Пётра Манькоўскі.

25 — сход праваслаўных вернікаў з прамовай прэзыдэнта Радаслава Астроўскага „Царква — рэлігійны і нацыянальны дзеянік“; царкоўны камітэт: а. А. Мірановіч, С. Елас, Павал Бударкевіч, Аляксандар Малаха.

30 — выступ беларускай балерыны Н. Буцькі па тэлевізіі ў Канадзе.

У верасьні выйшла з друку: Якуб Колас. Сымон—музыка: Паэма. Выдавецтва „Бацькаўшчына“ (Мюнхэн).

Кастрычнік

1—4 — побыт яп. Васіля (Тамашчыка) у Таронта.

4 — створаны аддзел БІНіМ у Мюнхэне: Станіслаў Станкевіч, Сымон Кабыш (Кандыбовіч), Алесь Марговіч, Павал Урбан, Янка Запруднік, Пётра Сыч, Уладзімер Цьвірка.

7—12 — канфэрэнцыя Парыскага Блёку ў Мюнхэне: Мікола Абрамчык, Уладзімер Бортнік.

16 — закладзіны Камітэт Незалежнай Беларусі (КНБ). Управа: Юры Сабалеўскі, Лявон Савёнак, Леанід Галяк, Мікола Шчорс, Іван Касяк, Анатоль Плескачэўскі, Віктар Чабатарэвіч, Мікола Панькоў.

17 — пачата к заняткам у беларускай школе пры царкве Св. Еўфрасійні Палацкай (БНА) у Таронта.

30 — сход манчэстэрскага аддзелу ХАБР. Управа: С. Дубіна, Уладзімер Адамчук, Уладзімер Басяцкі, Уладзімер Шыш, А. Чыжэўскі, М. Калтуноўскі, М. Шыш.

31 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБМА. Управа: Міхась Казльякоўскі, Вячка Станкевіч, Міхась Тулейка, Аўгуст Лысюк, Каця Мельяновіч; рэвізійная камісія: Павал Алекса, Я. Шыкалюк, М. Дзяркач.

Лістапад

8 — разгляд працы Сымона Кабыша (Кандыбовіча) „Бальшавіцкі генацыд у Беларусі“ на зборцы сяброў аддзелу БІНіМ у Мюнхэне.

10 — сход сяброў аддзелу БСЗ у Лювэне. Управа: Станіслаў Мак, Тацьцяна Родзька, Уладзімер Бакуновіч, А. Лазанаў.

12 — памёр беларускі мастак Аляксандар Раманоўскі ў Аўстраліі.

13 — сьвяткаваньне 10-годзьдзя існаванння АБРФ у Парыжы.

13 — пачаліся заняткі ў беларускай школе ў Мэльбурне.

19 — зборка сяброў БІНіМ разглядала матар'ялы і ўспаміны аб Усебеларускім Кангрэсе ў Менску ў 1917 годзе; некаторыя поідуць у друк у Нью Ёрку.

27.XI—7.XII — урачыстасць у годкаў Слуцкага пайстаниня з баслужбамі, прынцыямі і мастацкімі праграмамі праходзілі ўва ўсіх беларускіх арганізацыях у:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Нотынгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыдней, Мэльбурн, Аделіяда, Брисбэн, Пэрт;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Дэтройт, Лос Анджэлес, Спрынгфілд;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;

— Нямеччына: Мюнхэн, Штэтэнгофен;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

27 — сход сяброў СББ у Лювэне. Упраўа: а. Аўген Смаршчок, а. Францішак Чарняўскі, Уладзімер Бацуноўіч, А. Лазанаў.

29 — сход і закладзіны аддзелу ЗБК у Ашаве (Канада). Упраўа: Во ўна, Ф-н, Іван Курышук (у хадзе Юркі Харэвіча).

У лістападзе выйшаў „Ля чужых берагоў“, альманах твораў беларускіх эміграцыйных пастаў і пісьменнікаў, рэд. д-р Вітаўт Тумаш, выдавецтва „Бацькаўшчына“ (Мюнхэн).

Снежань

1 — крытычны разгляд 2-й кнігі „Беларускага зборніка“ Інстытуту Даасыледаваньня СССР на зборцы аддзелу БІНiМ у Мюнхене.

3 — рэфэрэт Сымона Брагі (Вітаўт Тумаш) „Адам Міцкевіч і беларуская плынінь польскай літаратуры“, ладзіў БІНiМ у Нью Ёрку.

3—4 — беларуская дэлегацыя на IV міжнароднай сесіі Хрысціянскіх Сындыкатуў Усходняй і Цэнтральнай Эўропы ў Парыжы.

6 — стэнд беларускіх эміграцыйных друкаў на канадскай выставе этнічнай прэсы ў Таронта.

11 — удзел беларускай самадзейнай групы пад кірауніцтвам Валянціны Пашкевіч у Міжнародным канцэрце ў Таронта.

11 — адкрыты помік на магіле грамадзка-палітычнага дзеяча, удзельніка Слуцкага паўстання Яўвона Рыдлеўскага ў Лёндане.

17 — высьвячэнне на беларускага святара Янкі Садоўскага ў Рыме.

17 — моўная зборка сяброў БІНiМ з галоўным рэфэрэнтам Антонам Адамовічам разглядала слоўнікавы матар'ял слоўнікаў Лаўрэнція Зісанія і Памвы Бярынды ў Нью Ёрку.

1956 год

Студзень

7 — супольная традыцыйная калядная сустрэча беларусаў у Беларускіх дамох у Брэдфордзе і Манчэстэры.

15 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка аб сёньняшнім жыцці ў БССР у сядзібе АБР у Парыжы.

22 — на бачынах „Беларускага голасу“ і „Бацькаўшчыны“ распачата дыскусія ўдзельнікаў сяброў і наглядалынкаў дзейнасці Беларускай Сялянска-Рабочай Грамады (1925—1927) у Заходній Беларусі.

29 — ку палаўская анкета ў „Бацькаўшчыне“.

Люты

5 — даклад прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага „Міжнароднае палажэнне“ ў доме ХАБР у Лёндане.

11 — гадавы баль БАЗА ў Нью Ёрку.

11—19 — канфэрэнцыя Лігі Вызваленяня Народаў СССР у Мюнхене; удзельнікі: Мікола Абрамчык, Станіслаў Станкевіч, Уладзімер Бортнік, Уладзімер Цывірка.

12 — сход вернікаў царквы Св. Кірылы Тураўскага БАПЦ у Таронта. Управа: Мікола Ганько, Мікола Сільвановіч, Надзяя Баран, Слаўка; рэвізійная камісія: Васіль Разановіч, Тамаш Курбат, Алесь Грыцук.

12 — сход кліўлэндзкага аддзелу БАЗА. Управа: Мікола Латушкін, Аркадзь Сацэвіч, Кастусь Калоша, В. Шчэрба, Янка Раювіч, Уладзімер Дунец, Кацярына Чэрнік; рэвізійная камісія: А. Шостак, Янка Лукашэвіч, Я. Шымчык.

18 — з'езд ЗБК у Таронта. Управа: Алесь Грыцук, Мечыслаў Рачыцкі, І. Курбат, Рыгор Гардзейчык, Юрка Харавец; рэвізійная камісія: а. Мікалай (Мацукеўіч), Іван Бруцкі, Міхал Форсан, сяброўскі суд: Аўген Протас, Надзяя Баран, Мікола Шуст.

18 — сход лёнданскага аддзелу ХАБР. Управа: Аляксандар Жданковіч, Аркадзь Варава, Уладзімер Грамяка, П. Юнах, Міхась Сенька.

У лютым выйшлі:

ВЛАСТ (Вацлаў Ластоўскі). Творы. В—ва „Бацькаўшчына“ (Мюнхен).

Іван Касяк. З гісторыі праваслаўнай царквы беларускага народа. Выданыне БЦР (Нью Ёрк).

Саіавік

4 — удзел гуртка беларускай самадзейнасці (кір. Валянціна Пашкевіч) у Міжнародным вечары музыкі—песні—танцу Лігі Супрацоўніцтва ў Таронта.

4 — сход ньюбрэнсвіцкага аддзелу БАЗА. Управа: Васіль Стома, Васіль Русак, Часлаў Ханяўка, Алесь Корбут, Янка Азарка, Філарэт Родзька, Аляксандар Стагановіч, Павал Кулеш.

8 — сход сяброў ЗБВ Нью Ёрку; кір. Даніла Клінцэвіч.

11 — гадавіна існаваньня беларускай праваслаўнай царквы Св. Еўфрасінні Полацкай у Таронта; царкоўны камітэт: а. Міхась Мігай, Я. Дунец, М. Дуб, Язэп Баброўскі, Т. Сільвановіч, А. Таранда, Ігнат Камінскі, А. Алешка.

23 — сакавіковая перадача станцыі CBC ў Канадзе.

24 — сакавіковая перадача станцыі MVM у Нью Ёрку.

25 — Дзень Беларусі абвешчаны губэрнатарамі штатаў і мэрамі гарадоў ЗША: штат і горад Нью Ёрк, штаты Ілінойс, Мічыган, Нью Джэрзі, Агаў; гарады: Чыкага, Дэтройт, Кліўленд, Саўт Рывэр, Лос Анджэлес, Нью Брансвік.

25—30 — урачыстасці аб вяшчэння незалежнасці БНР з багатымі службамі, прынадзялімі пра адстаўніку урадаў, гарадзішчамі самаўрадаў і прыязных арганізацый іншых нароў даў ды ма стацкі мі праграмамі праходзілі ў краінах і гарадох:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчестэр, Нотынгем, Лідс;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Брысбэн, Мэльбурн, Адэляіда;
- Бэлгія: Люксембург;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес;
- Канада: Таронта, Садбуры, Вініпэг, Лёндан, Манрэаль;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

Святкаваныні арганізавалі ўсе беларускія незалежніцкія арганізацыі асобна і ў некаторых гарадох у розных месцах адначасова.

25 — прамова прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка на банкете ў Ангельска-Беларускім Таварыстве ў Лёндане.

Красавік

12—16 — побыт Вінцэнта Жук-Грышкевіча ў Лёндане перад адездам на сталае жыцьцё ў Канаду.

15 — беларуская калёна ў супрацькамуністычнай дэмакратыі са сваімі нацыянальнымі сцягамі і лёзунгамі ЗБВБ і БВР у Брэдфордзе.

22 — футбольная каманда „Беларусь“ (ЗБМА) перамагла каманду латышоў („Латвія“) з вынікам 2:1 у Нью Ёрку.

24 — сход аддзелу АБРФ у Ля Крэзо. Склад Управы бязъ зъменаў.

24 — удзел самадзейнага гуртка танцу „Васілёк“ (кір. Ала Орса) у Міжнародным фэстывалі ў Нью Ёрку.

28 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі ў Парадзе ляйльнасці па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

У красавіку выйшла:

Генрык Сянкевіч. *Quo vadis?* Пераклад на беларускую мову кс. Пётры Татарыновіча. Рым, в-ва „Зыніч“, лацінкай.

Травень

7 — спатканыне прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка з дэпутатамі брытанскага парламэнту ў Лёндане.

8 — даклад прэзыдэнта Рады БНР у Беларускім доме ЗБВБ у Лёндане аб сучасным стане вызвольнага змагання.

12 — съяткаваньне 2-й гадавіны існаваньня спартовага клюбу „Беларусь“ у Нью Ёрку.

13 — XI гадавы сход сяброў АБРФ у Парыжы. Управа: Міхась Наўмовіч, Валянцін Міцкевіч, Мікола Лысуха, Мікола Абрамчык мал., Я. Касяк.

13 — сход сяброў ЗБА ў Буэнас Айрэсе. Управа: Пётр Саўчыц, Я. Сакалоўскі, Л. Петраш, Я. Вярняўскі, Міхась Каленік; рэвізійная камісія: Уладзімер Другавец, Мікалай Ланкевіч, Сымон Камар.

18 — канцэрт беларускага манрэальскага хору „Жалейка“ пад кір. Міколы Радчанкі ў Нью Ёрку.

20 — VII з'езд сяброў БАА ў Сыднэі. Управа: Кастусь Сіткоўскі, Яўзеп Малецкі, М. Бакуновіч, Міхась Лужынскі, Кур'янчык, Л. Сіткоўская.

26 — нарады старшыняў аддзелаў БАЗА ў Нью Ёрку і Саўт Рывэры.

Чэрвень

10 — сход сяброў кліўлендзкага аддзелу ЗБМА. Управа: Уладзімер Дунец, Анатоль Лук'янчык, Мікола Ягойдзік, Ірэна Каляда, Кастусь Калоша; рэвізійная камісія: Аркадзь Сацэвіч, Мікола Латушкін, В. Ламака.

10 — закладзіны прыходу БАПЦ з блаславеннем Уладыкі Сергія (Ахатэнкі) у Пэрце (Аўстралія).

10 — сход сяброў БАКЛ „Ручн“ у Лёндане, склад кіраўніцтва не пададзены.

16 — канцэрт кліўлендзкай самадзейнасьці (Ірэні Каляда, Роза Шыкалюк, Валя Літвінка) у Чыкаре.

17 — пастаноўка ідыліі Францішка Аліхно віча „На вёсцы“ ашаўскім самадзейным гуртком у Таронта.

24 — сход сяброў АБРФ у Парыжы. Управа: М. Булыга, Ж. Гасціеў, Браніслаў Нагорны; рэвізійная камісія: Францішак Рашкевіч, Базыль Лагач.

26 — Х з'езд сяброў ЗБВБ у Лёндане. Управа: Янка Міхалюк, Я. Паўлоўскі, Хведар Кажаневіч, Мікола Арцюх, Павал Навара, Л. Хвалюк, Аляксандар Лашук, а. Часлаў Сіповіч, Тодар Мазура.

Ліпень

1 — жалобная ўрачыстасць угодкаў съмерці несым яротнага Янкі Купалы, ладзіў аддзел БАА ў Сыднэі.

1 — съяткаваньне ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу ладзіла дэлегатура БЦР у Сыднэі; кір. Міхась Зуй.

2 — сход сяброў БАА ў Мэльбурнe. Управа: Пётра Мікуліч, Д. Кажура, Уладзімер Аксючыц, Мікола Нікан, М. Андрэйчык.

6 — купальская песні на радыёстанцыі *BBC* з Таронта.

7—15 — тыдзень студыяյ БАКА „Руны“ у Кёнігштайні (Нямеччына) з прамовамі а. Часлава Сіповіча, а. Лява Гарошкі, а. Францішка Чарняўскага і інш.

20 — прыбыў у ЗША (Нью Ёрк) прэзыдэнт Рады БНР Міюла Абрамчык.

28 — надзвычайны сход ЗБВ у Аўстраліі ў справе супраць з БВФ у Пэрце.

28.VII—6.VIII — канфэрэнцыя Лігі Вызваленія Народоў СССР (Парыскі Блёк) у Мюнхене.

Жнівень

2 — рэфэратам Антона Адамовіча ў мюнхэнскім аддзеле БІНіМ пачаты „юбілейны год“, але пазней нічым не адзначаны.

3 — сход сяброў аддзелу ЗБВБ у Бірмінгеме. Упраўля: Міхась Баяроўскі, Адольф Буката, Янка Міхалюк.

7 — удзел сялявачкі Надзеі Градэ і кампазытара Міколы Кулякоўчыча зь беларускім рэпэртуарам у Міжнародным мастацкім музычным фэстывалі ў Чыкага.

12 — сход Беларускага Культурнага Таварыства пастанавіў наўбыць уласны будынак у горадзе Мэльбурне (Аўстралія).

19 — вікарыйльны фэст беларускай праваслаўнай царквы Жыровіцкай Божай Маці ў Брэдфордзе (Англія); правёў а. Андрэй (Крыт).

30 — жалобная ўрачыстасць з малебнам у гадавіну съмерці несъмротнага Янкі Купалы ў Пэрце (Аўстралія).

У жніўні выйшаў № 1 часапісу беларускай дзяржаўнай думкі „Вехі“; рэд. Уладзімер Сенька, (Пірмэсэнс, Нямеччына).

Верасень

1—3 — II сустрэча беларусаў Паўночнае Амэрыкі ў Таронта, ладзілі БАЗА і ЗБК.

2 — канцэрт беларускай песні ўдзельнікаў спаткання ў Таронта.

12 — наседжаньне канадыйскага сэктару Рады БНР у Таронта.

12—16 — удзел беларускай дэлегацыі ў VI кангрэсе „Царква ў бядзе“ ў Кёнігштайні (Нямеччына).

23.IX—16.XII — адбывалася VII сесія Рады БНР у Нью Ёрку.

27 — прэсавая канфэрэнцыя прэзыдэнта Рады БНР Міюлы Абрамчыка ў гатэлі „Камандор“ у Нью Ёрку.

27 — даклад Сымона Кабыша (Кандыбовіча) „Прамысловасць і сельская гаспадарка БССР“ у мюнхэнскім аддзеле БІНіМ.

30 — удзел беларускай дэлегацыі ў ганфэрэнцыі Саюзу Хрысьціянскіх Сындыкатаў на тэму „Становішча ў краінах за жалезнай заслонай“ у Парыжы.

30 — пачатак заняткаў у беларускіх школах пры цэрквях у ЗША.

Кастрычнік

4 — удзел беларускіх арганізацыяў са сваімі нацыянальнымі съязгамі ў акцыі ў Таронта супраць гвалту Масквы ў Вугоршчыне.

11 — даклад Алеся Марговіча аб кнізе Нікаласа Вакара па беларускай гісторыі ў мюнхэнскім аддзеле БІН іМ.

13 — даклад Антона Адамовіча „50 год «Нашай Долі»“, спалучаны з канцэртам беларускага сыпеваіця Пётры Конюха, ладзіў БІН іМ у Нью Ёрку.

20 — V з'езд сяброў ЗБМА ў Нью Ёрку. Управа: Юрка Станкевіч, Сяргей Карніловіч, Галіна Орса, А. Несцярковіч.

25 — прэзыдэнт БЦР Рада славу Астроўскі надаў ступень поўнага генэрала палкоўніку беларускага войска БНР Аляксандру Ружанцову.

27 — удзел беларусаў са сваімі нацыянальнымі съязгамі ў акцыях у Сыднэі і Мэльбурне супраць гвалту Масквы ў Вугоршчыне.

Лістапад

1 — пані хіду над магілаю выдатнага беларускага кампазытара Міколы Равенскага ў Любвене служыў а. А ўген Смаршчоў.

4 — удзел беларусаў са сваімі нацыянальнымі съязгамі ў дэмантрацыях у Таронта і Вініпэгу супраць гвалту Масквы ў Вугоршчыне.

Сустэреч а беларусаў Канады. Таронта, 1 верасня 1956 г.

6 — сход сяброў манчэстэрскага аддзелу ХАБР. Управа: В. Гранатовіч, Уладзімер Басяцкі, Калтуновіч, В. Шыш.

11 — удзел беларусаў у пратэстацыйным мітынгу ў Нью Ёрку супраць інтэрвэнцыі Масквы ў Вугоршчыне.

11 — удзел беларусаў у дэмманстрацыі салідарнасці з Вугоршчынай у Мюнхене.

21 — сход сяброў Беларускага Студэнцкага Згуртавання ў Люксене (вынікі для шырэйшага ведама не пададзены).

25 — культурна-асветная вечарына, зладжаная БАЗА ў Нью Ёрку.

25 — зъезд сяброў ХАБР у Лёндане. Управа: Барыс Суравы, Юрка Весялюўскі, Аляксандар Малаха, Павал Бударкевіч, Мікалай Гаховіч, Уладзімер Грамякі; рэвізійная камісія: Міхась Сенька, П. Юнах, І. Стараюжы.

25.XI—16.XII — праходзілі ўрачыстыя жалобныя съняткаванні ўго дкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі, прыняцьцямі і адпаведнай праграмай ува ўсіх беларускіх незалежніцкіх арганізацыях (у некаторых гарадох у розных месцах адначасова) у:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Брысбэн, Мэльбурн, Адэліяда, Пэрт;

— Бэльгія: Люўзен;

— Гішпанія: Мадрыд;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес;

— Канада: Таронта, Садбуры, Вініпэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Мюнхэн, Госольяр;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

30 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБМА. Управа: Вячка Станкевіч, Віцька Паланевіч, Васіль Мельяніковіч, Павал Алекса, Міхась Казылякоўскі.

Першая беларуская каталіцкая парафія з акладзенай а. Янам Тарасевічам у Чыкага.

Снегань

2 — канцэрт беларускага сьпевака Пётры Конюха ладзіла БАЗА ў Нью Ёрку.

3 — высьвячэнні на судыяканана Аляксандра Надсана ў Рымскай грэцкай калегіі ў Ватыкане.

5 — Мэмарыял Літі Вызвалення Народаў СССР (Парыскі Блёк) 45-й Канфэрэнцыі Міжпарламэнтарнай Уніі ў Бакнангу (Тайліянд).

7 — Мэмарыял і сыйсіз загубленай бальшавікамі беларускай інтэлігенцыі перададзены ўсім дэлегацыям краінаў-удзельніцаў сесіі ААН Камітэтам Незалежнай Беларусі ў Нью Ёрку.

7 — Мэмарандум БНК у справе каляні яльнай палітыкі Масквы на землях Беларусі, пададзены ў ААН у Нью Ёрку.

22 — канфэрэнцыя Беларускага Студэнцкага Таварыства ў Нью Ёрку (склад Управы для публічнага ведама не пададзены).

1957 год

Студень

1 — створаны сталы Камітэт Беларускай Шкілы ў Мэльбурне: Эўлялія Яцкевіч, А. Субач, Сяргей Розмысл; у Ст. Альбані (20 вучняў): Павал Гуз і Ўладзімер Шнэк.

19—20 — звезд сяброў ЗБК ў Таронта. Управа: Іван Бруцкі, Раіса Жук-Грышкевіч, Ніна Слаўка, Кастусь Акула, Марыя Маркевіч; рэвізійная камісія: а. Мікалай (Мацукеўіч), Юрка Харавец, д-р Вінцэнт Жук-Грышкевіч; сяброўскі суд: Аўгэн Протас, Алесь Грышук, Адам Тарасевіч.

Люты

3 — сход сяброў Беларускага Студэнцкага Таварыства ў Кліўлендзе. Управа: Васіль Шчэцька, М. Галоўка, Я. Яраховіч.

3 — сустрэча з прадстаўнікамі Амэрыканскага Камітэту Беларускай Грамадзкасці, ладжаная беларускай сёкцыяй рады ёстанцыі „Вызваленіне“ ў Нью Ёрку: д-р Вітаўт Тумаш, Леанід Галяк, Каствусь Мярляк, Мікола Гарошка, Аўгэн Протас і інш.

9 — канцэрт беларускай песні баса Пётры Конюха і сапрана Надзея Градэ, кампазытар Мікола Куліковіч, у Чыкага.

Канцэрт беларускай песні ў Чыкага. Надзея Градэ, акампанэмэнт Міколы Куліковіча (люты 1957 г.)

10 — сход прыхільні каў БНР у Чыкага: Мікола Дзямідаў, М. Чыгрын, А. Лосіч, Часлаў Будзька, Вацлаў Пану цэвіч і інш.

17 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Сяргей Карніловіч, Васіль Шчэцька, Вінцэнт Сыпічонак, Астап Яраховіч, Кастусь Калоша; рэвізійная камісія: Кастусь Кіслы, Мікалай Кабяка, Мікола Ягоўдзік.

17 — сход дэтройцкага аддзелу БАЗА. Управа: А. Плескач, Мікола Прускі, М. Кумэйша.

24 — канцэрт Беларускага Студэнцкага Хору імя кампазытара Міюлы Равенскага зь Лювэну ў Вестмінстэрскай катэдральнай залі ў Лёндане.

24 — інтэрв'ю прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў „Бацькаўшчыне“. Прэзыдым Рады БНР аб'яднаны з Урадам БНР: Мікола Абрамчык — прэзыдэнт і міністар воінскых спрэаваў, Антон Адамовіч і Аляксандар Стагановіч — заступнікі прэзыдэнта і адначасова кіраунікі сэктараў амі і сакратарыятам, Кастусь Мярляк — міністар нутраных спрэаваў, ко жнаразовы старшыня БАЗА, кіраунік вонкавымі сувязямі ў ЗША, Антон Шукелайць — міністар прэзыдэнта і інфармацыі, Натальля Арсеньнева — загадчыца сакратарыяту Рады.

Саювік

3 — сход вернікаў прыходу царквы Жыровіцкага Божае Маці ў Кліўлендзе; царкоўны камітэт: А. Канановіч, Мікола Ягоўдзік, Уладзімер Дунец, А. Шостак, Кацярына Чэрнік, Анатоль Васілеўскі, Міхал Страпо; рэвізійная камісія: Аўгуст Каханоўскі (Калубовіч), Васіль Шчэцька, М. Галоўка.

6 — памёр у Саўт Рывэрс старшыня выканавчага органу БЦР Аляксандар Русак.

10 — сход вернікаў прыходу царквы Св. Кірылы Тураўскага (БАПЦ) у Таронта; царкоўны камітэт: Валер Навіцкі, Мікола Ганько, Янка Баран, Марта Слаўка, Р. Ананіч.

17—31 — праходзілі ўрачыстыя ўгодкаў абвяшчэннія незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі, ладжаныя ўсімі беларускімі незалежніцкімі арганізацыямі ва ўсіх краінах і гарадох, дзе маюцца групы беларускіх выгнанцаў:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Аделіяда, Пэрт;
- Бельгія: Лювэн;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлас;
- Італія: Рым.

- Канада: Таронта, Садбуры, Вініпэг, Манрэаль, Лёндан;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэз о.

22 — айцец Францішак Чарніяўскі прыехаў з Лювэну на стале жыцьцё ў кляштары ў ЗША.

24 — сакавіковая перадачы на Бацькаўшчыну на радыёстанцыях Нью Ёрку, Чыкага, Дэтройту, Манрэалю.

25 — Днём Беларусі дзень 25 сакавіка абавязыцілі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Мічиган, Агаё, Ілінойс, Нью Джэрзі. Спэцыяльнымі пра克лямациямі і перад ратушамі гарадоў Нью Ёрку, Чыкага, Пасэйку, Дэтройту, Саўт Рывэру, Нью Брансвіку ўзынітыя на мачты бел-чырвона-белыя сцягі.

31 — створана Беларуска-Амерыканскэ Культурана-Дапамагове Аб'яднаньне ў Кліўлендзе. Упраўва: К. Еўса, Л. Харытановіч, Тодар Пагуда, Аркадзь Сацэвіч, Мікола Латушкин.

Красавік

14 — сход сяброў СБАМ у Саўт Рывэрэ. Упраўва: Грыгоры Арцюшэнка, Лявон Шурак, Сыцяпан Навумчык, Міхась Палюховіч, Юрка Навумчык, В. Тамашэвіч, З. Завістоўіч, Уладзімер Бычюўскі, Язэп Верасаў, Зося Касцюк, Віталій Цярпіцкі, Віктар Мяжэвіч.

23 — закончыўся XIV пленум БЦР (пачаўся 4.IX.54), вынікі да публічнага ведама не пададзены.

23—28 — удзел беларускай дэлегацыі ў кангрэсе *Pax Romana* ў Рыме: а. Пётра Татарыновіч, а. Ян Садоўскі.

27 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе Дня ляляльнасьці на 5-й авеню Нью Ёрку.

28 — удзел у зьезьдзе прадстаўнікоў Цэнтральнага Аб'яднання Чу́жынецкіх Узекачоў у Зах. Нямеччыне ў Людвігбургу: Уладзімер Бортнік.

Травень

4 — юбілейны аўтарскі вечар паэты Рыгора Крушыны (Казака) ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

5 — сход нюбрансьвіцкага аддзелу БАЗА. Упраўва: Янка Дубяга, Янка Азарка, Васіль Стома, Часлаў Ханяўка, Філарэт Родзька; рэвізійная камісія: Ніна Сыпічонак, Павал Кулеш, Галіна Русак.

5 — XII зьезд сяброў АБРФ у Парыжы. Упраўва: Міхась Наўмовіч, Валянцін Міцкевіч, Мікола Лысуха, Мікола Абрамчык (мал.)

12 — зьезд сяброў БАА ў Мэльбурне: Міхась Зуй, Сяргей Розмысл, К. Хаванскі, Грыгор Алехнік, Алеся Алехнік, Уладзімер Шнэк, С. Сылесарэвіч, Павал Гуз, а. Усевалад Родзевіч, Уладзімер Каўю.

19 — нарада старшыня ў арганізацыі, належачых да БККА, па скліканні кангрэсу: Іван Касяк, Ксэнрафонт Вайцяхоўскі, Барыс Шчорс.

20 — 3-я гадавіна радыёперадачаў на Беларусь (на беларускай мове) радыёстанцыі „Вызваленыне“ зь Мюнхену.

26 — святкаваныне 40-годзьдзя з дня сымерці славнага беларускага паэты Максіма Багдановіча ў Брэдфордзе (Англія).

Чэрвень

1—2 — VII кангрэс БАЗА ў Нью Ёрку. Управа: Мікола Кунцэвіч, Пётра Маньку ўскі, Юрка Станкевіч, Павал Дварэцкі, Аўгуст Пратас, Уладзімер Курыла, Ніна Сыпічонак; наглядчая рада: Францішак Кушаль, Міхась Тулейка, Філарэт Родзька; жаночая сэкцыя: Марыя Станкевіч, Кацярына Чэрнік, Яніна Каханоўская; рада дырэктараў: Мікола Гарашка, Павал Бунчук, Янка Ніхайнік, В. Бялей, Ала Орса.

23 — гадавы выбарчы сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Кастусь Мярляк, Натальля Арсенінава, Аляксандар Міцкевіч, Янка Запруднік, Васіль Юрцэвіч.

23 — гадавіна з дня нараджэння і дня сымерці вялікага беларускага паэты Янкі Купалы, супольна ладзілі арганізацыі ў Таронта.

23 — заканчэнне школьнага году ў беларускіх школах у ЗША.

Ліпень

1 — сутрэча ў ньюёрскім порце прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага.

4 — багаслужба і банкет у гонар прыезду прэзыдэнта Астроўскага, ладзілі беларускія арганізацыі ў Саўт Рывэрэ.

5—8 — удзел беларускай дэлегацыі ў кангрэсе ФІТКРЭ ў Люксембургу; Зыміцер і Надзея Касмовічы.

7 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу з прамоваю Радаслава Астроўскага ладзілі ў Кліўлендзе.

7 — радыёперадача беларускіх купальскіх песень праз радыёстанцыю *CBS* з Таронта.

14 і 21 — пачатак сталых беларускіх багаслужбай у царкве Сьв. Пётры і Паўла (БАПЦ) у Сыднэі.

15.VII—16.VIII — выставка беларускага друку ў Ньюёрскай Публічнай бібліятэцы.

15 — XI з'езд ЗБВБ у Лёндане. Управа: Павал Навара, Уладзімер Бутрымоўіч, а. Канстанцін Маскалік, М. Булыга, Янка Сяўковіч.

25 — выступ гуртка самадзеянасці ЗБМА зь песнямі і танцамі па тэлевізіі ў Дэтроіце.

Жнівень

6 — заканчэньне канфэрэнцыі па пытаньнях падзеяў у Вугоршчыне, арганізаванай Парыскім Блёкам у Мюнхене.

7 — зъезд беларускіх спартоўцаў ЗБМА ў Кліўлендзе: Тодар Пагуда, Каству́сь Калоша, В. Лукашэвіч (капітан футбольнай каманды „Беларусь“), Міюла Стрэчань, С. Плотнікаў.

10 — сход кліўлендзкага аддэлу ЗБМА. Управа: Уладзімер Дунец, Уладзімер Літвінка, Ірэна Каліда, Марыя Лук'янчык, Каству́сь Калоша; рэвізійная камісія: Аркадзь Сацэвіч, Сяргей Карніловіч, Марыя Лук'янчык.

10 — рэфэрат д-ра Янкі Станкевіча „Народная гаспадарка Беларусі“ ў Нью Брансвіку.

25 — Беларускі дзень і беларуска-ўкраінскае спатканьне ўва ўкраінскім селішчы Глен Спэй пад Нью Ёркам.

31 — VIII зъезд ЗБМА ў Кліўлендзе. Управа: Вячка Станкевіч, Лявон Норык, Вера Жызынеўская-Раму́к, В. Ярашэвіч, Павал Алекса.

Верасень

1 — пачатак заняткаў у беларускай школе ў Чыкага.

1 — кірауніцтва беларускай сэкцыяй гішпанскага радыё перанялі Янка Сурвіла і Віктар Сянкевіч.

2 — візит япіскапа д-ра Часлава Сіповіча ў ЗША.

7 — VI зъезд БСТ у Нью Ёрку. Управа: Юрка Станкевіч, Каству́сь Калоша, Ала Орса, Аўген Кудасаў.

15 — удзел БАЗА ў міжнароднай канфэрэнцыі „Народ да народу“ ў Нью Ёрку; прадстаўнік Каству́сь Мярляк.

15 — сход групы праавласных беларусаў, нязгодных з палітыкай яп. Васіля (Уладзімера Тамашчыка), пастанавіў пабудаваць уласную царкву ў Нью Ёрку.

19 — закладзіны арганізацыі Беларуска-Амэрыканскай Дапамогі ў Нью Ёрку: Антон Шукелойць, Міхась Тулейка, Уладзімер Курыла, Ніна Сыпічонак, Аўген Протас.

21 — даклад Радаслава Астройскага „Канвульсіі камунізму...“ на сходзе сяброў АБН у Чыкага.

22 — Дажынкі з маастацкаю праграмаю супольна ладзілі БАЗА і ЗБМА ў Нью Брансвіку.

23 — адноўлена праца VIII сэсіі Рады БНР у Нью Ёрку. Прэзыдыум: Антон Адамовіч, Барыс Данілюк, Антон Шукелойць.

28 — даклад япіскапа д-ра Часлава Сіповіча „Беларусы ў Эўропе“ ў Нью Ёрку.

Кастрычнік

- 1 — канцэрт самадзейнасці гуртка ЗБМА ў Дэтройце.
- 2 — рэфэрат д-ра Янкі Станкевіча „Вялікае Княства Смаленскае“ з паказам кінафільму ў Нью Ёрку.
- 12—28 — побыт прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў сувязі з падзеямі ў БВР у Эўропе.
- 13 — закладзіны аддзелу ЗБМА ў Саўт Рывэры. Управа: М. Караваўскі, Галіна Лёсік, Аўгуст Дубяга, Галіна Русак, Віктар Дубяга, Ганна Стома.
- 15 — куплены будынак для царквы БАПЦ і гр амадзкага цэнтра ў Брукліне.
- 19 — справа здачны даклад Антона Адамовіча аб прабегу навуковай канферэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхене ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.
- 24 — Беларуская Жаночая Арганізацыя ўвайшла ў Міжнародную Раду Жанчын у Нью Ёрку. Дэлегаткі: Марыя Станкевіч, Кацярына Чэрнік, Яніна Каханоўская, М. Зыбайла.
- 26 — рэфэрат д-ра Часлава Сіпоўчыча для сяброў БККА „Рунь“ у Нью Ёрку.
- 26 — канферэнцыя БККА „Рунь“ пры ўдзеле д-ра Часлава Сіпоўчыча па пытаннях рэлігійнага жыцьця ў Нью Ёрку.
- 27 — першая багаслужба ў царкве Св. Кірылы Тураўскага (БАПЦ), ладжаная ў нованабытым будынку ў Брукліне; служылі яп. Васіль (Тамашчык) і айцы Хведар Данілюк і Сыцяпан Войтанка.
- 28 — першая каталіцкая імша ў Катэдры Св. Патрыка ў Нью Ёрку; адслужыў з малітвой за Беларусь і беларускі народ япіскап Часлаў Сіпоўчыч.
- 31 — адзначана 10-годзьдзе газэты „Бацькаўшчына“ ў Мюнхене (Станіслаў Станкевіч) і Нью Ёрку (Антон Адамовіч).

Лістапад

- 2—3 — візит яп. Часлава Сіпоўчыча да беларусаў у Чыкага.
- 3 — урачыстыя ўваходзіны ў нованабыты будынак катэдральнага Сабору БАПЦ з літургіяй і малебнамі ўдзячнасці яп. Васіля (Тамашчыка) з съвятарамі і ўкраінскім духавенствам пры вялікім царкоўным хоры з удзелам съпевака—саліста баса Пётры Конюха.
- 3 — удзел беларусаў у антыкамуністычнай дэманстрацыі ў гадавіну Вугорскага падстанці ў Мэлбурне.
- 7 — прэс-канферэнцыя Міколы Абрамчыка, старшыні Парыскага Блёку, у гатэлі „Балтымор“ у Нью Ёрку.

9 — даклад д-ра Янкі Станкевіча аб беларускім каменным будаўніцтве XI—XIII ст. у Крывіцкім Навуковым Таварыстве імя Пранціша Скарыны ў Нью Ёрку.

12 — беларускія калёны зь бел-чырвона-белымі съцягамі на фэстывалі „Арат“ ў Сыдніі.

16 — сход бацькоў і настаўнікаў беларускіх школаў Нью Ёрку выбраў шкільны камітэт: Н. Орса, А. Акановіч, Даніла Клінцэвіч, Васіль Юрцэвіч і Янка Запруднік.

16 — памёр у Чыкага вядомы беларускі грамадзкі і палітычны дзеяч Янка Чарапук-Змагар.

17 — удзел беларускага самадзейнага гуртка „Васілёк“ Алы Орсы і беларускага хору з Саўт Рывэру ў Міжнародным фэстывалі народнага мастацтва ў Нью Ёрку.

18 — V пасяджэнне VIII сесіі Рады БНР у Нью Ёрку. Прэзыдыюм: Антон Адамовіч і Аляксандар Стагановіч — заступнікі прэзыдэнта; міністры: Кастусь Мярляк, Міхась Тулейка, Антон Шукелойць, Віталь Кажан, Наталья Арсеньева; дзяржаўны кантроль: д-р Вітаут Тумаш, Філарэт Родзька, Аўген Протас; суд: мгр. юр. Мікола Кунцэвіч, Васіль Кендыш, Васіль Стома; рэфэрэнты: Францішак Кушаль, Барыс Данілюк, Сымон Кабыш (Кандыбовіч), Янка Запруднік, Пётра Манькоўскі.

20.XI—1.XII — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі, прыніціцямі прадстаўнікоў іншых народаў і мастацкімі праграмамі ўсіх беларускіх незалежніцкіх арганізацыях:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Брысбэн, Мэльбурн, Адэляіда, Пэрт;
- Бэлгія: Лювэн;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Лос Анджелас;
- Італія: Рым;
- Канада: Таронта, Садбуры, Вініпэг, Манрэаль;
- Нямеччына: Мюнхен;
- Францыя: Парыж.

22 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБМА. Управа: Міхась Казльяўскі, Віктар Паланевіч, Васіль Мельяновіч, Оля Мельяновіч, Александровіч; рэвізійная камісія: А. Каваль, Павал Алекса, М. Александровіч.

24 — сход сэкцыі АБРФ у Ля Крэзо. Управа: Браніслаў Нагорны, М. Булыга, Францішак Рашкевіч; рэвізійная камісія: Э. Баўм, В. Горват.

29 — су стреч абеларускіх і жыдоўскіх навукоўцаў у справах супрацоўніцтва ў Нью Ёрку.

30 — XV пленум БЦР у Саўт Рывэрз з удзелам прэзыдэнта Радаслава Астроўскага пастаўляе аб пераносе выкананія органу БЦР у Англію і прымае некаторыя змены асобаў у выкананічых органах, кантрольнай камісіі і дысцыплінарным судзе БЦР.

Снегань

6 — даклад яп. Часлава Сіповіча „Уражаньні і спасыярогі аб ЗША і беларускай эміграцыі“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

6 — даклад прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага аб міжнародным становішчы на канфэрэнцыі АБН у Нью Ёрку.

8 — сход пайшчыкаў Грамадзкага Цэнтра ў Брукліне. Камітэт: Янка Ніхачнак, Міхась Тулейка, Міхась Міцкевіч, Анатоль Александровіч, П. Гарэцкі, Даніла Клінцэвіч, Васіль Захаркевіч; наглядчая рада: Ала Орса, Кастусь Мярляк, Аўгел Протас.

8 — банкет у гонар 70-годзідзя нараджэння і 50-годзідзя грамадзка-дзяржаўнай дзейнасці прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў Саўт Рывэрз.

12 — высьвячэнне на дыякані Аляксандра Надсана ў Грэка-рускай калегіі ў Ватыкане.

15 — рэфэрат д-ра Янкі Станкевіча „Беларускія высокія школы ў мінуласці“, ладжаны БААТ у Нью Ёрку.

16 — удзел беларускага самадзейнага гуртка „Васілёк“ (Ала Орса) у Міжнародным калядным вечары IYCA зь песнямі і танцамі ў Нью Ёрку.

21 — канцэрт беларускага съпевака баса Пётры Конюха ў Нью Ёрку.

26 — на чыгуначнай станцыі Кірхгайм-Тэк (Заходняя Нямеччына) памёр беларускі грамадзкі і палітычны дзеяч Юры Сабалеўскі.

28 — сход Зтуртаваньня Беларусаў штату Ілінойс у Чыкага. Управа: д-р Лявон Трусыевіч, Ян Чарнецкі, Антон Бяленіс, Марыя Махнач, Ірэна Пануцэвіч, Людміла Бяленіс, Міхась Мароз, Часлаў Будзька.

29 — супольная калядная вячэра з выдатнай дзіцячай мастацкай праграмай беларускай калені ў Сындыкальнай залі ў Парыжы.

31 — традыцыйная сустречча Новага году беларускай грамадой у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

У снегані выйшаў № 1 „Бюлетэня Беларускага Праваслаўнага Брацтва і Сястрыцтва Жыровіцкай Божай Маці“; рэд. а. Андрэй (Крыт) (Брэдфард).

1958 год

Студзень

7 — беларуская дэлегацыя (Кастусь Мярляк і Янка Запруднік) у Белым доме ў Вашынгтоне (ЗША) з дамаганьнямі беларускамоўных радыёперадачаў на Беларусь з радыёстанцыі „Голос Амерыкі“.

11 — традыцыйная калядная ялінка беларускай моладзі з праграмай мастацкай самадзеяньсці ў Грамадzkім Цэнтры Брукліну.

12 — побыт прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў Нямеччыне.

13 — сустрэча прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага зь япіскапам Філафеем (РЗПЦ) у Боне.

15 — радыёстанцыя Ватыкану ўяўляла беларускамоўныя перадачы на Беларусь тройчы на тыдзень.

18 — Радаслаў Астроўскі з племянініцай Юрый Сабалеўскага захапілі багаты архіў і машына піс у спамі наў нябожчыка.

19 і 22 — нарады прыхільнікаў БЦР і наставоранага Беларускага Вызвольнага Фронту ў падмene Беларускаму Вызвольнаму Руху ў Штутгарце (Нямеччына).

25—26 — IX з'езд ЗБК у Таронта. Управа: Антон Маркевіч, Кастусь Акула, Іван Бруцкі, Мечыслаў Рачыцкі, Язэп Чорны, Мікола Арцюх, А. Лабецкі; рэвізійная камісія: Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Вольга Грыцук, Генрык Барановіч; сябр оўскі суд: Аўгуст Протас, Алесь Грыцук, Янка Баран.

Люты

1 — адчынены беларускія нядзельныя школы ў Нью Ёрку і Чыкага.

1 — з мэтай аб'езду беларускіх асяродкаў прыбыў у Нью Ёрк прэзыдэнт Рады ЕНР Мікола Абрамчык.

2 — сустрэча прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага з старшынём АБН Яраславам Стэцько ў Лёндане.

2 — сход лёнданскага аддзелу ЗБВБ. Управа: Мікола Шуст, Віктар Іваноўскі, Антон Лемішэўскі; рэвізійная камісія: Лявон Журоўскі, М. Дэмчук, Мікола Бубновіч.

15 — памёр у Чыкага ведамы рэлігійна-грамадзкі дзеяч а. д-р Язэп-Атаназы Рэшаць.

15 — гадавы баль на карысцьця Выдавецкага Фонду ладзіла БАЗА ў Нью Ёрку.

22 — рэфэрат Францішка Кушала „Вайна Жыгімonta III з Маскоўшчынай і зварот Севершчыны і Смаленшчыны“ ладзіў БНІМ у Нью Ёрку.

23 — у дзял беларускай самадзеяньсці ЗБМА ў Міжнародным фэстывалі ў Кліўлендзе.

26 — удзел беларускай групы ў палітычным усходнене-эўрапейскім вечары ў Мюнхене.

У лютым выйшаў № 1 рэлігійна-грамадзкага месячніка „Сейбіт“, лацінкай; рэд. а. Францішак Чарняўскі (кляштар Козэ ля Нью Ёрку).

Сакавік

2 — сход вернікаў прыходу царквы Жыровіцкае Божае Маці (БА ПЦ) у Кліўлендзе. Царкёўны камітэт: Мікалай Гумен, Вінцэнт Сыпічонак, Павал Дварэцкі, Мікола Ягоўдзік, Я. Каваленка, Кацярына Чэрнік; наглядная рада: Аўген Каханоўскі (Калубовіч), Уладзімер Літвінка, Юрка Каліда.

2 — сход вернікаў прыходу царквы Святой Кірылы Тураўскага ў Таронта. Царкёўны камітэт: Тамаш Курбат — стараста, Алесь Грыцук, Мікола Ганько, Н. Баўгарава, Язэп Бабр оўскі.

2 — рэфэрат Юркі Станкевіча „Выкарыстаныне атамнай энэргіі...“ ладзіў БААТ у Нью Ёрку.

2 — удзел беларускага самадзейнага гуртка „Васілёк“ ЗБМА (кір. Ала Орса) у Міжнародным мастацкім фэстывалі ў Нью Ёрку.

15 — тэлеграма-прывітаныне прэзыдэнта ЗША Дуайта Эйзэнхаўэра беларускай грамадзкасці на імя БА ЗА з нагоды набыцця Грамадзкага Цэнтра.

16 — сход вернікаў катэдры Святой Кірылы Тураўскага ў Брукліне. Рада дырэктараў: Ала Орса, Уладзімер Русяк, Янка Ніхайнак, Васіль Юрцівіч, Пётр Ганэцкі; царкёўны камітэт: Язэп Казяляюўскі, Васіль Захаркевіч, Уладзімер Русяк, Правіла, Пятро Зыбайла.

21 — сакавіковая радыёперадача на ўсю Канаду станцыі CBC з Таронта.

22 — прыём і перадача беларускай делегацыі мэрам Нью Ёрку, прафлямациі Беларускага дня 25 сакавіка ў горадзе і штаце Нью Ёрку.

22 — даклад Францішка Кушала пра беларускае збройнае змаганыне ў 1917—1920 гг. ладзіла Згуртаваныне Беларуска-Амэрыканскіх Вэтэранаў у Нью Ёрку.

23 — авбяшчэныне „Дня Беларусі 25 Сакавіка“ гу бернатарамі штатаў: Нью Ёрк, Мэрылэнд, Агаё, Нью Джэрзі, Пэнсильванія, Мічиган, Каліфорнія, Род Айлэнд і мэрамі гарадоў Нью Ёрк, Саўт Рывэр, Кліўленд, Чыкага, Дэтройт, Лос Анджэлас, Нью Брансвік.

24 — малітва за Беларусь і беларускі народ у Сэнаце і Кангрэсе ЗША: яп. Васіля (Тамашчыка) і Кастуся Мерляка ды а. Францішка Чарняўскага і Францішка Бартуля з прынцыпам у Белым доме віцэ-прэзыдэнтам ЗША Рычардам Ніксонам.

25 — Маніфэст Рады БНР да беларускага народу на Бацькаўшчыне.

25 — урачыстасыці абвяшчэння незалежнасьці БНР з багаслужбамі, прыняцьцямі прадстаўнікоў урадаў, арганізацыяў і мастацка-палітычнымі праграмамі адбыліся ў:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда, Пэрт;
- Беларусь: Люўзен;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўлэнд, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Лос Анджелас, Трэнтан;
- Італія: Рым;
- Канада: Таронта, Садбуры, Вініпэг, Манрэаль, Гамільтан, Ашава;

- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

25 — прамовы сэнатарадаў і кангрэс энаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне за прызначэнне незалежнасьці Беларусі.

25 — сакавіковая радыёперадачы са станцыяй Гамільтану, Садбуры, Лёндану (Канада).

25 — сакавіковая прывітальная радыёперадача на Савецкі Саюз са станцыі „Голос Амэрыкі“ на ўсіх мовах перадачаў.

25 — сакавіковая прывітальная радыёперадача станцыі „Вызваленіне“ на Савецкі Саюз на ўсіх мовах перадачаў з Мюнхэну.

25 — пачатак сталых беларуска-моўных радыёперадачаў Міхася Казльякоўскага з радыёстанцыі ў Нью Джэрзі.

29 — сёв. імша за Беларусь і беларускі народ у Катэдры Св. Патрыка ў Нью Ёрку; адслужыў а. Францішак Чарняўскі.

30 — прамова прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка на сходзе грамадзян у Нью Ёрку.

Створана Ініцыятыўная Група Беларуса ў Каталікоў (а. Францішак Чарняўскі, Францішак Бартуль,

Святочная акадэмія, прысьвекачная 40-м угодкам незалежнасьці БНР. Нью Ёрк. 30 сакавіка 1958 г.

д-р Станіслаў Грынкеўіч, Яніна Каханоўская, Язэп Пітушка, Янка Станкевіч, Б. Пртыцкі, Язэп Пазняк), выдадзены адмисловы Заклік.

Выдадзена брашура „*Byelorussian Independence Day March 25, 1918*“.

Красавік

6 — Беларускія веліюдныя радыё— і тэле перадачы зь ньюёрскай радыёстанцыі *WOP W* (Міхась Казылякоўскі).

8 — закладзіны праваслаўнага прыходу Св. Юрага ў Чыкага на чале з япіскапам Уладзімерам (Фінькоўскім).

12 — паказ беларускіх народных танцаў самадзейным гуртком „Васілёнок“ ЗБМА (кір. Ала Орса) па ньюёрскім тэлебачаньні.

13 — сталая штотыднёвая радыё перадачы Міхася Казылякоўскага ў нядзелью (8.30—9.00) на штаты Нью-Ёрк і Нью-Джэрзі.

20 — даклад Міколы Арцюха ў Таронта аб эканамічных магчымасцях Беларусі.

22 — вялікі посыпек беларускага самадзейнага гуртка „Васілёнок“ у Міжнародным фэстывалі народных танцаў у Лейбар Тэмплі (Нью-Ёрк).

26 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі ў Парадзе ляйтнасцыі па 5-й авеню ў Нью-Ёрку.

26—28 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Кліўлендзе.

27 — даклад Міколы Абрамчыка ў Царкоўным доме ў Кліўлендзе аб сітуацыі ў БССР і дзейнасці Рады БНР у вольным съвеце.

27 — сход ньюобрансвіцкага аддзелу БАЗА. Управа: Янка Дубяга, Сяргей Гутырчык, Часлаў Ханяўка, Марыя Войтанка, П. Швэд; рэвізійная камісія: Янка Азарка, Васіль Стома, Павал Кулеш.

Травень

4 — сход сяброў АБРФ у Парыжы. Управа: Міхась Наўмоўіч, Валянцін Міцкевіч, А. Лысуха; рэвізійная камісія: А. Данілчык, а. Леў Гарошак, Аўгэн Кавалеўскі.

4 — адзначэнне 60-годзьдзя жыцьця і 40-го дзьдзя грамадзкой дзейнасці грамадзка-царкоўнага працаўніка Кастуся Кіслага ў Кліўлендзе.

14 — даклад д-ра Вітаута Тумаша „Этнографічная прастора Беларусі“ ладзіў БІНіМ у Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

16 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка на паседжаньні сэктару Рады БНР у Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне (прысутнічала 35 радных) аб стане нашага змаганьня.

21 — прэзыдэнт Рады БНР Мікола Абрамчык ад'ехаў у Эўропу.

23 — жалобная ўрачыстасць у 41-ыя ўгодкі съмерці беларуска-
га паэты Максіма Багдановіча ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

24 — пастаноўка п'есы Янкі Купалы „Паўлінка“ дэтро йцкай са-
мадзейнасцю ў Клі ўлэндзе.

25 — XII зьезд ЗБВБ у Лёндане. Управа: Уладзімер Бутрымовіч,
Павал Навара, М. Булыга, Янка Сяўко віч, П. Шыркоўскі.

28 — беларуская радыёперадача, прысьвеченая жалобным угод-
кам съмерці паэты Максіма Багдановіча зь ньюёрскага радыёстанцы.

28 — пачала праца ваць беларуская бібліятэка ў Грамадзкім Цэн-
тры Брукліну.

31 — рэфэрат Антона Адамовіча „Купалаўская баляды 1918 году“
ладзіў БІНіМ у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

Чэрвень

8 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Васіль Шчэцька,
Сяргей Карніловіч, Вінцэнт Сьпічонак, Астап Яраховіч, Уладзімер
Літвінка; рэвізійная камісія: Кастусь Кіслы, Мікалай Кабяка, Міко-
ла Ягоўдзік.

8 — вечар памяці паэты Максіма Багдановіча ў Таронта.

14 — рэфэрат д-ра Вітаўта Тумаша „Этнаграфічная прастора Бе-
ларусі“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

15 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Язэп Пазняк, Міхась
Тулейка, Юрка Станкевіч, Даніла Клінцэвіч, Аляксандар Міцкевіч.

21 — заканчэнне школынага году ў беларускіх школах у Чыкага
(15 вучняў), Нью Ёрку (21 вучняў), Саўт Рывэрс (17 вучняў).

21 — сход Беларускага Жаночага Таварыства. Управа: Вольга
Запруднік, Марыя Станкевіч, М. Клінцэвіч у Нью Ёрку.

22 — удзел беларускіх калёнаў з нацыянальнымі сцягамі ў дэ-
манстрацыях у Мэлбүрне і Таронта супраць маскоўскага тэруру і
русафікацыі ў Беларусі.

22 — першай багаслужба ў беларускай праваслаўнай царкве Св.
Пётры і Паўла ў Мэлбүрне.

28 — ўгодкі II Усебеларускага Кангрэсу ў Чыкага ладзіў Кастусь
Новік.

29 — ўгодкі II Усебеларускага Кангрэсу ў Манчэстэры ладзіў
ХАБР.

Ліпень

4 — некалькі беларускіх радыёперадачаў, прысьвечаных Дню
незалежнасці ЗША ды інфармацыі аб Беларусі, праведзенія па-
ангельску зь Нью Ёрку, Чыкага, Пэнсильваніі і Лос Анджељасу.

6 — беларускія радыёперадачы па-ангельску правёў БНК з Манрэалю.

11 — беларускія радыёперадачы Купальля радыёстанцыі *CBC* ў Таронта.

12 — сход БІНіМ. Падрахунак дзеянасьці, дыскусія і плян працы ў бруклінскім Гр амадзкім Цэнтры.

19 — VIII гадавы сход Беларускага Аб'яднання ў Новай Паўдзённай Валіі ў Сыдні. Управа: д-р Язэп Малецкі, Міхась Лужынскі, Аркадзь Качан, Аляксей Васіленя, Я. Гапенчанка.

20 — выйшаў № 1 „Эвангелісцкага пра паведніка“; рэд. Уладыслаў Рыжы—Рыскі (Мадрыд).

25—26 — беларускія вучоныя на X канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхене: Антон Адамовіч, Мікола Абрамчык, а. Леў Гарошка, Сымон Кабыш (Кандыбовіч) і інш.

27—31 — канфэрэнцыя Лігі Вызвалення Народаў (Парыскі Блёк) у Мюнхене; старшыня Мікола Абрамчык.

Жнівень

3 — імша ў Таронта па загінуўшых за волю Беларусі; служыў а. Францішак Чарняўскі.

14 — памёр у Чыкага беларускі грамадзкі дзеяч, нашанівец, удзельнік I Усебеларускага Ка нгрэсу Эдвард Будзька.

29 — VII зьезд ЗБМА ў Брукліне. Управа: Міхась Казялякоўскі, Сяргей Карніловіч, Васіль Мельянавіч, М. Карапеўскі, А. Несцяровіч.

29.VIII—I.IX — сустрэча беларусаў ЗША і Канады, ладзілі БНК і БККА ў Саўт Рывэрый.

30 — вечарына, ладжаная ЗБМА з конкурсам беларускай народнай вопраткі ў Брукліне.

30 — нарада беларускіх удзельнікаў збройнай барацьбы за волю Беларусі ў Саўт Рывэрый.

30 — зварот вольных беларускіх пісьменнікаў да беларускіх пісьменнікаў у БССР, прыняты на нарадзе ў Саўт Рывэрый.

30.VIII—I.IX — III сустрэча беларусаў ЗША і Канады, ладжаная БАЗА і ЗБК у Брукліне.

31 — урачыстае высьвячэнне катэдральнага сабору Св. Кірылы Тураўскага яп. Васілём (Тамашчыкам) са святарамі БАПЦ у Брукліне.

31 — звёзд духавенства і вернікаў праваслаўных—неаўтакефалістых у Саўт Рывэрый: а. Мікалай Лапіцкі, а. Святаслаў Коўш, Мікола Дзямідаў.

31 — створана Каардынацыйная Камісія дзеянасьці беларускіх арганізацый ЗША і Канады.

Верасень

- 1 — вялікі канцэрт беларускай песьні ў Нью Ёрку.
 1 — нарада старшыняў беларускіх арганізацыяў БАЗА ў Нью Ёрку.
 1 — нарада ўсколосаўцаў („Баявая Ўскалось“) у Саўт Рывэрэ і прыняцьце Звароту да вугорскіх пісменнікаў.
 1—7 — удзел беларускай дэлегацыі ў XXIV кангрэсе *Pax Romano* ў Вене: а. Часлаў Сіповіч, а. Леў Гарошка, Францішак Бартуль.
 2 — паказы беларускай песьні і танцаў беларускага гуртка (кір. Валянціна Пашкевіч) па 6-м канале тэлебачання ў Таронта.
 5 — Мэмарандум у ААН ад беларускіх арганізацыяў ЗША і Канады ў справе апошніх рэпрэсіяў масюскіх аку пантай у Беларусі.
 5 — пачатак заняткаў у беларускіх школах у ЗША і Канадзе.
 14—17 — удзел беларускай дэлегацыі ў X кангрэсе Міжнароднага марыінскага году ў Люрдзе (Францыя): беларуская багаслужба і працэсія зь беларускімі нацыянальнымі харугвамі, даклады на беларускія тэмы: а. Часлаў Сіповіч, а. Пётра Татарыновіч, а. Леў Гарошка.
 19 — пачатак заняткаў у беларускіх школах у Англіі.

Кастрычнік

- 10 — нарада старшыняў аддзелу ЗБК у Таронта.
 12 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБМА. Управа: Віктар Паланевіч, Вячка Станкевіч, Аўген Лысюк, А. Акановіч, Поля Груцька, А. Несцяровіч; рэвізійная камісія: М. Лысёнак, Васіль Мельяновіч, Міхаль Казьлякоўскі.
 19 — даклад д-ра Станіслава Грынкевіча на пачатку курсаў беларусаведы, наладжаных ЗБМА і БАЗА ў Кліўлендзе.
 19 — спрэвадачна-выбарчы сход сяброў сэктару Рады БНР у Нью Ёрку. Кіраўніцтва: Кастусь Мярляк, Філарэт Родзька, Уладзімер Русак, Аўген Протас.
 28 — памёр у Чыкага беларускі дзяржаўны і грамадзкі дзеяч, адзін з закладальнікаў асноваў незалежнасці Беларусі Язэп Варонка.
 28 — удзел беларускай групы ў Міжнародным канцэрце-балі, ладжаным АБН у Сыднэі.

Лістапад

- 1 — удзел ЗБМА ў Міжнародным фэстывалі народных танцаў (гурток „Васілёк“ Алы Орсы-Рамана) у Нью Ёрку.
 1 — спрэвадачна-выбарчы сход падсэктару Рады БНР у Нью Брансвіку: Васіль Стома, Янка Азарка.
 5 — сям'я д-ра Станіслава Станкевіча пераехала на сталае жыццё ў Бруклін.

8 — удзел беларусаў у мастацкай частцы Міжнароднага канцэрту, ладжанага праваслаўнымі цэрквамі (без расейцаў) у Кліўлэндзе.

14 — заклад зіны Беларуска–Амэрыканскага Звязу ў Нью Ёрку. Управа: д-р Мікола Шчорс, д-р Янка Станкевіч, мгр. Леанід Галяк, Міхась Бахар, Лянгіна Брылеўская, Мікола Панькоў.

15 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народаў на масцацтва ў Кліўлэндзе.

16 — сход аддзелу ЗБМА ў Нью Брансвіку. Управа: Аліна Лосік, Герда Кабушка, М. Каранеўскі, Ганна Стома, Юры Стагановіч; рэвізійная камісія: Васіль Стома, Надзея Хмялеўская, Ізяслава Кабушка.

16 і да канца месяца — праходзілі ў беларускіх асяродках урачыстваўскі ўгодкаў Слуцкага пастаноўня з паніхідамі, прыняццямі і жалобнымі сходамі ў:

— Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр (усюды двойчы);

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда, Пэрт;

— Бэлігія: Лювэн;

— Гішпанія: Мадрыд;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлас;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крезо.

23 — удзел ЗБМА ў восеніскім фэстывалі модаў зъ беларускімі песнямі і танцамі ў Нью Ёрку.

23 — высыячэньне на святара ў Грэцкай калегіі Аляксандра Надсана ў Рыме.

23 — беларускамоўныя радыёперадачы са станцыі *CBC* ў Таронта.

23 — даклад Алесся Грыщука ў Таронта пра жыцьцё і дзейнасць Кастуся Каліноўскага.

24 — удзел беларускай калёны з нацыянальнымі сцягамі ў антыкамуністычнай дэманстрацыі ў Сыднэі.

26—29 — побыт Станіслава Станкевіча ў Кліўлендзе.

27.XI—2.XII — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

Снегань

8 — пачатак штодзённых беларускамоўных радыёперадачаў на Беларусь на Гішпанскім дзяржаўным радыё з Мадрыду, кіраўнік Віктар Сянкевіч.

1959 год

Студзень

8 — даклад Антона Адамовіча „40 год беларускай літаратуры ў БССР“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

9 — перасяліўся ў ЗША з Гішпаніі беларускі грамадзкі дзеяч, на той час сьвятар—кальвіністы Ўладыслаў Рыжы—Рыскі.

10 — сход БАА ў Сыднэі. Управа: Міхась Зуй, Грыгор Алехнік, а. Жесял ад Родзевіч; рэвізійная камісія: С. Нафранювіч, А. Юнкейч, Д. Ладуцька.

10—26 — візит а. Робэрта дэ Кавэлярта ў ЗША і Канаду.

11 — створана Арганізацыя Беларускай Моладзі ў штаце Ілінойс (АБМІ). Управа: Л. Сідаровіч, Вера Жызынеўская—Рамук, М. Кучура.

14—23 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

17 — канцэрт беларускіх съпеваю ю Надзеі Градэ і Станіслава Віціка пад акампанемент кампазытара Міколы Куліковіча ў Чыкага.

23 — удзел гуртка самадзейнасці БНА (кір. Валянціна Пашкевіч) у Міжнародным канцэрце—балі ў Таронта.

23 — III сход праваслаўнага прыходу ў Манчэстэры. Управа: С. Гуліцкі, Уладзімер Басяцкі, М. Шыш, М. Чаховіч, С. Дубіна.

24 — Х з'езд ЗБК у Таронта. Управа: Генрык Барановіч, Кастьес Акула, Мікола Арцюх, Антося Рачыцкая; рэвізійная камісія: Раіса Жукоўская, Мечыслав Рачыцкі, Л. Б.; сяброўскі суд: Аўгуст Протас, Алесь Грыцук, Б. Я.

25 — юбілейная вечарына, ладжаная Ўправаю ЗБК у Таронта.

25 — культурна-асветны вечар з рэфэратаў д-ра Янкі Станкевіча, ладжаны Беларуска-Амэрыканскім Звязам у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

27 — прыняцьцё ў гонар а. Робэрта дэ Кавэлярта ў Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне ладзілі гадунцы Лювену.

31 — рэфэрат д-ра Вітаута Тумаша „Беларушчына ў польскім слоўніку“, ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

У студзені выйшаў № 1 квартальнага часапісу беларускага маладога пакаленія ў Амэрыцы „Беларуская моладзь“; рэд. Янка Запруднік (Нью Ёрк).

Люты

1 — інтэрвію а. Робэрта дэ Кавэлярта нью ёрскай радыёстанцыі пра візит беларусаў.

8 — створаны аддзел ЗБК у Лёндане (Канада). Управа: Мікола Шуст, Віктар Іваноўскі, Антон Лемішэўскі, Арсан Монід, М. Дзямчуқ, М. Бубновіч.

14 — рэфэрат Францішка Кушаля „Ўсходнія межы Вялікага Княства Літоўскага“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

15 — сход таронцкага аддзелу ЗБК. Управа: Н. Сільвановіч, Міхась Кулеш, Ян Мышкоўскі.

15 — культурна-асветніцкі вечар з дакладам д-ра Міколы Шчорса ладзіў Беларуска-Амэрыканскі Звяз з Саўт Рывэрз.

18—21 — беларускі стэнд на ўніверсітэтскім фэстывалі ў Лёндане; кіраўніца Вера Рыч.

22 — правакацыйныя матар'ялы ў друку „Бацькаўшчыны“ (Мінхэн).

27 — удзел групы Камітэту Вольнай Беларусі ў антыкамуністычным вечы ў Таронта: Сяргей Хмара-Сіняк, В. Троска.

28 — рэфэрат Міколы Гарошкі „Лясная гаспадарка Беларусі“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

Саявік

1 — удзел беларускага гуртка „Васілёк“ пад кіраўніцтвам Алы Орсы ў Міжнародным фэстывалі Рады Народнага Маства ў Нью Ёрку.

1 — банкет вернікаў пры ходу царквы Жыровіцкае Божая Маці на фонд пабудовы царквы ў Кліўлендзе.

5 — „Жывая газэта“, ладжаная самадзейнасцю СБАМ у Саўт Рывэрз.

7 — карнавальная вечарына, ладжаная СБАМ у Саўт Рывэрз.

8 — радыёперадача, прысьвечаная ўгодкам съмерці Каствуся Каліноўскага з прамовамі Міхася Казьля якоўскага, д-ра Міколы Шчорса, Янкі Запрудніка.

13 — нарада беларускіх настаўнікаў у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брэкліне даручыла камісіі апрацаваць беларускія падручнікі: лемантар — Міхась Тулейка, Філарэт Родзька, Каствуся Вадэйка; чытанкі — Міхась Міцкевіч, Язэп Гладкі, Натальля Орса, Марыя Станкевіч; геаграфіі Беларусі — Вітаут Кіпель, Ала Орса, Каствуся Вадэйка.

15 і да канца месяца — праходзілі ўрачыстыя цырымоніі азвешчання незалежнай БНР з багаслужбамі, прыняцьцямі і акадэміямі ў:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр (двойчы: ЗБВБ і БВР);

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда, Брысбэн;

— Бэлгія: Люксен;

— Гішпанія: Мадрыд;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес, Пасэйк;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль, Ашава;

- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо;
- Швэція: Стакгольм.

22 — сакавіковая радыёперадача а. Францішка Чарняўскага на радыёстанцыі ў Бостане (Нью Ёрк).

22 — культурна-асветны вечар з рэфэратамі Леаніда Галяка аб праве ў Вялікім Княстве Літоўскім ладзіў Беларуска-Амерыканскі Зьвяз у Нью Ёрку.

24 і 25 — сакавіковыя радыёперадачы з Чыкага.

24 і 29 сакавіковыя радыёперадачы з Вініпэгу.

25 — Беларускі дзень аўгасці лі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Агаё, Мічыган, Мэрыленд і мэры гарадоў: Нью Ёрку, Чыкага, Пасэйку, Нью Брансвіку, Саўт Рывэр, Чыкага, Кліўленду з падніццем на мачты перад рату шамі бел-чырвона-белых сцягоў і таксама ў Таронта.

25 — малітва за Беларусь і беларускі народ у Кангрэсе і Сэнаце ЗША ў Вашынгтоне.

25 — у Сэнаце і Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне з промовамі за незалежную Беларусь выступіла некалькі сэнатораў і кандыдаты.

25 — інфармацыя пра Акт 25 сакавіка па-нямецку і зварот да супродзічаў па-беларуску перадаў Зыміцер Касмовіч па нямецкім радыё.

28 — пачаў штогодныя радыёперадачы ў Чыкага па-беларуску. Нікадым Жызынейскі.

28 і 3.IV — айцы Ўладзімер Тарасевіч і Францішак Чарняўскі спрабавалі ўтварыць у ЗША беларускія каталіцкія паррафіі.

Красавік

4—5 — удзел беларускіх прадстаўнікоў у студэнцкай канферэнцыі Калюмбійскага ўніверсітэту Нью Ёрку супраць маскоўскага капляніялізму.

5 — сход вернікаў БАПЦ у Белым доме ў Кліўлендзе. Управа: Мікалай Гумен, Мікалай Кабяка, Вінцэнт Сыпічонак, Мікола Ягоўдзік, Гэля Радзюк, Міхал Страплю — царкоўны стараста, Кастьес Калоша — адміністратар дому, Андрэй Стрэчань, Сяргей Карніловіч; рэвізійная камісія: Аўген Каханоўскі (Калубовіч), Аўген Семянчук, Уладзімер Літвінка.

Леанід Галяк. Здымак 1950-х.

12 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Вінцэнт Сыпічонак, Аўген Кабяка, Вольга Лукашэвіч, Астап Яраховіч, Каству́сь Калоша; рэвізійная камісія: Мікалай Кабяка, Міюла Ягоўдзік, Тацьцяна Кананчук.

12 — удзел беларускай дэлегацыі ў Міжнароднай Асацыяцыі Хрысьціянскіх Рабочнікаў—Узекачоў і Эмігрантаў у Парыжы.

15 — сход кліўлендзкага аддзелу ЗБМА. Управа: Каству́сь Калоша, К. Стрэчань, Сяргей Карніловіч, Валя Ягоўдзік, Ірэна Каляда; рэвізійная камісія: Міюла Мітраховіч, Лёля Міхальчык, М. Яраховіч.

24 — удзел беларускай дэлегацыі ў дыскусійным вечары „Будучыня Ўсходняй Эўропы”, ладжаным Мадзярскім Грамадзкім Цэнтрам у Нью Ёрку.

24—25 — даклад Антона Адамовіча на II канфэрэнцыі „Нацыянальнае самавыз начэньне...”, ладжанай Інстытутам Этнічных Студый Джалордж Тайнскага ўніверсітэту ў Вашынгтоне.

25 — аб'яднаная беларуская калёна пад нацыянальнымі сцягамі на Парадзе ляляннасці на 5-й авеню у Нью Ёрку.

26 — даклад у Таронта Каству́сь Акулы „Беларускія збройныя аддзелы ў часе II сусветнай вайны“.

29 — Мэмарыял эмігранцкіх прадстаўнікоў канфэрэнцыі міністраў замежных спрабаў заходніх дзяржаваў у Жэнэве, падпісаны і беларускімі ўпаўнаважанымі прадстаўнікамі.

Травень

3 — удзел самадзейнага мастацкага гуртка ЗБМА ў Міжнародным мастацкім фэстывалі ў Кліўлендзе.

6 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Юрка Гасцёў, А. Каспэрэвіч, д-р Станіслаў Грынкевіч, Сяргей Карніловіч, Міхал Страплю; рэвізійная камісія: Мікалай Кабяка, Мікалай Гумен, Уладзімер Дунец.

10 — перавыбары ў Беларускім Акадэмічным Таварыстве ў Нью Ёрку: Васіль Руслак, А. Несцяровіч, Юрка Станкевіч.

11 — I гадавы сход вернікаў царквы Св. Пётры і Паўла (БАПЦ) у Мэльбурне.

15 — удзел самадзейнага гуртка ЗБМА (ір. Ала Орса—Рамана) у Міжнародным вясновым фэстывалі Рады Народных Мастваў у Нью Ёрку.

16 — аддзел ЗБК у Таронта купіў будынак для царквы і грамадзкага цэнтру.

17 — XII з'езд ЗБВБ у Лёндане. Управа: А. Шацько, а. Часлаў Сіповіч, Янка Сяўковіч, Павал Навара, М. Булыга, Уладзімер Бутрымовіч.

17 — прамова прэзыдэнта Рады БНР на з'ездзе ЗБВБ у Лёндане.

17 — сход вернікаў царквы Жыровіцкага Божае Маці ў Нью Брансвіку. Управа: Пётра Кажура, Янка Дубяга, Галіна Русак, Янка Азарка.

22 — рэфэрат Уладзімера Кабушкі „Друкарства на Беларусі і Францішак Скарына“ ў Нью Брансвіку.

22 — вечар беларускай музыкі і песьні, ладжаны ЗБК ва Ўкраінскім клубе ў Таронта.

23 — узел беларускіх прадстаўнікоў у канфэрэнцыі выдаўцоў іншамоўнай прэсы ў Нью-Ёрку.

24 — сход нюбрансьвіцкага аддзелу БАЗА. Управа: Сяргей Гутырчык, Часлаў Ханяўка, Марыя Войтанка, Янка Азарка, М. Януш; рэвізійная камісія: Філарэт Родзька, Васіль Русак, Янка Дубяга і 11 дэлегатаў на кангрэс БАЗА.

27—30 — IV плenум Лігі Вызвалення Народаў СССР (Парыскі Блёк) у Мюнхене; старшыня Мікола Абрамчык.

30—31 — VII кангрэс БАЗА ў Брукліне. Галоўная Управа: Касцюс Мярляк, Францішак Бартуль, Васіль Пляскач, Натальля Арсеньева, Пётр Ганецкі, Васіль Шчэцька, Ніна Стома; жаночая сэкцыя: Марыя Станкевіч, Кацярына Чэрнік, Вера Бартуль, І. Юхнавец.

Чэрвень

7 — нарада Беларуска-Амерыканскага Акадэмічнага Таварыства ў Нью-Ёрку.

9 — урачыстасць высвячэння першага каменя падмурку будовы беларускай праваслаўнай царквы Жыровіцкай Божай Маці (БАПЦ) у Кліўлендзе.

Праваслаўнай царкве Маці Божай Жыровіцкай у Кліўлендзе. Першы камень урачыста зкладзены 9 чэрвеня 1959 г.

13 — сход жаночай сэкцыі ньюбрэнсьвіцкага аддзелу БАЗА. Управа: Зоф'я Дубяга, Марыя Ханяўка, Л. Гутырчык.

13 — заканчэныне заняткаў у бруклінскай нядзельнай школе (18 вучняў).

14 — удзел самадзейнага гуртка ЗБМА ў папулярным паказе тэлебачанья.

14 — беларускія калёны ў маніфэстациі ўшанаван'я ахвяраў маскоўскай тыраніі па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

15 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Язэп Пазыняк, Аляксандар Міцкевіч, Міхась Тулейка, Мікола Кунцэвіч, Даніла Клінцэвіч, Зіна Станкевіч.

20 — заканчэныне шкільнага году ў беларускай школе ў Нью Брансвіку.

21 — царюўны фэст Жыровіцкае Божае Маці ў Нью Брансвіку служыў яп. Васіль (Тамашчык) са съвятарамі Сыцяпанам (Войтанкам) і Хведарам (Данілюком).

21 — высьвячэнне беларускага могільніку ў Нью Брансвіку.

27 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ў Сыднэі; кіраўнік Міхась Зуй.

28 — удзел беларусаў у праграме тэлебачанья „Рапсоды“ (песні і танцы) станцыі *CB C* у Таронта.

29 — дактар ат. Міхася Маскаліка „Народны элемэнт у творчасці Янкі Купалы“ ў Мюнхэнскім універсітэце.

Лігень

4—5 — спартовыя спаборніцтвы беларускіх дружынаў „Нёман“, „Пагоня“ і „Беларусь“ у Саўт Рывэрэ.

11 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ў Мэльбурне.

13 — вернікі прыходу Св. Юрага ў Чыкага набылі будынак для ўласнае царквы.

17 — Тыдзень паняволеных народаў і ўдзел беларускіх калёнаў з нацыянальнымі сцягамі ў паходзе па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

19 — XII сход АБРФ у Парыжы. Управа: Міхася Наўмовіч, Аўгуст Кавалеўскі, Валянцін Міцкевіч, а. Канстанцін Маскалік, Мікола Лысуха.

21 — памёр грамадзкі дзеяч, радны БНР Уладзімер Кабушка ў Нью Брансвіку.

23—26 — удзел беларускай дэлегацыі ў IX кангрэсе „Царква ў бядзе“ з рэфэратам пра Беларусь а. Уладзіслава Салаўя і высьвячэннем сцягу беларускай арганізацыі ў Нотынгеме.

24—25 — удзел беларусаў у XI навуковай канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхене: Антон Адамовіч, а. Часлаў Сіповіч, Алекс Марговіч.

29—30 — канфэрэнцыя Лігі Вызваленія Народаў СССР (Парыскі Блёк) у Мюнхене; старшыня Мікола Абрамчык.

30 — а. Міхась Маскалік атрымаў ступень доктара за купалаўскую працу ў Мюнхене.

Жнівень

3 — дэлегацыя Лігі Вызваленія Народаў СССР (Парыскі Блёк) у Вашынгтоне: д-р С. Вітвіцкі, Кастусь Мярляк, Базыль Глазкоў.

11 — публічны канцэрт сцяпавачкі Надзеі Градэ ў Гумбальт Парку ў Чыкага.

16 — пілігрымку беларусаў у манастыр Св. Пракопа ладзіў прыход царквы Св. Юрага ў Чыкага (150 удзельнікаў).

16 — рэфэрат Уладзімера Клішэвіча ў Лос Анджеласе пра жыцьцё і творчасць Якуба Коласа.

23 — удзел беларускага гуртка „Васілек“ (кір. Ала Орса—Рамана) у сімвалічнай 350-годдзійні Нью Ёрку ў Цэнтральным парку зъ беларускім песьнямі і танцамі.

28 — удзел ЗБВ з уласным нацыянальным сцягам ува Ўсходнеканадыйскім вайскоўым парадзе ў Таронта.

29.VIII—7.IX — Беларускі культурна-рэлігійны тыдзень у Чыкага з багаслужбамі, рэфэратаў праф. а. Яна Тарасевіча „Беларусы ў сівяте праўды“, дакладамі Вацлава Панцэвіча, д-ра Баляслава Грабінскага, д-ра Анатоля Занковіча, Часлава Будзькі, д-ра Пятра Гайдзеля, д-ра Вітаута Рамука, інфармацыяй Антона Адамовіча і канцэртам беларускай песьні.

Верасень

5 — VII з'езд Беларуска—Амэрыканскага Акадэмічнага Таварыства ў Нью Брансвіку. Управа: Васіль Руслак, Юрка Станкевіч, А. Кароль, Людміла Войтанка, А. Несцяроўч; рэвізійная камісія: д-р Уладзімер Набагез, Аўген Кудасаў, Вячка Станкевіч.

5—6 — VII з'езд ЗБМА. Управа: Вячка Станкевіч, Віктар Паланевіч, А. Акановіч, Ніна Каваль, Аўген Лысюк; рэвізійная камісія: Васіль Мельяніновіч, Юрка Станкевіч, Поля Груцька ў Саўт Рывэрс.

5—7 — з'езд прадстаўнікоў беларускіх нацыянальных арганізацый у Саўт Рывэрс.

17 — удзел беларусаў у супрацьмаскоўскай дэманстрацыі вечарам перад гатэлем „Асторыя“, дзе адбывалася прыніццё Хрушчова ў Нью Ёрку.

18 — удзел беларусаў у супрацьмаскоўскай дэмманстрацыі перад будынкам ААН у Нью Ёрку.

20 — удзел у мітынгу паняволеных Москвою народаў у Карнэгі Хол „Мы адказваем Хрушчову“ ў Нью Ёрку.

20 — удзел беларусаў у міжнароднай дэмманстрацыі супраць маскоўскай небясьцекі ў Кліўблэндзе.

20 — удзел беларусаў у мітынгу пратэсту супраць прыезду Хрушчова ў Таронта.

20 — царкоўны фэст першых угодкаў царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне.

26 — паказ самадзейным гуртком ЗБМА беларускіх песьняў і танцаў па тэлевізіі са станцыі ў Кліўблэндзе.

Кастрычнік

4 — рэфэрат д-ра Янкі Станкевіча пра жыцьцёвія абставіны беларусаў у штаце Мэн ладзіў Беларуска-Амерыканскі Звяз у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

5 — выбары беларускіх прадстаўнікоў да Ўправы Лігі Супраць Этнічных Групава Канады ў Таронта: Сяргей Хмара і Язэп Баброўскі.

7 — інфармацыя Станіслава Станкевіча пра Беларусь праз перадачу Баварскае радыёстанцыі ў Мюнхене.

10 — сход ньюёрскага аддзела ЗБМА. Управа: Аўгэн Лысюк, А. Каваль, Слава Целеш, Оля Мельянович, Вячка Станкевіч.

10—11 — беларускі стенд на міжнароднай выставе „Інтэрнацыянальныя дні“ ў Лос Анджэлесе.

25 — вярнуўся ў Рым (высланы адтуль у 1932 годзе на каталіцкую місію ў Харбін) пасля бальшавіцкіх лягераў у Сібіры а. Язэп Германовіч, беларускі рэлігійна-грамадзкі дзеяч і ведамы пісьменнік.

Лістапад

2 — памёр ў Нью Ёрку працаўнік асьветы і грамадзкі дзеяч, раднік БНР Аліксандар Орса.

2—8 — беларускі стенд на Міжнароднай жаночай выставе ў Нью Ёрку.

3 — паказ самадзейнага гуртка ЗБМА на Міжнароднай жаночай выставе ў Нью Ёрку.

3 — II сход Арганізацыі Беларускай Моладзі штату Ілінойс (АБМІ) у Чыкага. Управа: Лярон Сідаровіч, Вера Рамук, М. Кучура, З. Мірановіч, А. Пікуза.

7 — удзел беларускай калёны ў антыбалшавіцкім мітынгу і маніфэстациі ў Мэльбурне.

9—17 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

14 — рэфэрат д-ра Янкі Станкевіча „Русіфікацыя Беларусі“ ладзіў Беларуска-Амэрыканскі Звяз з Нью Ёрку.

15 — сход Беларуска-Амэрыканскага Звязу ў Саут Рывэры. Управа: д-р Мікола Шчорс, д-р Янка Станкевіч, д-р Пётр Марюўскі, Янка Цупрык, Аляксей Сянкевіч, Міхась Бахар, Вітаўт Кіпель, Юрка Станкевіч.

21—22 — высвячэнне царквы Св. Кірылы Тураўскага і будынку Грамадзкага Цэнтра ў Таронта.

23 — удзел беларускіх працтвеннікоў у Балі нарадаў, ладжаным Сусьветнай Універсытэцкай Службай у Мюнхене: Галіна Ганчарэнка, Уладзімер Цьвірка і Юрка Сянькоўскі.

29 — выбарны сход царкоўнага камітэту ў Чыкага: д-р Анатоль Занковіч, Ян Чарнецкі, Вацлаў Пануцэвіч, М. Кучара, М. Жызынеўскі; рэвізійная камісія: Антон Бяленіс, Міхась Махнач; жаночы камітэт: Вера Махнач, Сісой, Міхась Мароз, Людвіка Бяленіс, Вера Жызынеўская-Рамук.

28 і на пачатку сьнежня — праходзілі сьвяткаваныні ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых за волю Беларусі, прыняціцікамі і адпаведнымі аkadэміямі ўсіх асяродках, дзе пражываюць беларускія выгнанцы:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Нетынгем, Манчэстэр;
  - Аргентына: Буэнас Айрэс;
  - Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда, Брысбэн;
  - Бэлгія: Лювэн;
  - Гішпанія: Мадрыд;
  - ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес;
  - Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль, Садбуры;
  - Нямеччына: Мюнхэн;
  - Францыя: Парыж, Ля Крэзо.
- Нарада пра адстаўнікоў БККА і БАЗА абыходынацыі дзейнасьці, скончылася безвынікова.

Сынегань

6 — рэфэрат д-ра Міколы Шчорса па розных мэдыцынскіх пытаннях, ладжаны Беларуска-Амэрыканскім Звязам у Саут Рывэры.

12 — сход саўтрыўэрскага аддзелу ЗБМА. Управа: Аліна Лысюк, Ганна Стома, Надзея Хмялеўская, Герда Кабушка, М. Каранеўская, Пётра Манькоўскі, Васіль Стома, Галіна Руслак.

15 — візитацыя прыходу БАПЦ у Адэляі дзе Ўладыкам Сергіем (Ахатэнкам).

20 — даклад д-ра Міколы Шчорса на вечары памяці братоў Івана і Антона Луцкеві чаў ладзіў Беларуска—Амэрыканскі Звяз у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

22 — побыт япіскапа БАПЦ Васіля (Тамашчыка) і япіскапа РЗПЦ Апанаса (Мартаса) у Таронта.

27 — пачатак нядзельных беларускіх сямейных перадачаў І. Маркевіча са станцыі Таронта—Гамільтан.

У сінегні саўтрапы ўвэрскі прыход царквы Св. Еўфрасійні Полацкай набыў прыдзел зямлі пад беларускія могілкі.

1960 год

Студзень

2—30 — выстава беларускага друку ў Даглес Каледж у Нью-Брансвіку.

3 — сіяцткаваньне 10-годзьдзя БАПЦ праваслаўным прыходам у Мэльбурне.

24 — удзел у радыёканцэрце „Ўцекачы“, съпявачка Барбара Вержбаловіч, акампанэмэнт акардэону Галіны Ганчарэнкі на радыёстанцыі ў Лёндане.

31 — сход БАНР у Чыкага. Управа: Васіль Пунтус, Д. Шрэфель, Мікола Латушкін, А. Новік, Глеб Калтуноўскі, Мікола Дзямідаў, К. Загонак, М. Шаткоўскі.

31 — радыёперадача „Песьня Беларусі“ Антона Маркевіча з Таронта.

Люты

1—6 — з'езд беларускіх каталіцкіх сіяцтароў у Рыме з дама-ганьнем каталіцкага ярархіі: аа. Леў Гарошка, Пётра Татарыновіч, Уладзіслаў Салавей, Часлаў Сіповіч, Янка Садоўскі, Язэп Германовіч, Міхась Маскалік, Констанцін Маскалік, Алляксандар Надсан, Баляслаў Слосканс.

4 — сіз імша за беларускі народ у базыліцы Сантата Марыя Маджыоры кардынала Аўгустына Бэа ў Ватыкане.

6 — аўдыенцыя ў Св. Папы Яна XXIII з даручэннем Мэмарыялу.

13 — БІН іМ стварыў камісію ў Нью-Ёрку для падрыхтоўкі і выдання беларуска-ангельскага і ангельска-беларускага слоўнікаў: Антон Адамовіч, Вітаўт Тумаш, Вітаўт Кіпель.

26 — інфармацыю пра Беларусь (фатаздымкі і беларускія песьні) па-ангельску ладзіў ЗБАМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

Сақавік

12 — удзел Беларуска-Амерыканскай Лігі і БККА ў Канфэрэнцыі вызваленяня нерасейскіх народоў, ладжанай амэрыканца мі ў Нью-Ёрку

12 — вечар, прысьвечаны памяці несьмяротнага Каствуся Каліноўскага, ладзіў БІНІМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

19 — сход лёнданскага (Канада) аддзелу ЗБК. Управа: Арсен Монід, Віктар Іваноўскі, Лявон Жураўскі; рэвізійная камісія: Міюла Шуст, Л. Крывец, М. Дэмчук.

19 — паказы гуртком самадзейнасці ЗБМА беларускіх песьняў і танцаў на „Базары“ жаночых арганізацый у Кліўлендзе.

20 — сход вернікаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе; царкоўны камітэт: Мікалай Гумен, Мікалай Кабяка, Вінцэнт Сьпічонак, Аўгэн Семянчук, Кацярына Чэрнік; рэвізійная камісія: Уладзімер Літвінка, Мікола Ягоўдзік, Сяргей Карніловіч, Каствуся Кіслы, Янка Лукашвіч, Міхал Страпко — царкоўны стараста, Ю. Каляд — адміністратар дому.

20 — сакавіовая радыёперадача „Песьня Беларусі“ з Таронта.

20 і да канца месяца — праходзілі ўрачыстасці Дня незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі ды акадэміямі па ўсіх асяродках эміграцыі:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Адэляіда, Мэльбурн, Сыднэй;
- Бельгія: Лювэн;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью-Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Дэтройт, Лос-Анджэлес, Саут Рывэр, Патэрсан;
- Канада: Таронта, Вініпэг, Лёндан, Садбуры, Манрэаль;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвешчаны губэрнатарамі штатаў: Нью-Ёрк, Нью-Джэрзі, Агаё, Мічыган, Ілінойс, Пэнсylvанія і мэрамі гарадоў: Нью-Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Нью-Брансвік, Дэтройт, Патэрсан з падніцыцем беларускіх нацыянальных сцягоў перад ратушамі гарадоў.

25 — сакавіковыя радыёперадачы з радыёстанцыяй Нью-Ёрку, Чыкага і Таронта.

26 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша на сесіі амэрыканскага сэкцыі Міжнароднай Вольнай Акадэміі Навук у Нью-Ёрку аб маскоўскім тэроры ў Беларусі

28 — прамовы сэнатарай і кангрэсмэнай у Кангрэсе ЗША за незалежнасць Беларусі ў Вашынгтоне.

У сакавіку выйшаў № 1 „Бюлетэні Ін–Бел–Полу“ (беларусаведы); рэд. а. Ян Пятроўскі (Патэрсан, Нью Джэрзі).

Красавік

1 — выставка „Беларускія выданыні лацінкай“ у Ньюёрскай публічнай бібліятэцы.

5 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша „Змена нацыянальнага складу жыхарства БССР“, ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

10 — з Францыі ў Чыкага пераехаў беларускі япіскап Уладзімер (Фінкоўскі).

20 — канцэрт беларускай песьні і танцу мастацкай самадзейнасці БНА (кір. Валянціна Пашкевіч) па запросі нах Інтэрнацыянальнага Інстытуту ў Таронта.

24 — прыбыццё презыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў ЗША і банкет, ладжаны ў яго гонар у Саўт Рывэрсы.

25 — паказ п’есы Янкі Купалы „Паўлінка“ самадзейнасцю СБАМ пад кір. Янкі Цупрыка ў Саўт Рывэрсы.

30 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на Парадзе пяляльнасці па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

Выдадзены „Кангрэс рэкардс“ з прамовамі амэрыканскіх сэнатарай і кангрэсмэнай у Кангрэсе ЗША, прысьвеченымі Дню незалежнай Беларусі, выдадзена ў дзяржаўной друкарні Вашынгтона.

Травень

1 — рэфэрат Часлава Будзькі „Нацыянальнае пытаньне перад паўстаннем 1863 году“ на сходзе БАНР у Чыкага.

8 — удзел гуртка самадзейнасці ЗБМА ў II Міжнародным фэстывалі нарэдзінага мастацтва ў Кліўлендзе.

9 — уручаныя Мэмарыялы Лігі Вызвалення Народаў СССР прэзыдэнтам ЗША, Францыі і прэм'ер-міністру Англіі.

13 — вечар беларускай песьні, зладжаны ўкраінскім клубам „Кабзар“ у Таронта.

14 — радыёперадача з Чыкага літаратурна–музычнага мантажу, прысьвеченая памяці паэты Максіма Багдановіча.

16 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Юрка Гасьцеў, Уладзімер Дунец, В. Валюжковіч, А. Каспэровіч, Уладзімер Літвінка; рэвізійная камісія Вінцэнт Сыпічонак, В. Радзюк, Кацярына Чэрнік.

22 — угодкі съмерці паэты Максіма Багдановіча ладзіў аддзел БАЗА ў Лос Анджэлесе.

22 — дакладам прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка „Сучаснае палажэнне ў БССР“ началася IX сэсія Рады БНР у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

26.V—2.VI — побыт прэзыдэнта Міколы Абрамчыка ў Канадзе.

28—29 — епархіяльны звезд духовенства і вернікаў БАПЦ (з Канады і ЗША) у Брукліне. Епархіяльная Ўправа: архіпіскап Васіль (Тамашчык), Міхась Тулейка, Міхась Міцкевіч, Янка Ніхайнік, М. Захаркевіч, Мікола Гарошка, Мікалай Тарашкевіч, С. Андрэйчык.

Чэрвень

2—6 — побыт прэзыдэнта Міколы Абрамчыка (банкет, нарады, даклады) у Чыкага.

4 — даклад Антона Адамовіча пра ліквідацыю „нацдэмсаў“ у БССР у 1930—я г. ладзіла БАЗА ў Нью Ёрку.

5 — XIV звезд ЗБВБ у Лёндане. Галоўная Ўправа: Уладзімер Бутрымовіч, а. Аляксандар Надсан, Павал Навара, Пётр Асіповіч, А. Шацько, Тамаш Скапец; рэвізійная камісія: а. Леў Гарошка, Уладзімер Гінько, Аляксандар Лашук.

11 — заканчэнне заняткаў у беларускіх нядзельных школах у ЗША.

13 — XIII звезд АБРФ у Парыжы. Управа: Міхась Наўмовіч, Валянцін Міцкевіч, Аўгэн Кавалеўскі, Мікола Лысу ха.

18 — удзел АБМІ ў Міжнародным канцэрце фэстывалю ў Чыкага: Нікадым Жызын еўскі, Марыя Лук'янчык, Уладзімер Дунец.

18 — угодкі II Усебеларускага кангрэсу ладзіла дэлегатура БЦР у Сыднэі.

24 — удзел беларускіх калёнаў з нацыянальнымі сцягамі ў маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Нью Ёрку, Чыкага, Кліўлендзе.

26 — заканчэнне IX сэсіі Рады БНР у Нью Ёрку. Урад: прэзыдэнт Мікола Абрамчык, намеснікі Антон Адамовіч, Аляксандар Стагановіч, міністар унутраных спраў Кастусь Мярляк, інфарматы і прэсы Антон Шукеўчык, скарбнік Віталь Кажан, суседзкіх дачыненняў д-р Вітаўт Тумаш, Васіль Кендыш, Янка Запруднік, сакратар Наталыя Арсеньевна.

Ліпень

1 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі у парадзе Дня дамінікану Канады ў Таронта.

2 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу адзначыў аддзел БВР у Манчэстэры.

4 — прамова прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага на мітынгу АБН у Таронта аб міжнародным становішчы.

8 — буляй Папы Яна XXIII з адмысловымі багаслужбамі айцец Часлаў Сіповіч паклікаецца на становішча біскупа з тытулам Марыямітанскага для працы сярод беларускай эміграцыі.

14 — дысэртация „Эканоміка Беларусі“ ў Лювэнскім універсітэце Ўладзімера Бакуновіча, які здабыў тытул магістра.

16 — прамова прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага аб міжнароднай сітуацыі праз радыё ў Чыкага.

18 — удзел беларусаў у мітынгу Тыдня паняволеных народаў у Мюнхене.

24 — даклад прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў царкве юней залі ў Чыкага аб нашым сучасным становішчы.

28.VII—10.VIII — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

31.VII—7.VIII — беларуская дэлегацыя на XXXVII сусветным эўхарыстычным кангрэсе ў Мюнхене.

Жнівень

4 — хірато нія айца д-ра Часлава Сіповіча ў біскупы грэка-каталіцкага абраду падчас Сусветнага эўхарыстычнага кангрэсу ў Мюнхене.

16 — канцэрт съпявачкі Надзеі Градэ—Куліковіч у Гумбалт Парку на запроisenы гарадзкога самаўраду Чыкага.

20 — аўдыенцыя Ўладыкі Часлава Сіповіча ў Папы Яна XXIII у Ватыкане.

21 — урачыстае адзначэнне 10-годзьдзя БАПЦ у царкве Жыровіцкага Божае Маці а. Андрэем (Крытам) у Брэдфордзе.

21—28 — удзел беларускага гісторыка Паўла Урбана ў міжнародным кангрэсе гісторыкай у Стакгольме.

24 — канцэрт беларускай съпявачкі Надзеі Градэ ў Аўстын парку ў Чыкага.

27.VIII—2.IX — побыт Станіслава Станкевіча ў Чыкага.

28 — даклад Станіслава Станкевіча ў Чыкага аб русіфікацыі Беларусі.

Верасень

3 — першая багаслужба яп. Васіля (Тамашчыка) у новазбудаванай царкве Жыровіцкага Божае Маці ў Кліўлендзе.

3—4 — IX звезд ЗБМА ў Кліўлендзе. Управа: Уладзімер Дунец, А. Несьцяровіч, Лёля Міхальчык, Вячка Станкевіч, Сяргей Карніловіч,

Марыя Лук'янчык; рэвізійная камісія: Павал Алекса, М. Яраховіч; сяброўскі суд: Міхась Казльляю́скі, А. Каваль, Юрка Станкевіч.

3—5 — IV сустрэча беларусаў Паўночнай Амэрыкі, арганізаваная БАЗА і ЗБК у Кліўлендзе.

3—5 — зъезд беларусаў, арганізаваны БНК і БККА ў Таронта з удзелам прэзыдента БЦР Радаслава Астроўскага, Эмануіла Ясюка, Яўхіма Кіпеля, Міколы Дзямідава, Міколы Латушкіна, Івана Касяка.

4 — нарада сяброў Фэдэрацыі Вольных Беларускіх Журналістых. Управа: Сяргей Хмара, Мікола Вольны (Панькоў), А. Рамаш, Васіль Вір, В. Троска, Т. Хайніцкая ў Таронта.

6—10 — побыт Станіслава Станкевіча ў Таронта.

15 — Мэмарандум Ураду БНР дэлегацыям—удзельнікам сэсіі ААН у Парыжы супраць бальшавіцкага паняволення і гвалту ў Беларусі.

16 — даклад інж. Янкі Жыткі на канфэрэнцыі Амэрыканскага Хімічнага Таварыства ў Нью-Ёрку.

17 — удзел у супрацьхрушчоўскай маніфэстациі перад будынкам савецкай місіі ў Нью-Ёрку.

17 — сход кліўлендзкага аддзелу ЗБМА. Управа: Каству сь Калоша, Мікола Стрэчань, М. Граховіч, Лёля Міхальчык, Уладзімер Літвінка.

18 — удзел у агульнай антыхрушчоўскай дэманстрацыі перад сядзібай ААН у Нью-Ёрку.

19 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі нацыянальных арганізацый у Вашынгтоне: Кастусь Мярляк, Іван Касяк. [...]

22 — супрацьмаскоўская дэманстрацыя беларускіх арганізацый перад будынкам місіі БССР у Нью-Ёрку.

22 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе Тыдня паняволеных народаў у Мэлбурне.

24 — пачатак заняткаў у беларускіх нядзельных школах у ЗША.

24 — рэфэрат Станіслава Станкевіча ў Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне пра дзейнасць Беларускага Студэнцкага Саюзу ў Вільні ладзіла Беларуска-Амэрыканскіе Акадэмічныя Таварыства.

25 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Мікола Абрамчык (мал.), Аляксандар Міцкевіч, Васіль Шчэцька, Даніла Клінцэвіч, Янка Запруднік.

30.IX—2.X — беларускі стэнд на выставе друку часопісу „La nation géorgienne“ (са сталай беларускай балонкай) у Парыжы.

Васіль Шчэцька.
25 чэрвеня 1960 г.

30 — сход лосанджэласкага аддзелу БАЗА. Управа: Язэп Арцюх, Каця Вініцкая, Фаня Канановіч.

Кастрычнік

3—6 — беларуская дэлегацыя на X кангрэсе „Царква ў бядзе“ ў Мюнхене: яп. Часлаў Сіповіч, а. Уладзіслаў Салавей, а. Аляксандар Надсан, Францішак Бартуль, Язэп Пазняк.

7 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБМА. Управа: Васіль Мельяніновіч, Кастусь Верабей, Міхась Казьлякоўскі, Павал Алекса, Уладзімер Тарашкевіч; рэвізійная камісія: Б. Яновіч, Мікола Заморскі, А. Акановіч.

8—9 — беларускі стэнд на выставе Міжнародных дзён у Лос Анджэлесе.

15 — нарада з прадстаўнікамі Рэспубліканскай і Дэмакратычнай партыяў ЗША ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

16 — сход Беларуска-Амерыканскай Дапамогі. Управа: Антон Шукелойць, Ніна Стома, Галіна Орса, Аўгуст Протас, Уладзімер Курыла.

22 — XVI пленум БЦР у Саўт Рывэрсы.

27—29 — удзел беларускіх даследчыкаў у XII канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхене.

27.X—2.XI — IX канфэрэнцыя Лігі Вызвалення Народаў СССР (Парыскі Блёк) у Мюнхене.

29 — пачатак занятку ў беларускай нядзельнай школе ў Брукліне.

30 — съяткаваньне 10-годзьдзя існаванья БАЗА ў Саўт Рывэрсы і Кліўлендзе.

30 — айцец Леў Гарошка прызначаны духоўнымі ўладамі рэктарам каталіцкае місіі і супэрыёрам Дому марыяніні ў Лёндане.

31 — даклад Антона Адамовіча пра жыцьцё беларусаў у ЗША на сустрэчы зь беларускай калёніяй у Мюнхене.

У кастрычніку ў Саўт Рывэрсы выйшаў № 1 часапісу „Беларуская думка“; рэд. Антон Даніловіч; рэдакцыя: Леанід Галяк, Антон Даніловіч, Міхась Каваль, Іван Касяк, а. Мікалай Лапіцкі, д-р Мікола Шчорс.

Лістапад

2 — съяткаваньне 10-годзьдзя сабору Св. Кірылы Тураўскага БАПЦ у Брукліне.

5 — удзел беларусаў у маніфэстацыях Свабоды ў Мэльбурне.

6 — высьвячэнне помніка грамадзкаму і дзяржайному дзеячу Аляксандру Орсу на беларускім могільніку ў Нью Брансвіку.

11 — сход ньюбрэнсвіцкага аддзелу СБАМ. Управа: Герда Кабушка, Юры Стагановіч, Ганна Стома, Надзея Хмялеўская і Ганна Кажура.

12—13 — беларускі стэнд на Міжнародным кірмашы съяткаўанья „Дажынак“ у Чыкаре.

16 — спатканьне прыбылага ў Нью Ёрк до ўгагадовага вязня сібірскіх канцэнтрацыйных лягераў айца Язэпа Германовіча.

18 — беларуская дэлегацыя на II міжнародным кангрэсе ў Рыме аб палітыцы пыхалалягчай вайны СССР.

19 — справа здача Антона Адамовіча з падарожжа па Эўропе і з канфэрэнцыі Інстытуту Высувчэньня СССР у Мюнхене, а таксама вітанье а. Язэпа Германовіча ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

20 — высьвячэнне помніка на магіле беларускага кампазытара і грамадзкага дзеяча Міколы Равенскага ў Львеве.

20 — з'езд сяброў ЗБВ у Нью Ёрку. Управа: Уладзімер Курыла, Янка Запруднік, д-р Уладзімер Набагез, Аўгуст Лысюк, Вячка Станкевіч, рэвізійная камісія: Даніла Клінцевіч, Францішак Бартуль, Мікола Кунцэвіч, статутная камісія: Францішак Кушаль, Пётр Ганецкі, Юрка Станкевіч.

20 і да канца месяца — праходзілі ўрачыстыя съяткаваныні ўгодкаў Слуцкага паўстання ў беларускіх асяродках з паніхідамі па палеглых змагарох ды мастакімі праграмамі:

- Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэлфорд, Бірмінгем, Лідс;
  - Аргентына: Буэнас Айрэс;
  - Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда, Брысбэн;
  - Бэлгія: Лювэн;
  - Гішпанія: Мадрыд;
  - ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес;
  - Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль, Садбуры, Лёндан;
  - Нямеччына: Мюнхэн;
  - Францыя: Парыж.
- 27 — сход манрэальскага аддзелу ЗБК. Управа: д-р Янка Жытка, Анатоль Хреноўскі, Уладзімер Белмач.

Сынегань

1—3 — удзел беларускай дэлегацыі ў міжнароднай канфэрэнцыі „Палітычная вайна саветаў“ у Парыже.

10 — 40-гадзіндзе съятарства і грамадзкай працы а. Францішка Чарняўскага ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры.

17 — 40-гадзіндзе літаратурнай дзейнасці паэкткі Наталыі Арсеньевай ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне; рэфэрат пра жыцьцё і дзейнасць зрабіў д-р Вітаўт Тумаш.

17 — вечар у спамінаў съявтара і грамадзкага дзеяча, до ўтагадовага бальшавіцкага катаржаніна айца Язэпа Германовіча ладзіў БІНІМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

18 — сход сяброў СБАМ у Саўт Рывэрс. Управа: Грыгоры Арцюшэнка, Лявон Шурак, І. Калтуновіч, Віталь Цярпіцкі, Вольга Лапека, Люба Ўрыская, Васіль Талмачэвіч, Сяргей Касцюк, Т. Барысевіч, Міхась Бахар; рэвізійная камісія: Уладзімер Валаткевіч, Сяргей Казакоў, Станіслаў Дашкевіч.

20 — аўдыенцыя Ўладыкі Часлава Сіповіча ў Папы Яна XXIII у Ватыкане.

25—26 — Епархіяльны зъезд духавенства і вернікаў БАПЦ у Мэльбурнe: Уладыка Сергій (Ахатэнка), а. Міхась Шчурю, дыякан Васіль ды дэлегаты прыхаджанаў: Уладзімер Акавіты, В. Станкевіч, Парфіры Трысмакаў, архім. Мадэст (Яцкевіч), Грыгор Шэйпак, Мікола Скабей, Мікола Нікан, В. Мілянцэвіч, Уладзімер Аксючыц.

1961 год

Студзень

15 — канцэрт беларускай песьні сыневака Міколы Радчанкі ў Таронта.

21 — даклад Антона Адамовіча „Савецкая канцэпцыя нацыі“ ладзіў БІНІМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

28 — сход сяброў БАА ў Сыднэі: Міхась Зуй, Мікола Ціхан.

28—29 — зъезд ЗБК у Таронта. Управа: Мікола Ганько, Алеся Грышук, Генрык Барапавіч, Антон Маркевіч, Павал Кулеш, Ніна Чорная, Н. Сільвановіч; рэвізійная камісія: Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Язэп Чорны, Лявон Жураўскі.

29 — Беларуская багаслужба для сяброў БВФ япската Часлава Сіповіча ў асысьце аа. Лява Гарошкі і Аляксандра Надсана ў Нью-Хеме.

Люты

5 — з Брэдфорду (Англія) прыбыў Андрэй (Крыт), съявтар БАПЦ для служэньня ў царкве Жыроўцкае Божае Маці ў Кліўлендзе.

5 — удзел беларускага сыневака Міколы Радчанкі ў Міжнародным кансэрце ў Таронта.

12 — удзел гуртка самадзейнасці ЗБАМ у Міжнародным фэстывалі народнага мастацтва ў Кліўлендзе.

26 — рэфэрат ген. Францішка Кушала „300-годзьдзе Магілёўска-га паўстання“ ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

Саіавік

4 — рэфэрат д-ра Вітаўта Тумаша пра жыцьцё і навуковую дзейнасць моваведа Яўхіма Карскага ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

13 — прыняцьцё пра адстаўнікую этнічных групай у Прагрэсіўна-кансерватыўнай партыі Канады з мастацкай праграмай у Таронта.

18 — вечар успамінаў айца Язэпа Германовіча (пэз'юд. Вінцук Адважны) з часоў по быту ў канцэнтрацыйных лягерах СССР у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

19 — удзел гуртка самадзейнасці ЗБАМ зь песьнямі і танцамі ў базары, ладжаным жанчынамі ў Кліўлендзе.

21 і пазней — у Кангрэсе ЗША выступалі з прамовамі сэнаторы і кантрэсмэны за незалежнасць Беларусі.

22 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША (яп. Васіль (Тамашык) і Кастусь Мярляк) і прыём іх віце-прэзыдэнтам ЗША Лінданам Джонсанам.

24 — прывітанье беларусам з нацыянальным съятам (па-ангельску) міс Эдыт Гайдэр працягвалася ў Канады.

25 — губэрнатары штатаў абвесьцілі Дзень незалежнасці Беларусі ў штатах Нью Ёрк, Іліноіс, Нью Джэрзі, Агаё, Мэрыленд, Мічыган.

25 — Дзень незалежнасці Беларусі абвешчаны мэрамі гарадоў Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Нью Арк, Пасэйк, Лос Анджелас, Саут Рынэр, Дэтройт.

На съюточнай імпрэзе. 1961 г.

25 — у касыцёлах багаслужбы за беларускі народ біскупа Балаяслава Слосканса і а. Міхася Маскаліка ў Гановэры і Госольяры (Нямеччына).

25—26 — урачыста адзначаліся ўгодкі Дня абвешчан'я незалежнасці Беларусі ўкраіна расцеяленыя беларускіх выгнанцаў з багаслужбамі, урачыстымі сходамі з мастацкімі праграмамі і прынадзяліцтвамі гасцей:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;
  - Аргентына: Буэнас Айрэс;
  - Аўстралія: Сідней, Мельбурн, Пэрт, Брысбэн;
  - Бэльгія: Лювэн;
  - Гішпанія: Мадрыд;
  - ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саўт Рывэр, Лос Анджэлес,
- Дэтройт;

- Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;
- Нямеччына: Мюнхэн, Госольяр;
- Францыя: Парыж.

25 — прадстаўнікі беларусаў на канфэрэнцыі па эміграцыі ў Канаду (Міхася Пашкевіч, А. Маркоўскі) у Таронта.

29 — удзел беларусаў з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе Дня ляляльнасці ў Нью Ёрку і Саўт Рывэрэ.

Красавік

15 — на канфэрэнцыі Лігі Супрацы Этнічных Меншасцяў у Таронта прадстаўніком беларусаў выбраны Сяргей Хмара.

16 — сход прыходу царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе. Царкоўны камітэт: а. Андрэй (Крыт), Юрка Гасьцёў, Васіль Семянчук, Уладзімер Дунец, А. Каспэр овіч, Грэна Калядা.

23 — мастацкі вечар самадзейнасці СБАМ, супольны са швэдамі і эстонцамі, пры Радзе Народнага Мастацтва ў Нью Ёрку.

23 — сход прыходу царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Таронта. Управа: Кастусь Акула, Андрэй Зайка, Кірыла Брокінг.

30 — паказ п'есы Янкі Купалы „Паўлінка“ гуртком мастацкай самадзейнасці ў Дэтройце.

Травень

6 — выстава беларускага народнага мастацтва і друку, ладзіў адзел БАЗА ў Кліўлендзе.

7 — паказ п'есы Янкі Купалы „Паўлінка“ гуртком мастацкай самадзейнасці з Дэтройту ў Чыкага.

14 — 30-годзідзе паэтычнай працы Міхася Кавыля адзначыў ЗБАДК банкетам у Саўт Рывэрэ.

20 — даклад інж. Міколы Гарошкі „Водная гаспадарка Беларусі“ ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

20 — памёр Язэп Гапановіч, грамадзкі дзеяч і адзін з арганізатораў беларускай калёніі ў Варшаве (Польшча).

21 — XV зьезд ЗБВБ у Лёндане. Управа: Уладзімер Бутрымовіч, Пётр Асіповіч, Павал Навара, А. Шацько, а. Леў Гарошка, Тамаш Скапец, Алляксандар Лашук; рэвізійная камісія: а. Ян Садоўскі, Станіслаў Мак, Міхась Яськевіч.

21 — паказ п'есы Янкі Купалы дэтрайцкай самадзейнасцю ў Таронта.

21—31 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

22 — удзел гуртка самадзейнасці Алы Орсы-Раманы ўва Ўсесаамэрыйканскім фэстывалі Таварыства Народнага Маства Амэрыкі ў Вашынгтоне.

27—28 — IX кангрэс БАЗА ў Брукліне. Галоўная Управа: Кастусь Мярлык, Францішак Бартуль, Васіль Пляскач, Васіль Шчэцька, Пётр Ганэцкі, Натальля Арсеньева, Ніна Стома; жаночая сэкцыя: Вера Бартуль, Кацярына Чэрнік, Я. Несцяровіч, Галіна Орса, Марыя Станкевіч, Вольга Запруднік, Яніна Каҳаноўская.

У траўні быў Мэмарыял беларускіх арганізацыяў да дзяржаўнага сакратара ЗША ў справе польскіх прэтэнзіяў на беларускія землі ў Вашынгтоне.

Выйшаў № 1 „Беларуская каталіка“, рэд. Уладыслау Рыжы-Рыскі (Прынстан, Нью-Джэрзі).

Чэрвень

1 — беларуская калёна з нацыянальным бел-чырвона-белым сцягам на парадзе падчас Дня дамініёну ў Таронта.

1 — хіратонія кс. д-ра Уладыслава Рыжага-Рыскага ў біскупы для беларусаў-каталікоў у Прынстане (ЗША).

3 — разгляд беларускіх ў англамоўных энцыкліпэдыях праводзілі супрацоўнікі БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

11 — XIV зьезд сяброў АБРФ у Парыжы. Управа: Міхась Наўмовіч, Валянцін Міцкевіч, Аўген Кавалеўскі, Мікола Лысуха.

Натальля Арсеньева.
Здымак 60-х гг.

17 — рэфэрат д-ра Янкі Запрудніка „Расейская філязофія гісторыі“ ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

24 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА ў Брукліне. Управа: Даніла Клінцэвіч, Аляксандар Міцкевіч, Яніна Каҳаноўская, Расціслаў Гарашка, Вячка Станкевіч, Міхась Тулейка, Наталья Орса; рэвізійная камісія: Антон Шукелайц, Міхась Казялюўскі, Уладзімер Курыла.

24 — арганізацыйны сход у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне па набыцці беларускага цэнтра адпачынку выбраў камітэт: Васіль Юрцэвіч, Уладзімер Пялеса, Юрка Станкевіч.

24 — даклад Антона Адамовіча „Палітыка савецкага рэжыму да нацыянальных рэспублік“ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

24 — у годкі II Усебеларускага Кангрэсу ладзіў БВФ у Сыднэі.

25 — даклад Юркі Станкевіча „Згуртаваньне Беларускай Моладзі“ ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

25 — перавыбарчы сход сяброў ХАБР у Лёндане (пакі нуў стары склад Управы).

27 — прадстаўнікі беларусаў на прыняцці ў Мусульманскім цэнтры ў Карнегі Холе ў Нью-Ёрку (д-р Вітаут Тумаш, Каствус Мярляк).

28 — прыбылі ў ЗША з Эўропы Яго Экспланцыя япіскап Часлаў Сіповіч і пралат д-р Пётра Татарыновіч.

Ліпень

1 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народаўства мастацтваў Сыднэя.

Патрыярх Аргадак салынай
Беларус кай Каталіцкай Су-
божні Пётр Журавецкі.
Здымак 1960-х гг.

1—4 — ЗБМА і СБАМ ладзілі супольныя сяброўскія выезды у Кесткільскія горы.

1—5 — тыдзенія культурна-рэлігійных студыяў з удзелам яп. Часлава Сіповіча, а. д-ра Пётра Татарыновіча, Антона Адамовіча ладзіла БАКА „Руны“ у Чыкале.

2 — сход беларусаў Мэльбурну выбраў Каардынацыйны Камітэт для ладжання съвяткавання і вонкавага прадстаўніцтва.

5 — сход аддзелу ХАБР у Манчэстэры. Управа: М. Чэховіч, С. Дубіна, А. Заню, М. Пратасевіч, Я. Жывулька.

5 — загінушы аўтакатастрофе ў Чыкалагабылы ваякадывізіі „Беларусь“ інж. хіміі Пётра Вярбіцкі.

9 — паніхіда па загубленых бальшаві камі нацдэмах у саборы Свя. Кірылы Тураўскага ў Брукліне (яп. Васіль (Тамашчык) і а. Мікалаій Лапіцкі).

16—22 — удзел беларускіх групаў у мітынгах Тыдня паняволеных народаў у Нью Ёрку, Чыкага і інш.

23 — багаслужба для беларусаў—каталякоў Уладыкі Часлава Сіповіча і а. Язэпа Германовіча ў Нью Ёрку.

23 — удзел беларусаў у маніфэстацыях Волі Тыдня паняволеных народаў у Таронта.

25—28 — удзел беларускіх прадстаўнікоў у XIII наўкукоўскай канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэньня СССР у Мюнхене.

27 — разьвітальны вечар з ад'яж джаочымі ў Эўропу Ўладыкам Чаславам Сіповічам і пралатам Пётрам Татарыновічам у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

Жнівень

3—6 — удзел беларускай дэлегацыі ў XI кангрэсе „Царква ў бядзе“ ў Кёнігштайне (Нямеччына).

4 — даклад Антона Адамовіча „Беларусь у атамную эпоху“ ў мюнхенскай філії БІНіМ.

4—5 — зъезд беларускіх каталіцкіх сьвятароў у Кёнігштайні.

27 — у г. Кан у Францыі скончыў жыцьцё самагубствам беларускі пісьменнік Усевалад Краўчанка, каб пазыбенчыц перасыледу пасыля вяртання ў БССР.

Верасень

2—3 — зъезд беларусаў ЗША і Канады, ладжаны БАЗА і ЗБК у Чыкага.

2—3 — Х зъезд сяброў ЗБМА на фарме Анатоля Александровіча ў Кесткільскіх горах. Управа: Вячка Станкевіч, Павал Алекса, Юрка Станкевіч, Аліна Лосік, А. Каваль; рэзвізійная камісія: А. Несьцяровіч, Кастусь Верабей, Ніна Каваль; сяброўскі суд: Кастусь Калоша, Уладзімер Дунец, Ірэна Калядзя.

3 — багаслужбы для дэлегатаў зъезду ЗБМА адслужылі а. Андрэй (Крыт) і а. Францішак Чарніяўскі.

3 — высьвячэнне і адчыненне інтэрнату для хлапцоў беларускай школы Свя. Кірылы Тураўскага пры Miсіі марыянай у Лёндане.

11 — царкоўны фэст і 10-годзьдзе парофіі царквы Жыроўіцкае Божае Маці ў Нью Брансвіку.

15 — даклад Антона Адамовіча пра канфэрэнцыю аб савецкім каляніялізме ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

16 — сход сяброў ХАБР у Лёндане. Управа: Барыс Суравы, Аркадзь Варава, Уладзімер Грамяка, Юрка Весялкоўскі, Павал Бударкевіч, Алляксандар Жданко віч, Алляксандар Малаха, Міхась Сенька.

25 — Мэмараndlum Галоўнай Управы БАЗА кіраўнікам арганізацыяу краінаў на XVI асамблей ААН у Нью Ёрку.

Кастрычнік

3—7 — беларускі стэнд на Нацыянальнай канадыйскай этнічнай выставе ў Таронта.

7 — пачаліся заняткі ў беларускай школе пры царкве Св. Кірылы Тураўскага ў Нью Ёрку.

7—8 — беларускі стэнд на выставе Міжнародных дзён у Лос Анджэлесе.

28 — рэфэрат Францішка Кушала „Польская палітыка ў 1919—1920 гадох“ ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

28—29 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на маніфэстацыях Тыдня паняволеных народаў у Мэльбурне.

29 — „Базар“ Беларускага Жаночага Камітэту працаваў у „Беларускай хатцы“ ў Кліўлендзе.

29 — сход у Лёндане праваслаўных беларусаў Польскай Аўтакефальнай Царквы. Парafіяльны камітэт: а. П. Вятка, Мікалай Гаховіч, Аркадзь Варава, Алляксандар Жданковіч, П. Будкевіч.

Выбраны бацькоўскі камітэт беларускай школы Св. Кірылы Тураўскага ў Лёндане: Алляксандар Жданко віч, М. Залога, Янка Сяюжэ віч; упаўнаважаныя ад Галоўнай Управы ЗБВБ Алляксандар Лашук, ад ХАБР Юрка Весялкоўскі.

Лістапад

8—13 — выставка беларускага друку ў Публічнай бібліятэцы ў Таронта.

11—12 — сход ньюбрэнсьвіцкага аддзелу ЗБМА. Управа: Аўген Лысюк, М. Карапеўскі, Аліна Лосік, Ганна Стома, Ганна Кажура; рэвізійная камісія: Ізяслава Кабушка, Надзея Хмялеўская, Павал Кулеша.

18—22 — удзел беларускай дэлегацыі ў працы Міжнароднага кангрэсу супраць маскоўскай небяспекі ў Рыме.

19 — сход прыходу царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне. Царкоўны камітэт: Ян Казялькоўскі, Міхась Тулейка, Барыс Данілюк, Алляксандар Міцкевіч, Васіль Юрцэвіч, Пятро Мельяно віч.

26 і пазней — праходзілі ўрачыстыя ўгодкаў Слуцкага паштанская з паніхідамі па падеглых змагарох, адпаведнымі праграмамі і прыніццямі гасцей:

- А нглія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;
  - Аргентына: Буэнас Айрэс;
  - Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда, Пэрт;
  - Бэларусь: Люблін;
  - Гішпанія: Мадрыд;
  - ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Дэтройт, Саут Рывэр, Лос Анджэлес;
  - Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль, Лёндан;
  - Нямеччына: Мюнхэн;
  - Францыя: Парыж.
- У лістападзе:
- адноўлена выданыне „Беларусь“ ў Нью Ёрку, рэд. Лявон Савёнак;
выйшаў № 1 „Беларускага праваслаўнага часопісу“; рэд. Вацлаў Пануцэвіч (Чыкага).

Сынегань

- 3 — паседжаныне сэктору Рады БНР у Брукліне.
- 3 — нарада слоўнікавай сэкцыі БІНіМ па працы ўкладання беларуска-ангельскага і ангельска-беларускага слоўнікаў у Брукліне.
- 10 — ушанаваныне 40-годзьдзя сіяцярскае і беларускае грамадзкае працы а. Францішка Чарніўскага ў Брукліне.
- 16 — прэзыдэнт БЦР Радаслаў Астроўскі пераехаў на стале жыцьцё ў ЗША з Англіі.
- 17 — сіяцяваныне 40-х угодкаў паэтычнай дзейнасці Наталыі Арсеньневай ладзіў БІНіМ у Брукліне.
- 23 — VIII з'езд БААТ у Нью Ёрку. Управа: Юрка Станкевіч, д-р Уладзімер Набагез, Васіль Русак, Галіна Орса, Расыцілаў Гарошка.
- 23 — памёр у Чыкага прыяцель беларусаў абац Амбраз Леў Ондрак.
- 24 — а. Язэп Германовіч адправіў сіяту ю імшу для беларусаў-каталікоў з Нью Ёрку ў Нью Брансвіку.
- 25 — вечар успамінаў а. Язэпа Германовіча, ладзіў БІНіМ у Брукліне.
- 31 — сустрэча Новага году беларускім грамадзтвам у Брукліне.

Студзень

- 10 — прыбыў у ЗША прэзыдэント Рады БНР Мікола Абрамчык.
- 15 — на прыніцці Ліберальнае партыі Канады ўдзельнічалі дэлегаты беларусаў Аnton Markievich і Язэп Пітушка ў Таронта.
- 27—28 — XIII з'езд ЗБК ў Таронта. Управа: Віктар Касцюковіч, Алесь Грыщук, Мікола Ганько, Генрык Барановіч, Аnton Markievich,

Ніна Чорная, Павал Кулеш; рэвізійная камісія: Вінцэнт Жук–Грышкеўч, Лявон Жураўскі, Язэп Чорны.

Люты

2 — памёр у Гамільтане (Канада) вайсювец і грамадзкі дзеяч Тодар Пагуда.

4 — рэфэрат а. Язэпа Германовіча ў Культурна–Рэлігійным Цэнтры ў Чыкага аб прабегу Ватыканскага Сабору.

4 — сход дэтройцкага аддзелу БАЗА. Управа: Юрка Мазура, Мікола Арцих, М. Кумейша; рэвізійная камісія: Васіль Пляскач, Язэп Сажыч, С. Татарыно віч.

12 — сход сяброво ў АБАМСІ ў Чыкага. Управа: Нікадым Жызыньскі, В. Драбушэвіч, Вітаўт Рамук, А. Сідаровіч; рэвізійная камісія: А. Захаркевіч, А. Качура, Лявон Сідаровіч.

13 — рэфэрат Антона Адамовіча „Да пабудовы гісторыі беларускай літаратуры“ ладзіў БІНІМ у Брукліне.

15 — выбраны новы склад Ураду Рады БНР: ген. Францішак Кушаль, Васіль Кендыш, Янка Запруднік і Віталь Кастан.

17 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА: Даніла Клінцэвіч, А. Несцяровіч, Яніна Каҳаноўская, Расці славі Гарашка, Міхась Тулейка, Міхась Міцкевіч і Ала Орса–Рамана.

25 — удзел гуртка самадзейнасці ЗБМА ў XIII фэстывалі фальклёру настаўства ў Кліўлендзе.

Сакавік

2—5 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Чыкага.

4 — сход прыхажанаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе. Царкоўная рада: А. Шостак, Астап Яраховіч, Уладзімер Літвінка, Мікола Ягоўдзік, В. Ваковіч, Анатоль Лук’янчык, Лёля Міхалыч, Мікола Пэнда — стараста, Я. Яраховіч; рэвізійная камісія: П. Мельнік, Аўген Семянуцк, Мікалай Кабяка.

10 — зборка сяброво ў БІНІМ, прысьвечаная дакладу д-ра Вітаўта Тумаша „Скарбынія“ ў Нью Ёрку.

17 — пачаліся заняткі ў беларускай школе Сьв. Кірылы Тураўскага ў Лёндане, настаўнік Аляксандар Жданковіч.

23 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне і аўдыенцыя беларускай дэлегацыі ў віцэ–прэзыдэнта ЗША Ліндана Джонсана.

23 — прамовы сэнатораў і кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне за незалежнасць Беларусі.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвешчаны губэрнатарамі штатаў: Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Агаё, Мічыган, Мэрылэнд, Пэнсыльванія.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвешчаны мэрамі гарадоў ЗША з падняцьцем бел-чырвона-белага сцягу на мачты перад ратушамі Нью Ёрку, Чыкага, Клі ўлэнду, Саут Рывэр, Нью Брансвіку, Дэтройту, Лос Анджеласу, Пасэйку...

25 — урачыстыя сівяткаваныні Дня абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі праходзілі ў вялікшых аселях беларускіх выгнанцаў у краінах съвету:

- Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Нотынгем;
  - Аргентына: Буэнас Айрэс;
  - Аўстралія: Сіднэй, Мэльбурн, Аделяіда, Пэрт, Брысбэн;
  - Бэлгія: Лювэн;
  - Гішпанія: Мадрыд;
  - ЗША: Нью Ёрк, Клі ўлэнд, Чыкага, Дэтройт, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Лос Анджелас;
  - Канада: Таронта, Віні пэг, Манрэаль, Садбуры;
  - Нямеччына: Мюнхэн;
  - Францыя: Парыж, Ля Крэзо.
- 25 — урачыстае набажэнства 20-годзьдзя царквы Св. Еўфрасійні Полацкай у Таронце.

Красавік

8 — вызначана кіраўніцтва Рады БНР у ЗША: д-р Уладзімер Набагез, Янка Запруднік, Антон Шукелойц (40 радных).

14 — аўтарскі вечар пісьменьніка Каствуся Акулы ладзіў таронцкі аддзел ЗБК.

15 — сход кліўлэндзкага аддзелу ЗБМА. Управа: Каству сь Калоша, Мікола Стрэчань, С. Каранеўскі, Ірэна Каляда, Мікола Ягоўдзік; рэвізійная камісія: Мікалай Мітраховіч, Лёля Міхальчык, Мікалай Яраховіч.

16 — удзел ньюбрансвіцкага аддзелу ЗБМА ў Фэстывалі Народнага мастацтва ў Нью Ёрку.

28 — беларуская калёны з нацыянальнымі сцягамі ў Парадзе ляляльнасці па 5-й авеню Нью Ёрку.

30 — прэзыдэнт Рады БНР Мікола Абрамчык зацвердзіў Урад Рады БНР на выгнаныні ў складзе: ген. Францішак Кушаль, Васіль Кендыш, Янка Запруднік, Віталій Кажан.

Травень

1 — рэфэрат Антона Адамовіча „Беларускі нацыянал-камунізм у сваёй першай фармацыі — Алесь Чарвякоў“ ладзіў БІНiМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

3—13 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Нямеччыне.

6 — сход кліўлэндзкага аддзелу БАЗА. Управа: Юрка Гасьцеёў, А. Каспэровіч, д-р Станіслаў Грынкевіч, Сяргей Карніловіч, Міхал Страпко; рэвізійная камісія: Мікалай Кабяка, Мікалай Гумен, Уладзімер Дунец.

13 — парад фіяльнае святы, спалучанае з Днём маці ў саборы Св. Кірылы Тураўскага БАПЦ у Брукліне.

14—15 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Бэльгіі.

16—24 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Англіі.

19 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Лёндане па запрашэнныні Польскай Нацыянальнай Рады „Беларускі вызвольны рух на сучасным этапе“.

26 — памёр у Пэорыі (штат Ілінойс) Сыцяпан Жызыньскі, грамадзкі працаўнік.

Чэрвень

8 — закончаныя заняткі ў беларускай школе пры саборы Св. Кірылы Тураўскага ў Нью Ёрку з добрымі посьпехамі вучняў і задавальненынем бацькоў.

З'езд праваслаўных вернікаў у Лёндане. На здымку: стаяць С.Дзейка, С.Дубіна, Завалока, Гліскі, (?), Іскрыцкі, П.Юнах, Абабурка, Шыш; сядзяць: другі злева: Д. Абраменя.

9 — вечар, прысьвечаны ўто дкам Янкі Купалы.

15—16 — XVI з'езд ЗБВБ у Лёндане. Галоўная Управа: Уладзімер Бутрымовіч, а. Аляксандар Надсан, Павал Навара, Аляксандар Лашук, Б. Тур; рэвізійная камісія: а. Леў Гарошка, Пётр Асіповіч, Тамаш Скапец. Управа лёнданскага аддзелу ЗБВБ: а. Леў Гарошка, А. Шацью, Янка Сяўковіч. Управа брэлфардзкага аддзелу ЗБВБ: Павал Паўловіч, Станіслаў Мак, Янка Міхалюк.

16 — рэфэрат Антона Адамовіча „Ад першага да другога фармацыі беларускага нацыянал-камунізму (Літ-Бел да БССР)“ ладзіў ЕІНіМ у Брукліне.

16 — сход манчэстэрскага аддзелу ЗБВБ. Управа: Міхась Яськевіч, Уладзімер Гінько, а. Ян Абабурка.

17 — урачыстасці з нагоды дня заснавання беларускай царквы Хрыста Збавцы ў Чыкага.

17 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе па 5-й авеню Тыдня паняволеных народаў у Нью-Ёрку.

28 — сівяткаваньне ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу ладзіў БВФ у Сыднэі.

Літень

7 — Х канфэрэнцыя Парыскага Блёку Амэрыканскага Камітэту ў Мюнхене; кіраўніцтва: інж. Мікола Абрамчык, Кантэмір, Цынца дзэ. (Беларускія ўдзельнікі: а. Аўгэн Смаршчок, Уладзімер Бортнік, Юрка Сянько, Уладзімер Цывірка.)

15 — удзел беларусаў з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе Тыдня паняволеных народаў у Чыкага.

15—21 — презыдэнт ЗША Джон Кенэдзі абавязыціў Тыдзень паняволеных народаў.

У ліпені быў адчынены беларускі стэнд на выставе „World Press News“ у Лёндане.

Жнівень

18 — калёна беларускіх вэтэранаў з нацыянальным сцягам у парадзе Дня жаўнера ў Таронта.

28 — памёр Сымон Камар, грамадзкі дзеяч, ваяк, былы канцлягернік, сябра Управы ЗБА ў Буэнас Айрэсе.

29 — удзел прадстаўніцтва БАА ў Міжнародным дыпляматычным балі ў Сыднэі.

Верасень

1—2 — прамова прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага на з'езьдзе прадстаўнікоў беларускіх апазыцыйных арганізацый у Кліўлендзе.

1—3 — В сустрэча беларуса ў Паўночнае Амэрыкі, арганізаваная БАЗА і ЗБК у Таронта.

2 — нарада прадстаўнікоў беларускіх арганізацый моладзі ў Таронга.

3—7 — удзел беларускай дэлегацыі ў міжнародным паломніцтве эмігрантаў у Рым.

8—10 — лекцыі д-ра Аўгена Вярбіцкага ў Чыкага з паказам здымкаў (слайдоў) жыцьця ў СССР падчас ягонага падарожжа.

11 — пачатак заняткаў у беларускай школе—інтэрнаце Сьв. Кірылы Тураўскага ў Лёндане.

16 — пачатак заняткаў у беларускіх школах пры цэрквах у ЗША.

22 — паказ п'есы Каруся Каганца „Мікі таў лапаць“ самадзеянасцю ЗБМА ў Кліўлендзе.

30.IX—28.X — выставка абразоў беларускага мастака Віктара Жаўняровіча, ладжаная БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

Кастрычнік

1 — мэмарандум беларускіх арганізацый удзельнікам сесіі ААН у Нью Ёрку аб рабаваньні Масквою прыродных багацьцяў Беларусі.

6 — вечар, прысьвечаны 20-й гадавіне съмерці Янкі Купалы, ладзіў ЗБВБ у Лёндане.

7 — сход удзельнікаў карпарацыі па куплі маёмынкі для беларускага цэнтра адпачынку ў Саўт Рывэрз.

11 — удзел беларускай дэлегацыі ў Сусветным Эўхарыстычным Саборы ў Ватыкане: біскуп Баляслаў Слосканс, біскуп Часлаў Сіповіч, а. Пётра Татарыновіч, а. Уладзіслаў Салавей, Часлаў Куцель, Юрка Сянькоўскі.

13—14 — беларускі стэнд і выступы самадзеянасці на міжнародных фэстах у Лос Анджэлесе і Чыкага.

20—21 — беларуская дэлегацыя на II з’ездзе Цэнтральнага Задзіночання Чужанецкіх Уцекачоў у Бад Нідэрбрэйзігу на Рэйне (Нямеччына).

21 — даклад д-ра Янкі Запрудніка „Сучаснае становішча Беларусі“, ладжаны БІНіМ у Брукліне.

27.X—4.XI — удзел беларускай дэлегацыі ў працы Міжнароднай антыкамуністычнай канфэрэнцыі на Малыце; прадст. Зыміцер Касмовіч.

29 — беларускі стэнд на Міжнародным жаночым базары ў Кліўлендзе.

Лістапад

1 — даклад а. Алляксандра Надсана і выставка беларускага друку ў Міжнародным клубе ў Стыванаджы (Англія).

5—6 — удзел беларускай дэлегацыі ў XIV канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхэне: Аnton Адамовіч, а. Леў Гарашка, Юры Сянькоўскі, Уладзімер Сядура.

10—11 — беларускі стэнд на выставе і ўдзел беларускага гуртка самадзеянасці ў Міжнародным фэстывалі ў Чыкаре.

15—19 — беларускі стэнд на выставе эмігранцкай прэсы ў Боне.

16 — сход ньюбрансвіцкага аддзелу ЗБМА. Управа: М. Каранеўскі, Аўген Лысюк, Васіль Стома.

18 — урачыстасць 80-годзідзя з дня нараджэння Янкі Купалы ладзілі БІНіМ і БАЗА ў Нью Ёрку.

18 — удзел у выставе і фэстывалі Рады Народнага Мастацтва самадзеянасці ЗБМА ў Нью Ёрку.

20 — даклад паэткі Веры Рыч (па-ангельску) пра жыцьцё і творчасць Янкі Купалы ў Бірмінгемскім універсітэце (Англія).

24—25 — удзел беларускай дэлегацыі ў працах Кола Эўрапейскай Супрацы ў Штутгарце (Нямеччына).

25 і пазней — урачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых змагарох і прынаходнымі праграмамі адбыліся ў:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Бірмінгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Мэльбурн, Сыдней, Адэляіда, Брысбэн, Пэрт;
- Бэлгія: Лювэн;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкара, Кліўленд, Саўт Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг, Лёндан;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

Снегань

1—2 — удзел беларускіх прадстаўнікоў у працы канфэрэнцыі Міжнароднай Вольнай Акадэміі Навук і Літаратуры ў Парыжы.

Выйшлі кнігі:

а. Я. Германовіч. Кітай—Сібір—Масква: Успаміны. Мюнхэн, 1962;
Уладзімер Случчанскі (сапр. Шнэк). Драбы: Гістарычна аповесьць.
Выд. „На варце“, Мэльбурн, 1962.

1963 год

Студень

6 — сход парыскага аддзелу АБРФ. Управа: Міхась Наўмовіч, Аўген Кавалеўскі, Валянцін Міцкевіч, Мікола Лысуха.

13 — сход нью-йорскага аддзелу ЗБМА. Упраўа: А. Несцяровіч, Міхась Казльяўскі, Галіна Яновіч, А. Дубовік, В. Гарошка.

18—25 — набажэнствы Тыдня хрысціянскае ёднасьці ў царкве Хрыста Збаўцы ў Чыкага.

19 — рэфэрат Вацлава Пануцэвіча пра дзеяньні Сьв. Язафата ў Чыкага.

21 — рэфэрат а. Яна Тарасевіча ў Чыкага аб Берасьцейскай уніі.

24 — рэфэрат а. Уладзіміра Тарасевіча ў Чыкага аб лацінскім і бізантыйскім абродах.

У студзені аднавілася выданыне (на № 1/49) „Съветача хрысціянской науки“, першага беларускага эвангельскага часапісу, рэд. а. Ян Пятроўскі (Нью-Джэрзі, ЗША)

Люты

7 — памерла ў Саўт Рывэрс таленавітая беларуская мастачка Лідзія Каліноўская—Даніловіч.

9 — беларуская дэлегацыя на палітычным сходзе—банкеце ў гатэлі „Нью-Ёркер“, ладжаным арганізацыяй Прысягалі АБН, наладзіла контакты з прадстаўнікамі—антыхамуністамі Кітаю і Паўднёвае Карэі.

10 — удзел самадзейнасці ЗБМА ў Міжнародным фэстывалі Рады Народнага Мастацтва ў Кліўлендзе.

20 — памёр у Вільні беларускі кампазытар Канстанцін Галюўскі.

26—27 — зьезд ЗБК у Таронта. Управа: Барыс Рагуля, Антон Маркевіч, Арсен Монід, Н. Сільвановіч, Валер Навіцкі, д-р Вінцэнт Жук-Грышкевіч. Управа таронцкага аддзелу ЗБК: Віктар Касцюковіч, Мікола Ганько, Мікола Шуст.

Сакавік

2 — памёр у Нью-Ёрку Каству́сь Вадэйка, грамадзкі працаўнік, настаўнік і вайскавік.

22 — сакавіковыя радыёперадачы станцыі „Нёман“ у Чыкага.

23 — сакавіковыя радыёперадачы станцыі *IB* у Нью-Ёрку.

23—31 — праходзілі ўрачыстасці Дня авіяшчэныя незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі за беларускі народ:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью-Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Пасэйк, Саўт Рывэр, Лос-Анджэлес;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпег;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж.

25 — абвешчаны Днём незалежнай Беларусі гу бэрнатарамі штату Нью Ёрк, Агаё, Нью Джэрзі, Мэрылэнд, Мічыган, Ілінойс і мэррамі ў гарадо Хью Ёрку, Чыкага, Кліўлендзе, Саут Рыверы, Нью Брансвіку, Пасэйку, Лос Анджеласе з падняццем беларускіх нацыянальных сцягояў перад гарадзіштвамі.

25 — прамовы сэнатарада і кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне за незалежную Беларусь і акупаваны беларускі народ.

25 — Дзень незалежнай Беларусі праведзены ў жэнэўскім каледжы штату Пэнсильванія (ЗША) з казаньнем а. Уладыслава Рыжага-Рыскага.

31 — малітва за Беларусь і беларускі народ у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне і прыняццё беларускай дэлегацыі віцэ-прэзыдэнтам ЗША Лінданам Джонсанам (яп. Васіль (Тамашчык) і Міхась Казыляю ўскі).

Красавік

6 — даклад пра беларускі літаратурны рух на эміграцыі а. Уладыслава Рыжага-Рыскага на Канфэрэнцыі славістаў у Пітсбурскім універсітэце.

7 — сход у Брукліне пайшчыкаў беларускага адпачынковага цэнтра Белэр-Менск, выбраныя Рада дырэктараў і рэвізійная камісія.

27 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе па 5-й авеню ў Нью Ёрку ў Дзень ляяльнасьці.

30 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі ў паходзе *Memorial Day* у Саут Рыверы.

Травень

12 — Дзень маці ладзілі аддзелы ЗБМА Нью Ёрку, Нью Брансвіку і Кліўленду ў Беларускім адпачынковым цэнтры Белэр-Менск.

18 — аўтарскі вечар Каствуся Акулы і дыскусія па ягонай аповесці „Змагарныя дарогі“ ладзіла ЗБВ у Нью Ёрку.

19 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Даніла Клінцэвіч, А. Несьцяровіч, Васіль Стома, Яніна Каханоўская, Зіна Станкевіч; рэвізійная камісія: Васіль Юрцэвіч, Мікола Кунцэвіч, Міхась Казыляю ўскі.

Чэрвень

1—2 — Хантрэс БАЗА ў Брукліне. Галоўная Управа: Станіслаў Станкевіч, Міхась Тулейка, Вячка Станкевіч, Аляксандар Міцкевіч, Францішак Бартуль, Антон Адамовіч, Мікола Гарошка, Мікола Кунцэвіч, Натальля Арсеньева, Язэп Сажыч, Барыс Данілюк.

9 — сход кліўлэндзкага аддзелу ЗБМА. Управа: Уладзімер Дунец, Уладзімер Страпко, Кастусь Калоша, Аўген Семянчу́к, Ірэна Каляда; рэвізійная камісія: Сяргей Карніло віч, Галіна Кананчук, М. Яраховіч.

15 — XVII з'езд ЗБВБ у Лёндане. Управа: Уладзімер Бутрымовіч, а. Аляксандар Надсан, Павал Навара, Пётр Асіповіч, Васіль Тур, А.Шацько; рэвізійная камісія: а. Леў Гарошка, Янка Сяյковіч, Ю. Які мец.

21 — удзел беларускай дэлегацыі (Вера Бартуль, Зора Кіпель (Савенак), Ала Орса—Рамана) у съяткаваньні 75-годзьдзя Міжнароднае Рады Жанчын у Вашынгтоне.

22 — заканчэнне заняткаў у беларускіх прыкаркоўных школах у ЗША.

26.VI—18.VII — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе эмігранцкай Прэсы ў Боне.

27 — съяткаваньне ўгодкаў II Усебеларускага Конгрэсу ладзіў СБАМ у Саўт Рывэры.

29 — съяткаваньне 50-х угодкаў съятарства а. Язэпа Германовіча ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

Ліпень

4—7 — афіцыйнае адчыненне беларускага адпачынковага цэнтра Белэр—Менск у Кесткільскіх горах паблізу Нью Ёрку.

12 — 70-годзьдзе ведамага грамадзкага дзеяча, публіцыста і ваяка Аляксандра Ружанца—Ружанцова (Алеся Смаленца) адзначылі сябры ў Чыкага, Нью Ёрку, Таронта.

13 — заюнчыўся шкільны год у беларускай школе—інтэрнаце Св. Кірылы Тураўскага ў Лёндане.

14 — беларускі якалёны з нацыянальнымі съязгамі ў маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў СССР у Нью Ёрку і Чыкага.

15 — памёр а. Мікалай Макарэвіч — настаяцель царквы ў Кліўлендзе.

16—19 — удзел беларускіх працаўнікоў у XX канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхене: Антон Адамовіч, яп. Часлаў Сіповіч, Уладзімер Цьвірка.

Жнівень

2 — Капітула айцоў марыянаў у Ватыкане выбірае біскупа Часлава Сіповіча генэралам Зафону марыянаў на ўсім съвеце.

2—6 — удзел беларускай дэлегацыі ў XIII кангрэсе „Царква ў бядзе“ ў Кёнігштайні (Нямеччына).

13 — у Руане (Францыя) памёр ведамы артыст, пісьменнік і грамадзкі працаўнік Аўген Кавалеўскі.

24.VIII—10.IX — выставка, прысьвечаная 100-годзьдзю супрацьмаскоўскага паўстання 1863 году, ладжаная БІНіМ на селішчы Менск.

31.VIII—2.IX — XI з'езд ЗБМА на селішчы Менск. Управа: Міхась Казыляю́скі, Аўгэн Лысюк, Ала Орса, Васіль Мельяновіч; рэвізійная камісія: А. Несцяровіч, Ніна Каваль, Расьціслаў Гарошка; сяброўскі суд: Кастусь Калоша, М. Каранеўскі, Сяргей Карніловіч.

31 — IV кангрэс БККА у Саўт Рывэрэ. Управа: Міхась Баҳар, Віталь Цярпіцкі, Лявон Шурак, Міхась Сенька (поўны склад Управы не пададзены).

Верасень

1 — з'езд беларусаў—прыхільнікаў БНА (Канада) і БККА (ЗША) у Саўт Рывэрэ прыняў вялікі Мэмар андум у справе каляніяльной палітыкі Масквы ў акупаванай Беларусі, які выслалі ўсім удзельнікам XVIII Генэральнай асамбліе ААН у Нью Ёрку.

14—15 — беларускі стэнд на выставе „Дні новых грамадзянай“, танцавальныя паказы гуртка самадзейнасці ЗБМА ў гатэлі „Статлер“ у Кліўлендзе.

16 — закладзіны новай арганізацыі „Беларуская самапомач“ у Ашаве (Канада).

28 — традыцыйнае святкаваньне Дажынак ладзіла БАЗА ў Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

Беларуская школа ў Кліўлендзе. Заснавана 27 кастрычніка 1956 г. У апошнім шэрагу крайні справа — арганізатор школы Васіль Шчэцька.

29 — Беларускае Жаночас Згуртаваньне ладзіла „Кірмаш“ у Кліўлендзе.

Кастрычнік

5 — побыт Станіслава Станкевіча ў Кліўлендзе і пачатак непара-
зуменія паміж БАПЦ і БАЗА.

7 — памёр грамадзкі працаўнік і вайсковец капітан ЁКА Віктар
Чабатарэвіч у Нью Ёрку.

11—13 — ру капала жэнінне япіскапам Ніканорам (УАПЦ) у съя-
тары Яна Абабуркі ў Шарлеруа (Бэльгія).

12 — пачатак заняткаў у беларускіх прыцаркоўных школах ЗША:
Кліўленд — 50 вучняў, Чыкага — 40, Нью Ёрк — 23, Нью Брансвік — 38, Саўт Рывэр — 40, настаўнікаў ад 2 да 5 у кожнай школе.

12—13 — беларускі стэнд на выставе і ўдзел у фэстывалі, ладжаным
Міжнародным Інстытутам Народнага Мастацтва ў Лос Анджэлесе.

16 — съв. імша, адпраўленая біскупам Чаславам Сіповічам у асысь-
це аа. Уладзіслава Салаўя і Канстанціна Маскаліка ў саборы Съв.
Пятра падчас II Ватыканскага Сабору ў Рыме.

27 — сход ньюбрэнсвіцкага аддзелу ЗБМА. Управа: Аліна
Лысюк, М. Карапеўскі, Аўген Лысюк, Растваіслаў Войтанка, В.
Лосік.

27 — сход Жаночага Згуртаваньня Нью Ёрку ў Брукліне. Управа:
Аліна Курыла, Поля Клінцыч, Вольга Запруднік, Марыя Данілюк,
Дар'я Каваль, Вероніка Бартуль, Зіна Станкевіч.

У кастрычніку выйшаў № 1 органу Беларускага Актыву на Вы-
гнанні „Уздым“; рэд. Мікалай Кабяка (Кліўленд).

Лістапад

2 — рэфэрат д--ра Вітаута Тумаша на адчыненіі выставы, пры-
свечанай жыццю і дзейнасці Францішка Скарыны ў Грамадзкім
Цэнтры ў Брукліне.

7 — сход прыходу сабору Съв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне.
Управа: Язэп Казльякоўскі — стараста, Барыс Данілюк, Аляксандар
Міцкевіч, Васіль Захаркевіч, Міхась Тулейка, Васіль Юрцэвіч, Васіль
Шчэцька, Даніла Клінцыч, Пётр Мельяновіч; дэлегаты на епархі-
яльны з'езд: Д. Ляўко віч і Кастьюс Мярляк.

15—19 — беларускі стэнд на Выставе эмігранцкай прэсы ў Боне.

16—17 — беларускі стэнд на Выставе мастацкай самадзейнасці
на Фэстывалі нацыянальнасцяў у Чыкага.

23—24 — беларуская дэлегацыя на міжнародным кангрэсе Фэдэ-
рацыі Хрысьціянскіх Рабочнікаў у Брусселі.

24 і пазьней — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых змагарох:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Мельбурн, Сыднэй, Аделіяда, Пэрт;
- Беларусь: Люблін;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўлэнд, Дэтройт, Саут Рывэр, Пасэйк, Лос Анджэлес;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг, Ашава;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

28.XI—2.XII — тыдзень каталіцкіх рэлігійна-асьевітных студыяў з дакладам Вацлава Пануцэвіча ў Чыкага; актыўныя ўдзельнікі: Антон Бяленіс, а. Ян Тарасэвіч, а. Уладзімер Тарасэвіч, Нікадым Жызынеўскі, Вітаўт Рамук, Часлаў Будзька, Ванда Махнач, Валерыян Маеўскі, Мікола Дзямідаў.

30 — II епархіяльны зьезд духовенства і вернікаў БАПЦ у Брукліне. Епархіяльная Ўправа: архіяп. Васіль (Тамашчык), а. Сыцяпан Войтанка, а. Андрэй (Крыт), а. Мікалай (Машукевіч), Уладзімер Баценовіч, Віктар Войтанка, Клаудзія Каляда, Кастусь Кіслы, Даніла Клінцэвіч, Міхась Міцкевіч, Пётра Манькоўскі, Аляксандар Стагановіч, Янка Ніхайнік, Мікола Гарошка, Міхась Тулейка, Філарэт Родзька.

30 — даклад у Чыкага Вацлава Пануцэвіча „100-я ўгодкі паўстання 1863—64 гг. у Беларусі пад кірауніцтвам Кастуся Каліноўскага“.

Сынегань

1 — урачыстасці 100-го дзядзя паўстання 1863—64 гг. у Беларусі ў Сыднэі.

1 — паніхіда па палеглых змагарох за волю Беларусі ў царкве Еўфрасініі Полацкай у Таронта.

7—8 — даклад прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка на XII канферэнцыі Міжнароднай Вольнай Акадэміі Навук і Літаратуры ў Парыжы.

8 — 100-годзьдзе паўстання 1863—64 гг. у Беларусі з паніхідай па палеглых змагарох, ладжанае ЗБВ у Нью Ёрку.

15 — сход Амэрыканска-Беларускага Культурна-Дапамаговага Таварыства ў Кліўлендзе. Управа: Г. Мікульчык, М. Яраховіч, В. Ламака, Анатоль Васілеўскі, Л. Антонік, Лазар, Матыліцкі; жаночы камітэт: Ганна Лазарыха, Марыя Мікуліч, Шымчык, Шавейка.

15 — 100-годзьдзе паўстання 1863—64 гг. у Беларусі з паніхідай па палеглых змагарох, ладжанае ў Саут Рывэры.

23 — 100-годдзьдзе паўстаньня 1863—64 гг. у Беларусі з паніхі-даю па палеглых змагарох, ладжанае ў Брэдфардзе (Англія).

24 — паstryрскае пасланыне да Беларусаў Уладыкі Часлава (Сіповіча).

28 — высьвячэнны праваслаўнай царквы Св. Кірылы Тураўскага Ўладыкам Сергіем у Адэляндзе.

29 — высьвячэнны праваслаўнае царквы Св. Пятра і Паўла Ўладыкам Сергіем (Ахатэнкам) у Сыднэі.

1964 год

Студзень

5 — сход АБРФ у Парыжы. Управа: Міхась Наўмоўіч, Лявон Шыманец, Мікола Лысуха, а. Канстанцін Маскалік.

6—7 — традыцыйны абыход хатаў беларусаў калядойшчыкамі ў Кліўлендзе.

11 — калядны вечар беларускай прышаркуюнай школы з аднаактоўкай Алесія Змагара (Аляксандра Яцэвіча) „Каляды“ з удзелам хору ў Кліўлендзе.

17 — удзел беларускага дэлегата Міхася Наўмовіча ў нарадзе працтаванія юных нацыянальных арганізацый камбатантав Усходніх і Сярэдніх Эўропы ў Парыжы.

21 — Ватыкан прызначыў апрадлата Пётру Татарыновіча рэлігійным апекуном беларусаў-каталікоў.

Люты

1—15 — побыт прэзыдента Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

2 — сход БАНР у Чыкага: новы старшыня Міхась Шастакоўскі, заступнік Васіль Пунтус.

8 — арганізацыйны сход і закладзіны аддзелу ЗБМА ў Дэтройце. Управа: Юрка Мазура, Пятрусь Пляскач, Таня Карповіч, Лена Сажыч.

9 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА, выбары працтаванію на Кангрэс.

9 — сход дэтройцкага аддзелу БАЗА. Управа: Мікола Прускі, д-р Лявон Трушэвіч, Мікола Арцих, Барбара Сажыч.

9 — спрэвадзачны сход карпарацыі „Белэр-Менск“ у Брукліне, перашуфлёўка дырэктараў.

13 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБМА. Управа: Багуслаў Станкевіч, А. Дубовік, В. Гарошка, Крыстына Юрцэвіч, Ларыса Клінцэвіч, А. Несцяровіч; рэвізійная камісія: Павал Алекса, Надзяя Мельяновіч.

15 — забава кліўлэндзкага Беларускага Жаночага Згуртаваньня пад гукі аркестра „Палесьсе“.

15 — вечар танцу і песні пад кіраўніцтвам Алы Орсы—Рамана ў Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

15 — перавыбары царкоўнае рады царквы Жыровіцкае Божая Маці ў Кліўлендзе: Сяргей Карніловіч, Астап Яраховіч, Мікалай Гумен, Мікола Ягоўдзік, Анатоль Лук'янчык, Клаўдзія Калядзя, В. Швэдзік, Мікола Пэнда — стараста; рэвізійная камісія: Аўгэн Семяночук, Уладзімер Літвінка, Уладзімер Дунец.

16 — закладзіны Ангельска—Беларускага Таварыства ў Лёндане: прэзыдэнт лёрд Гэрліх, віцэ—прэз. М. Макмілан, Часлаў Сіповіч, старшыня Абэрон Гэбэрт, віцэ—старшыня Станіслаў Савіцкі, скарbnік Пётр Асіповіч, сакратар Гай Пікарда; выдавец Ігнат Аўсей.

18 — даклад Станіслава Станкевіча і дыскусія з прамовай д—ра Станіслава Грынкевіча ў Кліўлендзе (пачатак раскolu ў БАПЦ).

23 — Уладыка Часлаў (Сіповіч) адправіў съв. літургію на Выставе перасыледу ў Рыме з казаннем аб перасыледзе беларусаў у СССР.

23 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБВ. Управа: Кастусь Мярляк, П. Каравеўч, Васіль Шчэцька, Васіль Мельяно віч.

29 — канцэрт са сцэнічнымі паказамі ладзіў СБАМ у Саут Рывэры.

Сакавік

1 — сход ньюбрэснськага аддзелу ЗБВ. Управа: Сяргей Гутырчык, Л. Стагановіч, Алеся Корбут, Браніслав Даніловіч, Уладзімер Машонскі; кантрольная камісія: Янка Азарка, Я. Бурачэўскі, Аўгэн Лысюк.

8 — дзіцячы карнавал ву чняйу беларускай школы ў Брукліне.

11 і 28 — прамова да суродзічаў на Бацькаўшчыне Уладыкі Часлава (Сіповіча) праз радыё Ватыкану.

14 — выставка беларускага народнага мастацтва (агульнабеларуская) у Кліўлендзкай гарадзкой бібліятэцы.

15 — перавыбарны сход прыхаджанаў царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Таронта. Царкоўная рада: Уладзімер Целеш, Барыс Кірка, Міхась Кулеш, Мікалай Алексяевіч, Янка Баран; рэвізійная камісія: Валер Навіцкі, Мікола Шуст, Мікола Ганько.

21 і да канца сакавіка — праходзілі ўрачыстыя съвяткаваньні абавязчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі, прыняццямі і палітычна—мастацкімі праграмамі ў беларускіх скupінах:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Бірмінгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда;

- Бэлгія: Лювэн;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлас, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Пасэйк;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Ашава, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн, Госыльяр;
- Францыя: Парыж.

22 — выстава аб разоў беларускага мастака Пётры Мірановіча ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

25 — Дзень Незалежнай Беларусі абвешчаны губэрнатарамі ў штатах Нью Ёрк, Ілінойс, Мічыган, Агаё, Пэнсильванія, Нью Джэрзі, Каліфорнія; мэрамі гарадоў з падняццем бел-чырвона-белага сцягу перад ратушамі Нью Ёрку, Чыкага, Саўт Рывэру, Лос Анджэласу, Нью Брансвіку, Кліўленду, Дэтройту, Пасэйку.

25 — прамовы за волю Беларусі сэнатараду і кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША.

26 — малітву за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне адслу́жылі яп. Васіль (Тамашчык) і а. Мікалай Лапіцкі.

26 — беларуская дэлегацыя (Станіслаў Станкевіч, Міхась Тулейка, Францішак Бартуль) наведала Сэнат ЗША ў справе беларускіх радыёперадачаў „Голос Амерыкі“.

Красавік

5 — сход прыхаджанаў царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Таронта. Царкоўная рада: М. Дуб, Ігнат Камінскі, Барыс Сладкоўскі, Л. Харавец; наглядная рада: Міхась Кухарчык, Міхась Жыбуль, В. Варанецкі.

12 — паспяховы ўздел самадзеянасці ЗБМА ў Міжнародным фэстывалі сярод 20 нацыянальных групаваў у Кліўлендзе.

19 — адчынены новы прыход БАПЦ у Мэльбурне.

26 — удзел беларусаў у супрацькаму ністычным мітынгу, ладжаным АБН у Ньюінгеме (Англія): Янка Бунчук.

Травень

10 — урачыстасць Дня маці зладжана самадзеянасцю ЗБМА ў Кліўлендзе.

15 — калёна беларускіх вэтэранаў са сваімі сцягамі на парадзе Дня Амерыканскіх вэтэранаў у Нью Брансвіку: кап. Сяргей Гутырчык.

16 — канцэрт-вечарына дэтройцкага аддзелу ЗБМА ў Дэтройце.

17 — паказ самадзеянасці гуртка „Васілёк“ Алы Орсы-Рамана на Веснавым фэстывалі Сусветнай выставы ў Нью Ёрку.

17 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Уладзімер Дунец, В. Валюкевіч, В. Радзюк, В. Кабяка, Уладзімер Літвінка; рэвізійная

камісія: Кастусь Калоша, Янка Раковіч, К. Каспэрович.

23 — выступ беларускай самадзейнасьці („Васілёк“ Алы Орсы ды Ірэны Каляды) у Дзень вэтэранаў на Сусьветнай выставе ў Нью Ёрку.

24 — беларускі стэнд і выступы самадзейнасьці на Этнічнай выставе, ладжанай градам Кліўлэндам.

30 — сход кліўлэндзкага аддзелу ЗБВ: І. Гасьцеё — камандзір, Васіль Падліпскі (Падлупскі), Кастусь Калоша.

30 — беларуская калёнія са сваім сцягам на парадзе *Memorial Day* у Саўт Рывэрс.

31 — адзначэньне ў Саўт Рывэрс 20-х угодкаў паклікання БКА.

Ірина Каляда. Здымак 60-х г.

Чэрвень

4 — канцэрт-вечары на кліўлэндзкай самадзейнасьці ЗБМА ў Ракфардзісе.

13 — заканчэньне заняткаў у кліўлэндзкай беларускай школе (11 выпускнікоў) зь вечарынай, ладжанай школьнай самадзейнасьцю.

14 — раскол у ньюёрскім аддзеле БАЗА:

— сход у Грамадзікім Цэнтры ў Брукліне (большасць): Кастусь Мярляк, Даніла Клінцэвіч, Васіль Шчэцька, Аўген Нестар, А. Ляўковіч, Васіль Захаркевіч, Юрка Станкевіч, рэвізійная камісія: Янка Станкевіч, Пятро Мельянавіч, Васіль Юрцэвіч;

— сход на прыватным памяшканні: Уладзімер Набагез, Антон Шукелойць, Расыціслаў Гарошка, Зіна Станкевіч, Вольга Запруднік, Барыс Данілюк, Станіслаў Станкевіч; рэвізійная камісія: Наталля Орса, Францішак Кушаль, Янка Ніхаёнак, Валянцін Міцкевіч.

20 — памёр у Мюнхене Пётра Сыч, вэтэран, пісьменнік, публіцысты, грамадзкі дзеяч.

21 — Беларускі дзень — фэстываль беларускай песні, музыкі, танцу (120 выканаўцаў) на Сусьветнай выставе ў Нью Ёрку.

26 — XVIII з'езд ЗБВ у Лёндане: Уладзімер Бутрымовіч, а. Аляксандар Надсан, Янка Міхалюк, Павал Навара, Пётр Асіповіч, Васіль Тур, А. Шацько; рэвізійная камісія: а. Леў Гарошка, Янка Сяўковіч, Я. Якімец; куратары: а. Леў Гарошка, Пётр Асіповіч, А. Шацько.

27 — малебен за Беларусь і беларускі народ з нагоды ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу адслужыў а. Павал Вялікі ў Лёндане.

27 — съяткаваныне ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу з прамою прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў Лёндане.

28 — агульнае адзначэныне 20—годзьдзя сучаснае беларускае эміграцыі ў Лёндане (супольна ЗБВБ і ХА БР).

28 — съяткаваныне ўгодкаў II Усебеларускага Кангрэсу ў Мэльбурне.

Ліпень

1 — беларускі ўдзел у фэстывалі Дня незалежнасці Канады ў Ашаве.

4—5 — Дзень беларускага жаўнер а з парадам вэтэранаў і рапартом ген. Францішка Кушала прэзыдэнту БЦР Радаславу Астроўскуму ў асысьце генэралаў Падлесьніка, Міхалы Дзямідава, Язэпа Сажыча з пазнейшымі прамовамі на банкете з нагоды 20-х угод каў БКА на Белэр—Менск.

11 — заканчэнне заніткаў у беларускай школе Сьв. Кірылы Тураўскага (дырэктар а. Язэп Германовіч) у Лёндане.

12 — адкрыццё Беларускага Юнацкага Клюбу ў Беларускім доме ў Брэдфордзе. Юнацкая Ўправа: Юля Мацкевіч, Ванда Бута, Ганя Лемяшона; апекуны: настайні к беларускай мовы Алесь Бута, Лёля Міхалюк, Станіслаў Мак, Янка Каўбаса.

13—14 — удзел у XVI канфэрэнцыі Інстытуту Вывучэння СССР у Мюнхене.

18 — зворт сяброў ньюёрскага аддзелу БАЗА да беларускай грамадзкасці ў справе расколу шэрагаў сяброўства пад пісалі: Кастусь Мярляк, Даніла Клінцэвіч, Васіль Захаркевіч, Васіль Шчэцька, А. Несцяровіч, Юрка Станкевіч, Л. Ляўкоўіч ды інш.

Жнівень

3 — съведчаныне кліўлендзкага аддзелу Згуртавання Беларуска—Амэрыканскіх Вэтэранаў імя Кастуся Езавітава аб сваім няўдзеле ў Сустрэчы беларусаў ЗША і Канады ў Нью Брансвіку.

9 — высьвячэнне будынку царквы БАПЦ у Нотынгеме: а. Ян Абабурка, сакратар царкоўнага камітэту Ўладзімер Капач.

9 — даклад прэзыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага ў Лёндане аб міжнародным палажэнні на зборы прыхільнікаў БЦР.

12 — выступы самадзейнасці ЗБМА на Беларускім дні моладзі, ладжаным Школьнаю Ўправаю Нью Ёрку.

15 — удзел беларускай дэлегацыі на нарадзе ад наўгеды працы Анткамунастычнага Інтэрнацыяналу ў Нью Ёрку: Кастусь Мярляк.

16 — сход прыходу царквы Св. Пятра і Паўла ў Адэляідзе: а. Міхась Шчурю, Мікалай Калеснічэнка, Аляксандар Садоўскі, Фёдар Бэндыс, Язэп Дзівақ, В. Шашкou, Антон Яновіч, Уладзімер Фралоў, Уладзімер Калесніковіч, Васіль Яновіч.

16 — сход праваслаўных беларусаў арганізуе свой прыход Св. Еўфрасінні Полацкай (пры сэрбскай царкве) у Мэльбурне: а. Мадэст (Яцкевіч). Царкоўны камітэт: Юрый Яцкевіч, Уладзімер Раманоўскі, Уладзімер Сідлярэвіч, Сяргей Розмысл, Давідовіч, Бабко, Ніна Сікорская, Данат Яцкевіч, Павал Касцяровіч.

28 — створаная Беларуская сэкцыя Рэспубліканскай партыі ў Вашынгтоне: Кастусь Мярляк, Васіль Пляскач, Эмануіл Ясюк, Мікола Грэбенёў, Іван Канарчук, Аўгент Вярбіцкі, Аўгент Протас, Кастусь Ка-лоша, Язэп Арцюх, В. Дуброўскі, Michaіl Lazоўскі.

28.VIII—7.IX — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народнага мастацтва ў Кліўлендзе.

30 — сход Беларускага Жаночага Зтуртавання ў Кліўлендзе: Клаудзія Каляда, Ева Дунец, Ліда Каляда, Гэля Радзюк, Валя Ягоўдзік, Вераніка Мельнік; рэвізійная камісія: Таццяна Кананчук, Ядзя Раковіч, Каця Валюковіч.

31.VIII—4.IX — беларуская дэлегацыя (20 асобаў) на XIV кангрэсе „Царква ў бядзе“ ў Кёнігштайні (Нямеччына).

Верасень

5—7 — VI сустрэча беларусаў Паўночнае Амэрыкі ў Нью Брансвіку.

6 — сход брэдтардзкага аддзелу ЗБВБ: Янка Каўбаса, Станіслаў Мак, Янка Міхалюк, Алесь Бута — кір аўнік Юнацкага Клубу і школы.

15 — памёр Людвіг Зарэчны (Галубовіч), ведамы вайсю вы працаўнік і арганізатор БВР у Нямеччыне.

20 — кліўлендскі прыход царквы Жыровіцкае Божае Маці адведаў а. Юзаф Абрэмскі з цудатворным абразом Хрыста Спаса (з XV ст.) на высьвячэнніе адноўленага і канастасу царквы.

Кастрычнік

17 — „Дажынкі“ ладзіла Акруговая Ўправа БАЗА ў Грамадзкім Цэнтры ў Брэкліне.

17—18 — беларускі стэнд на Міжнародным фэстывалі народнага мастацтва ў Чыкага.

18 — Беларускі дзень у сівятаўні юбілею штату Нью Джэрзі ў Нью Брансвіку.

19 — прамова яп. Часлава Сіповіча на II Ватыканскім Саборы.

Лістагад

6—7 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі „Good Nabor Conseil“ у Сыдні.

17 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе ўсіх беларускіх арганізацый у Чыкага.

20 — сход ньюбрэансвіцкага аддзелу ЗБМА: Аўгент Лысюк, М. Каранеўскі, Ганна Харавец, Аліна Лосік, Аліна Лысюк.

22 і пазней — праходзілі святкаваны ўгодкаў Слуцкага пайдання з паніхідамі па палеглых за волю Беларусі ў:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыдні, Мельбурн, Адэляіда;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлас;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль, Ашава;

— Нямеччына: Мюнхэн, Госоляр;

— Францыя: Парыж.

28 — нарада кіраўнікоў аддзелаў ЗБМА ў Кліўлендзе.

Снегань

3 — аўтарскі вечар паэты Масея Сяднёва пры ўніверсытэце Індыяна.

4 — памёр Язэп Лішчонак (нар. 25.XII.1893) — вайсковы дзяяч у Канадзе.

6 — удзел у антыкамуністычным мітынгу ў Таронта.

18 — памёр Мікола Перагуд—Пагарэльскі (Мечыслаў Рагажэцкі) — настаўнік і грамадзкі дзяяч у Канадзе.

20 — вечар, прысьвячаны памяці памерлага па выйсьці з канцэнтрацыйнага лягеру паэты Язэпа Пушчы, ладзі ў БІНІМ у Нью Ёрку.

25 — з'езд праваслаўных у Кліўлендзе пастаноўляе звярнуцца да былога яп. БАПЦ Апанаса (Мартаса) з просьбай ачоліць беларускую праваслаўную царкву на чужыні; падпісалі: Радаслаў Астроўскі, а. Мікалай Лапіцкі, а. Віталь Сагайдакіўскі, Міхась Сеніка, Мікола Латушкін, Барыс Сладкоўскі.

У канцы году ў Саут Рыверы закладзены Беларуска-Амэрыканскі Клуб Дэмакратычнай партыі ЗША: Янка Цупрык, Л. Брылеўскі, Віктар Мяжэвіч.

1965 год

Студзень

27 — сход у Чыкага Згуртавання Беларусаў штату Іліноіс: М. Жызынеўскі, Вітаут Рамук, Лявон Сідаровіч, З. Міронава.

31 — сход прыхаджанаў царквы Сьв. Еўфрасініі Палацка ў Саўт Рывэры. Царкоўны камітэт: а. Мікалай Лапіцкі, Хведар Высоцкі — стараста, Іван Навумчык, Ю. Мяжэвіч, Міхась Сенька, Мікалай Сіцько, Цімафей Варанцоў, Мікалай Манців да.

Люты

2 — канцэрт беларускай песьні і музыкі съпявачкі Іры Каляды і музыкі Міколы Стрэчаня ў Кліўлендзе.

7 — сход дэтройцкага аддзелу БАЗА: Іван Бруцкі, Лявон Трушэвіч, Мікола Арцюх, Барбара Сажыч.

12 — памёр Сымон Яраховіч, грамадзкі і царкоўны дзеяч у Кліўлендзе.

13 — даклад Міколы Гарошкі „Жыцьцё ё дзеянасць Пётры Крачускага“ ладзіў БІНіМ у Брукліне.

14 — перавыбары Ўправы жаночае секты БАЗА ў Нью Брансвіку: Ліза Бакуновіч, Марыя Войтанка, Галена Войтанка, Галіна Стома, Тамара Януш.

21 — сход прыхаджанаў царквы Жыровіцкага Божае Маці ў Кліўлендзе: В. Радзюк, В. Валюкевіч, Мікалай Гумен, Анатоль Лукашык, Клаудзія Каляда, Марыя Трацякова, Мікола Пэнда — стараста.

Сакавік

13 — візит яп. Часлава Сіповіча ў Таронта.

15 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне: яп. Васіль (Тамашык) і Міхась Казыляюскі.

18 — даклад д-ра Вітала Тумаша „Францішак Скарына ў съятле новых архіўных знаходак“ ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

21 і пазыней — праходзілі ўрачыстасці съяткавання абвішчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі па асяродках рассялення беларускае эміграцыі:

— Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр, Нотынгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Нью Брансвік, Лос Анджэлес;

— Канада: Таронта, Ашава, Манрэаль, Вініпэг;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж.

21 — зварот да беларускае эміграцыі ў дзень 25 сакавіка выдалі прэзыдэнт Рады БНР Мікола Абрамчык і БККА.

21 — сакавіковая радыёперадача БАНР у Чыкага.

25 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне: а. Мікалай Лапіцкі.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвешчаны губэрнатарамі штатаў: Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Агаё, Ілінойс, Пэнсыльванія, мэрамі гарадоў: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Пасэйк, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Ашава з падніццем беларускіх нацыянальных сцягоў перад ратушамі.

25 — прамовы сэнатараў і кантрэсенаў у Кантрэсе ЗША ў Вашынгтоне за незалежную Беларусь (6 сэнатараў і 32 кантрэсенаў).

26 — сакавіковыя радыёпередачы са станцыі АБА Мі ў Чыкага.

27 — сход БАА ў Сыднэі. Управа: Мікалай Каранеўскі, д-р Язэп Малецкі, Кастьюс Сіткоўскі, Алляксандар Смаль, Я. Гавенчык, Аркадзь Качаноўскі.

Травень

1 — калёны беларусаў з нацыяналымі сцягамі на Парадзе Ляяльнасці па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

2 — ствараны новы аддзел БАЗА ў Спрингфілдзе. Управа: Лявон Норык, Вольга Яськевіч, Люба Корчык.

15 — візит Уладыкі Часлава Сіповіча у ЗША.

19 — удзел фотааматара Язэпа Пазняка ў выставе фатографіяў у Нью Ёрку.

22 — 15-я ўгодкі дзейнасці аддзелу БАЗА ў Нью Брансвіку.

23 — 10-гадзіндзе існаваньня прыходу Св. Спаса ў Чыкага.

30 — Беларускі дзень з багатай мастацкай праграмай і лікам удзельнікаў на Сусветнай выставе ў Нью Ёрку.

30 — сход таронцага аддзелу ЗБК. Управа: Віктар Касцюковіч, Мікола Ганько, Н. Сільвановіч, Генрык Барановіч, Міхась Кулеш, Язэп Чорны, М. Курбат.

Чэрвень

5 — зъезд ЗБК у Таронта. Управа: Алекс Грышук, Раіса Жук-Грышкевіч, Арсен Монід, Віктар Касцюковіч, Зыміцер. Курыло віч; рэвізійная камісія: Барыс Рагуля, Кастьюс Акула, Антон Маркевіч, сябёрскі суд: Аўген Протас, Каствуся Акула, Баласлаў Лішчонак.

5 — арганізацыйны сход і закладзіны Беларуска-Амерыканскага Аб'яднання. Управа: Кастьюс Мярляк, Аўген Протас, Леанід Галяк, Мікола Панькоў, Васіль Шчэцька, Васіль Захаркевіч, Даніла Клінцэвіч, Пятро Мельяновіч.

6 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Сяргей Карніловіч, Анатоль Лук'янчык, Янка Раювіч, Аўген Кабяка, А. Каспэрович; рэвізійная камісія: Мікалай Гумен, Астап Яраховіч, В. Валюковіч.

12—15 — побыт Уладыкі Часлава Сіповіча ў Канадзе.

19 — удзел беларусаў у канцэрце Арганізацыі Паняволеных Народаў СССР у Брэдфордзе.

19 — побыт яп. Васіля (Тамашчыка) у Канадзе.
 19 — выпускны вечар кліўлэндзкай беларускай школы з мастацкай праграмай вучнёўскай самадзеяньасці.

20 — по быт Станіслава Станкевіча і Міхася Тулейкі ў Кліўлэндзе (раскол).

26 — XIX з'езд ЗБВБ у Лёндане. Упраўа: Уладзімер Бутрымо віч, а. Леў Гарошка, Янка Каўбаса, Аляксандар Лашук, Пётр Асіповіч, Павал Навара, Ю. Якімец; рэвізійная камісія: а. Ян Абабурка, а. Аляксандар Надсан, Янка Міхалюк.

Літень

1 — удзел у Народным Фэстывалі ў Ашаве (Канада).
 4 — 21-я ўгодкі мабілізацыйнага загаду ў БКА адзначыла ЗБВ на Белэр-Менск.

**Беларуская калёна ў парадзе Тыдня паняволеных на роднай
Лёндан (Вялікабрытанія). Здымак 60-х гг.**

10 — заканчэньне заняткаў у беларускай школе Съв. Кірылы Тураўскага ў Лёндане.

17 — беларуская калёна зь бел-чырвона-белымі сцягамі ў парадзе Тыдня паняволеных народаў у Нью Ёрку, Чыкага, Нью Брансвіку, Дэтройце.

18 — а. Уладыслаў Рыжы-Рыскі — галоўны прамоўца Тыдня паняволеных народаў у Нью Гэмпшыры (ЗША).

23 — удзел беларускага групы ў мітынгу Тыдня паняволеных народаў у Мінхэне.

Жыцінъ

1 — памёр Мацей Дурэйка, сакратар аддзелу ЗБВЕ у Манчэстэры.

15.VIII—10.IX — выставка мапаў Беларусі (са збору Ўсебеларускага архіву) на Белэр-Менск.

22 — сход аддзелу БАЗА ў Лос Анджэлесе. Управа: Іван Бруцкі, Лявон Вініцкі, Каця Вініцкая; рэвізійная камісія: Алесь Вініцкі, Язэп Арцюх.

Верасень

3—4 — XII з'езд ЗБМА на „Белэр-Менск“. Упраўва: А ўтэн Лысюк, В. Гарошка, Ала Орса-Рамана, Аліна Лысюк, М. Каранеўскі; рэвізійная камісія: А. Несцяровіч, Ганна Харавец, Багуслаў Станкевіч.

4—5 — з'езд вернікаў царквы Жыроўцае Божае Маці ў Брэдфордзе і высьвічэньне новае царквы ў Беларускім доме (святар Ян Абабурка, стараста Хведар Меляшонак).

7—12 — беларускі дэлегат (Алесь Алехнік) на II канфэрэнцыі Актыкамуністычнай Лігі Народаў Азіі, Афрыкі ды многіх народаў Эўропы ў Маніле (Філіпіны).

13 — сход ньюёрскай акругі БАЗА. Управа: д-р Уладзімер Набагез, Антон Шукелойць, Валянцін Міцкевіч, Вера Бартуль, Расціслau Гарошка, Вольга Запруднік, Зіна Станкевіч.

18—19 — XI кангрэс БАЗА ў Нью Брансвіку. Управа: Станіслаў Станкевіч, Мікола Гарошка, Міхась Тулейка, Юрка Станкевіч, Аляксандар Міцкевіч, Язэп Сажыч, Натальля Арсеніева, Мікола Кунцэвіч; рэвізійная камісія: Антон Шукелойць, Францішак Кушаль, Пётра Манькоўскі.

20 — хіратанізацыя а. Уладыслава Рыжага-Рыскага ў япіскапы ў Прыйстане.

24 — у годкі бацькі беларускага адраджэння Францішка Багушэвіча ладзіў ЗБК у Таронта.

24 — сход прыхаджанаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Нью Брансвіку. Царкоўная рада: Я. Кажура, Міхась Сільвановіч, Васіль Русяк, Аўгэн Лысюк, В. Харавец.

25 — памёр у Гільдэсгайме (Нямеччына) съятар д-р Міхась Маскалік.

30 — удзел прадстаўнікоў БАА ў Міжнародным дыпляматычным балі ў Сыднэі.

Кастрычнік

3 — сход Згуртавання Беларускіх Жанчынаў у Таронта. Управа: д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Вольга Грыщук, Марыя Ганько, Натальля Навіцкая, Надзея Барановіч.

9 — памёр Андрэй Попка, рэлігійна-грамадскі працаўнік у Джэрзі Сіці.

16—17 — беларускі стэнд на Міжнародным восеніскім фэстывалі ў Чыкага.

22—24 — удзел беларускай групы ў Міжнародным мастацкім фэстывалі ў Лос Анджэлесе.

24 — адзначэнне 125-х угодкаў нараджэння і 65-х съмерці Францішка Багушэвіча ладзіў БНіМ у Нью Ёрку.

31 — высьвячэнне ў дыяканы Робэрта Патры-Тамушанская ў Ватыкане.

31.X—11.XI — удзел беларускіх мастакоў Віктара Жаўняровіча і Ўладзімера Шыманца ў французскай мастацкай выставе ў Парыжы.

Лістапад

14 — съяткаванне 15-годзьдзя дзейнасці аддзелу ЗБМА ў Кліўлендзе.

14 — сход вернікаў сабору Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне. Царкоўная Управа: Ян Казыльяўскі — стараста, Кастусь Мярляк, Васіль Шчэцык, Даніла Клінцэвіч, Васіль Захаркевіч, Васіль Місюль, Пятро Мельяніковіч, Васіль Юрцэвіч, М. Беразоўскі.

20 — сход ньюбрансвіцкага аддзелу ЗБМА. Управа: Ганна Харавец, Аліна Лосік, М. Каранеўскі.

26 — удзел беларускай дэлегацыі ў працы Канфэрэнцыі паняволеных народаў у Брэдфордзе (Англія).

27 — удзел беларускай групы ў антыкамуністычным мітынгу ў Нью Брансвіку.

27 і пазней — праходзілі ўрачыстыя съяткаванні ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі, прыніціцамі гасцей і прадстаўнікоў іншых народаў.

- А нглія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;
  - Аргентына: Буэнас Айрэс;
  - Аўстралія: Мэльбурн, Аделяіда, Пэрт;
  - Гішпанія: Мадрыд;
  - ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Лос Анджэлес;
  - Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг, Ашава;
  - Нямеччына: Мюнхэн;
  - Францыя: Парыж.
- 28 — удзел беларусаў у антыкамуністычным мітынгу ў Нью Ёрку.

Снежань

4 — сход кліўлендзкага аддзелу ЗБМА. Управа: Уладзімер Дунец, Уладзімер Страпю, Валя Гарох, Андрэй Гасціеў, Марыя Каваленка, Галіна Кананчук, М. Гасціеў, Каствуся Калоша; рэвізійная камісія: М. Шпэндзік, Крыстына Каваленка, В. Стrelчань.

7 — аўтарскі вечар паэтаў Уладзімера Дудзіцкага і Уладзімера Клішэвіча ў Блюмінгтане (штат Індіяна).

12 — стварэнне аддзелу БАЗА на Лёнг Айлэндзе. Управа: Юрка Касцюковіч, Барыс Данілюк, Кастусь Верабей.

20 — жалобны сход з прычыны съмерці ў Менску паэты-пакутніка Язэпа Пушчы (Язэпа Плашчынскага) ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

1966 год

Студзень

1 — сход Беларускай Самапомачы ў Канадзе (БСК) у Таронта. Управа: Віктар Харэвіч, Васіль Пунтус, М. Грабка; кантрольная камісія: Юрка Харэвіч, Н. Богдан.

9 — паседжаныне канадыйскага сэктару Рады БНР: старшыня Вінцэнт Жук-Грышкевіч.

23 — сход ньюбрэнсьвіцкага аддзелу БАЗА. Управа: Сяргей Гутырчык, Браніслав Даніловіч, П. Швэд, Уладзімер Бакуновіч, Часлаў Ханяўка, Васіль Стома, Янка Азарка, Уладзімер Сыліўка, Ліза Бакуновіч.

30 — створаны Каардынацыйны Камітэт Беларусаў Канады (ККБК) у Таронта. Управа: д-р Вінцэнт Жук-Грышкевіч, Міхась Кухарчык, Язэп Пітушка, Антон Маркевіч.

Люты

12 — даклад Антона Адамовіча пра творчасць Цёткі (Алаізы Пашкевіч) ладзіў БІНіМ у Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

13 — сход прыхаджанаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе. Царкоўная рада: В. Радзюк, В. Валюкевіч, Мікалай Гумен, Мікола Ягоўдзік, Марыя Трацякова, Анатоль Лук'янчык, Мікола Пэнда — стараста, А. Шостак — намеснік; рэвізійная камісія: Уладзімер Літвінка, Уладзімер Дунец, Кастусь Калоша.

18 — памёр у Рабэрцыне (Польшча) а. Вячаслаў Аношка, ведамы дзеяч беларускага адраджэння, рэлігійна-грамадскі працаўнік.

20 — удзел беларускага хору ў Фэстывалі народных песняў паняволеных народаў, ладжаным АБН у Нью Ёрку.

26 — удзел самадзейнасці ЗБМА ў фальклёрным фэстывалі, ладжаным Радай Народнасцю ў Нью Ёрку.

27 — сход прыхаджанаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Нью Брансвіку. Царкоўная рада: Пётра Кажура, Н. Сільвановіч, Аўгент Лысюк, Уладзімер Гаравец, Васіль Русак, М. Януш.

27 — сход прыхаджанаў сабору Св. Кірылы Тураўскага ў Нью Ёрку. Царкоўная рада: Ян Казльляюўскі — стараста, Кастусь Мярляк, Васіль Шчэцька, Даніла Клінцэвіч, Пятро Мельяновіч, Васіль Юрцэвіч, М. Беразоўскі, Васіль Захаркевіч, Васіль Місюль.

Саювік

6 — сход у Саўт Рывэры пайшчыкаў адпачынку вага рэзорту Белэр-Менск.

12 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша „Калі жыў і калі памёр Францішак Скарэйна“ ладзіў БІНіМ у Брукліне.

Танцавальная группа пад кіраўніцтвам Уладзімера Дунца. 1966 г.

17 — малітва за Беларусь і беларускі народ у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне, маліўся кс. Міхаіл Урбано віч.

20—27 — урачыстасыці абавязчэння Беларускай Народнай Рэспублікі адбыліся ў беларускіх аселях з багаслужжамі і палітычна-мастацкімі праграмамі з запрошанымі ўрадавымі і грамадзкімі праdstаўнікамі іншых народоў:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Но тынгем, Манчэстэр, Бірмінгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Дэтройт, Гэмпштэд, Лос Анджэлес;
- Канада: Таронта, Віні пэг, Манрэаль;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

22.III—4.IV — у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне выступалі з прамовамі за незалежную Беларусь многія сэнаторы і кангрэсмены.

25 — малітва за Беларусь і беларускі народ у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне адпраўлена япіскапам Васілём (Тамашчыкам).

25 — абвешчаны Дзень незалежнай Беларусі губэрнатарамі штатоў Нью Ёрк, Агаё, Мічыган, Нью Джэрзі, Ілінойс; мірамі гарадоў Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт з падніццем бел-чырвона-белых сцягоў перад гарадзкімі ратушамі.

Красавік

8 — даклад Веры Рыч пра беларускую літаратуру ў Ірландзкім клубе ў Лёндане.

18 — памёр у Кліўлендзе д-р Станіслаў Грынкевіч — грамадзка-палітычны і царкоўны дзеяч.

24 — сход прыхаджанаў царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Таронта. Царкоўная рада: Уладзімер Целеш, Мікола Ганько, Міхась Кулеш, Барыс Кірка, Мікалай Алексяевіч, Лявон Карыба, Валянцін Філяновіч; наглядная рада: Вольга Грыщук, Мікола Сталымашонак, Надзея Барановіч.

30 — беларускія калёны зь бел-чырвона-белымі сцягамі на парадзе Дня ліяльнасці па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

Травень

7 — канцэрт беларускага жаночага хору „Каліна“ ў Саўт Рывэры.

8 — агульны нарадзвычайны сход прыходу катэдральнага сабору Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне пастановіў прасіць архіяпіскапа Васіля (Тамашчыка) „не праводзіць у царкве палітыкі“.

8 — сход Згуртаваньня Беларускіх Жанчынаў у Таронта. Управа: д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Лена Кулеш, Ліда Целеш, Вольга Грыцук, Марыя Ганько, Ірына Касцюкевіч.

10 — памёр Аркадзь Варава, старшыня Управы ХАБР у Лёндане.

15 — сход кліўлэндзкага аддзелу БАЗА. Управа: Сяргей Карніловіч, Андрэй Стрэчань, Кастусь Кіслы, Астап Яраховіч, Міхал Страпо; рэвізійная камісія: А. Шостак, Я. Каваленка, Васіль Семяничук.

28 — канфэрэнцыя настаўнікаў беларускіх прыхадзкіх школаў у Нью Ёрку.

28 — XVII з'езд ЗБК у Таронта. Галоўная Управа: Алеся Грыцук, д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Віктар Касцюкевіч, Мікола Ганько, Генрык Барановіч; рэвізійная камісія: д-р Барыс Рагуля, Міхала Шуст, Мечыслаў Рачыцкі; сяброўскі суд: Аўгэн Протас, Лявон Жураўскі, Арсен Монід.

30 — беларуская калёна са сваймі сцягамі ў парадзе вэтэранаў на Дзень памяці на чале з Сяргеем Гутырчыкам у Нью Брансвіку.

Чэрвень

18 — канцэрт беларускага жаночага хору „Каліна“ на фарме ў Нью Джэрзі.

19 — з'езд ЗБВБ у Лёндане. Управа: Павал Навара, а. Леў Гарошка, Аляксандар Лашук, Пётр Асіпoviч (больш не пададзена).

26 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: д-р Уладзімер Набагез, Антон Шукелойца, Вольга Запруднік, Расыцілаў Гарошка, Зіна Станкевіч, Мікола Абрамчык (мал.); рэвізійная камісія: Францішак Кушаль, Янка Ніхайнак, Уладзімер Курыла.

Лістапад

3 — Дзень беларускіх вэтэранаў супольны з парадам на Белэр-Менск.

8 — заканчэнне заняткаў у беларускіх прыхадзкіх школах у ЗША.

8 — заканчэнне заняткаў у беларускай школе-інтэрнаце Сьв. Кірылы Тураўскага ў Лёндане.

17 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на парадзе Тыдня паняволеных народаў на 5-й авеню ў Нью Ёрку.

17 — 10-я ўгодкі сьвятарства а. Андрэя (Крыта) ў Кліўлендзе.

23 — памёр палкоўнік Вольша (Аляксандар) Ружанец-Ружанцоў, ваяк, журналіст, грамадзкі дзеяч у Чыкага.

24 — удзел беларускіх групаў у юбілейным мітынгу на востраве ля статуі Свабоды ў Нью Ёрку.

Жывень

5—10 — удзел а. Лява Гарошкі ў XII Міжнародным кангрэсে бізантыйёллягаў у Оксфардзе (Англія).

28 — сход лёнданскага аддзелу ЗБВБ. Управа: Янка Міхалюк, Янка Сяўковіч, А. Шацько.

Верасень

3—5 — VII сустрэча беларусаў Паўночнае Амэрыкі, ладжаная БАЗА і ЗБК на селішчы Белэр—Менск.

10 — памёр у Польшчы ксёндз д-р Язэн Дашута.

11 — пачаліся заняткі ў школе—інтэрнаце Сьв. Кірылы Тураўскага ў Лёндане, кіраўнік а. Леў Гарошка.

Кастрычнік

1 — удзел беларускай групы ў II міжнародным канцэрце паняво-леных народоў у Брэдфордзе.

1 — беларускі стэнд на міжнароднай выставе ў Бэл Гардэнсе (Каліфорнія).

5—28 — побыт прэзыдэнта Рады БНР інж. Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

9 — даклад д-ра Раіса Жук—Грышкевіч пра „Нашу Ніву“ ў Таронта.

9 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБВ. Управа: Даніла Клінцэвіч, Каству́сь Мярляк, Васіль Захаркевіч, Васіль Шчэцька.

15—16 — беларускі стэнд на Міжнародным фэстывалі народных культур аў ў Чыкага.

Лістапад

1—12 — лекцыі з гісторыі беларускай культуры, зладжаныя Ангельска—Беларускім Таварыствам у Французскім Інстытуце ў Лёндане.

3—5 — беларуская дэлегацыя ўдзельнічала ў працы XII канфэрэнцыі Сусветнай Актыкамуністычнай Лігі ў Сэулe (Карэя).

17 — вечар памяці беларускага кампазытара Міколы Равенскага, ладжаны БАЗА ў Нью Ёрку.

19 — даклады Антона Адамовіча і д-ра Вітаўта Тумаша пра „Нашу Ніву“ ў Нью Ёрку.

20 — сход ньюобрансвіцкага аддзелу ЗБМА. Управа: Аліна Лосік, Гэлена Кажура, Аліна Лысюк, М. Каранеўскі, Герда Тоц.

26—27 — III епархіяльны сабор ду хавенства і вернікаў БАПЦ у Таронта. Епархіяльная Ўправа: а. Сыцяпан Войтанка, Міхась Тулейка, Віктар Войтанка, Мікола Гарошка, Уладзімер Бакуновіч; місійна-асветны аддзел: а. Мікалай (Машукевіч), д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Васіль Русак, Мікола Ганько, Аляксандар Міцкевіч; судова-праўны аддзел: а. Юзаф Абрэмскі, Пётра Манькоўскі; рэвізійная камісія: Янка Ніхаёнак, Пётра Кажура, Аляксандар Стагановіч.

27 і пазней — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага падстання з паніхідамі па палеглыx змагарох і адпаведнымі жалобнымі праграмамі ў беларускіх асяродках:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Нотынгем, Манчэстэр;
- Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляїда;
- ЗША: Нью-Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Дэтройт, Нью-Брансвік, Спрингфілд, Лос-Анджелас;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Ашава;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

Сынегань

10 — сымпозыум па гісторыі „Нашай Нівы“, ладжаны БІН іМ у Нью-Ёрку.

19 — удзел беларускіх сяпявачак у Міжнародным канцэрце помачы ўцекачам з Усходняй Азіі ў Мюнхэне.

28 — сход кліўлендзкага аддзелу ЗБМА. Управа: Уладзімер Дунец, Андрэй Гасцесеў, Галіна Кананчук, Валя Гарох, Марыя Каваленка, М. Шпэндзік, М. Гасцесеў; рэвізійная камісія: Лёля Міхальчык, Крыстына Каваленка, Г. Лук'янчык.

1967 год

Студзень

8 — загінула ў катастрофе ў Мюнхэне сяпявачка Барбара Верж-баловіч.

12—29 — беларускі стэнд на Выставе этнічных групаў Канады ў Вініпэгу.

21 — беларускі стэнд на перадкальднай (— так у арыгінале. — рэд.) выставе народнага мастацтва ў Таронта.

29 — сход ньюбрэансвіцкага аддзелу БАЗА. Управа: Сяргей Гутырчык, Браніслаў Даніловіч, П. Швэд, Уладзімер Бакуновіч, Часлаў Ханяўка, Янка Азарка, Васіль Стома, Уладзімер Сыліўка; жаночая сэкцыя: Тамара Януш, Ліза Бакуновіч, Ніна Стома, Марыя

Войтанка; рэвізійная камісія: Віктар Дубяга, Філарэт Родзька, Мікола Арцюх.

Люты

5 — удзел беларускай групы ў маніфэстациі ў Брэдфордзе су-праць прыезду Касыгіна ў Англію.

19 — сход вернікаў царквы Жыровіцкага Божага Маці ў Кліўлендзе. Царкоўная рада: В. Радзюк, В. Валюкевіч, Мікалай Гумеў, Мікола Ягоўдзік, Я. Яраховіч, Анатоль Лук'янчык, Янка Раковіч.

26 — сход вернікаў царквы Св. Еўфрасінні Полацкай у Таронта. Управа ў поўным складзе пакінутая надалей.

26 — сход дэтрайцкага аддзелу БАЗА. Управа: Васіль Пляскач, Мікола Артон, Лявон Трусевіч.

Сакавік

11 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша „Кнігі Францішка Скарыны“, ладжаны БІНІМ у Нью Ёрку.

23 — малітва за Беларусь і беларускі народ у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне.

25 — Дзень незалежнасці Беларусі абелішчаны губэрнатарамі штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Агаё, Мічыган, Пэнсільванія, Каліфорнія, а таксама мэрамі гарадоў Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Пасэйк Дэтройт, акругі Насаў у штаце Нью Ёрк (Лёнг Айленд) з падняццемі бел-чырвона-белых сцягоў перад ратушамі мэрыяў.

25 — прамовы сэнатараў і кангрэсменаў за незалежную Беларусь у Кангрэсе і Сенате ЗША ў Вашынгтоне.

,„Наша“ машина.

26 і пазыней — адбыліся ўрачыстасыці ўгодкаў абвешчанья не-
залежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі ў прысутнасці прад-
стаўнікоў ураду і гарадоў ды шматлікіх гасцей іншых народаў:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Нотынгем, Манчэстэр;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Мельбурн, Адэляіда;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Лос Анджэлес, Саўт Рывэр,
Дэтройт;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

Красавік

15 — створаны Беларускі Культурна-Асьветніцкі Камітэт у Нью
Брансвіку. Управа: Васіль Стома, Галіна Русак, Ліза Бакуновіч, Аў-
ген Лысюк, Б. Р., Г. Тодт.

16 — сход таронцкага аддзелу ЗЕК. Управа: Мікола Ганько, Міхась
Кулеш, Барыс Кірка, Янка Баран, Ляўон Карыба.

16 — сход Беларускага клубу ў Манчэстры. Управа: Міхась Віцен-
чык, Міхась Яськевіч, М. Чудоўская; наглядная рада: Уладзімер Гінько,
Уладзімер Рудзінскі.

29 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на Парадзе
ляяльнасці па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

Травень

6 — сход вернікаў царквы Св. Духу ў Дэтройце. Управа: Язэп
Сажыч, Мікола Прускі, М. Кулейша, Юрка Мазура.

7 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: д-р Уладзімер Наба-
гез, Міхась Тулейка, Зіна Станкевіч, Валянцін Міцкевіч, Вольга За-
пруднік, Мікола Абрамчык (мал.), Янка Ніхайнік; рэвізійная камі-
сія: Мікола Кунцэвіч, Антон Шукелайць, Расыцілаў Гарошка.

13 — вечар паэзіі Максіма Багдановіча па-ангельску ў перакла-
дах Веры Рыч, ладжаны Ангельска-Беларускім Таварыствам у Лён-
дане.

23 — памёр у Чыкага Мікола Дзямідаў, вайско вы і грамадзікі дзе-
яч з часоў дзейнасці ўраду БНР.

27—28 — XII кангрэс БАЗА ў Нью Ёрку. Управа: Уладзімер Куры-
ла, Язэп Сажыч, Мікола Кунцэвіч, Аліксандар Міцкевіч, Уладзімер
Бакуновіч, Пётра Маньюўскі, Браніслаў Даніло віч, Уладзімер Наба-
гез, Мікола Гарошка, Кастусь Калоша, Віктар Войтанка, Янка А зар-
ка; рэвізійная камісія: Сяргей Гутырчык, Ніна Стома, Р. Б.

28 — сход Згуртавання Беларускіх Жанчынаў Канады ў Таронта. Управа: д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Наталія Барановіч, Марыя Ганько, М. Занюк, Надзея Фільянавіч, Ліда Целеш.

У траўні адбыўся сход вернікаў царквы Св. Жыроўіцае Божая Маці ў Кліўлендзе. Управа: В. Радзюк, В. Валюкевіч, Мікалай Гумен, Мікола Ягоўдзік, Анатоль Лук'янчык, Янка Раковіч.

Чэрвень

2—3 — зъезд і парад ЗБВ на Белэр-Менск (склад Управы афіцыйна не пададзены).

3 — XVIII зъезд ЗБК у Таронта. Управа: Мікола Ганько, д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Янка Баран, Лявон Карыба, Язэп Чорны, Барыс Кірка, д-р Вінцэнт Жук-Грышкевіч; рэвізійная камісія: Антон Маркевіч, Мечыслаў Рачыцкі, Генрык Барановіч; сяброўскі суд: Аўгэн Протас, Каству́сь Акула, Арсен Монід.

8—11 — II канфэрэнцыя ў справе канадыйскіх славянаў у Атаве: д-р Вінцэнт Жук-Грышкевіч.

17 — канцэрт вучняў беларускай школы Св. Кірылы Тураўскага ў Лёндане.

30.VI—2.VII — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі эўрапейскай Рады Свабоды ў Жэнэве; старшыня Зыміцер Касмовіч.

Ліпень

1 — XXI зъезд ЗБВБ у Лёндане. Галоўная Управа: Павал Навара, а. Леў Гарошка, Янка Міхалюк, Пётр Асіповіч; рэвізійная камісія: а. Аляксандар Надсан, а. Ян Абабура, Янка Сяўковіч.

1 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на парадзе 100-годзьдзя Канады ў Таронта і Ашаве.

2 — Дзень Беларускага Жаўнера з парадам і ўрачыстасцю на Белэр-Менск.

15 — беларуская калёна з нацыянальным сцягам у маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Чыкага.

17 — беларуская калёна з нацыянальным сцягам у маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Кліўлендзе і Лос Анджеласе.

23 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе Тыдня паняволеных народаў па 5-й авеню ў Нью Ёрку.

23 — сход брэдфардзкага аддэлу ЗБВБ. Управа: Янка Каўбаса, Станіслаў Мак, Аляксандар Калько, Хведар Лемяшонак, Аляксандар Сосна — адміністратор дому.

29 — XIII зъезд ЗБМА на Белэр-Менск. Управа: Уладзімер Дунец, Барыс Кірка, Валя Гарох, Марыя Каваленка, Аліна Лосік;

рэвізійная камісія: Крыстына Юрцэвіч, Ганна Харавец, Ганна Зыбайла.

Жнівень

22 — Беларускі дзень на Ўсека надыйскай выставе з мастацкаю праграмаю ў Таронта.

Верасень

3—5 — Сустрэча беларусаў Паўночнае А мэрыкі, ладжаная БАЗА і ЗБК з рознымі імпрэзамі на Белэр—Менск.

7—9 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народнага мастацтва ў Кліўлендзе.

17 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша пра жыцьцё і дзейнасць Францішка Скарыны ды адкрыццё „Скарыніскай выставы“ ў Таронта.

28 — Беларускі дзень на Сусветнай выставе ЭКСПО’67 у Манрэалі.

Кастрычнік

1 — традыцыйны кірмаш зь беларускімі стравамі і лятарэй ладзіла Беларускае Жаночае Згуртаванье ў Кліўлендзе.

7 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Сяргей Карніловіч, Андрэй Стрэчань, Я. Яраховіч, Міхал Страпю; рэвізійная камісія: Кастусь Калоша, А. Шостак, Я. Якавенка.

11 — памёр у Мюнхэне малады таленавіты гісторык, выпускнік Лювэнскага ўніверситету Але́сь Марговіч.

17 — лекцыя проф. Гая Пікарды „Беларуская вучоныя ў Заходній Еўропе ў XV—XVII стагоддзізях“, ладзіла Беларуска—Ангельскае Таварыства ў Лёндане.

21—22 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе нарэдзінага мастацтва Чыкага.

22 — сход сяброву карпарацыі Беларускага нацыянальнага цэнтра „Полацак“ выбраў камітэт: Сяргей Карніловіч, А. Міраеўскі, Кастусь Калоша, А. Ндрэй Стрэчань, Лёля Міхальчык у Кліўлендзе.

26 — памёр у Нью Ёрку Даніла Клінцэвіч, вайсковы і грамадзкі дзеяч, старшыня ЗБВ.

31 — вечар памяці ахвяраў бальшавізму, ладжаны беларускай грамадзкасцю ў Лёндане.

Лістапад

1.XI—31.XII — адчынена выставка памяці славнага беларускага асьветніка і першадрукара Францішка Скарыны ў Беларускім музеі ў Лёндане.

2 — памёrlа Нэлі Ліпкоўская (Навіцкая), акты вістка беларускай мастацкай самадзейнасці ў Таронта.

4 — урачыстае съвятаванье 85-годзьдзя беларускіх народных паэтаў Янкі Купалы і Яку ба Коласа ў Кліўлендзе.

5 — удзел беларусаў у пікетаванні савецкай місіі ў Нью Ёрку.

5 — архіяпіскап Васіль (Тамашчык) наклаў анатэму на царкоўную раду сабору Св. Кірылы Тураўскага ў Нью Ёрку.

7 — удзел беларусаў у дэмакстрацыі ў Нью Ёрку каля савецкай амбасады ў часе прыняцця гасціцей у гонар Каstryчніцкае рэвалюцыі.

11 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша „450-годзьдзе беларускага другу“ ладзіў БІНІМ у Нью Ёрку.

19 — урачыстасць 85-годзьдзя беларускіх народных паэтаў Янкі Купалы і Яку ба Коласа ў Нью Брансвіку.

19 і пазней — праходзілі жалобныя ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых змагарах і адпаведнымі мастацкімі праграмамі ў:

— Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр, Нотынгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Сыдней, Канбэра, Адэляіда;

— Бэлгія: Люўзен;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Пасэйк, Дэтройт, Лос Анджэлес;

— Канада: Манрэаль, Таронта, Вініпэг, Ашава;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж.

24 — лекцыя праф. Гая Пікарды „Арганізацыя і адміністрацыя юстыцыі ў Беларусі часоў Вялікага Княства Літоўскага“, ладзіла Беларуска-Ангельская Таварыства ў Лёндане.

Сынегань

1 — лекцыя а. Аляксандра Надсана „Адраджэнне славяншчыны ў беларускай літаратуре XVII стагодзьдзя“, ладзіла Ангельска-Беларускае Таварыства ў Лёндане.

3 — паседжаньне канадскага сэктару Рады БНР у Таронта (пастановы да агульнага ведама не пададзеныя).

8 — лекцыя праф. Арнольда МакМіліна „Разьвіцьцё беларускай мовы ў новай беларускай літаратуре XIX стагодзьдзя“, ладзіла Беларуска-Ангельская Таварыства ў Лёндане.

9—10 — рукапалажэннне дыякана Васіля Кендыша ў съвятары ў катэдры Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне (БАПЦ) архіяпіскапам Васілем (Тамашчыкам) са съвятарамі.

10 — урачысты вечар 85-х угодкаў нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа з дакладам д-ра Станіслава Станкевіча, вакальнымі нумарамі і дэкламацый іх твораў вучнямі і беларускай школы ў Брукліне.

17 — урачысты сацыль 50-х угодкаў I Усебеларускага Кангрэсу з дакладам д-ра Вінцэнта Жук-Грышкевіча ладзіла Згуртаваньне Беларускіх Жанчынаў Канады ў Таронта.

20 — адчыненая выстава друкаў Францішка Скарбыны (да 450-годзіньдзя) у Беларускім музее ў Лёндане.

30 — у Нью Ёрк прыбыў прэзыдэнт Рады БНР Мікола Абрамчык.

30 — на паседжаныні епархіяльнае рады БАПЦ у Брукліне прынятая пастанова аб арганізацыі праваслаўнага беларускага манастыра, беларускай кніжніцы і беларускай школы на селішчы Мір (Нью Джэрзі); кіраўніком школы зацверджаны Янка Чыжык; вызначаны самаўрад Скарбу Прадславы: д-р Віктар Войтанка, Аліна Курыла і д-р Язэп Сажыч з пазынейшым далучэннем прадстаўнікоў ад беларускіх каталікоў і беларускіх пратэстантаў.

Пашырыйся заклік арганізаваныя Лігі БНР.

1968 год

Студзень

1 — заклік-абежнік прэзыдэнта Рады БНР інж. Міколы Абрамчыка „1968 год — юбілейны год БНР“.

17 — прыняцьцё ў спадарства Дж. Джоліф, намесніка старшыні Ангельска-Беларускага Таварыства, з нагоды II курсу беларусаведы ва ўніверсітэтэ ў Лёндане.

20—21 — даклад у Нью Брансвіку прэзыдэнта Рады БНР аб дзеянасці Рады.

23 — побыт прэзыдэнта Рады БНР у Канадзе.

26 — лекцыя праф. Р. Г. дэ Брэя „Граматычныя зымены ў сучаснай беларускай літаратурнай мове“, ладзіла Ангельска-Беларуская Таварыства ў Лёндане.

28 — сход аддзелу БАЗА ў Нью Джэрзі ў Нью Брансвіку. Управа: Сяргей Гутырчык, Браніслаў Даніловіч, П. Швэд, Часлаў Ханяўка, Янка Азарка, Васіль Стома, Уладзімер Сыліўка, Тамара Януш — старшыня жаночае сэкцыі, д-р Віктар Войтанка, Віктар Дубяга.

Люты

4 — нарада канадыйскага сэктару Рады БНР пад кіраўніцтвам прэзыдэнта Рады БНР інж. Міколы Абрамчыка ў Таронта.

4 — сход былых сяброў БВР у Манчэстэры (бяз выніку).

10 — вечар беларускай паэзіі па-ангельску (у перакладзе Веры Рыч) у беларускай школе Св. Кірылы Тураўскага ў Лёндане.

15 — хіратонія ў япіскапы Андрэя (Крыта) Уладыкам БАПЦ Сергіем у Адэляідзе.

21 — першая архірэйская служба яп. Андрэя (Крыта) у Мэльбурні.

23 — лекцыя д-ра М. Даніловіча „Аляксандар Рыпінскі — жыцьцё і творчасць“ у Ангельска-Беларускім Таварыстве ў Лёндане.

24 — прэзыдэнт Рады БНР Мікола Абрамчык выступае за стварэнне Лігі БНР у Лёндане, ладзіў Г. Шуст.

25 — сход вернікаў царквы Св. Еўфрасініі Палацкай у Таронта. Царкоўная Ўпраўа: Міхась Жыбуль, М. Беразоўскі, Харавец, Вырва.

26 — урачыстасць спатканыне япіскапа Андрэя (Крыта) у Кліўлендзе.

27 — сход вернікаў царквы Жыровіцкай Божае Маці (БАПЦ) у Кліўлендзе. Царкоўная рада: Я. Яраховіч, В. Валюкевіч, Уладзімер Літвінка, Лёля Міхальчык, Янка Раювіч; рэвізійная камісія: А. Шостак, Ян Кар пейка, Анатоль Васіль еўскі, Мікола Пэнда — стараста.

28 — памёр Цімафей Ламака, грамадзкі і царкоўны дзеяч у Кліўлендзе.

Мікола Шуст

Сакавік

1 — Дэкларацыя Рады БНР.

1—14 — побыт архіяпіскапа БАПЦ Васіля (Тамашчыка) у Аўстраліі.

2—5 — побыт прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Чыкага.

3 — выставка скарынінскіх друкаў з Беларускага музэю ў Лёндане перанесена ў Беларускі дом у Манчэстэры з дакладам а. Лява Гарошкі.

3 — сход і закладзіны Беларуска-Амэрыканскага Аб'яднання ў Нью-Ёрку. Упраўа: Кастусь Мярляк, Сяргей Рагалевіч, Васіль Шчэцька, Васіль Юрцэвіч, Мікола Панькоў. Пятро Мельянович, Васіль Захаркевіч, Валя Рагалевіч.

3 — спатканыне беларускай дэлегацыі (Янка Бунчук, Аляксандар Жданюкіч, Янка Сяjkовіч, Янка Міхалюк, Пётр Асіповіч) з прэзыдэнтам Эўрапейскай Рады Свабоды ў Лёндане.

5 — выставка „450-годзідзе беларускага друку“ у Нью-Ёрскай публічнай бібліятэцы.

10 — хіратонія ў япіскапы Мікалая (Мацукевіча) Уладыкам БАПЦ Сергіем у Адэляідзе.

10 — выстава, прысьвечаная 50-м угодкам аб вешчаньня незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі, у Беларускім музэі ў Лёндане.

10 — сход вернікаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Нью Брансвіку. Царкоўная Управа: Віктар Дубяга, Міхась Сільвановіч, Васіль Русак, Аўгэн Лысюк, Пётра Кажура, Уладзімер Харавец, Уладзімер Сыліўка; рэвізійная камісія: Ніна Стома, Павел Белавец, Зоф'я Дубяга; бацькоўскі камітэт: Пётра Кажура, Алех Дубяга.

17 — удзел беларускай групы ў XIX Міжнародным фэстывалі *Folk's Art Association* у Кліўлендзе.

22 — гадавы сход кліўлендзкага аддзелу АБАМ. Управа: Станіслаў Грынкевіч, Уладзімер Страплю, З. Каваленка, Галіна Кананчука, Кацуся Калоша, К. Кавалёнак; рэвізійная камісія: Уладзімер Дунец, Валя Гарох, Марыя Каваленка.

24 — урачыстасці 50-х угоўкаў абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі і запрошанымі прадстаўнікамі ўрадаў ды іншанацыянальнымі гасцямі:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Мэльбурн, Сыдней, Альбан, Адэлайды;
- Бэлгія: Лювэн;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Ёрктаўн, Дэтройт, Лос Анджэлес, Лэнг Айлэнд;
- Канада: Манрэаль, Таронга, Вініпэг, Ашава;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

25 — у Кангрэсе і Сэнаце ЗША ў Вашынгтоне за волю Беларусі прамаўлялі шматлікія сэнатары і кангрэсмены.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвешчаны губэрнатарамі штатаў Нью Ёрк, Агаё, Мічыган, Ілінойс, Нью Джэрзі, Пэнсylvанія; мэрамі гарадоў: Нью Ёрк, Пасэйк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Дэтройт з падніццем беларускага нацыянальнага сцягу на мачтах перад ратушамі.

31 — банкет у гонар презыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка (25-годзьдзе презыдэнцства) ладзіў ў Нью Брансвіку арганізацыйны камітэт: Уладыка Васіль (Тамашчык), д-р Уладзімер Набагез, Аляксандар Стагановіч, Станіслаў Станкевіч, Сяргей Гутырчык.

Красавік

2 — загінуў у няшчасным выпадку ў Бразыліі адзін з атаманаў беларускіх нацыянальных партызанаў 20-х гадоў Якуб Харэўскі.

7 — сход вернікаў царквы Св. Кірылы Туроўскага ў Таронта. Управа: Уладзімер Целеш, Мікола Стальмашонак, Мікола Ганько, Міхась Кулеш, Барыс Кірка, Лявон Карыба, Віктар Рудніцкі; рэвізійная камісія: Валер Навіцкі, Мікалай Алексеевіч, Янка Баран.

13 — Х сесія Рады БНР у Нью Ёрку. Прэзыдый: прэзыдэнт інж. Мікола Абрамчык, з аступнікі: д-р Вінцэнт Жук-Грышкевіч, д-р Уладзімер Набагез; праф. Антон Адамовіч, Антон Шукелойцы.

17 — даклад Уладыкі Часлава Сіповіча ў Папскім інстытуце ўсходніх студыяў у Рыме пра жыцьцё і дзейнасць Францішка Скарыны.

18 — памёрла Хвядося Сак, шчырая дзяячка прыходу царквы Св. Еўфрасійні Полацкай у Таронта.

28 — беларуская калёна на парадзе Дня ляляльнасці з удзелам ЗБВ у Саўт Рывэры.

28 — гадавы сход Беларускай Самапомачы ў Ашаве (Канада). Управа: Міхась Бахар, Юрка Харэвіч, Іван Курыкшук.

Травень

4 — II справаздачны сход Беларускага Грамадзкага Клубу ў Манчэстры. Управа: Станіслаў Мак, Янка Каўбаса; кіруючыя: Уладзімер Рудзінскі, Міхась Яськевіч, Хведар Каневія, Міхась Віценчык.

Франц Кушаль і Наталля Арсеньева Кушаль. Здымак 60-х гадоў.

11 — побыт Уладыкі Часлава Сіповіча ў ЗША (у Нью Ёрку 11—15).

11 — „упо ўзіны“ ў ноаадрамантаваную залю царквы Сьв. Еўфрасініі Палацкае і БНА і съяткаваньне Дня маці ў Таронта.

12 — урачыстая багаслужба з нагоды фэсту царквы Сьв. Кірылы Тураўскага і банкет у сувязі з ад’ездам прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка ў Эўропу ў прысутнасці Ўладыкі Часлава Сіповіча.

25 — памёр у Нью Ёрку Францішак Кушаль, генэрал, радны БНР.

28 — сход Згуртавання Беларускіх Жанчынаў Канады ў Таронта. Управа: д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Лена Кулеш, Марыя Грынёко, Надзея Фільяновіч, Ірына Касцюкевіч.

Чэрвень

2 — урачыстая багаслужба 20-годзьдзя і сінавання БАПЦ усімі трывма япіскапамі і застольле з прамовамі ў залі пад саборам Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне.

6 — памёр у Спрингфілдзе Янка Чыжык, былы афіцэр БКА.

9 — урачыстая багаслужба 20-го дзьдзя аднаўлення БАПЦ у Мэлбурске.

9 — памёр у Нью Брансвіку Васіль Лысюк, былы ваяк, дзеяны сябра беларускіх арганізацый.

15 — заканчэнне школьнага году ў суботнай школе са сходам бацькоў, паказамі вучнямі мастацкай самадзейнасці, прамовамі Ўладыкі Андрэя (Крыта) і кіраунічкі школы К. Грынкевіч.

16 — сход нью-йорскай акругі БАЗА. Управа: Міхась Тулейка, Уладзімер Русак, Галіна Орса, Валянцін Міцкевіч, Вячка Станкевіч; рэвізійная камісія: Пётра Мірановіч, Мікола Кунцэвіч, Пётра Манькоўскі.

16 — прыход царквы Сьв. Духу ў Дэтройце адсъяткаваў першую гадавіну.

22 — XIX сход ЗБК у Таронта. Управа: Мікола Ганько, д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Барыс Кірка, Каастусь Акула, д-р Вінцэнт Жук-Грышкевіч; рэвізійная камісія: Генрык Барановіч, Антон Маркевіч, Валер Навіцкі; сяброўскі суд: Мікола Буцька, Аўген Протас, Н. Сільвановіч.

26 — памёр пратаярэй БАПЦ Сыцяпан Войтанка, адзін з арганізатораў аднаўлення БАПЦ і заснавальнік і першага беларускага праваслаўнага прыходу ў Нью Ёрку і ЗША.

29 — XXII з'езд ЗБВБ у Лёндане. Управа: Павал Навара, а. Леў Гарошка, Янка Міхалюк, П. Асіпчык; рэвізійная камісія: а. Аляксандар Надсан, а. Ян Абабурка, Янка Сяўковіч; аўдытар Дж. Гаянс.

30 — канцэрт хору хлопчыкаў — гадунцоў беларускай прыманастырскай школы Св. Кірылы Тураўскага ў Лёндане, кіраунік а. Леў Гарошка.

Ліпень

5 — Купальле, ладжанае прыходам царквы Св. Еўфрасініі Полацкае ў Таронта.

14 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на майдане эстаках паняволеных народаў у Нью Ёрку.

20 — беларуская калёна ЗБВ са сваімі сцягамі на парадзе Тыдня паняволеных народаў у Нью Брансвіку.

Жнівень

1 — Дзень беларускага жаўнера з паніхідаю па палеглых змагарох, парадам вэтэранаў і супольнай бяседай—абедам на Белэр—Менск.

24 — удзел беларускай групы ў дэманстрацыях пратэсту ў Лёндане супраць збройнай інвазіі СССР з сатэлітамі ў Чэхаславаччыну.

31.VIII—2.IX — зъезд і нарады беларускіх арганізацый БНА і БККА ў Таронта.

Верасень

1—2 — пленум Камітэту Вольнай Беларусі ў Таронта прыняў і выслалі пратэст у абарону чэскага і славацкага народаў супраць збройнай інвазіі Масквы з халоднікамі да ААН у Нью Ёрку.

16 — нарада беларускіх літаратараў аб сучасным стаНЕ беларускай літаратуры на эміграцыі ў Брукліне з удзелам І. Гуткюўскага (Ізыдара Плашчынскага), Янкі Ліманоўскага, Янкі Юхнаўца, Міколы Панькова, Міколы Целеша, Янкі Шакуна.

25 — ліст-тэлеграма Аб'яднанню Пісьменнікаў Чэхаславаччыны, спачу вальна—пратэстуючая супраць масю́скае інвазіі, падпісаная Язэпам Беразняком, Сяргеем Хмарам, Міколам Паньковым, Янкам Юхнаўцом, Алесем Змагаром (Аляксандрам Яцэвічам), Нінай Змагаркай (Паньковай), Янкам Ліманоўскім, Янкам Шакуном, М. Далярній ад імя Сустані „Баявой Ускалосі“.

Кастрычнік

12 — надзвычайны сход вернікаў сабору Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне пад старшынствам Аўгена Протаса і з сакратаром Поляй Клінцэвіч разгледзеў сучаснае становішча і пастановіў з’янрнуцца да Ўладыкі Андрэя (Крыта) з просьбаю прыняць іх пад ягоную апеку, у выпадку ад мовы ўпаўнамоцні царкоўную раду да адпаведнай дзейнасці.

19 — удзел беларусаў у дэманстрацыях пад клічам „Свабоду паняволеным народам!“ у Лёндане.

Лістапад

1 — канцэрт хлопцаў—гадунцоў беларускай школы Сьв. Кірылы Тур аўскага ў горадзе Стывэндэж (Англія).

17 і пазней — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага пастыння з паніхідамі па палеглых змагарох за волю Беларусі і прынёццямі ўрадавых і ішанацыйных прадстаўнікоў па беларускіх эміграцыйных асяродках:

- А нглія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр, Нотынгем;
  - Аргентына: Буэнас Айрэс;
  - Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляїда;
  - Бэлгія: Лювэн;
  - Гішпанія: Мадрыд;
  - ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлас;
  - Канада: Манрэаль, Таронта, Вініпэг, Ашава;
  - Нямеччына: Мюнхэн;
  - Францыя: Парыж.
- 21 — памёр у Бразыліі ўдзельнік узбройнае барацьбы ў Заходній Беларусі Мікалай Скрундзь.
- 29 — паказ з жыцьця беларускай школы Сьв. Кірылы Тураўска га па тэлебачаныні *VBC* зь Лёндану.

Снежань

5 — даклад праф. Гая Пікарды „Ангельска—беларускія сувязі ў гадах 1918—1921“ у Брытанскай Акадэміі ў Лёндане.

7 — сымпозіюм на тэму „Нацыянальнае самавызначэнне народаў СССР“ ва ўніверсітэце Ігнацыя Лаёлы, удзельнічалі Антон Адамовіч і Янка Запруднік.

10—20 — выстава мастацкіх абразоў Тамары Стагановіч у галерэі „Аваці“ ў Нью Ёрку.

12 — вершы Якуба Коласа ў перакладзе Веры Рыч у часопісе „Монфілд“ у Лёндане.

Студзень

10 — памёр Масей Гітлін, ініцыятар по ўнага перакладу на беларускую мову і друку Бібліі пад рэдакцыяй д-ра Янкі Станкевіча.

16 — беларускі япіскап Уладыслай Рыжы—Рыскі прыняты ў дзейныя сябры Акадэміі Грамадзкіх і Палітычных Навук ЗША.

Лікі

16 — сход вернікаў царквы Жыровіцкага Божае Маці ў Кліўлендзе. Царкоўная Ўправа: Я. Яраховіч, Анатоль Васілеўскі, Юрка Каляда, Лёля Міхальчык, Уладзімер Літвінка, Андрэй Канарчук, Астап Яраховіч; рэвізійная камісія: Ян Карпейка, Уладзімер Дунец, Клаудзія Каляда.

Саювік

2 — пачаліся рэгулярныя бағаслужбы ў новым праваслаўным прыходзе царквы Св. Кірылы Тураўскага на Рычманд Гіл (Нью Ёрк).

2 — сход вернікаў царквы Св. Еўфрасійні Полацкага ў Таронта. Царкоўная Ўправа: Іван Аleshka, С. Варанецкі, Аркадзь Харавец, В. Кісель, І. Вырва, Аркадзь Рымша.

9 — беларускі стэнд на Міжнародным фэстывалі мастацкіх вырабаў у Кліўлендзе.

13 — памёр на Кліўлендзе Гіляры Ягоўдзік, былы грамадовец, грамадзка-царкоўны дзеяч.

16 — сход вернікаў царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне. Царкоўная Ўправа: інж. Мікола Гарошка, Пётра Манькоўскі, Міхась Міцкевіч, Барыс Данілюк, Я. Грушка, Валянціна Яновіч, Міхась Тулейка, Кастусь Верабей, Аляксандар Міцкевіч; рэвізійная камісія: інж. Міхась Рагуля, д-р Уладзімер Набагез, Уладзімер Курыла, Юрка Касцюкевіч; сястрыцтва: Аліна Курыла, Вера Запруднік.

20 — малітва за Беларусь і беларускі народ у Кантрэйсе ЗША ў Вашынгтоне, каталіцкі і праваслаўны съвятары Францішак Чарняўскі і Васіль Кендыш.

23 і пазней — адбыліся ўрачыстасці абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з бағаслужбамі па съвятынях, адпаведнымі акцыямі і прыняццемі ўрадавых прадстаўнікоў ды іншанацыянальных гасцей:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда, Пэрт;
- Бэлгія: Лювэн;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Нью Брансвік, Лос Анджэлес;
- Канада: Манрэаль, Таронта, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Пaryж.

25 — у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне прамаўлялі за незалежнасць Беларусі 7 сэнатарапі і 26 кангрэсмэнай.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвясцілі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Агаё, Мічыган, Нью Джэрзі, Пэнсільванія, Нэбраска, а таксама мэры ў гарадох Нью Ёрк, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Кліўленд, Дэтройт, Пасэйк.

30 — канфэрэнцыя Лігі Вызваленія Народаў СССР (Парыскі Блёк) пад старшынствам інж. Міколы Абрамчыка ў Мюнхене.

30 — беларускі стэнд на веліку дным Паказе этнічных групаву у Таронта.

31 — памёр у Чыкага кампазытар Мікола Куліковіч (Шчаглоў).

Красавік

5 — памёр у Лос Анджэласе Язэп Канановіч, актыўны сябра беларускіх арганізацый.

7 — памёрала ведамая беларуская сцяпачка, артыстка менскага Першага Беларускага Тэатру, удзельніца эстраднай групы „Жыве Беларусь!“ у часе вайны ў Нямеччыне, беларускага хору ў Саўт Рывэрз Лідзія Янушкевіч-Нядзьвіга.

15 — закончаны III курс беларусаведы ў Брытанскай Акадэміі ў Лёндане лекцыяй праф. Р. Оты „Месца беларускай мовы сярод іншых славянскіх моваў з пункту гледжання парунаўчай філялогіі“.

26 — памёр у Адэляідзе беларускі сцяпач Тодар Дземянюк.

27 — беларускія калёны зь бел-чырвона-белымі сцягамі на Парадах ляляльнасці ў Нью Ёрку, Чыкага і Кліўлендзе.

Травень

2 — памёр у Нотынгеме (Англія) Уладзімер Капач, былы жаўнер БКА, грамадзка-царкоўны працаўнік.

11 — даклад д-ра Язэпа Малецкага аб сучасных падзеях на Бацькаўшчыне і ў сувязе ў Беларускім клюбе БАА ў Сыднэі.

11 — вучнёўская самадзейнасць беларускай нядзельнай школы годна адзначыла Дзень маці ў Брукліне.

18 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Міхась Тулейка, Вячка Станкевіч, Аnton Шукелойць, Міхась Міцкевіч, Валянцін Міцкевіч; рэвізійная камісія: Пётра Мірановіч, Я. Груцька, Пётра Манькоўскі.

Чэрвень

12 — паказ самадзейнага гуртка беларускай моладзі (кір. Валянціна Пашкевіч) на канфэрэнцыі канадскіх славістаў у Таронта.

17 — беларускія дэлегаты на канфэрэнцыі славістаў Канады мелі два даклады ўва ўніверситетэ Ёрку ў Антарыё.

21 — „Купальскае вогнішча“ ладзілі вучні беларускага школы сув. Кірылы Тураўскага ў Лёндане.

22 — а. Аляксандар Надсан адслужыў сув. літургію для ўдзельнікаў канфэрэнцыі Таварыства Сув. Яна Златавустага, у часе якое съпявалі хор хлопчыкаў беларускага школы Сув. Кірылы Тураўскага ў Лёндане.

22 — памёр у Мэльбурні пратаярэй БАПЦ Барыс Каменскі.

28 — высьвячэнне грамадзкага цэнтра „Слуцак“ у Канадзе.

28 — XXII з'езд ЗБВ у Лёндане. Управа: Павал Навара, а. Леў Гарошка, Янка Міхалюк, Пётр Асіповіч; рэвізійная камісія: а. Аляксандар Надсан, а. Ян Абабурка, Янка Сяўковіч.

Літень

11 — памёр у Аўстраліі Данат Яцкевіч, беларускі грамадзкі дзеяч, рэд. органу ЗБВ „Лучнік“.

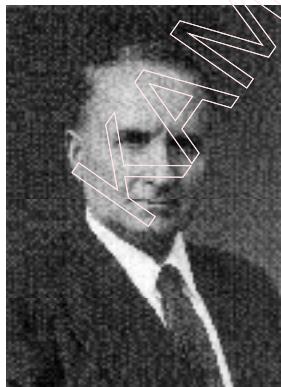
12 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі на маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Дэтройце.

13 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на парадзе па 5-й авеню Тыдня паняволеных народаў у Нью-Ёрку.

18 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі на маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Лос-Анджэлесе.

19 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі на маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Чыкага.

27 — памёр у Рутгерфе (Нью-Джэрзі) Яўхім Кіпель, грамадзкі і палітычны дзеяч.

Яўхім Кіпель. 50-я гг.

Выйшла ўлётка царкоўнае рады царквы Сув. Кірылы Тураўскага і Управы Беларуска-Амерыканскага Аб'яднання з паясненнем, „за што архіепіскап Васіль (Тамашык) падаў у суд на вернікаў у Брукліне“.

Жнівень

15 — уваходзіны ў нованабыты Беларускі дом (рэлігійна-грамадзкі цэнтар), набыты БАПЦ і аддзелам ЗБВ у Брэдфордзе (Англія).

16 — вечар памяці Францішка Аляхновіча, драматурга і грамадзкага дзеяча.

ча, з дакладамі Антона Шукелойця і Васіля Стому на лецішчы Менск.

17 — сход брэдфардзкага аддэслу ЗБВБ. Управа: Янка Каўбаса, Станіслаў Мак, Хведар Лемяшонак, Аляксандар Сосна.

24 — надзвычайны сход вернікаў БАПЦ у справе склікання епархіяльнага сабору; мужам даверу дому БАПЦ у Таронта прызначаны Вячаслаў Касцюковіч.

24—26 — побыт у ЗША Міколы Нікана з Аўстраліі.

30 — IV епархіяльны сабор БАПЦ у Нью-Ёрку пад кіраўніцтвам архіяпіската Васіля (Тамашчыка) з удзелам япія. Андрэя (Крыта) і Мікалая (Мацукеўіча), аа. Васіля Кендыша, Віктара Войтанкі, дыякана а. Міхала Страпко і а. Карпа Старавойтава ды па 2-х дэлегатаў ад прыходаў зь Нью-Ёрку, Нью-Брансвіку, Кліўленду, Дэтройту і Таронта з госьцем, казацкім ігуменам а. Адамам.

30 — Беларускі дзень на Нацыянальнай выставе Канады ў Таронта.

31 — высьвячэнне будынку беларускага царквы Хрыста Спаса ў Чыкага.

31 — 35-я ўгодкі II Усебеларускага Кангрэсу сівяткаў з малебным за беларускі народ і рэфэратам Вітаўта Кіпеля ў адпачынковым летніку Белэр-Менск.

31 — зъезд АБАМ у Нью-Брансвіку. Галоўнае Кіраўніцтва: Уладзімер Страпко, В. Гарашка, Гэлена Канаручук, Марыя Каваленка, Раіса Станкевіч, Юрка Азарка, В. Страпю; рэвізійная камісія: Уладзімер Дунец, інж. Кастусь Калоша, інж. Вячка Станкевіч.

Верасень

4—5 — сівяткаўніне 20-годзьдзя аднаўленчыя і 15-годзьдзя БАПЦ у Таронта.

7 — побыт сябра Ўпраўлы Беларускага Аб'яднання ў Аўстраліі Міколы Нікана ў Чыкага.

11 — памёр у Аўстраліі Міхал Субач, грамадзкі дзеяч, былы жаўнер БКА.

14 — высьвячэнне месца для пашырэння будынку царквы Хрыста Спаса ў Чыкага.

21 — закладзіны Беларускага клубу „Сакавік“ у Беларускім доме ў Брэдфордзе; арганізатары: Аляксандар Калью, Янка Каўбаса, Хведар Лемяшонак, Вэнэдыкт Кляйноў, Аnton Mучынскі.

28 — памёлра ў Нямеччыне Юльянна Дубейкаўская (Мэнке), пісьменніца, ахвярная працаўніца беларускага нацыянальнага руху ў часы „Нашай Нівы“.

28 — выставка, прысьвеченая 20-годдзю БАПЦ, у Беларускім Рэлігійна-Грамадскім Цэнтры у Таронта.

Выйшаў 100-ы нумар беларускага адраджэнска-рэлігійнага часопісу „Зыніч“; рэд. пралат Пётра Татарыновіч (Рым).

Кастрычнік

11—12 — нарады прэзыдэнта Рады БНР д-ра Вінцэнта Жук-Грышкевіча з д-рам Язэмам Сажычам і Вацлавам Пануцэвічам у Чыкага аб стварэнні Лігі БНР.

25 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша „Гетман Рыгор Хадкевіч як ідэйны пасыльядоўнік Францішка Скарыны“ ў Таронта.

26 — сход вернікаў царквы Св. Кірылы Тур аўскага ў Рычманд Гіл. Царкоўная ўправа: Ян Казылякоўскі, Кастусь Мярляк, Васіль Шчэцька, Пятро Мельяновіч, Васіль Захаркевіч, Л. Ляўковіч, Васіль Юрцэвіч, М. Беразоўскі, Пётр Саўчыц.

29 — беларуская делегацыя на I канфэрэнцыі нацыянальнасцяў ЗША ў Вашынгтоне (Станіслаў Станкевіч).

Лістапад

1—2 — беларускі стэнд і кухня на Міжнародным этнічным фестывалі ў Чыкага.

11 — лекцыя праф. Арнольда МакМіліна пра Яна Чачота пачала IV курс беларусаведы Ангельска-Беларускага Таварыства ў Лёндане.

16 — урачыстае адзначэнне ўгодкаў братоў Івана і Антона Луцкевічаў з рэфэратам д-ра Янкі Запрудніка і ўспамінамі тых, хто ведаў альбо супрацоўнічаў з імі, ладзіў БІНіМ у Брукліне.

16 і пазней — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых змагарох за волю Беларусі і прыняццю ўрадавых і іншанацыянальных прадстаўнікоў па беларускіх эміграцыйных асяродках:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;
  - Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэліда;
  - Бэлігія: Лювэн;
  - Гішпанія: Мадрыд;
  - ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес;
  - Канада: Манрэаль, Таронта, Вініпэг;
  - Нямеччына: Мюнхэн;
  - Францыя: Парыж.
- 17 — першая лекцыя сэмінару „Беларускія дыялёгі“ д-ра Янкі Запрудніка „А значэнне тэрміну Беларусь“ у Брукліне.

28—29 — VI кангрэс БККА ў Саут Рывэры. Упраўа: Іван Касяк, Кастусь Мярляк, Анатоль Плескачэўскі, Міхась Бахар, Б. Шурак, Міхась Сенька, Нікандр Мядзейка, М. Беразоўскі, Віталь Цярпіцкі, Вітаўт Кіпель, Васіль Пунтус, Ксэнаfonт Вайцяхоўскі, Сымон Жамойда; рэвізійная камісія: Эмануіл Ясюк, Васіль Шчэцька, Пётр Орса; Рада кангрэсу: Антон Даніло віч, Анатоль Занковіч, а. Мікалай Лапіцкі, а. А. Мірановіч, а. Святаслаў Коўш, Грыгоры Арцюшэнка, Ксавэры Барысавец, Васіль Юрцэвіч, Міхась Кавыль, Язэп Казльякоўскі.

Трагічна загінуў у Мэльбурнe Сяргей Розмысл, прадстаўнік Дэлегатуры БЦР у Аўстраліі.

Снегань

1 — лекцыя сэмінару „Беларускія дыялёгі“ д-ра Янкі Запрудніка „Савецкая Беларусь сёньня“ ў будынку Вулкі *Memorial* на Мангэтэне (Нью Ёрк).

2 — лекцыя а. Аляксандра Надсана „Беларускія летапісы XV—XVI стагоддзяў“ у Таварыстве А нтыквараў у Лёндане.

20 — высыячэніне і афіцыйнае адчыненіне Беларускага дома ў Брэдфордзе.

20 — нарада беларускіх літаратаў пра магчымасці выдання незалежнага ад груповак часапісу не знайшла адзінства поглядаў у Брукліне.

1970 год

Студзень

4 — побыт Антона Адамовіча ў Лёндане з дакладам пра жыццё і дзейнасць беларускага грамады ў ЗША.

15 — сход нью-ёрскага аддэлення БАЗа дакараптаваў ва Ўправу: Галіну Орсу, Пётру Маньку ўскага, Гіпаліта Паланевіча і Міколу Куцэвіча.

17 — адчыненіне Беларускага клубу „Сакавік“ у Беларускім доме ў Брэдфордзе.

24 — выставка беларускіх экспанатаў у бібліятэцы ўніверситету Нотр Дам (штат Ілінойс).

31 — XX агульны сход ЗБК у Таронта. Галоўная Ўпраўа: Алесь Грышук, Віктар Касцюковіч, д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Мікола Ганько, Кастусь Акула; рэвізійная камісія: Язэп Чорны, Янка Баран, Барыс Кірка; сяброўскі суд: Аўгуст Протас, Вольга Грыцуц, Людміла Рагуля.

Лікі

1 — сход долышчыкаў карпарацыі „Белэр–Менск“ у Саўт Рывэрсы. Рада дырэктараў: д-р Уладзімер Красоўскі, Юрка Навумчык, Сяргей Рагалевіч, Сяргей Касцюк, Аўген Протас, П. Захаркевіч, А. Шостак, Уладзімер Крывіцкі, Міхась Казыльяўскі, П. Пяцько, Аркадзь Ерамёнак, І. Ліс; рэвізійная камісія: Вітаўт Кіпель, Вячка Станкевіч, Уладзімер Пялеса.

3 — лекцыя д-ра Р. А. Фрэнча „Упльыў чалавека на змену краявіду ў Беларусі“ ладзіла Ангельска–Беларускае Таварыства ў Таварыстве Актывараў у Лёндане.

8 — аднавіў дзеянасць Беларуска–Амэрыканскай Рэспубліканскай Клюб штату Нью Ёрк. Управа: д-р Станіслаў Станкевіч, д-р Уладзімер Набагез, інж. Мікола Гарошка, Барыс Данілюк, Раіса Станкевіч.

12 — куплены будынак для Беларускай бібліятэкі, музэю і архіву Беларускай Каталіцкай Місіяй (д-р яп. Часлаў Сіповіч) у Лёндане.

21 — даўгад Антона Адамовіча „Нью Ёрк–Лёндан—Мюнхэн“, ладжаны БІНіМ у Нью Ёрку.

22 — сход ньюбрэнсвіцкага аддзелу БАЗА. Управа: Янка Азарка, Тамаш Супрун, Іван Бендураў, Васіль Стома, Марыя Войтанка, Браніслава Данілоўіч, П. Швэд, В. Лосік, Тамара Януш.

22 — яп. д-р Часлаў Сіповіч у асысьце аа. Ліва Гарошкі і Робэрта Тамушанскаага адслужыў съв. літургію ў царкве Сьв. Джэймса ў Лёндане.

Саіавік

7 — памёр у Нью Ёрку Мікалай Тарашкевіч, дзеяны працаўнік грамадзка–царкоўнага жыцьця беларускай эміграцыі.

8 — сход вернікаў царквы Сьв. Єўфрасініі Полацкай у Таронта. Управа: Уладзімер Целеш, Мікола Ганько, Янка Баран, Мікола Стальмашонак, Міхась Кулеш, Мікалай Алексеевіч, Лявон Карыба; рэвізійная камісія: Ніна Чорная, Н. Сільвановіч, д-р Раіса Жук–Грышкевіч.

17–26 — прамовы сэнатарапіі кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне за незалежную Беларусь.

19 — малітва за Беларусь і беларускі народ у Кангрэсе ЗША ў Вашыгтоне а. Мікалай Лапіцкага і а. Васіля Кендыша.

22 і пазней — адбыліся ўрачыстасці абавязчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі па съятынях, адпаведнымі акцыямі і прыняццямі ўрадавых працтавін коўды і нацыянальных гасцей:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

- Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда;
- Бэлгія: Лювэн;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўлэнд, Чыкага, Нью Брансвік, Саут Рывэр, Лос Анджэлас;
- Канада: Манрэаль, Таронта, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

22 — сход вернікаў царквы Св. Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе. Управа: Іван Бруцкі, Андрэй Стрэчань, Уладзімер Дунец, А. Шостак, Анатоль Лук'янчык, Клаудзія Каляда, А. Кананчук, Мікола Пэнда (стараства); рэвізійная камісія: Мікалай Гумен, Аўгуст Семянчук, Ян Кар пейка.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абележчаны губэрнатарамі штату: Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Мічыган, Агаё, Пэнсільванія, Ілінойс, ды мэрамі гарадоў: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Лос Анджэлас, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт з узъняццем бел-чырвона-белага сцягу перад ратушамі.

27—28 — нарада царкоўных прадстаўнікоў у Саут Рыверы: а. Мікалай Лапіцкі, а. Святаслаў Коўш, Мікола Латушкін, а. А. Мірановіч.

Красавік

3 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народаўцаўства ў Кліўлендзе.

3 — удзел беларускай групы ў супрацьсавецкай маніфэстациі ў часе банкету з маскоўскімі гасціямі ў Таварыстве Канадыйска-Савецкай Дружбы ў Таронта.

4 — удзел беларускай групы ў супрацьсавецкай дэмантрацыі, ладжанай АБН у Вашынгтоне.

7 — лекцыя Гая Пікарды „Беларускае звычаёвае права ў галі не спадчыны“ ў Таварыстве Антыквараў у Лёндане.

20 — сход вернікаў царквы Св. Жыровіцкае Божае Маці ў Нью Брансвіку. Управа: Віктар Дубягін, Пётра Каўпера, Ніна Сільвановіч, Аўгуст Лысюк, Уладзімер Сыліка (царкоўны стараста), М. Януш, Васіль Русак.

26 — нарада прадстаўнікоў беларускіх арганізацый Аўстраліі аб стварэнні адзінага каардынавага цэнтра прадстаўніцтва беларусаў у Сыднэі.

Травень

5 — лекцыя праф. Джэймса Даңглі (Рэдынгскі ўніверсітэт) „Філён Кміта—Чарнабыльскі (1530—1587) і ягоныя «Отпісы»“ з курсу беларусаведы А.нгельска—Беларускага Таварыства ў Лёндане.

16—17 — цар юны фэст 500-х уго дкаў зьяўлення абраза Жыроўіцкага Божага Маці ў Нью-Брансвіку.

17 — адчыненна выстава аброзоў мастакі Э. Вярбіцкай у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

21 — 20-годзьдзе першай багаслужбы ў першай беларускай праваслаўнай царкве ў Канадзе, ладжанае вернікамі царквы Св. Еўфрасініі Полацкае, у Таронта.

29 — памёр у Парыжы інж. Мікола Абрамчык, прэзыдэнт Рады БНР.

Чэрвень

5—27 — выстава аброзоў мастака Пётры Мірановіча ў Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

7 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Міюла Кунцэвіч, Міась Тулейка, Раіса Станкевіч, Валянцін Міцкевіч, Уладзімер Русяк, Натальля Орса, Антон Шукелойць, Аліна Курыла; рэвізійная камісія: Пётра Мірановіч, Мікола Гарашка, Пётра Манькоўскі.

7 — сход кліўеландскага аддзелу БАЗА. Управа: С. Палацкі, Н. Гасцесеў, Юрка Станкевіч, Астап Яраховіч, Тацыцяна Кананчук, Янка Раювіч, Андрэй Стрэчань.

12 — памёр у Нью-Ёрку архіяпіскап Васіль (Тамашчык), кіруючы япіскап БАПЦ (па іншых дадзеных памёр 9 чэрвеня).

12 — першую сьв. імшу ў царкве Хрыста Спаса ў Чыкага пабеларуску адслужыў а. Францішак Чарняўскі.

15—20 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народаў мастацтва ў Кліўеландзе.

21 — закладзены і высьвячэны каменем асновы новае беларускае праваслаўнае царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл (Нью-Ёрк).

Ліпень

3—5 — зъезд СБАМ у Кліўеландзе адзначыў 20-годзьдзе існавання арганізацыі (склад Управы пакінуты стары).

4 — Дзень беларускага жаўнера, ладжаны аддзеламі ЗБВ Нью-Ёрку, Саўт Рывэр і Пасейку з малебнам за беларускі народ, з парадам і банкетам на Белэр-Менск.

12 — 50-годзьдзе сьвятарскай працы а. Францішка Чарняўскага ўрачыста адзначыла беларуская калёнія ў Чыкага.

12 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на маніфэстациях Тыдня паняволеных народоў у Нью-Ёрку і Чыкага.

15 — беларускія калёны з нацыянальнымі съязгамі на маніфэстациях Тыдня панявоўленых народаў у Саўт Рывэрсы.

17 — беларускія калёны з нацыянальнымі съязгамі на маніфэстациях Тыдня панявоўленых народаў у Кліўлендзе.

Жнівень

16 — прыхільнікі пісьменыніцкай арганізацыі „Баявая Ўскалось“ адзначылі 25-годзьдзе яе існавання (закладзена як „Ускалось“ на пачатку 1945 году ў Бэрліне: Сяргей Хмара, Э. Чэмэр, Васіль Камароўскі (Вярбіна), Васіль Вір, Вольха...).

Верасень

5—7 — IX сустрэча беларусаў Паўночнае Амэрыкі, ладжаная БАЗА (ЗША) і ЗБК (Канада) на селішчы Белэр-Менскля Нью-Ёрку.

11 — пачатак візыту генэрала марыянаў а. Часлава Сіповіча ў Чыкагу.

13 — 15-я ўгодкі працы беларускага рэлігійна-культурнага цэнтру ў Чыкагу, закладзенага а. Янам Тарасевічам, Янам Чарнецкім, Вацлавам Пануцэвічам.

26 — побыт Уладыкі Часлава Сіповіча ў Нью-Ёрку; на сустрэчах з суродзічамі пайнфармаваў пра жыццё беларусаў-выгнанцаў у Эўропе.

Сход Згуртавання Беларуска-Амэрыканскіх Вэтэранаў у Нью-Джэрзі.
У першым радзе трэці злева — Язэп Сажыч. 1970 г.

Кастрычнік

1—3 — беларуская дэлегацыя на II этнічнай канфэрэнцыі ў Вашынгтоне.

4 — сход аднаўлення дзейнасці Аб'яднання Беларускіх Рабочнікаў у Францыі ў Парыжы. Управа: Міхась Наўмоўіч, а. Леў Гарошка, Лявон Шыманец; рэвізійная камісія: Уладзімер Шыманец, В. Дубоўскі, Віктар Жаўняровіч.

31.X—1.XI — два беларускія стэнды (БНР і БЦР) на Міжнародным фэстывалі народнага мастацтва ў Чыкага.

Лістапад

12—15 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі Эўрапейскай Рады Свабоды ў Брюсселе; кір. Зыміцер Касмовіч.

13 — сход сястраштва пры царкве Св. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл. Управа: Поля Клінцэвіч, Крыстына Юрцэвіч, М. Завалока, Ганна Мярляк.

21 і пазней — праходзілі ўрачыстыя ўгодкаў Слуцкага паштанскаў з паніхідамі па палеглых змагарох за волю Беларусі і прыняццю ўрадавых і іншанацыянальных прадстаўнікоў па беларускіх эміграцыйных асяродках:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;
- Аргентына: Буенас Айрэс;
- Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда;
- Бэларусь: Люўзен;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлес;
- Канада: Манрэаль, Таронта, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

24 — жалобны вечар па памерлым Адольфу Клімовічу, беларускім грамадзкім дзеячу, навукоўцу, навольніку маскоўскіх кацэтаў (канцэнтрацыйных лягераў — рэд.), памерлым у Кляшчэлях (Віленшчына) па звароце з сібірскіх лягераў.

28 — канцэрт памяці кампазытара Міколы Куліковіча з ягоных музычных твораў у Чыкага.

29 — сход вернікаў царквы Св. Кірылы Тураўскага БАПЦ у Брукліне. Управа: а. Карп Старавойтаў, Мікола Гарошка, Пётра Манькоўскі, Барыс Данілюк, Міхась Міцкевіч, Аляксандар Міцкевіч, Міхась Тулейка, Кастусь Верабей, Я. Гуцька, Юрка Касцюковіч, Мікола Заморскі; царкоўная рада: д-р Уладзімер Набагез, інж. Міхась Рагуля, Уладзімер Курыла.

30 — вучням школы Сьев. Кірылы Тур аўскага і запрошаным гасцям паказаны фільм „Беларуская сюіта“ („Беларусьфільм“) у Лёндане.

Сынегань

17 — лекцыяй Гая Пікарды (сакратара Ангельска—Беларускага Таварыства) „Тэксты і напевы падобных Супрасльскага Ірмалёгія 1901 г.“ пачаты V курс беларусаведы.

19 — 60-годзьдзе дзейнасці д-ра Вітаўта Тумаша, навукоўца і грамадзка-палітычнага дзеяча, адзначыў БНiМ у Нью Ёрку.

21 — сход Аб'яднання Беларускай Акадэмічнай Моладзі ў Нью Брансвіку. Управа: Я. Лукачык, В. Лосік, Г. Лук'янчык, Міхась Швэд.

1971 год

Студзень

15 — беларускія перадачы Ватыканскага радыё перададзеныя пад кірунні цтва а. Лявіна Гарошкі.

23 — зъезд ЗБК у Таронта. Управа: Алесь Грыцуц, д-р Раіса Жук—Грышкевіч, Барыс Кірка, Мікола Ганько, Янка Барава, Касцюсак Акула.

24 — сход ньюбрансвіцкага аддзелу БАЗА. Управа: Тамаш Супрун, Сяргей Гутырчык, Васіль Стома, Ірына Брэндэр, Марыя Войтанка, Браніслаў Даніловіч, Тамара Януш, Я. Лук'янчык.

I сустэречна беларусаў Аўстраліі, ладжаная Фэдэратаўнай Радай Беларускіх Арганізацый (усяго 12 арганізацый) у Сыднэі.

Люты

7 — даклад д-ра Янкі Станкевіча „Беларускія плямёны ды іхняе рассяяленыне“ ў Беларускім Цэнтры ў Брукліне.

9 — лекцыя а. Аляксандра Надсана „Пісьменнасць беларускіх татараў арабскім пісьмом“ у Таварыстве Антыквараў у Лёндане.

14 — нарада Каардынацыйнага Камітэту Беларусаў Канады ў Таронта: д-р Барыс Рагуля, д-р Раіса Жук—Грышкевіч, Ян Аношка.

18.II—10.III — у сувязі са страйкам паштароў у Англіі працавала адмысловая беларуская пошта ЗБВБ (між гарадамі Лёндан—Брэдфорд—Манчэстэр—Бірмінгем—Оксфорд).

21 — заснаваны Беларуска—Амэрыканскага Рэспубліканскага Клюбу Агаё Кліўлэндзе: Янка Раювіч, Паўла Палацкі, Юрка Гасцічэў, Уладзімер Літвінка, Янка Лукашэвіч.

27 — памёр у Мэльбурне архімандрит БАПЦ Мадэст Яцкевіч.

28 — сход вернікаў царквы Св. Жыроўіцае Божае Маці ў Клі ўлэндзе. Управа: Іван Бруцкі, Андрэй Стрэчань, Юрка Гасцееў, Мікалай Гумен, А. Міраеўскі, Клаудзія Калядзі, Васіль Семянчук, Мікола Пэнда — царюўны стараста; рэвізійная камісія: Я. Карпінскі, Павал Дварэцкі, А. Ўген Семянчук.

Сакавік

9 — лекцыя а. Аляксандра Надсана „Адлюстраваныне некаторых фанетычных асаблівасцяў жывое беларускае мовы ў пісьмовых помніках XVI—XVII стагодзьдзяў“ (курс беларусаведы) у Лёндане.

22 — даклад д-ра Яна Садоўскага „Беларусь і беларусы — заня-
дбаны аспект славянскіх студый“ ва ўніверситетце Атавы.

22—27 — ладжаныя ўрачыстыя сіяцткаваныні ўгодкаў абвяшчэнья незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі і прыняццямі шматлікіх урадавых і знаных чужанецкіх палітыкаў і банкетамі:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчестэр;
- Аргентына: Буенас Айрэс;
- Аўстралія: Мэльбурн, Сыдней, Адэляіда, Пэрт;
- Бэлгія: Лювэн;
- Гішпанія: Мадрыд;

Бел-чырвона-белы сцяг на ратушы Таронта ў Дзень незалежнасці
Беларусі, авшуччаны мэрам гораду. 25 сакавіка 1971 г.

- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлас, Бруклін;
- Италия: Рым;
- Канада: Манрэаль, Таронта, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

24 і пазыней — з прамовамі за незалежнасць Беларусі выступалі ў Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне шматлікія сэнатары і кангрэсмены.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвясьцілі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Агаё, Каліфорнія, Нью Джэрзі, Мічыган, Пэнсylvанія і мэры гарадоў Нью Ёрк, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Лос Анджэлас, Патэрсан, Чыкага, Кліўленд, Дэтройт з узняцьцем бел-чырвона-белага сцягу перад гарадзкім рату shamі.

27 — сабор япіскапаў БАПЦ у Брукліне пастановіў: у звязысці япіскапа Андрэя (Крыта) да архіяпіскапскага дастоінства; прызначыць а. Васіля Кендыша сакратаром кансысторыі БАПЦ; прызначыць у рэдакцыйную калегію „Голасу царквы“: Міхася Міцкевіча, Пётру Манькуўскага, Янку Запрудніка, Міколу Гарошку і Міхася Тулейку.

27 — заснаваны Ка мітэт Абароны селішча Белэр-Менск. Аляксандар Андрышца, Леанід Галяк, Уладзімер Курыла, Пётра Манькуўскі, Марыя Ханяўка.

Красавік

4 — беларускі стэнд на Велікоднай выставе ў Таронта.

17—18 — двухдзённая беларусаведчая канфэрэнцыя ў г. Кінгстане (Канада) зь беларускае мовы, гісторыі, літаратуры і науки.

20 — лекцыя Ўладыкі Часлава Сіповіча „Пытаныне мовы ў католіцкай царкве ў Беларусі ў другій палове XIX стагодзьдзя“ (курс беларусаведы) у Лёндане.

Выйшаў № 1 тыднёвіка беларускіх змагароў „Змагар“; рэд. Віктар Васілеўскі (Нью Брансвік).

Травень

1 — беларуская калёны з нацыянальнымі сцягамі ў парадзе Дня ляляльнасці па 5-й авеню ў Нью Ёрку, Кліўлендзе, Саут Рывэры, Нью Брансвіку, Чыкага.

4 — адчынена выставка абразоў мастачкі Галіны Русак у Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

6 — царкоўны фэст царквы Св. Еўфрасініі Полацкае ў Таронта.

7—8 — дыскусія па беларускай эміграцыйнай літаратуры на зъезьдзе славістых у Манрэалі: Васіль Вір.

9 — сход кліўлэндзкага аддзелу БАЗА. Управа: Уладзімер Дунец, Андрэй Стрэчань, Астап Яраховіч, Ірэна Каляда—Сымірнова, Кастусь Кіслы, Янка Рааковіч, Вольга Лукашэвіч; рэвізійная камісія: Я. Каваленка, а. Міхал Страпю, С. Полацкі.

13 — памёр у Таронта Адам Літвінка, грамадзка-царюўны працаўнік.

14 — сход Арганізацыі Беларуска—Амэрыканскай Моладзі ў Нью Ёрку. Управа: Раіса Станкевіч, Аня Бартуль, Ніна Запруднік, Галіна Тумаш, Міхась Казльякоўскі.

15 — урачыстае высьвячэнне і адкрыцьцё Беларускас бібліятэкі і музэю ў Лёндане з удзелам гасцей—прыяцеляў беларускай справы і беларускага грамадства.

16 — паказ беларускіх народных танцаў гуртком Алы Орсы—Рамана на міжнародным канцэрце Рады Народных Фэстываляў у Нью Ёрку.

16 — сход нью-йрскага аддзелу БАЗА. Управа: Мікола Кунцэвіч, Уладзімер Русак, Валянцін Міцкевіч, Галіна Орса, Міхась Тулейка, Раіса Станкевіч, Ніна Орса.

29 — XI сесія Рады БНР у Нью Ёрку (63 радныя) выбрала прэзыдэнтам Рады БНР д-ра Вінцэнта Жук—Грышкевіча.

30 — XIV кангрэс БАЗА ў Нью Ёрку. Управа: Расыці славу Гарошка, Раіса Станкевіч, Уладзімер Курыла, Васіль Пляскач, Ала Орса—Рамана, Браніслаў Даніловіч, Юрка Мазура, Андрэй Стрэчань, Міхась Тулейка, Аляксандар Міцкевіч; рэвізійная камісія: Васіль Русак, Ніна Стома, Сяргей Гутырчык; рэдакцыйная калегія газеты „Беларус“: рэд. Станіслаў Станкевіч, Янка Запруднік, Барыс Данілюк, Мікола Абрамчык (мал.), Францішак Бартуль, Аляксандар Міцкевіч, Уладзімер Русак, Васіль Русак, Вячка Станкевіч, Раіса Станкевіч.

30 — арганізацыйны сход Згуртавання Беларускай Моладзі ў Мэльбурнe. Часовая Управа: Ніна Грышук, Ала Корбут, Віктар Швэд, Юрка Нікан, М. Гуз, Уршуля Нікан, Ю. Швэд.

Чэрвень

1 — лекцыя Гая Пікарды „Суды абычаёвага права ў Беларусі, іх склад, юрысдыкцыя і правілы“ (курс беларусаведы) у Лёндане.

13 — сход сяброў Беларускага клубу ў Манчэстэры. Управа: К. Шыбіцкі, Міхась Яськевіч, Хведар Кажаневіч, Аўген Варэнік.

14—19 — беларускі стэнд і паказы на Міжнароднай выставе народнага мастацтва ў Кліўлендзе.

24.VI—1.VII — беларуская стойбішча „Менск“ на „Караване“, фэстывалі танцаў, забаваў, выставаў, кірмашоў; бралі ўдзел 23 нацыі. „Менск“ наведала каля 2000 асо баў.

Ліпень

2 — канцэрт этнічных групаў, беларускую частку рэпрэзэнтавала група сяброў АБАМ у Дэтройце.

2 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу адзначалі беларусы ў Мэльбурне.

3—5 — зыезд АБАМ у „Полацку“ ў Кліўлендзе. Галоўная Ўправа: Раіса Станкевіч, Гэлена Кажура, Эва Пашкевіч, Г. Плескач, Уладзімер Страпю, Галіна Тумаш, Юрка Азарка, М. Швэд, Аркадзь Харавец, Ю. Курыла.

4 — Дзень беларускага жаўнера з парадам і банкетам ладзіў ЗБВ на селішчы Белэр—Менск.

11 — беларуская калёна з нацыянальнымі съязгамі ў парадзе Тыдня паняволеных народаў у Сыднэі.

11—17 — беларускія калёны з нацыянальнымі съязгамі ў маніфэстациях і дэмансістрацыях Тыдня паняволеных народаў у Нью-Ёрку, Лос-Анджэлесе, Кліўлендзе, Дэтройце, Чыкага, Маямі, Саут Рывэрз, Нью-Брансвіку.

17 — XXV зыезд ЗБВБ у Лёндане. Упра́ва: Янка Міхалюк, Хведар Кажаневіч, Аляксандар Лашук, Павал Навара, Пётр Асіповіч, а. Робэрт Патры—Тамушанскі.

17 — сход кліўлендзкага аддзелу АБАМ. Упра́ва: Галіна Канарчук, Марыя Каваленка, Оля Дубанеўіч, Уладзімер Страпю, Анютка Радзюк, Мікалай Мітраховіч, Уладзімер Дунец.

18 — вернікі царквы Св. Жыровіцкага Божае Маці адзначылі 70-годзьдзе Ўладыкі БАПЦ Андрэя (Крыта) у Кліўлендзе.

20—25 — беларуская делегацыя (Алесь Алехнік) на V кангрэсе Сусветнай Альтымуністычнай Лігі ў Маніле (Філіпіны) прыняла рэзоляцыю пра незалежнасць Беларусі.

28 — падпісаны акт аб узвядзенні яп. Андрэя (Крыта) у архіяпіскапы, які ачоліў БАПЦ.

Жнівень

24 — прыходы цэркви ў Нью-Ёрку і Нью-Брансвіку ўрачыста адзначылі 680-годзьдзе закладзінаў 1-е БАПЦ зь мітраполіяю ў Наваградку.

28.VII—7.X — візитацыя прыходаў БАПЦ Уладыкам Андрэем (Крытам) у Англіі.

Верасень

4 — архірэйская багаслужба Ўладыкі Андрэя (Крыта), пазыней ягоны даклад пра сучасны стан БАПЦ у вольным съвеце і пра дзей-

насьць беларусаў у ЗША ды адказы на шматлікія пытаныні вернікаў у Брэдфардзе.

5 — архірэйская багаслужба Ўладыкі А ндрэя (Крыта) у саслужэнні з а. Янам Абабуркам. Быў рукапакладзены ў святары дыякан Ян Пекарскі ў Брэдфардзе.

12 — архірэйская багаслужба Ўладыкі Андрэя (Крыта) у Нотынгеме са съпевамі царкоўнага хору (кір. матушка Палякоў), пазней трапезнай бяседа зь вернікамі.

19 — архірэйская багаслужба на беларускай мове, пасъяля якой большасць вернікаў выказалі радасць, бо служба на ро́днай мове прынесла радасць і надзею.

26 — архірэйская багаслужба з удзелам царкоўнага хору пад кіраўніцтвам Гая Пікарды, пасъяля службы адбылося прыняцьцё.

28 — даклад Уладыкі Андрэя (Крыта) у Лёндане пра БАПЦ і беларускія падзеі ў ЗША, затым бласкоўцыя пытаныні, на якія даваў адказы Ўладыка або знаходзілі адказы самыя вернікі.

Кастрычнік

2 — памёр Уладыкі Сергій (Ахатэнка), галава БА ПЦ у Аўстраліі.

3 — архірэйская багаслужба ў Кембрыджы Ўладыкі Андрэя (Крыта) у саслужэнні а. Яна Пекарскага, на паслужбовай трапезе бяскоўцыя пытаныні вернікаў.

5 — высьвячэнне царквы святога Духу ў Дэтройце.

6 — пачаліся заняткі ў беларускай школе пры царкве Св. Юрага ў Чыкага.

11 — побыт яп. Мікалая (Мацу кевіча) у Аўстраліі.

16—17 — беларуская дэлегацыя ўдзельнічае ў працы Этнічнага канфэрэнцыі ЗША ў Вашингтоне.

20.X—5.XI — побыт пралата а. Пётры Татарыновіча ў Нью Ёрку.

24 — святкаваньне 680-годзьдзя (Беларускай) Наваградзкай мітраполіі ў катэдральным саборы Св. Кірылы Туроўскага ў Брукліне, Уладыка Андрэй (Крыт) са святарамі адслужыў належныя службы.

30 — рэфэрат д-ра Вітаўта Тумаша „Беларусы ў БССР у ліках перапісу 1970 году“ ладзіў БІНіМ у Брукліне.

30 — юбілейная (50 гадоў служэння) сьв. імша пралата а. Пётры Татарыновіча ў айцоў пасуяністых, пазней юбілейныя святкаваньні ў дому Фундацыі Пётры Крэчаўскага на Джамайцы (Нью Ёрк).

Лістагад

7 — II гадавы сход Саюзу Беларускай Моладзі Канады (СБМК) у Таронта. Управа: Эва Пашкевіч, Я. Пітушка, Марыя Праюп'ева,

Роланд Целеш; кантрольная камісія: Паўлік Пашкевіч, В. Кухарчык, Юрка Акула.

14 — юбілейная сыв імша пралата а. Пётры Татарыновіча ў Чыкага.

18—28 — праходзілі ўрачыстыя съяткаваньні ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых змагарох ды прыніцыямі ўрадавых і іншых арганізацый, ладжаныя ЗБВ:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Бірмінгем;

— Аўстралія: Мельбурн, Сыдней, Канбэра;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлас, Нью-Брансвік, Саут Рывэр;

— Канада: Таронта, Віні пэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж.

19 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі Рэспубліканскай партыі ЗША ў Вашынгтоне.

21 — сход вернікаў царквы Св. Кірылы Тураўскага на Рычманд Гіл (Нью Ёрк). Управа: Язэп Казльякоўскі, Кастусь Мярляк, Сымон Жамойда, Пётр Саўчыч, Пятро Мельянівіч, О. Завалока, Л. Ляўковіч, М. Беразоўскі, Васіль Юрцэвіч.

24 — адзначылі 30-я ўгодкі існавання БАНР у Чыкага.

Сынегань

2 — рэзалюцыя кангрэсмена Клемэнта Дж. Заблоцкага № 994 з дамаганьнем, каб ЗША наладзілі непасрэдную дыпламатычную сувязь зь Менскам і Кіевам.

3—5 — канфэрэнцыя на тэму „Пачаткі кнігадрукавання ва Ўсходній Эўропе“ пра беларускі кнігадрук, даклады зрабілі праф. Р. Ота „Глагалічныя інкунабулы“ і а. Аляксандар Надсан „Новае пра друкарскую дзеянасць Францішка Скарыны ў Вільні“ ў Лёнданскім універсітэце.

5 — беларуская музычная група на міжнародным канцэрце ў Лёндане: Міхась Саўка-Міхальскі, Васіль Тур, М. Цывірка.

10 — удзел у банкете Клюбу Этнічнай Прэсы ў Таронта (Сяргей Хмара).

14 — даклад Джэймса Дынглі ў Лёнданскім універсітэце „Славянская граматыка Яна Ўжэвіча (1643—1645)“.

28 — памёр у Лёндане Дамінік Аніська, літаратур, беларускі каталіцкі дзеяч і ваяк.

У сынежні памёр святар Віталіс Хамёнак, рэлігійна-грамадзкі дзеяч у Польшчы.

1972 год

Студзень

2 — сход вернікаў царквы Жыроўіцкае Божае Маці ў Гайленд Парку. Царкоўная рада: Марыя Войтанка, Анатоль Лук'янчык, Павел Белявец, Аўген Лысюк, Васіль Русак, М. Януш.

2 — школьная ялінка ў Беларускім доме ў Мэльбурне.

9 — калядная ялінка дзесяткам беларускіх школы пры царкве Св. Еўфрасініі Полацкае ў Таронта з багатай праGRAMай школьнай самадзейнасці (кіраўнічка Валянціна Пашкевіч).

9 — паніхіда па капітане Беларускай Краёвой Абароны Аляксандру Малаяку ў царкве Жыроўіцкае Божае Маці ў Гайленд Парку (Нью Джэрзі).

15 — сход аддзелу БАЗА ў Нью Джэрзі. Управа: Тамаш Супрун, Расціслаў Войтанка, Галена Войтанка, Мікола Войтанка, Сяргей Гутырчык, Браніслаў Даніловіч, Васіль Стома, Юрка Азарка; жаночая сэкцыя: Марыя Васілеўская, Ганна Войтанка, Ганна Супрун, Тамара Януш; рэвізійная камісія: Ніна Стома, Янка Азарка, ПётраТ Кажура.

15 — сход Саюзу Беларускай Моладзі ў Канадзе. Управа: Эва Пашкевіч, Марыя Пракаповіч, Роланд Целеш.

16 — калядная ялінка з праGRAMама школьнай самадзейнасці пры царкве Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне.

29 — з'езд ЗБК у Таронта. Галоўная Управа: д-р Раіса Жук-Грышкевіч, д-р Барыс Рагуля, Барыс Кірка, Мікола Ганько, Міхась Кулеш, Янка Сурвіла, д-р Яўхім Скурат; наглядная рада: Алесь Грыцук, Антон Маркевіч, Кастусь Акула; сяброўскі суд: Аўген Протас, д-р Ларыса Рагуля, Вольга Грыщук.

Люты

8 — лекцыя а. Аляксандра Надсана „Лаўрышаўскі манастыр і ягонае Евангельле (XIV ст.)“ (курс беларусаведы) у Лёндане.

12 — перавыбары царкоўнага камітету царквы Св. Еўфрасініі Полацкае ў Таронта: Аркадзь Рымша, М. Варанецкі, Міхась Кухарчык, І. Вырва.

12 — удзел беларускага гуртка „Васілек“ пад кіраўніцтвам Алы Орсы ў фальклёрным фэстывалі ў Нью Ёрку.

12 — удзел беларускага хору „Каліна“ ў Міжнародным канцэрце паняволеных народаў у Нью Ёрку.

20 — навуковая канферэнцыя з нагоды 20-годзідзя БІНiМ з дакладамі д-ра Вітаута Тумаша, праф. Антона Адамовіча, д-ра Стані-

слава Станкеві ча і прыняцьцем, ладжаным Згуртаваньнем Беларуска—Амэрыйканскай Моладзі ў Брукліне.

20 — традыцыйныя запусты ладзіла БАЗА ў Брукліне.

Саіавік

7 — лекцыя Ўладыкі Часлава Сіповіча „Архімандрыйт Андрэй Цікоўта і яго месца ў беларускім каталіцкім адраджэнні“ (курс беларусаведы) у Лёндане.

19 і пазней — праходзілі ўрачыстасці гадавіны аб вялічэнні незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі ды прыняціямі прадстаўнікоў урадаў і гасцей—чужынцаў:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Бірмінгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Пэрт;
- Бэлгія: Лювэн;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлес, Нью-Брансвік, Саўт Рывэр;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

20 — выступалі з прамовамі ў падтрымку беларускай нацыянальна-вызвольнай справы, за незалежнасць Беларусі многія сэнатары і кангрэсмены ў Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвешчаны губэрнатарамі ў штатах Нью Ёрк, Мічиган, Агаё, Нью Джэрзі, Пэнсильванія; мэрамі гарадоў Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлес, Саўт Рывэр, Нью-Брансвік, Пасэйк з падняціцем беларускіх нацыянальных бел-чырвона-белых сцягів перад ратушамі.

26 — беларуская група на дэмансістраціях пратэсту супраць перасьледу інтэлектуалістых паняволеных народаў СССР у Брэдфордзе.

Красавік

15 — побыт прэзыдента Рады БНР д-ра Вінцэнта Жук-Грышкевіча, былога арганізатора і старшыні ЗБВБ, на святкаваньні 25-годзьдзя ЗБВБ у Англіі.

16 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народнага мастацтва ў Віні пэгу.

16 — сход долышчыкаў Беларускага Грамадзкага Цэнтра „Полацак“ у Кліўлендзе. Управа: Сяргей Карніловіч, А. Міраеўскі, Каастусь Калоша, С. Палонскі, Янка Лукашэвіч, Я. Каваленка, М. Яраховіч.

19 — святкаваньне 25-годзьдзя ЗБВБ у Лёндане, Манчэстэры (15), Брэдфордзе (21).

25 — памёр д-р Віктар Войтанка—Васілеўскі, рэд. часапісу „Змагар“, дзейны грамадзка-палітычны працаўнік у Нью Джэрзі.

29 — сход сяброў Беларускага Рэспубліканскага Клюбу ў Кліўлендзе. Управа: Ірэна Каляда—Сымірнова, Кастусь Калоша, Янка Лукашэвіч.

30 — выстава абразоў мастачкі Ірыны Рагалевіч, ладжаны БІНіМ у Беларускім Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

Травень

3—4 — удзел беларускай дэлегацыі ў працы Канфэрэнцыі Амерыканскіх этнічных гру паў у Вашынгтоне.

5—7 — удзел беларускай дэлегацыі ў працы II Усесаамерыканскай Канвэнцыі Рэспубліканскай Рады Нацыянальнасцяў у Чыкага: д-р Расціслаў Гарошка, д-р Вітаут Рамук, інж. Іван Бруцкі, Вера Рамук, Янка Раковіч, мгр. Васіль Пляскач...

9 — памёр Францішак Валенты, актыўны працаўнік беларускай калёні ў Ля Крэзо (Францыя), пахаваны на могілках Маншанэ.

12 — на міжнароднай канфэрэнцыі па вывучэнню Прыбалтыкі ў Таронцкім універсітэце д-р Янка Запруднік зрабіў даклад „Інтэрпрэтацыя гісторыі Вялікага Княства Літоўскага“.

Удзел Згуртаванні я Беларускай-Амерыканскіх Ветранаў у парадзе Дня памяці на чале з падп. Сяргеем Гутырчыкам у Нью-Брансвіку. 30 траўня 1972 г.

13 — даклад Антона Адамовіча „Значэнне творчасці Янкі Купалы і Янкі Запрудніка „Сучасны стан беларускай гісторычнай навукі“ ў Рэлігійна-Грамадzkім Цэнтры ў Таронта.

20 — нарада сяброў Фэдэрациі Беларускіх Вольных Журналістых у Гамільтане (Канада): Сяргей Хмара, д-р Галейка, Васіль Вір, Юрка Стасевіч.

21 — урачыстая япісканская бағаслужба ў саборы Св. Кірылы Тураўскага БАПЦ з абедам і промовамі Міколы Гарошки і Міколы Кунцэвіча.

27—29 — II сабор духовенства і вернікаў БАПЦ у Нью-Брансвіку прыняў Статут БАПЦ, выбраў першайархам БАПЦ архіяпіскапа Андрэя (Крыта) з тыту-

лам мі трапаліта, прыняў папаўненьне Канстытуры і прыняў рэзальцый.

30 — удзел Згуртаваныя Беларуска-Амерыканскіх Вэтэранаў у парадзе Дня памяці на чале з падп. Сяргеем Гутырчыкам у Нью-Брансвіку.

Чэрвень

2—4 — удзел беларускай дэлегацыі ў працы Этнічнай канферэнцыі правінцыі Антарый ў Таронта.

16 — сьвяткаванне Купальля беларусамі ў Сыднэі.

24.VI—1.VII — беларускае стойбішча „Менск“ на фэстывалі „Караван'72“ у Таронта зь беларускімі песнямі, танцамі і кухняй адведалі да 2000 асобаў.

24.VI—2.VII — удзел беларусаў ува ўсіх мерапрыемствах Тыдня паняволеных народаў Эўропы, ладжаных Брытанскай Лігай за Свабоду Эўропы ў Брэдфардзе.

25 — пачаўся сезон на беларускім адпачынковым селішчы Белэр Менск пад Нью Ёркам.

Літоўня

1 — XXVI з'езд ЗБВБ у Лёндане (аддзелы ў Лёндане, Брэдфардзе, Манчэстэр, Бірмінгеме, Кембрыджы). Управа: Янка Міхалюк, Т. Лемяшонак, Павал Навара, Пётр Асіповіч.

1—3 — спартовыя спаборніцтвы дружынаў беларускай моладзі на селішчы Палацаў у Кліўлендзе.

2 — сьвяткаванне II Усебеларускага Кангрэсу, ладзі ў Беларускі Вызвольны Фронт у Мэльбурнe.

4 — Дзень беларускага жаўнера з багаслужбамі і супольным абедам ладзілі беларускія вэтэранская арганізацыі на селішчы Белэр-Менск.

15 — удзел беларускай групы ў сходзе і парадзе Тыдня паняволеных народаў, ладжаных арганізацыяй „Амерыканцы за свабоду паняволеных народаў“ у Лос Анджэлесе; на чале сям'я Часлава Найдзюка.

16 — царкоўны фэст царквы сьв. Пятра і Паўла з супольным абедам вернікаў у Адэляідзе.

23 — удзел у маніфэстацыйах Тыдня паняволеных народаў Сыднэі.

28 — памёр у Нью Ёрку Язэп Гладкі, настаўнік, этнограф, дэлегат I Усебеларускага Кангрэсу.

29 — удзел беларускай групы ў фэстывалі Тыдня паняволеных народаў у Сыднэі.

29 — памёр у Кінгстане (Канада) Адам Бобрык, гаспадар селішча для адпачынку.

30 — жалобны вечар памяці Янкі Купалы ў Беларускім доме ў Мэльбурне.

30 — высьвячэнне новазбудаванай царквы Св. Еўфрасінні Полацкай і Беларускага Грамадзкага Цэнтра ў Саут Рывэрз.

Жнівень

2—5 — III з'езд беларускіх каталіцкіх сьвятароў у Лёндане (Марыян Хаўз) у Беларускім Рэлігійным Цэнтры заслушаў даклады Ўладыкі Часлава Сіпоўчіча „Сучасны стан беларускай каталіцкай царквы на Бацькаўшчыне і на эміграцыі“, а. Язепа Германовіча „Пякучыя патрэбы ў беларускім рэлігійным жыцьці“ ды прыняў важкія рэзолюцыі; удзельнікі: Уладыка Часлаў Сіповіч, айцы: Уладзімер Тарасевіч, Язэп Германовіч, Тамаш Падзяві, Фэлікс Журня, Аляксандар Надсан, Уладзіслаў Салавей, Робэрт Патры-Тамушанскі.

6 — памёр у Дэтройце Сыцяпан Блоцкі, дзеяны сябра беларускага руху.

14 — 20-годзьдзе Беларускага Нацыянальнага Аб'яднання ў Таронта. Стад першай Управы з Пходу 21 чэрвеня 1952 году: Барыс Аранскі, Сыцяпан Глебка, Міхась Пашкевіч, Кастусь Навіцкі, Сяргей Хмара, Язеп Пітушка, Т. Салановіч, а. Міхась Мігай, Грынью, Іван Алешка; рэзвійная камісія: Рыгор Беразоўскі, Кісель, А. Таранда, Барыс Сладкоўскі; саборуўскі суд: Кухарчык, Курбат, Міхась Сыцепановіч, Хведар Высоцкі.

21 — удзел беларускай делегацыі ў Этнічнай канвенцыі Рэспубліканскай партыі ЗІПА ў Маямі Біч (Флёрыда) пад лёзунгам „Салют спадчыны Амэрыкі“.

24 — памёр у Сыднэі Адам Чурыла, грамадзкі дзеяч. Пакінуў хату Беларускаму клубу.

30 — памерла ў Брукліне Ніна Каптуроўч, дзейная сяброўка прыходу Сабору Св. Кірылы Тураўскага.

Верасень

3 — нарада беларускіх арганізацыяў прыняла пратэст супраць грабежаў ніцкай дзейнасці маскоўскай акупацыйнай улады ў Беларусі і ўручыла яго ўсім некамуністычным прадстаўнікам ААН у Нью-Ёрку.

9 — беларуская калёна з нацыянальнымі сцягамі на антыкамуністычнай дэманстрацыі ў Сыднэі.

10 — сход жанчынаў у Беларускім доме ў Мэльбурне заклаў Арганізацыю Беларускіх Жанчынай. Управа: Вольга Сылесарэвіч, Зіна Кадняк, Яўневіч, Тацьцяна Груша.

2—4 — Х сустрэча беларусаў ЗША і Канады ў Таронта з дакладамі д-ра Вітаўта Тумаша „450—годзьдзе беларускага друку“ і праф. Антона Адамовіча „Янка Купала і Якуб Колас“, канцэртам мастацкай самадзеяньасці і лятарэй.

24 — сход і закладзіны Беларускага Рэспубліканскага Клубу ў Лос Анджеласе; Камітэт: Язэп Арцюх, Часлаў Найдзюк, С. Вуйч.

24 — сход сяброў Аб'яднання Беларуска—Амерыканскай Моладзі ў Кліўлендзе. Управа: Марыя Каваленка, Уладзімер Дунец (мал.), Каця Яраховіч, Аньюта Радзюк, М. Дунец, Андрэй Яраховіч, Юлія Радзюк.

24 — беларускі стэнд на Міжнародным фэстывалі народнага мастацтва ў Сыднэі.

25 — памёр у Бірмінгеме Міхась Еўлеў, грамадзка-царкоўны дзеяч.

29—30 — стэнд беларускай прэсы і беларускай дэлегацыі на VI канфэрэнцыі Фэдэрацыі Этнічнай Прэсы ў Вініпэгу.

Кастрычнік

3—8 — беларускі дэлегат ад БАА на канфэрэнцыі Ўсясьветнага Хрысціянскага Антыкамуністычнага Аб'яднання ў Тайпэі (Тайвань) (Алесь Алехнік).

5—7 — удзел беларусаў у сымпозыюме „Вартасьць этнографічнай спадчыны грамадзянаў ЗША“, ладжаным Радаю Культурнай Спадчыны ў Скрэнтане (Пэнсylvанія).

7 — восеньскі традыцыйны баль БАЗА ў залі Шакаў у Саўт Рывэрэ.

8 — візит Уладзімера Бортніка зь Нямеччыны ў Нью Брансвік.

12 — памёр у Адэлядзе съявтар БАПЦ Міхась Шчурко, закладнік першай парафіі БАПЦ у Аўстраліі, царквы Св. Апосталаў Пятра і Паўла ў Адэлядзе.

14 — съявкаваныне 20—годзьдзя Беларускага Нацыянальнага Аб'яднання ў Таронта з дакладамі Язэпа Пітушкі і Рыгора Беразоўскага.

20 — „Дажынкі“, ладжаныя аддзелам БАЗА ў Нью Ёрку.

29 — урачыстае высьвячэннне і ўваход у новазбудаваную царкву сьв. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл (Нью Ёрк).

29 — даклад і маствацкае чытаныне твораў Якуба Коласа ў 90-я ўгодкі яго нараджэння ладзі ў Беларускі Цэнтральны Камітэт у Беларускім доме ў Мэльбурнe.

У кастрычніку:

адбылася выставка „Беларуская Спадчына“ ў царкве „Farm-House Museum“ у Лёндане;

— уведзены курс беларускай мовы ў Рэдынгскім універсітэце, праф. Джэймс Дынглі.

Лістапад

4—5 — беларускі стэнд на XIII Міжнароднай выставе народнага мастацтва ў Чыкага.

5 — урачысты літаратурны вечар 90-годзьдзя Янкі Купалы і Якуба Коласа на селішчы Белэр-Менск.

11 — даклад праф. Антона Адамовіча „90-годзьдзе Янкі Купалы і Якуба Коласа — 90-годзьдзе беларускага нацыянальнага руху“ ладзіў БІНіМ у Брукліне.

12 — высвячэнне і ўваход у новазбудаваную царкву Жыровіцкага Божага Маці БАПЦ у Манчэстэры (святар Ян Абабурка).

12 — удзел беларускай дзяючай танцавальнай групы „Мяцеліца“ ў міжнародным канцэрце музыкі і танцу, ладжаным каледжам Джэрзі Сіці.

18 — літаратурны вечар, прысьвечаны 90-годзьдзю Янкі Купалы і Якуба Коласа ў Сыднэі: д-р Язэп Малецкі, Аркадзь Качан, М. Мушынскі.

19 — удзел беларусаў у сходзе прадстаўнікоў паняволеных усходне-еврапейскіх народаў у Брэдфордзе.

23 — памёр у Лос Анджэлесе Аляксей (Алесь) Вініцкі, адзін з арганізатораў Беларускага Нацыянальнага Камітэту Амэрыканскай зоны Нямеччыны, укладальнік кнігі „Беларуская эміграцыя ў Нямеччыне (1939—1951 гг.)“, дзейны працаунік на грамадзка-палітычнай ніве.

26 і пазней — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага пайдання з паніхідамі па палеглых змагарох за волю Беларусі і народ з мастацкімі праграмамі і прыняццямі ўрадавых прадстаўнікоў ды іншанацыянальных гасцей:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Бірмінгем;

— Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда;

— Бэлгія: Люўэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Нью Брансвік, Саўт Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпег;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

28 — літаратурны вечар, прысьвечаны 90-годзьдзю Янкі Купалы і Якуба Коласа ў Парыжы.

Снежань

2 — літаратурны вечар, прысьвечаны 90-годзьдзю нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа па-ангельску (вершы ў перакладах Веры Рыч), у Лёндане.

3 — удзел беларускай музычнай групы „Сакавік“ (кір. Марк Саўка—Міхальскі) у міжнародным канцэрце ў Лёндане.

3 — сьвяткаваньне 25-годзьдзя існаваньня арганізацыі ЗБВ у Нью-Брансвіку.

9.XII.72—3.II.73 — выстава абразоў беларускіх мастакоў-эмігрантаў (19 асобаў), ладжаная БІНіМ у Беларускім Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

17 — сход вернікаў царквы Св. Кірылы Тураўскага ча Рычманд Гіл, Управа пакінутая ў папярэднім складзе.

25 — рэфэраты А. Вожыка „Жыцьцё ў сучаснай ЕССР“ і Станіслава Станкевіча „35-я ўгодкі крывавых сталінскіх пагромаў у Беларусі“ ў Грамадzkім Цэнтры ў Саўт Рывэры.

Адбыўся сымпозыюм па беларускай эмігранцкай літаратуры; лекцыі Антона Адамовіча „Вацлаў Ластоўскі“, Яна Садоўскага „Беларуская эмігранцкая літаратура ў Канадзе“ ў Квінс Каледжы (Нью-Ёрк).

1973 год

Студзень

7 — першую багаслужбу ў нованабытай царкве Жыровіцкае Божае Маці служылі айцы Ян Пекарскі і Ян Абабурка ў Манчэстэры.

13 — лекцыя Ўладыкі Андрэя (Крыта) „Значэнне беларускай песьні“ і прынцыпё для харыстык у Кліўлендзе.

14 — заканчэнне шкільнага году і ялінка для дзяцей у беларускай школе ў Мэльбурнe.

25 — памерла Элізабэт Проктэр, прыяцелька беларусаў, сябр оўка ЗБВ і БАПЦ у Брэфардзе.

28 — сход аддзелу БАЗА ў Нью-Брансвіку. Управа: Расыціслаў Войтанка, Пётра Кажура, П. Швэд, Сяргей Гутырчык, Янка Азарка, Браніслаў Даніловіч, Людміла Войтанка.

Люты

4 — сход вернікаў царквы Жыровіцкае Божае Маці (БАПЦ). Управа: Марыя Войтанка, Міхась Сільвановіч, Віктар Дубяга, М. Януш, Уладзімер Сыліўка, Аўген Лысюк, В. Р.; рэвізійная камісія: Пётра Кажура, П. Швэд, Алег Дубяга, Васіль Стома, Янка Азарка; бацькоўскі камітэт: Мальвіна Дубяга, Пётра Кажура, Васіль Русак.

17—20 — нарада сабору япіскапаў БАПЦ разгледзела сітуацыю і бягучыя пытанні царкоўнага жыцця ў Кліўлендзе.

18 — сход вернікаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе. Управа: Кастусь Калоша, Андрэй Стрэчань, Уладзімер Дунец,

Мікалай Гумен, Клаудзія Калядা, Тацыцяна Кананчук, Уладзімер Літвінка; рэвізійная камісія: Ян Карпейка, Астап Яраховіч.

20 — беларускі дэлегат Алесь Алехнік на канфэрэнцыі „Сэмінар эмігранта“, скліканы Сусъветным Аб'яднаннем Хрысьціянскіх Цэрквяў у Мэльбурне.

22 — аўдзіенцыя Ўладыкі Часлава (Сіповіча) у Папы Паўла VI у Ватыкане.

26 — памёр Пётра Рэпчанка, адзін з пачынальнікаў арганізаціі беларускага жыцьця ў Кліўлендзе.

Сакавік

1.ІІІ—15.V — выстава, прысьвечаная 90-м угодкам нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, у Ньюёрскай публічнай бібліятэцы.

2 — сход сяброў Беларускай Самапомачы ў Ашаве (Канада). Управа: Юрка Харэвіч, Віктар Харэвіч, Іван Курыкшук; рэвізійная камісія: Адам Тарасевіч, Уладзімер Пасевіч, Мікола Багдан.

4 — сход і аднаўленыне дзейнасці аддзелу БАА ў Сыднэі. Управа: Міхась Зуй, кап. А. Булаўскі, Алесь Алехнік.

4 — сход праваслаўных беларусаў у Брэдфардзе выбраў Управу царюнага камітэту: а. Ян Абабурка, Хвадар Кажаневіч, П. Сыркуўскі, Уладзімер Гінью (стараста); прадстаўнікі казакаў: Сяргей Рагель і В. Ахраменка.

4 — запусты ладзіў ньюёрскі аддзел БАЗА з народнымі танцамі самадзейнасці дзялят пад кір. Галіны Тумаш у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

22 — малітва за беларускі народ у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне. Юрка Азарка, а. Васіль Кендыш, Расьціслаў Войтанка, Галена Войтанка.

23 і пазней — адбываліся ўрачыстыя ўгодкаў абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі і прыняціямі ўрадавых і іншанацыянальных прадстаўнікоў:

— Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр, Бірмінгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Канбера, Адэляіда;

— Беларусь: Люўзен;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлас, Спрингфілд;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвясцілі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Мічиган, Агаё, Нью Джэрзі, Ілінойс, Пэнсільваніі ды

мэры гарадоў Нью Ёрку, Чыкага, Кліўлэнду, Саўт Рывэр у, Нью Брансвіку, Лос Анджэласу.

Красавік

10—14 — даклад Івана Любачкі „Праблемы гісторыі Беларусі“ на з’ездзе гісторыкаў ЗША ў Чыкага.

15 — беларускі стэнд на Велікоднай выставе ў Таронта.

15 — удзел беларускай групы ў Веснавым фэстывалі ў Лос Анджэласе.

17 — памерла Тамара Грынью—Воран, дзейная працаўніца беларускага асяродку ў Манрэалі.

21 — XII сесія Рады БНР у Таронта.

21—23 — спатканыне беларусаў Аўстраліі ў Албуры заклада Кадрынацыйны Камітэт Беларускіх Арганізацыяў у складзе: Міхась Зуй, Мікола Ціхан, Уладзімер Пацю, Уладзімер Кулецкі ад Сыднёу, а. А. Грыщук, Язэп Сълесарэвіч, Павал Гуз, Язэп Алехнік ад Мэльбурну.

23 — юбілейны канцэрт жаночага хору „Каліна“, кір. Ксавэры Барысавец, у Саўт Рыверы (10 гадоў працы).

28 — беларуская калёна з нацыянальным сцягам у парадзе з нагоды 100-годзьдзя Пасэйку.

29 — адчыненыне і закрыццё банкету ў гонар амэрыканскага сэнатара Даля (Р обэрта Доўла? — рэд.) беларускай „Ліво ніхай“ у Нью Ёрку.

Травень

5 — памёр Віктар Ждан, былы ваяк 13-га батальёну БКА, грамадзкі дзеяч у Манрэалі.

6 — сьвяткаваныне 25-годзьдзя існаваныня ЗБВ з паніхідамі па палеглых змагарах у царкве і на беларускіх могілках, з ганаро ваю вартую ў Нью Брансвіку.

11—13 — беларуская делегацыя на III канвенцыі Рэспубліканскай Рады Нацыянальнасцяў у Вашынгтоне. Расыці слаў Гарошка, Янка Раювіч, Раіса Станкевіч, Зора Кіпель.

12 — памёр Калістрат Савіцкі, пратадыякан царквы Жыровіцкага Божае Маці ў Кліўлендзе.

13 сход сяброў культурна-грамадзкага Клюбу ў Сыднэі. Управа: Мікола Антух, д-р Язэп Малецкі, Міхась Лужынскі, Каастусь Сітюўскі; рэзвійная камісія: Мікалай Каранеўскі, А. Плахоцкі.

13 — з’езд ЗБК у Рэлігійна-Грамадzkім Цэнтры ў Таронта. Управа: Каастусь Акула, Мікола Ганью, Барыс Кірка.

19 — даклад праф. Антона Адамовіча „Беларусізацыя ў гісторычнай перспектыве“, ладжаны БІН іМ у Брукліне.

20 — падвойная царкоўная ўрачыстасць у царкве Жыровіцкае Божая Маці ў Нью-Брансвіку: існаванье прыходу і 800-я ўгодкі съмерці патронкі беларускага народу Св. Еўфрасіны Полацкай.

20 — царкоўны фэст у царкве Жыровіцкае Божая Маці ў Манчестэры.

23 — памёр інжынэр Мікалай Кара неўскі, даўгаглетні старшыня БАА, грамадзкі дзеяч у Сыднэі.

26—28 — з'езд Аб'яднання Беларуска—Амэрыканскай Моладзі ў Нью-Брансвіку. Управа: Раіса Станкевіч, Ірэна Азарка, Алеся Кіпель, Юрка Кіпель, Аляксандар Стагановіч.

26—28 — канцэрт маладых беларускіх талентаў: музыка, сцэнычныя, дэкламацыя, танцы ў Саўт Рывэрс.

Чэрвень

2 — даклад А. Вожыка „Жыцьцё ў сучаснай Беларусі“, ладжаны БІН іМ у Брукліне.

3 — даклад Пётры Манькоўскага „Св. Еўфрасінія Полацкая — наша кнігіня на 800-я ўгодкі съмерці“ падчас урачыстасцяў у Брукліне.

9 — афіцыйнае адчыненне беларускага аддзелу Кліўлендзкай публічнай бібліятэکі з выставай беларускай матэрыяльнай культуры.

10 — урачыстасць адчынення сьвята 800-годзідзя патронкі царквы Св. Еўфрасіні Полацкай пры выхадам і грамадзкасцю Таронта.

10 — урачыстасць і трох юбілеяў: 800-годзідзе съмерці Еўфрасіні Полацкай, фэст Жыровіцкае Божая Маці і 25-годзідзе аднаўлення БАПЦ у Кліўлендзе.

16 — заканчэнне заняткаў у беларускай школе пры царкве Св. Еўфрасіні Полацкай у Таронта (кі раўніца Валянці на Пашкевіч).

17 — даклад Аляксандра Калодкі ў Мэльбурні „Беларусь у сучасных межах БССР“.

23 — вялікі юбілейны канцэрт 10-годзідзя працы беларускага жаночага хору „Каліна“ пад кірауніцтвам кампазытара Ксаверыя Барысаўца ў Саўт Рывэрс.

23.VI—3.VII — „Караван’73“ зь беларускім стэндам—выставай, паказамі, музыкаі і беларускай кухняй „Менск“ у Таронта.

30.VI—5.VII — беларускі стэнд на з'езьдзе амэрыканскіх кансэрваторыйных арганізацый.

Ліпень

1 — Дзень беларускага жаўнера з багаслужбаю, парадам і бясердай—усташамі намі ладзіў ЗБВ на селішчы Белэр—Менск.

1 — урачыстае адкрыцьцё помніка Янку Купалу (скульптар Анейчык зь Менску) на сядзібе славянскіх арганізацыяў у Араў Парку (Нью Ёрк).

5 — памёр а. Васіль Чычэліс, сыветар прыходу съв. А посталай Пятра і Паўла ў Адэляідзе (Аўстралія).

8 — XXV сход сяброў манчэстэрскага аддзелу ЗБВБ. Управа: Хвейдар Кажаневіч, Міхась Яськевіч, П. Шыркоўскі.

13—14 — удзел беларускай групы ў маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў, ладжаных арганізацыяй „Амэрыканцы за свабоду паняволеных народаў“ у Лос Анджэлесе.

13—15 — удзел беларускай групы ў маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Дэтройце.

15 — удзел беларускай групы ў багаслужбе ў саборы Св. Патрыка, парадзе па 5-й авеню і мітынгу ў Цэнтральным парку Тыдня паняволеных народаў у Нью Ёрку.

15 — сыветкаваныне 50-годзідзя сыветарства а. Язэпа Германовіча ў Лёндане і Чыкага.

17 — удзел беларускай групы ў дэманстрацыі, ладжанай Лігай Паняволеных Народаў у Сыднэі.

28—29 — IX спартовыя спаборніцтвы арганізацыі беларускай моладзі на селішчы Белэр-Менск.

Жыўень

2 — беларускія прадстаўнікі на прэс-канфэрэнцыі выдаўцоў этнічных газэтаў у Антарый ў Таронта.

4 — памёр а. Міхал Урбановіч, беларускі каталіцкі сыветар у Чыкага.

5 — памёр у Саўт Рывэры Рыгор Камяню ў, працаўнік беларускага руху на чужыне.

23 — памёр Янка Дрэноўскі, дзейны працаўнік грамадзкага і царкоўнага жыцця ў Манрэалі.

24—27 — удзел беларускай дэлегацыі ў Міжнароднай канферэнцыі АБН і Эўрапейскай Рады Свабоды ў Лёндане (Кастусь Глінскі і Янка Бунчук ад БВФ).

Верасень

1—2 — XV кангрэс БАЗА ў Нью Брансвіку. Галоўная Управа: д-р Расціслаў Гарошка, Галіна Орса, Р. Б., Вячка Станкевіч, Аляксандар Міцкевіч, Уладзімер Дунец, Язэп Сажыч, Францішак Бартуль; рэвізійная камісія: Янка Запруднік, Міхась Тулейка, Васіль Стома; рэдкалегія „Беларуса“: рэд. Станіслаў Станкевіч, Янка Запруднік,

Барыс Данілюк, Аляксандар Міцкевіч, Расыцілаў Гарошка, Францішак Бартуль, Р. Б., Раіса Станкевіч, Андрэй Стрэчань, Браніслаў Даніловіч, Вячка Станкевіч, А. Марюшкі, Мікола Нікан.

8—9 — зъезд беларускіх эвангелікаў-баптыстаў у Эры (Пэнсыльванія) пастанавіў частку тэкстаў часапісу „Хрысьціянін“ даваць пабеларуску. Управа брацтва: Даніла Ясью, Юрка Рапэцкі, Янка Ліхач, Сахар.

9 — высьвячэньне царквы но вага прыходу Святой Тройцы, настаяцель а. Карп Стараўйтай (Дораці, Нью Джэрзі).

9 — даклад Міколы Ніканана пра жыцьцё і дзеяньніца беларусаў Аўстраліі ў Беларускім Рэлігійна-Грамадскім Цэнтры ў Таронта.

12—13 — радыё „Вольная Эўропа“ (польскі сэктар) перадавала гутаркі беларуса Янкі Міхалюка і паляка К. Трэмбіцкага пра адно-сіны паміж беларусамі і палякамі ды іхнымі дзяржавамі.

22 — пачаўся навучальны год у беларускіх школах пры цэрквах Святой Еўфрасінні Полацкай у Саўт Рывэрз і Таронта.

26 — памёр Тарас Сайка, сьвятар, дзейны працаўнік беларускага рэлігійнага жыцьця ў Мінэапалісе (Мінэсота).

30 — перавыбарны сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Мікола Кунцэвіч, Антон Шукелойць, Наталля Орса, Уладзімер Курыла, Валянцін Міцкевіч, Вячка Станкевіч, Раіса Станкевіч.

**Высьвячэньне царквы Святой Тройцы ў Дораці (Нью Джэрзі).
Трэці злева — а. Андрэй (Крыт). 9 верасня 1973 г.**

Кастрынік

7 — вечар памяці паэты Язэпа Пушчы (Плашчынскага) ладзіла суполка „Баявая Ўскалось“ у Таронта.

14 — 800-я ўгодкі съмерці Сьв. Еўфрасіні Полацкай у прыходах яе імя ў Таронта і Саут Рывэр.

14 — удзел беларусаў у маніфэстацыях Тыдня паняволеных народу ў Брэдфордзе (ЗБВБ і БВР).

20 — даклад журналіста А. Вожыка пра жыцьцё беларусаў сёньшніяй БССР у Нью Брансвіку.

21 — съяткаванье дажынкаў у БАЗА ў Нью Ёрку.

23 — памерла ў Мэльбурне Лідзія Нікан, жонка беларускага працаўніка Міколы Ніканы.

25 — памёр у Нью Ёрку Васіль Юрцэвіч, былы беларускі ваяк БКА, знаны грамадзкі і царкоўны працаўнік.

28 — съяткаванье 10-годзідзя манчэстэрскага аддзелу ЗБВБ.

28 — съяткаванье першай гадавіны дзейнасьці царквы Сьв. Кірылы Тураўскага на Рычманд Гіл (Нью Ёрк).

Лістапад

3 — даклад Станіслава Станкевіча па беларускіх асяродках Эўропы пра дзейнасьць беларусаў ЗША наладзіў БІНіМ.

2—18 — побыт Уладыкі Часлава (Сіповіча) у ЗША.

4 і 11 — Уладыка Чаславаў (Сіповіч) адслужыў сьв. імшу для беларусаў-каталикоў у Нью Ёрку.

6 — лекцыя Гая Пікарды „Выгокі сучаснага беларускага мастацтва“ (курс беларусаведы Ангельска-Беларускага Таварыства) у Лёндане.

18 — Уладыка Чаславаў Сіповіч адслужыў сьв. імшу для беларусаў-каталикоў у Чыкага.

18 і пазней — праходзілі съяткаваньні 53-х угодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых змагарох і прыняцьцямі ўрадавых дэлегацый ды прадстаўнікоў іншых народаў у:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Бірмінгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Адэляіда, Мэльбурн, Пэрт;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Дэтройт, Кліўлэнд, Саут Рывэр, Лос Анджэлас;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

25 — 10-я ўгодкі і сінаваньня беларускай царквы Сьв. Юрага ў Чыкага.

25 — сход вернікаў царквы Св. Кірылы Тураўскага на Рычманд Гіл (Нью Ёрк). Управа: Язэп Казльякоўскі, Каству сь Мярляк, Васіль Шчэцька, Пятр о Мельяніч, Алеся Завалока, Л. Ляўко віч, Пятро Зыбайла; рэвізійная камісія: М. Беразоўскі, Поля Клінцэвіч, Я. Муха.

Сінавань

3 — трэдыцыйны калядны кірмаш у падцаркоўнай залі ладзіла ЗБЖ у Кліўлендзе.

9 — выстава малярства і графікі беларускіх мастакоў на эміграцыі, ладжаная БІНіМ у Брукліне.

9 — паніхіда па сьв. памяці Васілю Юрцэвічу ў Кліўлендзе.

9 — памёр Янка Шутовіч, былы рэд. „Калосіся“, актыўны дзеяч вызвольнага руху ў Захоўні Беларусі ў Вільні.

15.XII.73—27.II.74 — выставка беларускіх стародрукаў у Нью-йорскай публічнай бібліятэцы.

16 — сінаваньне 800-годзіндзя съмерці Св. Еўфрасінні Полацкай у Сыднэі.

26 — даклад Міколы Ніканара ў Сыднэі пра падарожжа па Беласточыні, па Эўропе і Амерыцы.

У сінежні памёр Тарас Пяetroўскі, пратапрапарц вітар эвангельскіх хрысьціянаў у Бігары (Канада).

1974 год

Студзень

3 — спатканьне з прэзыдэнтам Украінскай Народнай Рэспублікі беларускай грамадзкасці ў Мэльбурне.

13 — заканчэннене школьнага году ў беларускай школе пры Беларускім Цэнтральным Камітэце ў Мэльбурне.

17 — беларускія прадстаўнікі на прынцыпі-вечары міністэрства грамадзянства і іміграцыі ў Таронта.

Люты

1 — памёрла Марыя Лішчонак, працаўніца самадзейнасці ў Ашаве (Канада).

6 — памёр у Нью Ёрку Мікола Дашкевіч, навуковец, сябра БІНіМ.

10 — сход вернікаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе. Управа: Каствусь Калоша, Андрэй Стрэчаны, Уладзімер Літвінка, В. Валюкевіч, Таццяціана Кананчук, Клаудзія Каляда, Янка Лукашэвіч, Мікола Пэнда; рэвізійная камісія: Астап Яраховіч, Ян Карпейка, Юрка Гасцесеў.

12 — лекцыя а. Аляксандра Надсана „Беларускія малі тоўнікі для съвецкіх асобаў з XVI і XVII стагоддзізяў“ у залі Бэрлінгтан Хаўз у Лёндане.

14 — памерла Паяліна Мядзёлка ў Будславе (Беларусь).

14 — сход СБАМ у Саўт Рывэры. Управа: Ю. Арцюшэнка, А. Каўуновіч, Д. Цыган, Р. Цупрык, А. Орса, В. Казакоў.

19 — беларуская дэлегацыя на Цэнтральны канфэрэнцыя Рэспубліканскай партыі ЗША ў Вашынгтоне (Вітаўт Кіпель, Станіслаў Станкевіч).

21 — памёр у Нью Джэрзі Лявон Савёнак (псэўд. Лявон Свэн), ведамы грамадзкі і палітычны дзеяч у ЗША

23.II—20.III — выставка абразоў беларускай мастачкі Галіны Русак у галерэі „Саго-XX“ у Нью Ёрку.

Сакавік

1—3 — беларускі прадстаўнік (Зыміцер Касмовіч) на Канфэрэнцыі праў людзей чалавека і самавызначэння народаў у Люцэрне (Швайцарыя).

2 — перавыбары экзэкутывы селішча Белэр-Менск. Управа: Грыгоры Арцюшэнка, Пятро Зыбайла, Мікалай Сіцько, Сяргей Рагалевіч, Міхась Сеняка; Каастусь Мярляк (дарадчык).

5 — памёр сьвятар Мадэст Норык у Нью Брансвіку.

9 — памёр Каастусь Новік, грамадзкі працаўнік у Чыкага.

9—10 — беларускі дэлегат на канфэрэнцыі Экзэкутывы Эўрапейскай Рады Свабоды ў Парыжы (Зыміцер Касмовіч).

12 — лекцыя ў Ангельска-Беларускім Таварыстве ў Лёндане д-ра Р. Сасэksа „Грансфарматыўная граматыка і беларуская лінгвістыка“.

16 — з'езд вернікаў БАПЦ у Манчэстэрэ. Царкоўная Управа: а. Ян Абабурка, а. Ян Пекарскі, Хведар Кажаневіч, Янка Каўбаса, П. Шыркоўскі, Уладзімер Гінько.

17.III—16.IV — мастацкая выставка абразоў беларускіх мастакоў у ЗША ў Саўт Рывэры.

23 — прыняцьцё гасцей у беларускім клубе „Сакавік“ у Брэсце.

23 — беларускія дэлегаты на Этнічнай канфэрэнцыі Амерыканскага Жыдоўскага Кангрэсу ў Балтыморы (Васіль Мельяновіч, Вітаўт Кіпель).

24—30 — Беларускі тыдзень абавеччаны мэрам гораду Таронта.

Галіна Русак.
Здымак 1990-х.

24 і пазней — праходзілі ўрачыстыя съяткаваныя абавязчэнья незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі і прыняццямі ўрадавых і іншанацыйных прадстаўнікоў з адпаведнымі праграмамі:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Мельбурн, Сыднэй, Аделіяда;
- Бэлгія: Люксенбург;
- Гішпанія: Мадрыд;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлес, Нью-Брансвік, Саўт Рывэр, Дэтройт;
- Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абавязыцілі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Канектыкут, Агаё, Мічыган, Ілінойс, Каліфорнія, Мэн; мэры гарадоў Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Нью-Брансвік, Лос Анджэлес, Дэтройт, Пасэйк з падняццем бел-чырвона-белага сцягу на мачтах перад ратушамі.

25 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне (а. Васіль Кендыш), а таксама прамовы сэнатораў і кангрэсменаў.

25 — Беларускі дзень на савецкай выставе ў Дзюсэльдорфе (Нямеччына).

Съяткаваныне 25 сакавіка. Нью Ёрк, 1974 г.

Красавік

6 — вечар памяці Лявона Савёнка (Лявона Крывічаніна), дзейнага палітычнага і грамадзкага дзеяча, журналістага ладзіў БНiМ у Брукліне.

7 — беларускі стэнд на Велікоднай выставе ў Таронта.

8—11 — беларуская дэлегацыя на VII канфэрэнцыі Сусьеветнай Аньтакамуністычнай Лігі ў Вашынгтоне (Іван Касяк, Анатоль Плескачэўскі).

17—24 — лекцыя беларусаведы ў гарадзкім каледжы ў Нью Ёрку (Томас Бэр д.).

18 — выбары „Miss Belarus—74“ у Беларускім Грамадзкім Клюбe (Вэраніка Янцэвіч) у Брэдфордзе.

20 — даклад праф. Яна Садоўскага „Беларуская бібліографія на чужыне“ ў Кіngстане (Канада).

21 — удзел беларускай групы ў Фэстывалі славянскай і ўсходне-эўрапейскай музыкі і танцу ў гарадзкім каледжы Джэрзі Сіці.

25 — удзел беларускіх прадстаўнікоў у канфэрэнцыі „Сэрца нацыянальнага пытання“, ладжана Й. Калюмбійскім універсітэтам у Нью Ёрку (Антон Адамовіч, Янка Запруднік).

27 — вечар памяці 110-х угодкаў съмерці Каастуся Каліноўскага ў Кліўлендзе.

27 — памёр Мікола Кашагуб, грамадзкі працаўнік у Ашаве (Канада).

Таньчачы дзяўчата-беларускі.

28 — вечар памяці 110-х угодкаў съмерці Кастуся Каліноўскага ў Чыкага.

28 — сэмінар 110-х угодкаў трагічнай і геройскай съмерці Кастуся Каліноўскага ладзіў АБАМ у Брукліне.

Травень

4 — беларускія калёны на парадзе Дня ляяльнасці ў Нью Ёрку.

4 — даклад праф. Антона Адамовіча „Лексыка беларускай літаратуранай мовы XIX ст.“ у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

11 — з'езд ЗБК у Таронта. Управа: Кастусь Акула, Мікола Ганько, Барыс Кірка, Янка Сурвіла, д—р Яўхім Скурат; рэвізійная камісія: А. Маркоўскі, Янка Баран, Н. Сільвановіч.

12 — царкоўны фэст прыходаў цэркви Св. Кірылы Тураўскага ў Нью Ёрку.

12 — беларуская калёна з нацыянальным сцягам на антыкамуністычнай дэманстрацыі ў Мэльбурне.

19 — адзначаліся ў Саўт Рывэрэ ўгодкі загаду аб мабілізацыі ў БКА.

25—26 — 30—я ўгодкі загаду аб мабілізацыі ў БКА ладзіла ЗБВ у Нью Брансвіку.

25—27 — Фэстываль маладых беларускіх талентаў ладзіла АБАМ у Кліўлендзе.

27 — беларуская калёна з нацыянальным сцягам на парадзе Дня памяці ў Нью Брансвіку.

27 — памерла Эмілія Шабуня з дому Луцкевічай у Нью Ёрку.

Вітанье к кардыналу Ёжэфу Мінде́нты (сядзіць) беларускай дэлегацыі: Кацярына і Часлаў Найдзюкі. Лос Анджэлас, 9 чэрвеня 1974 г.

Чэрвень

2 — сход кліўлендзкага аддзелу БАЗА. Управа: Янка Раювіч, Андрэй Стрэчань, Уладзімер Дунец, Астап Яраховіч, Янка Лукашэвіч, Я. Каваленка, Міхал Страпко.

3 — памерла Кацярына Шэлест, дзейная працаўніца беларускага арганізацыі ў Лос Анджэласе.

14 — удзел беларускіх прадстаўнікоў у спатканні з кардыналам Ёжэфам Мінде́нты ў Лос Анджэласе (Кацярына і Часлаў Найдзюкі).

15 — нарада прадстаўнікоў беларускіх праваслаўных прыходаў у Манчэстэрскіх пастаравіла выдаваць свой часопіс.

21—30 — „Караван’74“ зь беларускім павільёнам „Менск“ у Таронта.

22 — Купальле ладзіў Беларускі Культурна-Грамадзкі Клуб у Сыднэі.

23 — сход сяброў ньюёрскага аддзелу БАЗА. Управа: Антон Шукелюйць, Міюла Клінцэвіч, Яніна Каханоўская, Валянцін Міцкевіч, Раіса Станкевіч, Натальля Орса, Вячка Станкевіч.

23 — паседжаныне аддзелу БІНіМ у Таронта: Івонка Сурвіла, Алеся Грыцук, д-р Яўхім Скурат.

23 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ў Саўт Рывэрэ і Таронта ладзіў БКК.

29 — XXVIII з'езд ЗБВБ у Лёндане: Янка Міхалюк, Хведар Кажневіч, Аляксандар Лашук, Пётр Асіповіч, Аляксандар Жданковіч, Янка Каўбаса, Павал Навара; рэвізійная камісія: Гай Пікарда, Лёля Міхалюк, Янка Сяўковіч.

30 — сход прыхаджанаў беларускай права слáўнай царквы ў Лёндане (настаяцель а. В. Тарановіч). Управа: С. Дзейка, П. Варанюкіч, Юрка Весялуюскі, Міхась Галубінка, А. Гаховіч, М. Глінскі, Уладзімер Грамяка, М. Дзініс, Оля Жынгель, М. Залога, Карнялюк, Сенька, Юнах, Юрчык; рэвізійная камісія: Д. Шаўлюга, А. Бурак, Оля Жынгель; трэсты: С. Дзейка, Уладзімер Мароз, Юнах; царкоўны ста-растра Д. Ахрыменя, Д. Пацяёнак.

30 — угодкі II-га Усебеларускага Кангрэсу і мабілізацыі ў БКА ладзіла прадстаўніцтва БЦР у Мэльбурне.

Лігэнь

2 — памёр Міхал Бразоўскі, дзеяны грамадзкі і царкоўны пра-дстаўнік Беларуска-Амэрыканскага Аб'яднання і царквы Св. Кірылы Тураўскага, на Джамайцы (Нью-Ёрк).

6 — Дзень беларускага жаўнера на Белэр-Менск ладзіла Згуртаваныне Беларуска-Амэрыканскіх Вэтэранаў у Паўночнай Амэрыцы.

7—14 — Тыдзень паняволеных народаў у Англіі, ладжаны Брытанскай Лігай Эўрапейскай Свабоды, зь беларускай багаслужбай у саборы Св. Пятра ў Лёндане (праавіт Уладыка Часлаў Сіповіч) ды маршамі з нацыянальнымі бел-чырвона-белымі сцягамі беларускіх калёнаў у Лёндане, Манчэстэр, Брэдфордзе і Бірмінгеме.

9 — беларускі дэлегат на канфэрэнцыі Рэспубліканскай партыі ЗША ў Бостане (Васіль Мельяновіч).

12 — удзел беларускай групы ў маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у ЗША ў Дэтройце, Нью-Ёрку, Кліўлендзе, Чыкага, Лос-Анджеласе.

14 — царкоўны фэст прыходу царквы Св. Апосталаў Пятра і Паўла ў Адэляідзе (Аўстралія).

21 — памёр Абэрон Гэрбэрт, ангельскі парламэнцёр, адзін з за-кладальнікаў Ангельска-Беларускага Таварыства ў Лёндане і колькі-гадовы старшыня.

21 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ладзіла ў Манчэстэры дэлегатура БЦР (М.Вішнеўскі, Юрка Хахолка, Янка Бунчука).

22 — беларуская дэлегацыя на Тыдні Паняволеных Народаў у Ашлэндзе (Нью Гэмпшыр).

28 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу ў Сыднэі ладзіла дэлегатура БЦР.

Жнівень

3—4 — Х спартовыя спаборніцтвы беларускай моладзі на Белер-Менск.

14 — закладзіны Вялікалітоўскай (Беларускай) фундацыі імя Лява Сапегі ў Нью Джэрзі (Марыя і Янка Станкевічы).

16 — памёр у Нямеччыне айцец Уладзіслаў Салаўей.

17 — паседжанье аўстралійскага сэктару Рады БНР прызначыла дэлегатаў на XIII сесію Рады: Аўгустыня Каранеўская, Аліксандар Калодка, Мікола Скабей, Язэп Малецкі, Пётра Мікуліч, Парфіры Трысмакаў, Мікола Нікан, Станіслаў Нарушэвіч; прынятая раднымі: Аркадзь Качан і Міхась Лужынскі.

17—18 — I сусветная сутрэча беларускіх вэтэранаў у Лёндане. Закладзены Камітэт Сувязі Былых Беларускіх Вайскоўцаў з сядзібай ў Таронта (старшыня Кастьюс Акула, сакратар Антон Маркевіч).

28 — памёр Уладзімер Клуніцкі, адзін з закладчыкаў і старшынёй Беларускага Аб'яднання ў Сыднэі.

31.VIII—2.IX — XI сутрэча беларусаў Паўночнай Амерыкі, ладжаная БАЗА і ЗБК у Кліўлендзе.

Верасень

1 — сход прыходу царквы Св. Апосталаў Пятра і Паўла (БАПЦ) у Адэляідзе (Аўстралія). Царкоўная Ўправа: Кастьюс Станкевіч, Уладзімер Акавіты, а. Міхал Бурнос, Аўгуст Сітнік, Кастьюс Ранцэвіч, Янка Ролсан, Парфіры Трысмакаў, Адам Шараевіч (стараства); рэвізійная камісія: Васіль Левановіч, Якуб Піўневіч, Васіль Лемяшэўскі.

4—7 — удзел беларускага прадстаўніка ў Канфэрэнцыі славістуў у Банфэ (Канада).

6—8 — I этнічная канфэрэнцыя штату Нью Джэрзі ў Пойнт Плезенсе.

13—15 — беларускі дэлегат на IV канвэнцыі Рэспубліканскай Рады Нацыянальнасцяў у Бостане (Васіль Мельяновіч).

29 — сход ньюёрскага аддзелу АБАМ. Управа: Ніна Запруднік, Алеся Кіпель, Вера Запруднік, Юрка Кіпель, Язэп Казылякоўскі, Ліда Данілюк, Алесь Завалока.

Кастрычнік

6 — удзел беларусаў у Кангрэсе паняволеных народаў у Сыднэі (абраныне Аляксандра Калодкі да Ўпраўлы арганізацый).

8—11 — удзел беларускай дэлегацыі ў VII канфэрэнцыі Сусветнай Антыкамуністычнай Лігі ў Вашынгтоне.

12—13 — удзел беларускай дэлегацыі ў канфэрэнцыі Эўрапейскай Рады Свабоды ў Цюрыху (Швайцарыя) (Надзея Тэадаровіч—Абрамава, Зыміцер Касмовіч).

12 — І баль беларускай прэзыдэнтскай ладжаны Беларускім Жаночым Згуртаваннем у Саўт Рывэры.

20 — сход прыходу царквы Св. Мікалая ў Манчэстэры. Царкоўная Ўправа: а. М. Іскрыцкі; камітэт набыцця будынку царквы: дъякан Кірыла Джэнэр, М. Клімовіч, М. Шыш, А. Люіс, Зося Занька, Рыгор Абабурка, Д. Хіміч; камісія апрацоўкі Статуту: С. Дубіна, Рыгор Абабурка, М. Шыш, М. Вішнеўскі, Уладзімер Баснякі, К. Іскрыцкі, А. Ляховіч.

29 — лекцыя Янкі Запрудніка „Беларуская нацыянальная сьведамасць у XVIII і XIX стагоддзях“ у Ратгэрскім універсітэце.

31.X—2.XI — даклад Аркадзя Арэхвы пра гісторычныя паэмы Янкі Ку палы на XVI канфэрэнцыі Амэрыканскай Асацыяцыі Сучасных Моваў у Чыкага.

Іван Бруцкі вызначаны сакратаром Рэспубліканскай Рады Нацыянальнасцяў у Мічыгане.

Лістапад

2 — беларускі стэнд на Міжнароднай каляднай выставе ў Чыкага.

6 — сяброўская візытацыя былога маскоўскага лягерніка айца Язэпа Германовіча ў ЗША.

9 — сход аддзелу АБАМ у Гайлэнд Парку. Управа: Аня Байчук, Альгерд Кажура, Юрка Азарка, Люда Русак, Г. Сільвановіч, М. Швэд; рэвізійная камісія: Натальля Русак, Рагнеда Гутырчык, Ірэна Азарка.

9—10 — рукапалажэньне ў сьвятары Максіма Таўпекі (нар. 2.II.1916) Уладыкам Андрэем (Крытам) і яп. Мікалаем (Мацукеўчам) у царкве св. Кірылы Тураўскага ў Таронта.

11 — Дэкларацыю свабоды паняволеным народам падпісалі ад беларусаў сярод 63-х іншых нацыянальнасцяў у Нью Ёрку.

14 — даклад біскупа Часлава Сіпо віча „Славянскія і лацінскія рукапісы пантографікальнае літургіі Св. Яна Златаустага з XVII ст.“ у Лёндане.

17 — сход аддзелу БАЗА ў Гайлэнд Парку. Управа: Сяргей Гутырчык, Пётра Кажура, Васіль Стома, Янка Азарка, Юрка Станкевіч, Аня Байчук; рэвізійная камісія: Васіль Русак, Ніна Стома, Уладзімер Машонскі.

17 — Дажынкі, ладжаныя аддзелам БАЗА ў Беларускім Грэмадзкім Цэнтры ў Брукліне.

23 — лекцыя Томаса Бэрда „Св. Еўфрасіння Полацкая“, ладжаная Ўправай БІН іМ у Беларускім Грэмадзкім Цэнтры ў Брукліне.

24 — побыт а. Аляксандра Надсана ў Нью Ёрку.

25 і пазней — праходзілі жалобныя ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага Пайставання з пані хідамі па палеглых змагарох і прыняццямі прадстаўнікоў іншых народоў:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Бірмінгем, Брэдфорд;

— Аўстралія: Мэлбурн, Сыднэй, Аделяіда;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Лос Анджэлас, Дэтройт;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэз.

26 — лекцыя Янкі Запрудніка „Беларускі нацыяналізм і тэрыторыя беларускага народу“ ў Ратэрскім універсytэце.

29—30 — XII сесія Рады БНР у Нью Ёрку прыняла Зварот да беларускай грэмадзкасці. Вінцэнт Жук-Грышкевіч адмовіўся ад прэзыдэнцства (спасылаючыся на старасць).

30 — памёр Сяргей Рагель, царкоўна-грэмадзкі працаўнік у Манчэстэры.

Сыненань

2 — беларускі кірмаш, ладжаны Беларускім Жаночым Згуртаваннем у Кліўлендзе: Клаўдзія Каляда, В. Стрэчань, Тацьцяна Кананчук, Ядзя Рааковіч, Ніна Страпко.

12 — даклад Гая Пікарды „Антон Навіна — Антон Луцкевіч“ (1884—1946) у Лёндане.

13—14 — II канферэнцыя Канадыйскае Кансультатыўнае Рады Шматкультурнасці ў Атаве.

14 — памёр Мікола Пэнда, царкоўна-грэмадзкі працаўнік у Кліўлендзе.

19 — супстрэча ярархаў БАПЦ з экзархам Сусветнага патрыярхату ў Нью Ёрку.

Выйшлі:

№ 1 часапісу беларускіх вэтэранаў „Зважай“, выданыне Камітэту Сувязі Былых Беларускіх Вайсковуцай; рэд. Кастусь Акула (Таронта);

№ 1 царкоўна-грамадзкага часапісу праваслаўных беларусаў у Вялікабрытаніі „Званіца“; рэд. Юрка Весялкоўскі (Лёндан—Манчэстэр).

1975 год

Студень

4 — памёр у Саут Рывэрс Юрка Віцьбіч (Стукаліч), беларускі пісьменнік і грамадзкі працаўнік.

9 — памёр у Вэр ле Гоан (Францыя) Пётра Ельляшэвіч, беларускі вайскоўец, грамадзкі працаўнік.

30 — лекцыя Янкі Запрудніка „Паходжаныне беларускага народу“ ў Ратгэрскім універсітэце.

Літы

15 — вечар памяці Юркі Віцьбіча, ладжаны БІНіМ з прамовамі Станіслава Станкевіча і Антона Адамовіча ў Нью Ёрку.

16 — супольны беларуск—украінскі канцэрт, ладжаны Камітэтам Паняволеных Народаў у Брэдфардзе.

16 — музычна-вакальны канцэрт самадзейнасці царквы Св. Мікалая ў Манчэстэры.

16 — сход прыхаджанай царквы Жыроўіцае Божае Маці ў Кліўлендзе: Кастью Калаша, Андрэй Стрэчань, Уладзімер Літвінка, В. Валюкевіч, Клаудзія Каляда, Таццяна Кананчук, Янка Лукашэвіч, Ян Карпейка, Аўгэн Семянчук, Я. Каваленка.

Сакавік

6 — канферэнцыя палітычных і нацыянальных арганізацый міладзі, ладжаная Цэнтральным Камітэтам Рэспубліканскай партыі ЗША ў Вашынгтоне.

17 — памёр Васіль Лукашык, старшыня беларускай грамады ў Швэцыі, у горадзе Густаўбэргене.

23 — прыняцьцё ў беларускай школе Св. Кірылы Тураўскага, прысьвячанае Акту 25-га сакавіка ў Лёндане (а. Леў Гарошка, Янка Сяўковіч, Павал Навара).

Юрка Віцьбіч, Уладзімер Сядура,
Міхась Кавалік. Здымак 60-х гг.

24—30 — Тыдзень незалежнай Беларусі, абвешчаны мэрам Таронта.

25 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША і прыняцьцё беларускай дэлегацыі ў Вашынгтоне (а. Васіль Кендыш, Яра Тумаш, Вера Бартуль, Расыці слаў Гарошка).

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвешчаны губэрнатарамі штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Ілінойс, Мічыган, Каліфорнія, Канэктікут ды мэрамі гарадоў Нью Ёрк, Чыкага, Нью Брансвік, Дэтройт, Кліўленд, Пасэйк з паднімцем беларускага нацыянальнага сцягу на мачтах перад гарадзкімі ратушамі.

25 і пазней — праходзілі ўрачыстасці абвешчання незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі і прыняцьцямі прадстаўнікоў іншых народаў у аселішчах беларусаў ува ўсім сьвеце:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфард, Бірмінгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлас;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпег;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

30 — сход сыднэйскага аддзелу БАА: Міхась Лужынскі, М. Бакуновіч, д-р Язэп Малецкі, Кастусь Сіткоўскі, Аркадзь Качан.

Красавік

6—27 — выстава твораў беларускіх мастакоў на эміграцыі, ладжаная Беларускім Культурна-Мастацкім і Навуковым Таварыствам у Грамадзкім Цэнтры ў Саўт Рывэры.

13 — удзел у Фэстывалі ўсходне-эўрапейскай музыкі і танцу ў Джэрзі Сіці: хор „Каліна“ і самадзейны гурток „Мяцеліца“.

14 — памёр у Саўт Рывэры Пётр Косараў, афіцэр БКА.

25—27 — дні беларусаведчых студыяў і выставка беларускага народнага мастацтва ў Славянскім аддзеле Атаяўскага ўніверсітэту.

Травень

8 — беларуская калёна ў антыкамуністычнай дэмантрацыі ў Мэльбурне.

10 — XXV зьезд ЗБК у Таронта: Віктар Касцюковіч, д-р Барыс Рагуля, д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Янка Сурвіла, Алеся Грыщука, Кастусь Акула.

16—18 — удзел у нарадзе Рэспубліканскіх Нацыянальных Клюціў у Вашынгтоне.

24 — удзел у Канфэрэнцыі славянскай спадчыны ў Амэрыцы ў Балтымёры.

24 — XVI кангрэс БАЗА ў Гайлэнд Парку. Антон Шуколойць, Вячка Станкевіч, Васіль Русак, Раіса Станкевіч, Вольга Запруднік, Іван Бруцкі, Янка Раковіч, Сяргей Гутырчык; рэвізійная камісія: Васіль Стома, Юрка Станкевіч, Міхась Тулейка, Янка Азарка; рэдкалегія „Беларуса“: Станіслаў Станкевіч, Янка Запруднік, Васіль Русак, Аляксандар Міцкевіч, Мікола Кунцэвіч, Браніслав Дзіловіч, Андрэй Стрэчань, Раіса Станкевіч, Францішак Бартуль, Мікола Нікан, Янка Каўбаса, Антон Маркевіч.

25 — высьвячэнне і адкрыццё по мінія палатным змагам на історансвіцкім беларускім магільніку (Нью Джэрзі).

25 — урачыстае наданыне сану архімандрита а. Уладзімеру Тарасэвічу ў Чылаге.

28 — удзел беларускага хору „Каліна“ і гуртка самадзеянасці „Мяцеліца“ АБАМ у міжнародным канцэрце ў Даглес Каледж у Нью Брансвіку.

Чэрвень

1 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА. Мікола Кунцэвіч, Міхась Тулейка, Зіна Станкевіч, Аляксандар Міцкевіч, Валянцін Міцкевіч, Мікола Заморскі, Францішак Бартуль; рэвізійная камісія: Міхась Міцкевіч, Пётра Мірановіч, Пётра Манькоўскі.

6 — памёр Барыс Шчорс, грамадзкі дзеяч, старшыня Беларуска-га Выдавецкага Таварыства ў Саўт Рывэрэ.

7—29 — зъезд ЗБВБ у Лёндане: Павал Навара, Аляксандар Жданковіч, Аляксандар Лашук, Пётр Асіповіч, Янка Сяўковіч; рэвізійная камісія: Лёля Міхалюк, Хведар Лемяшонак, Міхась Баяроўскі.

16—21 — беларуская прадстаўнікі ў экспкурсіі антарыйскай этнічнай прэсы па Канадзе (Сяргей Хмара, Антон Маркевіч).

21 — першая беларускамоўная радыёперадача з Сыднэю.

22.VI—1.VII — „Караван'75“ з выставай, кухняй і мастацкай праграмай у павільёне „Менск“ у Таронта.

25 — 75-годзьдзе жыцця і 25-годзьдзе сьвятарства мітрапаліта БАПЦ Андрэя (Крыта) у Кліўлендзе.

Раіса і Вінцэнт Жук-Грышке́вічы на памятнага крыжа Тысячагодзідзя хрысьціянства ў Беларусі ў Святыні Пакутнікаў.

Мідленд, Канада. 1988 г.

Ліпень

4—6 — сьвяткаваныне 25-го дзядзя і сінаваныня АБАМ (раней ЗБАМ) на селішчы Белэр—Менск.

6 — Дзень беларускага жаўнера ладзіла ЗБВ на Белэр—Менск (кіраваў парадам палк. Кастусь Мярляк).

13 — высьвячэньне залі Беларускага Рэлігійна—Грамадзкага Цэнтра ў Адэляідзе (Аўстралія).

13—20 — удзел беларускіх групаў у маніфэстациях тыдня паняволеных народаў у ЗША, Аўстраліі і Англіі.

13 — беларуская калёна ў маніфэстациях тыдня паняволеных народаў у Чыкага і Брэдфордзе.

19 — беларуская калёна ў маніфэстациях тыдня паняволеных народаў у Кліўлендзе, Мэльбурне, Таронта.

20 — беларуская калёна ў маніфэстациях тыдня паняволеных народаў каля статуі Свабоды ў Нью Ёрку.

20 — сход сяброў Беларускага Культурна—Грамадзкага Клубу ў Сыднэі (кіраўнік Мікола Антух).

25 — сход сыднэйскага аддзела БАА: Л. Дзядзюля, Бульскі, Я. Макарэвіч, Язэп Шюда, Ганна Калляка, І. Калючык; жаночы камітэт: С. Уласевіч, Оля Тамашэўская, М. Калючык.

У ліпені памёр Мікола Сільвановіч (Мікола Вярба), грамадзкі працаўнік у Вініпэгу.

Жнівень

2—3 — спартовыя спаборніцтвы беларускіх футбольных камандаў на Белэр—Менск.

22 — вечар, прысьвечаны паказам этнічных групаў у Мэльбурне (Аўген Груша, Аляксандар Калодка).

30.VIII—1.IX — спартовыя спаборніцтвы арганізацыі беларускай моладзі з забавамі—вечарамі ў „Полацку“ пад Кліўлендам.

31 — памёр Віктар Астроўскі, былы вязень сталінскіх лягераў, грамадзкі дзеяч у Лёндане, сын Радаслава Астроўскага.

Верасень

20 — з'езд дэлегатаў і зкладзіны Агульнаўстралійскай Рады Паняволеных Народаў у Мэльбурне (Даніла Яськевіч).

21 — сход нью-йрскага аддзела АБАМ: Ніна Запруднік, Даніла Мярляк, Вера Запруднік, Раіса Станкевіч, Вітаут Тумаш (мал).

21 — сход, прысьвечаны II Усебеларускому Кангрэсу і БКА ў Сыднэі.

27 — беларуская калёна на антыкамуністычнай дэманстрацыі ў Мэльбурне.

30 — спатканьне групы беларусаў з прэм'ерам польскага экзыльнага ўраду ў Мэльбурне.

Кастрычнік

2 — памёр у Лёндане а. Тамаш Падзява, працаўнік беларускага каталіцкага руху.

3—4 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі „Нацыяналізм у Савецкім Саюзе і ўва Ўсходній Еўропе“, ладжаны Дэтройцкім університетам (Янка Садоўскі, Янка Запруднік, Вітаўт Кіпель).

4 — сход прыхаджанай царквы Св. Спаса ў Брэдфордзе: Вэнэдыкт Кляйноў, Янка Каўбаса, Міхась Кляйноў.

5 — паніхіду па палеглых змагарох за волю Беларусі адслужжыў на беларускіх могілках у Іст Брансвіку біскуп Часлаў Сіповіч.

8 — даклад Янкі Запрудніка „Праблемы тэрміналёгіі і пэрыядызацыі гісторыі Беларусі“ на з’ездзе Асацыяцыі Амэрыканскіх Славістаў у Атланце.

11 — даклад біскупа Часлава Сіповіча пра дзейнасць беларускай бібліятэкі і музэю ў Лёндане ладзіла АБАМ у Гайлэнд Парку.

12 — Дажынкі ладзілі АБАМ і Згуртаванье Беларускіх Жанчынаў у Брэктоне.

23 — скарынінскі вечар ладзілі беларускія студэнты ў Варшаве.

28 — афіцыйна зарэгістраваная БАПЦ у Англіі.

У кастрычніку выйшаў №1 беларуска-ангельская часапісу „*Bielarussian Times*“; рэд. Расціслаў Гарошка (Нью Ёрк).

Лістагад

12 — высьвячэнне помніка „Ўсім ведамым і няведамым беларусам“ на магільніку ў Мэльбурне.

14 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі Эўрапейскай Рады Свабоды у Мюнхене (Зыміцер Касмовіч, Надзея Тэадаровіч-Арамава).

16 — канцэрт беларуска-украінскай песні ў Нотынгеме (Вольга Пагібко, а. М. Іскрыцкі).

23 і пазней — праходзілі сьвяткаваныні ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі па палеглых змагарох і адпаведнымі мастацкімі праграмамі па цэлым съвеце ўва ўсіх аселишчах беларусаў:

— Англія: Лёндан, Бірмінгем, Манчэстэр, Брэдфорд, Нотынгем;

— Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда;

— Беларусь: Люўзэн, Брусэль;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлес;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж.

23 — сход прыходу царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл (Нью Ёрк). Язэп Казылякоўскі, Кастусь Мярляк, Васіль Шчэцька, П. Захар кевіч, Пятро Мельянавіч, Алеся Завалока, Пятро Зыбайла.

25 — прыняцьцё ў співа МакМілінаў у 21-ю гадавіну дзеянасці Ангельска-Беларускага Таварыства ў Лёндане.

Снегачы

6 — сход кліўлэндзкага аддзелу БАЗА: Янка Рааковіч, Андрэй Стрэчань, Уладзімер Дунец, Астап Яраховіч, Я. Каваленка, Янка Лукашэвіч, Міхал Страпко; рэвізійная камісія: Клаудзія Каляда, Ніна Страпко, Кастусь Калоша.

6 — канфэрэнцыя беларускіх жанчынаў Канады з дакладамі: Людміла Рагуля „Жанчына“ і Раіса Жук-Грышкевіч „Беларуская жанчына“ ў Таронта і закладзі намі Згуртаваннія Беларускіх Жанчынаў Канады: Вольга Грышук, Марыя Ганюю, Людміла Рагуля.

14 — сход прыхаджан царквы Св. Апосталаў Пятра і Паўла ў Адэляндзе (Аўстралія): Кастусь Станкевіч, Уладзімер Акавіты, а. Міхал Бурнос, Аўгэн Сітнік, Кастусь Ранцэвіч, Парфіры Трысмакаў, Адам Шараевіч; рэвізійная камісія: Аляксандар Садоўскі, Міхась Кубрак, Філімон Кубрак; жаночы камітэт: Вера Біганін, Вольга Бурнос, Марыя Ранцэвіч, Зося Акавітая, Паўліна Хаменка.

15 — беларускія прадстаўнікі на прэс-канфэрэнцыі сэнатара Дж. Баклі ў Нью Ёрку.

1976 год

Студзень

18 — сход прыхаджан аў царквы Св. Жыровіцкае Божае Маці ў Гайлэнд Парку: а. Аляксандар Яноўскі, Аўгэн Лысюк, В. Лосік, Васіль Русак, Алекс Сільвановіч, Васіль Стома, Віктар Дубяга.

29.1—7. III — беларускія экспанаты на выставе Канадыйскага Нацыянальнага Музэю ў Атаве.

Люты

8 — сход ньюбрэнсвіцкага аддзелу БАЗА: Сяргей Гутырчык, Пётра Кажура, Галіна Русак, Янка Азарка, М. Каранеўскі, Тамара Януш, Аня Байчук.

14 — канфэрэнцыя Калюмбійскага ўніверситету на тэму „Стан грамадzkіх навук у савецкай Украіне і Беларусі“; беларускія дакла-

ды: Янка Запруднік „Беларуская гісторычная навука ў 1976 годзе“ і Вітаўт Кіпель „Стан беларускай дэмаграфіі“ ў Нью Ёрку.

14 — 25-годзьдзе беларускага спартовага клубу „Нёман“ у Саўт Рывэрэ. Мэнеджэр Генрых Яцэвіч, капітан клубу М. Казаю ў.

15 — сход прыходу царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Бруклі не: а. Васіль Кендыш, Мікола Гарошка, Аляксандар Міцкевіч, Уладзімер Курыла, Кастусь Верабей, Мікола Заморскі, Юрка Касцюковіч, Міхась Міцкевіч — стараста; рэвізійная камісія: Уладзімер Набагез, Пётра Манькоўскі, Уладзімер Русак.

Саўбік

7 — сход прыхаджан царквы Св. Жыроўцкае Божае Маці ў Кліўлендзе: Кастусь Калоша, Андрэй Стрэчань, Анатоль Васілеўскі, В. Валюковіч, Клаудзія Каляда, Галіна Кананчука, Вольга Каваленка; рэвізійная камісія: Вольга Міхальчык, Астап Яраховіч, Ян Карпейка.

21.III—11.IV — мастацкая выстава ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Саўт Рывэрэ.

21—28 — Беларускі тыдзень абвешчаны мэрам Таронта з падняцьцем беларускага нацыянальнага сцягу на мачце перад ратушаю.

25 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне (а. Васіль Кендыш).

25 — прамовы сэнатораў і кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне за незалежную беларусь.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абавязыцілі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Агаё, Ілінойс, Канектыкут, Пэнсylvанія; мэры гарадоў Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Нью Брансвік, Саўт Рывэр, Лос Анджэлас, Пасэйк з падняцьцем бел-чырвона-белага сцягу на мачтах перад ратушамі гарадоў.

25 і пазней — праходзілі ўрачыстыя святкаваныні гадавіны абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з прынцыпам гасціцай:

— Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчестэр, Бірмінгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Аделіяда;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Лос Анджэлас, Дэтройт, Нью Брансвік;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж.

27—28 — выставка беларускага народнага мастацтва ў Беларускім Рэлігійна-Грамадzkім Цэнтры ў Кліўлендзе.

Красавік

1 — памёрла ў Кліўлэндзе Марыя Лук'янчык, заслужаная царкоўная працаўніца.

3 — удзел у нарадзе Рэспубліканскіх Нацыянальных Клюбаў у Вашынгтоне.

9 — канфэрэнцыя рэдактараў этнічнай прэсы ў Вашынгтоне (Расыціслаў Гарошка).

10 — даклад Антона Адамовіча „Пэрыядычны друк як гадавальнік беларускай літаратуры (да ўгодкаў „Нашай Долі“, „Нашай Нівы“ і „Ўзвышша“)“ ладзіў БІНіМ у Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

18 — сход ньюёрскага аддзелу ЗБВ у Рычманд Гіл: кап. Адам Горбат, палк. Кастусь Мярляк, кап. Уладзімер Плясса.

20—27 — тыдзень студыяў беларусаведы ў Атаўскім універсітэце арганізаўваў БІНіМ.

30 — беларускі дэлегат на IX кангрэсе Сусветнай Антыхаму ністичнай Лігі ў Сэуле (Паўднёвая Карэя): Алесь Аленкік.

Травень

2 — даклад Антона Адамовіча „Ўспаміны пра Ўладзімера Дубоўку“ ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадzkім Цэнтры ў Брукліне.

3 — паказы самадзейнага гуртка „Васілёк“ (кір. Ала Орса—Рамана) у г. Гарызонце (Нью Джэрзі).

15 — даклад Янкі Запрудніка „Балцкі субстрат у этнагенезе беларускага народу“ ладзіў БІНіМ у Брукліне.

Сцяг Задзіночання Беларускіх Ветвранаў трymае Уладзімер Пеляса.

17 — паказ самадзейнага гуртка „Васілёк“ пад кіраўніцтвам Алы Орсы-Раманы ў г. Трэнтане (Нью Джэрзі).

18 — паказы самадзейнага гуртка „Васілёк“ пад кіраўніцтвам Алы Орсы-Раманы на фэстывалі ў Нью Ёрку.

20 — даклад Антона Адамовіча „Ўзвышша“ ў гістарычнай перспектыве ладзіў БІНіМ у Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

21—22 — удзел у нарадах Рэспубліканскіх Нацыянальных Клюбах у Філіядэльфіі.

22—23 — беларускі стэнд на фэстывалі 200-годзьдзя ЗША ў Лос Анджэлесе (стараньнямі сям'і Часлава Найдзюка).

30 — беларуская калёна ЗБВ пад кіраўніцтвам Сяргея Гутырчыка на парадзе Дня Памяці ў Нью Брансвіку.

31 — памёр Алесь Грыцуц, грамадзкі працаўнік, шматразовы старшыня ЗБК у Таронта.

31 — Дзень беларускай культуры ў Гардэн Стэйце (Нью Джэрзі).

Чэрвень

8 — паказы самадзейнага гуртка „Васілёк“ пад кіраўніцтвам Алы Орсы-Рамана ў г. Фрыхалдзе (Нью Джэрзі).

12 — Беларускі фэстываль з дэмансстрацыяй беларускага нацыянальнага адзенінья ў мастацкім цэнтры Голмсдэль (Нью Джэрзі).

12 — беларуская калёна зь бел-чырвоно-белым сцягам на парадзе Дня сцягу ў Чыкага.

13 — урачыстая паніхіда, адслужжаная мітрапалітам Андрэем (Крытам) зь съвятарамі на беларускім магільніку ў Іст Брансвіку пры помніку палеглым змагаром за волю Беларусі з удзелам сцяжной варты вэтэранаў.

18—26 — „Караван'76“ зь беларускім павільёнам „Менск“ (беларуская кухня, выставка друку і народнага мастацтва ды мастацкія паказы) у Таронта.

19 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша „Жыцьцё, дзейнасць і погляды Васіля Цяпінскага“ (400-годзьдзе ягонае друкарні) ладзіў БІНіМ у Брукліне.

19 — XXX з'езд ЗБВ у Лёндане: Янка Міхалюк, Аляксандар Жданковіч, Павал Навара, Пётр Асіповіч, Уладзімер Глінка; рэвізійная камісія і сяброўскі суд: Янка Сяўковіч, Гай Пікарда, Хведар Лемяшонак.

19—20 — жалобныя ўгодкі съмерці Янкі Купалы з радыёперадачай з Сыднэю (Лілія Яцкевіч, Аля Перасечная, Міхась Лужынскі).

20 — жалобныя ўгодкі съмерці Янкі Купалы ў Мэльбурнe.

20 — ўгодкі загаду аб мабілізацыі ў БКА ў Сыднэі (Павал Гуз).

Плен

- 3—5 — XVI пленум БЦР у Чыкага (63 дэлегаты).
- 4 — Дзень беларускага жаўнер а на Белэр—Менск.
- 11 — сход брэдфардзкага аддзелу ЗБВБ: Хведар Лемяшонак, Уладзімер Амельянавіч, Аляксандар Со сна.
- 11 — удзел у культурна—мастацкім універсытэцкім фэстывалі ў Патэрсане (Нью Джэрзі).
- 11—18 — Тыдзень паняволеных народаў у ЗША.
- 11 — беларуская калёна зь бел—чырвона—белым сцягам на багаслужбе ў катэдры Св. Патрыка і ў маршы на востраў статуі Свабоды ў Нью Ёрку.
- 11 — удзел у мерапрыемствах Тыдня паняволеных народаў у Лос Анджэлесе, Чыкага, Кліўлендзе.
- 11 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу і БКА ў Сыднэі (Міхась Зуй, Аляксандар Смаль).
- 16 — памёр у Нью Ёрку д—р Янка Станкевіч, выдатны беларускі мовавед і гісторык.
- 18—25 — Тыдзень паняволеных народаў у Аўстраліі.
- 18 — удзел беларускай калёні ў маніфэстацыях Тыдня паняволеных народаў у Мэльбурне.
- 20 — першая беларуская ўная радыёперадача ў Сыднэі.
- 25 — на ўгодкі съмерці Янкі Купалы моладзь адведала помнік паэтуту ў Араў Парку (Нью Ёрк).
- 30—31 — беларускі стэнд на выставе „Richmond Day“ (дзень гораду) у штаце Мэн (Павал Ку леш, Надзяя Мельянавіч, Б. Русак).
- 30.VII—7.VIII — беларускі стэнд на рэлігійна—мастацкай выставе на Эўхарыстычным кангрэсе ў Філіядэльфіі (Антон Шукелойць, Раіса Станкевіч).

Жывењ

- 1—8 — дзейны ўдзел беларускай дэлегацыі ў XLI міжнародным эўхарыстычным кангрэсе ў Філіядэльфіі (біскуп Часлаў Сіповіч, архім. Уладзімер Тарасевіч, Вера і Францішак Барту лі, Антон Шукелойць, Вітаўт Рамук).
- 8 — памёр у Саўт Рывэрс сьвятар Мікалай Лапіцкі, царкоўна—папітычны дзеяч.
- 8 — памёр у Саўт Рывэрс Вячаслаў Сэлях—Качанскі, знаны кампазытар.
- 15 — сход манчэстэрскага аддзелу ЗБВБ: П. Шыркуўскі, Міхась Яськевіч, Э. Б'юман.
- 15 — сход Беларускага клюбу ў Манчэстэры: К. Шыбіцкі, Міхась Яськевіч, Уладзімер Гінько (адміністратар Беларускага до му).

22 — сход Беларускага Кулътурна-Грамадзкага Клубу ў Сыднэі: Л. Дзядзюля, З. Бобрык, С. Булаўскі, Янка Калпяка, Мікола Неўдух, Л. Алурайт, В. Ліпскі, А. Тамашэўская, Кастусь Сіткоўскі, Міхась Лужынскі, А ўгэньня Каранеўская.

Верасень

4—6 — XII сустрэча беларусаў Паўночнай Амэрыкі, арганізаваная БАЗА і ЗБК (сымпозіум „Наша спадчына“, банкет, прамовы, багаслужба, канцэрт АБАМ, даклад Антона Адамовіча пра „Нашу Ніву“, рэзалацыі) у Гайлэнд Парку.

5 — ушанаванье 5-годзьдзя съвята республікага чыну а. Яна Пекарскага ў Вэльграгмантоне (Англія).

17 — памёр у Саўт Рывэрс Хведар Высоцкі, грамадзкі працаўнік.

Кастрычнік

10 — даклад біскупа Часлава Сіповіча „Беларуская эміграцыя ў Паўночнай Амэрыцы“ ў Лёндане.

15—17 — удзел у кангрэсе АБН у Манчэстэры (Кастусь Глінскі, старшыня АБН на Англіі).

17 — памёр у ЗША Радаслаў Астройскі, вядомы беларускі палітык, пажыццёвы прэзыдэнт БЦР на эміграцыі.

23 — урачыстае з ганараваю вартаю пахаваньне Радаслава Астроўскага на беларускіх могілках у Саўт Рывэрс.

23 — даклад Арнольда МакМіліна пра творчасць Васіля Быкава на навуковай канфэрэнцыі Макмастэрскага ўніверситету ў Гамільтане (Канада).

24 — 25-го дзьдзе прыходу царквы Жыроўскай Божай Маці (БАПЦ) у Кліўлендзе.

28 — удзел беларускай калёны ў пратэстантычным паходзе-дэманстрацыі праз цэнтар Лёндану супраць прыезду Б. Панамаро ва ў Лёндан.

30 — удзел у з’езьдзе працтваўнікоў Камітэта ў Паняволеных Народаў у Мэльбурне (Мікола Нікан, Аляксандар Калодка).

Лістапад

14 — сход таронцкага аддзелу ЗБК: Мікола Ганько, Барыс Кірка, С. М.

Радаслаў Астроўскі, прэзыдэнт Беларускай Цэнтральнай Рады. Здымак 40-х гг.

27 — XIV сэсія Рады БНР у Нью Ёрку: Вінцэнт Жук-Грышкевіч выбраны прэзыдэнтом Рады на 6 год; пастаноўлена выдаць да 60—годзьдзя БНР 1-ы том дакумэнтаў беларускага незалежніцкага руху (1917—1918).

27 — пасвячэнне по мні ка „На вечны ўспамін спачылых усіх ведамых і няведамых беларусаў“ на магільніку Фокнэр у Мэльбурне а. Аліксандрам Кулакоўскім.

27 і пазней — праходзілі ўрачыстасці, прысьвячаныя ўгодкам Слуцкага павстання ва ўсіх селішчах беларускай эміграцыі:

- Англія: Лёндан, Брэдфард, Манчэстэр, Нотынгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда;
- Бельгія: Лювэн, Брюссель;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлас;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпег;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

28 — адчыненія II выстава абразоў беларускіх мастакоў Эўропы і Амэрыкі (18 асобаў), зладзіў БНР у Беларускім Грамадзкім Цэнтру ў Брукліне.

У лістападзе пачаліся штотынічныя беларускамоўныя радыёперадачы на Беларусь беларускіх эвангелістаў на радыёстанцыі Монтэ Карла (Манака).

Сынегань

4 — сход аддзелу АБАМ у Нью Брансвіку: Алеся Кіпель, Аня Байчук, Альгерд Кажура, Юрка Азарка, Люда Русак, Міхась Швэд.

7 — арганізаваны Беларускі Студэнцкі Клуб Ратгэрскага ўніверсytetu: Люда Русак, Аня Байчук, Юрка Азарка.

9 — лекцыя Гая Пікарда „Геральдычныя матывы ў ранніх друкаваных кнігах ВКЛ“ у Лёндане.

10 — памёрла ў Кліўлендзе Еўфрасіння Семянчук, дзейная царкоўная працаўніца.

12 — сход прыхаджанай царквы Св. Апосталаў Пятра і Паўлы ў Адэляідзе: Кастусь Станкевіч, Уладзімер Акавіты, а. Міхал Бурнос, Аўгэн Сітнік, Янка Ролсан, Парфіры Трысмакаў і Адам Шараевіч — старасты; рэвізійная камісія: Аляксандар Садоўскі, С. Мельнік, Міхась Кубрак.

31.XII.76—3.I.77 — сустрэча беларусаў Аўстраліі пад дэвізам „Шануйма і вывучайма мінулае, працуйма для нацыянальнае будучыні“ ў Мэльбурне.

Выйшаў № 1 біuletэнія БЦР „Жыве Беларусь!“; рэд. К. Каліна (Саўт Рывэр).

1977 год

Студзень

- 3 — заключылася су стрэча беларусаў у Мэльбурне.
- 10 — памёр Уладзімер Літвінка, грамадскі працаўнік у Кліўлендзе.
- 25 — памёр Адольф Буката, дзейны працаўнік беларускіх арганізацый у Лёндане.
- 27 — лекцыя а. Аляксандра Надсана „Аспекты беларускай палеографіі“ ў Лёндане.

Люты

- 12 — XXV юбілейная канферэнцыя БІНіМ у Сытангольскім універсітэце ў Саўт Орандж (Нью Джэрзі). Зачытана 18 рефератаў.
- 20 — першая праваслаўная багаслу́жба ў г. Рычманд (штат Мэн) а. Васіля Кендыша.
- 24 — лекцыя д-ра Ліндыя Г'юза „Беларускія ўплывы на расейскую архітэктуру XVII стагодзьдзя“ ў Лёндане.

Сакавік

- 5 — памёр Філарэт Родзька, радны БНР, старшыня сэктару Рады БНР на Нью Джэрзі, закладчык аддзелу БАЗА ў Гайлэнд Парку, настаянік беларускай школы, кіраунік царкоўнага хору ў Гайлэнд Парку.
- 13.III—3.IV — IV мастацкая выставка (ткацтва, вышыўка, дрэварыта) у Беларускім Грамадскім Цэнтры ў Саўт Рывэры.

Царква Св. Еўфрасініі Полацкай у Саўт Рывэры.

- 23 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне.
- 23 і пазней — прамовы сэнатараў і кангрэсменаў за незалежную Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне.

- 25 — Дзень незалежнай Беларусі абвясцілі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Агаё, Пінайс, Мічыган ды мэры гарадоў Нью Ёрку, Нью Брансвіку, Саўт Рывэр, Чы-

ка, Кліўленду, Дэтройту з падняццем бел-чырвона-белых сцягів перад ратушам і гарадоў.

25 і пазней — праходзілі ўрачыстыя акадэміі ўсіх краінах беларускае эміграцыі:

- Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Нотынгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Мельбурн, Адэляіда;
- Беларусь: Люблін;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпег;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

25 — першая гадавіна беларускамоўных перадачаў з Мэльбуруну (дыкторы: беларускі — Лілія Яцкевіч, ангельскі — яе дачка Ала Папярэчная).

Красавік

18 — памёр Часлаў Кукель, грамадзкі працаўнік, радны БНР у Боне.

21 — лекцыя праф. П. Майё „Беларуская артаграфія ў ХХ ст.“ у Лёндане.

30.IV—17.V — беларускі стенд на выставе „Забытыя культуры СССР“ у Нью Ёрку.

Травень

5 — памёр у Канадзе Васіль Кісель, ваяк, былы савецкі кацэтнік (вязень канцлягераў).

7 — XXVI звезд ЗБК: Віктар Касцюковіч, д-р Барыс Рагуля, д-р Раіса Жукоў-Грышкевіч, Янка Сурвіла, Мікола Ганко; рэзвійная камісія: Мікола Ганко, Барыс Кірка, Н. Сільвановіч; сяброўскі суд: д-р Людміла Рагуля, Вольга Грыщук, Аўген Протас.

7 — храмавае съвята царквы Св. Юрага ў Чыкага, съв. літургію адслужыў мітрапаліт Андрэй (Крыт).

15 — беларуская делегацыя (Часлаў Найдзюк, Язэп Арцюх) на канфэрэнцыі Рэспубліканскай Рады Нацыянальнасцяў у Галівудзе (Каліфорнія).

15 — храмавае съвята царквы Св. Жыровіцкага Божага Маці ў Нью Брансвіку і рукапалажэнніе мітрапалітам Андрэем (Крытам) на дыякана Ракіціслава Войтанкі.

17—18 — канфэрэнцыя этнічных прадстаўнікоў па правах нерасейскіх народаў СССР у Вашынгтоне (Кастусь Мярляк).

19 — лекцыя праф. Джэймса Дынглі „Моўная палітыка ў Савецкім Саюзе“ ў Лёндане.

20—22 — нарада Рэспубліканскіх Нацыянальных Клюбах у Чыкага.

21 — Дні беларускай культуры ў Цэнтры мастацтваў штату Нью Джэрзі.

21 — „Саборык“ беларускіх праваслаўных прыходаў у Саўт Рыверы (прызначае а. Святаслава Каўша адміністратарам).

28 — памёр у Сыднэі Аляксей Воўк-Левановіч, грамадзкі працаўнік.

Чэрвень

12 — удзел гуртка самадзейнасці АБАМ у фэстывалі Мідлсекс-кага ўніверситету (Нью Джэрзі).

16 — лекцыя д-ра Р. Фрэнча „Полацкая зямля ў XVI стагодзьдзі“ ў Лёндане.

17—25 — „Караван’77“ зь беларускім павільёнам „Менск“ (выставы мастацтва і друку, музычна-песеннія паказы і беларуская кухня) у Таронта.

17—19 — беларускі стэнд на канфэрэнцыі жанчынаў штату Нью Джэрзі ў Прынстане (Нью Джэрзі).

Ліпень

2—4 — XVIII з'езд АБАМ у „Полацку“ каля Кліўленду: Юрка Азарка, Алеся Кіпель, Ю. Курыла, Люда Русак, Міхась Швэд, Вітату Тумаш (мал.), Ніна Запруднік; рэвізійная камісія: Валя Гарох, Юрка Кіпель, Язэп Сажыч (мал.); рэдакцыйны камітэт: Раіса Станкевіч — рэд., Юрка Азарка, Ірэна Азарка, А. Гасцёеў, Ніна Запруднік.

16—24 — Тыдзень паняволеных народаў у ЗША. Група беларусаў удзелынічала ў сім маніфэстацыях у Лос Анджэлесе (Каліфорнія) і Маямі (Флэрыда).

17—24 — Тыдзень паняволеных народаў у Аўстраліі.

17 — беларуская выставка ў рамках Тыдня паняволеных народаў у Мэльбурне.

19 — памёр у Мурай (штат Кентукі) гісторык Іван Любачка.

20—22 — беларускі аддзел на выставе мастацкіх народных вырабаў у Мэльбурне.

28 — памёр у Лёндане а. Леў Гарошка, вядомы грамадзка-палітычны беларускі каталіцкі дзеяч.

30 — выставка беларускага народнага мастацтва (Павал Кулеш, Раіса Станкевіч) у Рычмандзе (штат Мэн).

31 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу і БКА адзначылі ў Сыднэі.

Жыве́нь

2 — беларускія дэлегаты на канфэрэнцыі Рады Нацыянальнасці ў Дэмакратычнай партыі ЗША ў Вашынгтоне (Раіса Станкевіч).

5 — памёр у Дэнверы (Каліярада) Міхаіл Лазоўскі, былы ваяк БКА.

19 — сход нью-Ёрскага аддзелу БАЗА: Мікола Кунцэвіч, Францішак Бартуль, Зіна Станкевіч, Міхась Тулейка, Валянцін Міцкевіч, Аляксандар Міцкевіч, Мікола Заморскі.

21 — сход Беларускага Культурна-Грамадзкага Клубу ў Сыктывкарі: Л. Дзядзюля, В. Сыцюарт, А. Бакуновіч, Мікола Неўдух, В. Марчанка, М. Бакуновіч, А. Каппіка, Оля Тамашўская, Уладзімір Плашоўскі, В. Ліпскі, доктор Язэп Малецкі, Міхась Лужынскі, Міхась Зуй, Язэп Шкода, Мікола Ціхан.

28 — памёр у Парыжы Ўладзімер Шыманец, беларускі мастак, журналіст.

Верасе́нь

2—4 — сустрэча беларусаў Паўночнай Амерыкі, ладжаная БАЗА і ЗБК у „Полацку“ пад Кліўлендам.

3 — XVII кангрэс БАЗА ў Кліўлендзе: Антон Шукелойць, Вячка Станкевіч, Вольга Запруднік, Васіль Русяк, Раіса Станкевіч, Юрка Азарка і старшыні аддзелаў; рэвізыйная камісія: Васіль Стома, Юрка Станкевіч, Міхась Тулейка, Янка Азарка.

4 — сустрэча сябровой ЗБАВ у „Полацку“ пад Кліўлендам (Язэп Сажыч).

4 — урачыстасць адкрыцця помніка эмігрантам Аўстраліі ў Файрфілдзе зь беларускім нацыянальным сцягам і мэталёвую „Пагоню“.

6—7 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе вырабаў народнага мастацтва ў Дэтройце.

10 — узел у дэмансістрацыі „Народы супраць камунізму“ ў Мэльбурне.

30.IX—2.X — канфэрэнцыя Кангрэсу Этнічных Групав штату Нью-Джэрзі ў горадзе Пойнт Плезант.

Кастры́мнік

1—9 — выставка беларускага народнага мастацтва ў Сыднэі.

1 — лекцыя паэты Алеся Салаўя „Паэзія, строфіка, элемэнты тэорыі літаратуры і стылістыка“ ў Мэльбурне.

14—21 — Візіт беларускіх каталіцкіх сьвятараў у Рыме.

16—23 — узел у Тыдні правовій чалавескі і справядлівасці ў Маямі.

19 — аўдыенцыя біскупа Часлава Сіповіча ў Папы Павла VI у Ватыкане.

22—23 — беларускі стэнд і ўдзел у імпрэзах фэстывалю Міжнароднага Інстытуту.

23 — сход сяброў Беларускага клубу ў Манчэстэрэ: К. Шыбіцкі, Міхась Яськевіч, П. Шыркоўскі.

23 — сход Беларускага Грамадзкага Клубу „Сакавік“ у Брэдфардзе: Хведар Лемяшонак, Ганна Ясьвіловіч, Швэдзік.

У кастрычніку закладзены аддзел АБАМ у Лос Анджэласе: Ганна Вініцкая, Уладзімер Дунец (мал.), Люцыя Вініцкая, Антон Вініцкі, Ліза Арцюх.

Лістагад

3 — даклад Арнольда МакМіліна „Максім Багдановіч і разьвіцьцё сучаснай беларускай паэзіі“ ў Лёндане.

6 — беларуская калёна з нацыянальным сцягам на суправідзеніі муністычнай дэмандрацыі ў Атаве.

6 — сцяжная варта ЗБАВ на парадзе Дня памінак у Нью Брансвіку.

6 — рукапалажэнне Пятра Саўчыца (святаром Святаславам Каўшом) у святары ў царкве Св. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл.

13 — ушанаваньне 562-х угод каў Вялікага царкоўнага сабору і закладзінаў Наваградзкае мітраполіі Вялікага Княства Літоўскага ў саборы БАПЦ у Брукліне.

Беларускія святары. Здымак 1990-х гг.

20 — дажынкі, ладжаныя прыходам царквы Жыр овіцкае Божае Маці ў Нью Брансьвіку.

20 — урачыстае супольнае съяткаваньне Дня ўдзячнасці, ладжанае прыходам у Кліўлендзе.

20 і пазней — праходзілі ўрачыстыя съяткаваньні ўгодкаў Слуцкага падстанція ўва ўсіх асяродках беларускай эміграцыі:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Бірмінгем, Брэдфорд;

— Аўстралія: Мэльбурн, Адляіда, Сыднэй, Пэрт;

— Бэлгія: Лювэн, Брюсель;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Нью Брансьвік, Саўг Рывэр, Лос Анджэлес, Чыкага, Дэтройт;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль, Атава;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо, Мантанан-Мансо.

26 — даклад д-ра Вітаўта Тумаша „Паэма паэты XVI стаго дзьвінія Міколы Гусавяніна (Гусоўскага)“ ладзіў БІНіМ у Брукліне.

У лістападзе выйшаў № 1 афіцыйнага часопісу Беларускага Харытатыўна-Адукацыйнага Фонду „А награфы“; рэд. а. Ян Пятроўскі.

Сынегань

7 — літаратурны вечар паэты зь Менску Анатоля Вярцінскага ў Квінс Каледжы.

8 — даклад Гая Пікарды „60 год беларускіх паштовых марак, віньєтак, налепак“ у Лёндане.

10 — памёр у Пасэйку Эмануіл Ясюк, беларускі палітычны працаўнік.

17 — вечар, прысьвячаны мастацтву Пётры Мірано віча, ладзіў БІНіМ у Брукліне.

27 — у годкі I Усебеларускага Кангрэсу, ладжаныя супольна БНА і ЗБК у Таронте.

28.XII.77—2.I.1978 — II сустрэча беларусаў Аўстраліі ў Сыднэі.

1978 год

Студзень

5 — памёр у Кліўлендзе Аляксей Гарох, царкёвна-грамадзкі працаўнік.

13 — памёр у Лёндане Тамаш Скапец, дзеяны сябра ЗБВБ.

13—15 — беларуская дэлегацыя на IV міжнароднай канфэрэнцыі людзкіх праву і самавызначэння народаў СССР у Люцэрне (Швайцарыя): Уладзімер Бортнік, Юрка Сянькоўскі.

21 — памёр у Мэльбурне паэта Алесь Салавей (Альфрэд Кадняк).

29 — сход прыхаджанаў царквы Св. Жыро віцкае Божае Маці ў Гайленд Парку: Віктар Дубяга, Язэп Кузьменка, Васіль Русяц Алеяс Сільвановіч, Уладзімер Сыліўка (царкоўны стараста), настаяцель а. Аляксандар Яноўскі.

Ліры

1 — даклад Уладзімера Быкоўскага „Новая савецкая Канстытуцыя і вызвольны рух ува Ўсходняй Эўропе“, ладжаны Радай Лучнасыці Эўрапейскай Групы (нацыяў), выдалі „Дэклярацыю нацыянальных правоў“ у Лёндане.

5 — съяткаваньне 12-х у годкаў Беларускага Культурнага Грамадзкага Клюбу ў Сыднэі.

16 — лекцыя а. Аляксандра Надсана „Тэрміналёгія ў дачыненіі да Беларусі з XV па XVIII стагодзьдзе“ ў Лёндане.

19 — урачыстае застольле з нагоды 75-годзьдзя Старшыні Рады БНР Вінцэнта Жук-Грышкевіча ў Брукліне.

27—28 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі дзяржаўнага дэпартамэнту воінкавай палітыкі ў Вашынгтоне (Янка Запруднік, Расыціслаў Завістовіч, Вітаут Кіпель).

Саюзік

2 — памёр а. Уладыслаў Рыжы-Рыскі, палітычны і рэлігійны дзеяч, прафагатар беларускай калывінскай субожні ў Патэрсане (Нью Джэрзі).

5 — сход прыхаджанаў царквы Св. Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе: Кастьусь Калоша, Андрэй Стрэчан, Анатоль Васілеўскі, В. Валюкевіч, Таццянна Кананчук, Клаудзія Калядзя, Вольга Каваленка; рэвізійная камісія: Ян Карпейка, Астап Яраховіч, Сяргей Карніловіч.

16 — лекцыя П. Майё „Беларуская артографія ад 1933 году да сучаснасці“ ў Лёндане.

16 — съяткаваньне 25-годзьдзя Англа-Беларускага Таварыства ў Лёндане.

18 — сход прыхаджанаў царквы Св. Еўфрасінні Полацкай у Таронта: Барыс Кірка, Мікола Ганько, Уладзімер Целеш, Міюла Стальмашонак, Пётра Шышка; рэвізійная камісія: Барыс Рагуля, Віктар Касцюковіч, А. Маркоўскі.

18 — беларускія дэлегаты на з'ездзе Аўстралійскай Фэдэратыўнай Рады Паняволеных Народаў у Мэльбурне.

Айцец Аляксандар Надсан
з'язытавацій у ЗША.
Здымак 1990-х гг.

18 — V мастацкая выстава ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Саўт Рывэрэ.

20—21 — выступленыні сэнатараў і кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне з прамовамі за незалежнасць Беларусі.

21 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне (а. Расыціслад Войтанка).

25 — Дзень незалежнасці Беларусі абавязыцілі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Мічыган, Пэнсыльванія, Агаё, Мэн, Канектыкут, а таксама мэры гарадоў з узняццем беларускіх нацыянальных сцягоў на мачтах перад ратушамі гарадоў Нью Ёрку, Чыкага, Кліўленду, Саўт Рывэру, Нью Брансвіку, Дэтройту, Лос Анджэласу.

25 — Дэкларацыя Рады БНР на 60-я ўгодкі абавязчэння незалежнасці Беларусі (1918—1978), прынятая ў Нью Ёрку.

25 і пазней — праходзілі ўрачыстасці съвяткавання гадавіны абавязчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з прынціпам урадавых ды іншанацыйнальных гасцей:

- Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Бірмінгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда, Пэрт;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Дэтройт, Нью Брансвік, Саўт Рывэр, Лос Анджэлас;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж.

Красавік

6 — з нагоды Акту 25-га сакавіка адбылося прынціце беларускай дэлегацыі ў Палаце лёрдаў ангельскага Парламэнту ў Лёндане (біскуп Часлаў Сіповіч, Павал Навара).

10 — Папа Павал VI прызначыў біскупа Часлава Сіповіча ўва Ўпраду кангрэсацый ўсходніх цэркваў.

27.IV—1.V — беларуская дэлегацыя на XI канфэрэнцыі *WACL* у Вашынгтоне (Іван Касяк, Гэлена Касоўская, Вера Лапіцкая).

28.IV—1.V — беларускі дэлегат на кангрэсе Панэўрапейскай уніі ў Фрайбургу (Зыміцер Касмовіч).

Травень

6 — беларуская выставка ва ўніверситетэ Мэну ў г. Агоста (Мэн).

18 — II беларускі фэстываль у Цэнтры Мастацтваў у Голмсдэл (Нью Джэрзі).

19 — прыходзкае съвята сабору Св. Кірылы Тураўскага служыў мітрапаліт Андрэй (Крыт) у Брукліне.

21 — 100-я беларуская радыёперадача з радыёстанцыі Сыднэю.

26 — беларуская дэлегацыя на Канвэнцыі Рэспубліканскай Рады Национальнасцяў у Нью Ёрку.

28 — беларуская дэлегацыя на Канвэнцыі Рэспубліканскай Рады Национальнасцяў у Пітсбургу (Пэнсильванія).

28 — прыходзкае съвята царквы Сьв. Жыроўца Божага Маці служыў мітрапаліту Андрэю (Крыту) у Нью Брансвіку.

30 — беларуская калёна ЗБАВ з нацыянальнымі сцягамі на парадзе Дня памінак у Нью Брансвіку (Сяргей Гутырчык).

Чэрвень

8 — даклад пра аф. Джэймса Дынглі „На шасцідзесятым годзе: БНР у гісторычнай пэрспэктыве“ ў Лёндане.

10 — XXXII зыезд ЗБВБ у Лёндане: Янка Міхалюк, Павал Навара, Аляксандар Жданко віч, Пётр Асіповіч; рэвізійная камісія і сяброўскі суд: Гай Пікарда, Хведар Лемяшо нак, Янка Сяўковіч.

11 — удзел гуртка АБАМ у штогадовым фэстывалі штатавага каледжу ў Мідл сэксе (Нью Джэрзі).

11 — памёр у Чыкага съвятар Ян Тарасевіч, каталіцкі беларускі дзеяч, журналіст.

11—15 — побыт віцэ-прэзыдэнта БЦР Міхася Зуя ў Англіі.

18 — памерла ў Чыкага Галіна Пілецкая, дзейная грамадзкая працяўніца.

25 — у годкі II Усебеларускага Кангрэсу і зыезд БВФ у Лёндане з багаслужбаю яп. Мацьвея, а. В. Тарановіча, дзяка Ўладзімера Мароза (палк. Янка Бунчук, Кастусь Глінскі, Юрка Хахолка, Юнах).

25 — прыходзкае съвята царквы Сьв. Трайцы ў Дорасі, Нью Джэрзі (а. Кар п Стараўгітаў).

30 — „Караван' 78“ з беларускім павільёнам „Менск“ (выставка вырабаў народнага мастацтва, друку з беларускай кухні і паказамі) у Таронта.

Ліпень

11—22 — Тыдзень паняволеных народаў у ЗША, Англіі, Аўстраліі.

11 — удзел беларускай групы ў маніфэстацыях Тыдня ў Анаполісе (штат Мэрыленд).

15 — удзел беларускай групы ў дэманстрацыях Тыдня ў Лос Анджэлесе.

16 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі ў дэманстрацыях Тыдня паняволеных народаў у Брэдфордзе.

17 — беларускія калёны на мерапрыемствах Тыдня паняволеных народаў у Нью Ёрку, Чыкага, Кліўлендзе.

17 — а. Алляксандру Надсану нададзены тытул мітрафорнага пратаярэя кангрэгацыі ўсходняга абраду.

21 — памёrlа ў Дэтройце Барбара Сажыч (дзяв. Мазура), дзейная беларуская грамадзкая праца ўніца, былая жаўнерка спэцыялістага беларускага батальёну.

22 — удзел беларускай групы ў маніфэстацыях Тыдня паняволеных народаў у Маямі.

23 — удзел беларускай групы ў дэмантрацыях Тыдня паняволеных народаў у Мэльбурне.

25 — памёр у Сыднэі Алляксей Васіленя, ваяк, карыкатурысты, радны БНР.

27 — побыт япіскапа Мікалая (Мацукеўіча) у Аўстраліі.

30 — дзяк Аўгэн Сітнік рукапакладзены ў святары ў Адэляідзе.

Жнівень

8 — памерла ў Кліўлэндзе Алена Норык (дзяв. Канановіч), дзейная грамадзкая праца ўніца.

13 — сход манчэстэрскага аддзелу ЗБВБ: Хведар Кажаневіч, Міхась Яськевіч, П. Шырко ўскі.

13 — сход сяброў Беларускага Грамадзкага Клюбу ў Манчэстэры; кірауніцтва: К. Шыбіцкі, Міхась Яськевіч, Хведар Кажаневіч.

18.VIII—22.IX — побыт япіскапа Мікалая (Мацукеўіча) у Сыднэі.

20 — сход сяброў Беларускага Культурна-Грамадзкага Клюбу ў Сыднэі: Міхась Зуй, д-р Язэп Малецкі, А. Бакуновіч.

21 — удзел беларусаў у дэмантрацыях пратэсту супраць масюўскай акупацыі Чэхаславаччыны ў Лёндане (Кастусь Глінскі).

У жніўні рукапаклалі ў святары Івана Бруцкага ў Дэтройце.

Верасень

2—4 — XII сустрэча беларусаў Пайночнай Амэрыкі, ладжаная БАЗА і ЗБК у Таронта.

3 — памёр у Рыме пралат Пётра Татарыновіч, выдатны беларускі рэлігійны і нацыянальны дзеяч, рэд. часопісу „Зыніч“, выдавец кніг.

6.IX—9.XI — побыт Зымітра Касмоўіча з жонкаю як начальніка БВФ у ЗША.

15 — даклад праф. Джэймса Даңглі „Некаторыя пытаньні беларусаведы“ ў Квінс Каледжы ў Нью Ёрку.

16 — перавыбары Ўправы Беларускага Грамадзкага Цэнтру ў Саўт Рывэр: Жорж Навумчык, Міхась Бахар, Алляксандар Банкет, Б. Цупрык, А. Мяжэвіч, Віталь Цярпіцкі, Міхась Палюховіч, Н. Арцюшэнка; рэзвійная камісія: Анатоль Занюковіч, Барыс Плескачэўскі, Сыціпан Навумчык.

23—28 — XII канфэрэнцыя Сусьветнай Актыкамуністычнай Лігі (ВАКЛ) у Асунсьёне (Парагвай). Беларускі ўдзельнік — Іван Касяк.

29—30 — канфэрэнцыя выканаўчых органаў Рады Рэспубліканскага Клубу з удзелам беларускіх дэлегатаў у Вашынгтоне.

Кастрычнік

1 — сход сястрыцтва царквы Св. Юрага ў Чыкага: Марыя Каленік, Каця Пунтус, Ніна Агалец; рэвізійная камісія: Тацьцянэ Новік, Соня Агалец, Габрыэля Калтуноўская.

9—15 — выстава вырабаў беларускага народа мастацтва ў часе канфэрэнцыі Амерыканскай Асацыяцыі ў г. Калюмбус (Агаё).

17 — беларускі дэлегат БАПЦ на I канфэрэнцыі кананічных япіскапаў ЗША ў Джонстаўне (Пэнсильванія).

17 — памёр у Таронта Міюла Стальмашонак, грамадзкі працаўнік, сябра Ўпраўы ЗБК.

26—29 — беларускі дэлегат на Ўсеканадыйскай канфэрэнцыі шматкультуралізму ў Атаве.

29 — сход прыхаджанай царквы Св. Еўфрасініі (Польская Аўтакефальная Праваслаўная Царква) у Лёндане: С. Дзейка, Ф. Жынгель, М. Залога, Кастусь Глінскі, М. Дзініс, Міхась Галубінка, В. Гладкі, Оля Жынгель, П. Юнах, П. Варанюкіч, Мікалай Гаховіч, П. Карналюк, Д. Рудзь, М. Лабанок, князь С. Мірскі, П. Хмяльніцкі, П. Юрчык, Міхась Сенька; рэвізійная камісія: Мікалай Гаховіч, А. Бурак, Д. Шаўлюга; трасты: С. Дзейка, П. Юнах, Уладзімер Мароз, Ц. Ствараста, Д. Ахраменя, П. Карналюк, Д. Пацяэнак.

29 — базар у „Полацку“, ладжаны жаночым сектарам БАЗА ў Кліўлендзе.

Лістапад

4—5 — беларускі стэнд на Міжнароднай этнічнай выставе ў Чыкага.

5 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА даручыў старому складу Ўправы дзеянічаць.

14 — памёр у Каліфорніі Уладзімер Клішэвіч, беларускі паэта.

16 — памёр у Вальдара (Мэн) Мікалай Кабяка, грамадзкі дзеяч, радны БНР, былы сябра БСРГ, Таварыства Беларускай Шкілы, абаронца БАПЦ.

20—26 — удзел у Тыдні дэкалянізацыі СССР (закладзеная Канфэрэнцыя Вольных Беларусаў) у Нью Ёрку.

21 — сустрэча зь беларускімі сімейнікамі з БССР Іванам Чыгрынавым у будынку Ньюёрскага ўніверситету.

25 — XV сэсія Рады БНР у Нью Ёрку.

26 і пазней — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання ўсіх селішчаў беларусаў з багаслужбамі па палеглых за волю змагарох і прыняццім іншанациональных гасцей:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Бірмінгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Мельбурн, Адэляіда;

— Бэлігія: Люксен;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Нью Брансвік, Саўт Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлас;

— Канада: Таронта, Віні пэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

27 — удзел у супрацьсавецкай дэмактрацый наступаць савецкай місіі пры ААН у Нью Ёрку.

27.XI—3.XII — Тыдзень эмігрантаў у Бэрэса (Аргентына), які авшчаны „сталіцай эмігрантаў“, калёна беларусаў паходзе ды іншых маніфэстацый.

28 — вечар, прысьвечаны 30-годзьдзю існаванья ЗБК у Таронта.

Сынегань

2 — беларускія дэлегаты на канферэнцыі славянскіх этнічных групах у Балтымorskім гарадзкім каледжы (Васіль Мельяновіч, Васіль Русак, Вітаўт Кіпель).

4—10 — удзел у маніфэстацыях, выставе, паказах Тыдня славянскіх культур у Нью Ёрку.

10 — саслужэньне біскупам Часлава Сіповіча ў спэц. багаслужбе ў англіканскай Вэстмінстэрскай Катэдры („Аббі“), прысьвечанай Універсалнай дэкларацыі правоў чалавека.

17 — вечар, прысьвечаны памяці презыдента БНР Пётры Крэчаўскага (даклад Міколы Гарошкі „Жыцьцё і дзейнасць Пётры Крэчаўскага ў Празе“), ладжаны БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

19 — сход прыхаджанаў царквы Св. Апосталаў Пятра і Паўла ў Адэляідзе: Каастусь Станкевіч, Уладзімер Акавіты, а. Міхал Бурнос, Янка Ролсан, Аксэнт Чарнагалан, Парфіры Трысмакаў, Адам Шарашевіч; рэзвізійная камісія: П. Пачопка, Ян Палюховіч, Ян Акавіты.

26 — памёр у Лёндане сьвятар Язэп Германовіч (паэта Вінцук Адважны), выдатны дзеяч, былы бальшавіцкі нявольнік.

29 — памёр у Мюнхене Павал Ільініч, грамадзкі працаўнік са „слайнае дванаццаткі“.

1979 год

Студень

5—9 — сустрэча беларусаў Аўстраліі ў Адэліядзе.
15—20 — VI з'езд беларускіх каталіцкіх сьвятароў у Рыме.
19 — аўдыенцыя Ўладыкі Часлава Сіповіча ў Папы Яна Паўла II у Ватыкане.

20 — памёр у Машане (Францыя) Аўгэн Трусаў, палкоўнік БКА.
20 — дзень паэзіі Алеся Салаўя ладзіў Беларускі Цэнтральны Камітэт у Мэльбурне.

28 — сход аддзелу БАЗА ў Нью Брансвіку: Пётра Кажура, Янка Азарка, Галіна Русак, Браніслаў Даніловіч, Юрка Азарка, Тамара Януш, Юрка Станкевіч.

У студзені—лютым адбыўся візит Аляксандра Баршчэўскага (Алесья Барскага) у Лёндан.

Люты

9 — уядзеніе беларускай праграмы ў сярэдняй школе ў Саўт Віндзары (Нью Джэрзі).

11 — памёр Мікола Гарошка, вядомы беларускі дзеяч у Нью Ёрку.
12 — памёр Максім Рудзь, грамадзкі працаўнік, дзеяч БКА ў Брэдфардзе.

18 — сход прыходу царквы Жыроўцае Божая Маці ў Кліўлендзе: Кастусь Калоша, Андрэй Стрэчань, В. Валюкевіч, Анатоль Васілевскі, Клаудзія Калядзя, Тацьцяна Кананчук, Вольга Каваленка; рэвізійная камісія: Ян Карпейка, Астап Яраховіч, Сяргей Карніловіч.

24 — аддзел АБАМ у Балі этнічнай спадчыны (дэмантрацыя народных строяў) у г. Эдисан (Нью Джэрзі).

Сакавік

6 — памёр Алеся Завалока, царкоўны працаўнік, адзін з будаўнікоў новае царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл (Нью Ёрк).

11 — сход прыходу царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне: Аляксандар Міцкевіч, Уладзімер Курыла, Барыс Данілюк, Расціслаў Гарошка, Міхась Міцкевіч, Кастусь Верабей, Юрка Касцюковіч, Мікола Заморскі, З. Гарошка; рэвізійная камісія: д-р Уладзімер Набагез, Уладзімер Русак, Пётра Маньюўскі.

18 — адчынена мастацкая выставка ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Саўт Рывэрэ.

20 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне (а. Расціслаў Войтанка).

22 — прамовы сэнатараў і кантролераў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне за незалежнасць Беларусі.

23—29 — выстава, прысьвечаная 25 сакавіку ў Чыкага.

25 — Дзень незалежнасці Беларусі абвешчаны губэрнатарамі штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Пэнсylvанія, Агаё, Ілінойс, Вашынгтона, Мічиган, Мэрыленд, Вірджынія, Канектыкут, Дэлавэр; а таксама гарадоў Нью Ёрк, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Кліўленд, Калюмбус, Дэтройт, Лос Анджэлес, Чыкага, Дэ Мойн, ды некаторых іншых з узняццем бел-чырвона-белага сцягу на мачтах перад ратушамі.

25 і пазней — урачыстасці абавязчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі праходзілі ўсіх краінах селішча беларусаў з належнай мастацкай праграмай і прыняццем чужа-нецкіх урадавых дэлегацый ды іншых гасцей:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Бірмінгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Сыдней, Адэляіда;

Пасля малітвы за Беларусь у Кангрэсе ЗША. Кацусь Мярляк (першы), Святаслаў Коўш (трэці). Здымак 1979 (?) г.

— Бэлгія: Лювэн;
— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлес, Нью Брансьвік;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;
— Нямеччына: Мюнхэн;
— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

26 — паўтор ная малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне (а. Святаслаў Коўш).

27 — памёр у Вашынгтоне Рыгор Казак (Крушына), беларускі паста.

Красавік

1 — памёр Сяргей Шульга, оперны сяпявак, рэгент хору царквы Св. Еўфрасініі Палацкай у Таронта.

7 — IX кангрэс БККА ў Саут Рывэры: інж. Іван Касяк, д-р Анатоль Плескачэўскі, Віталь Цярпіцкі, інж. Міхась Бахар, Міхась Сенька, Аляксандар Дар афейчук, Юрка Навумчык; рэвізійная камісія: Аляксандар Банкет, Барыс Плескачэўскі, Язэп Мараходскі, Аnton Данілоўіч — старшыня кангрэсу, Гэлена Касоўская — сакратар.

12 — XXII з'езд ЗБВБ у Лёндане: Янка Міхалюк, Аляксандар Зданковіч, Павал Навара, Пётр Асіповіч, Аляксандар Лашук, Янка Сяўювіч; рэвізійная камісія: В. Міхалюк, Н. Шпіганоўіч, Т. Лемяш.

12 — з'езд ЗБК у Таронта: Віктар Касцюковіч, Раіса Жук-Грышкевіч, Барыс Рагуля; рэвізійная камісія: Кастусь Акула, Антон Маркевіч, А. Ж.; сябр оўскі суд: Аўген Протас, Вольга Грыцук, Людміла Рагуля.

14 — памёр Міхась Мароз, грамадзкі працаўнік у Чыкага.

15—21 — Тыдзень этнічнай спадчыны ў штаце Нью Джэрзі.

21 — канфэрэнцыя ўсходніх сектараў Рады БНР у Лёндане.

22—26 — беларускі дэлегат на XII канфэрэнцыі Сусветнай Аньткомунастычнай Лігі ў Асунсьёне ў Парагваі (Іван Касяк).

24 — сход Беларускай Самапомачы ў Канадзе (БСК) у Ашаве: Віктар Харэвіч, Мікола Багдан, Адам Тарасевіч; рэвізійная камісія: Уладзімер Пасевіч, М. Грабка, Міхась Бахар.

27—29 — беларуская дэлегацыя на кангрэсе Панэўрапейскай Уніі ў нямецкім Вісбадэне (Зыміцер і Надзея Касмовічы).

Травень

17.V—2.VII — побыт а. Аляксандра Надсана ў ЗША.

18 — беларуская дэлегацыя на ўгодкі бойкі пад Монтэ Касіна (Італія): а. Канстанцін Маскалік, Хведар Кажаневіч, д-р Віктар Сянікоўскі.

19 — Беларускі фэстываль у Мастацкім цэнтры ў Нью Джэрзі (выставка, паказы, спорт, беларуская кухня).

20 — выставу твораў Міхася Наймовіча (скульптура, графіка, акварэль) ладзіў БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

23.V—10.VI — аддзел „Беларусіка“ на выставе СССР у Нью Ёрку.

26 — высьвячэнне нацыянальных сцяг оў этнічных групай у Кліўлендзе.

30 — калёна ЗБАВ на парадзе Дня памяці амэрыканскіх вэтэранаў у Нью Брансвіку (Сяргей Гутырчык).

31 — памёр у ЗША сіятар Францішак Чарняўскі, вядомы грамадзкі дзеяч з-пад часоў Заходняй Беларусі.

31.V—3.VI — удзел (беларускі стенд і паказы) у Фэстывалі Бацькаўшчыны ў Ашаве (Канада).

Чэрвень

9 — даклад а. Аляксандра Надсанана „А саблівасці беларускага хуткапісу ў XVI—XVII стагодзьдзях“ у Нью Ёрку.

11 — удзел гуртка АБАМ у паказах Фэстывалю народа мас-тацтва ў Мідл сэксе (Нью Джэрзі).

19 — рэфэрат д-ра Яна Пятроўскага „Старажытная грэцкая клясыка“ ў Грамадзкім Цэнтры „Палацак“ у Кліўлендзе.

24 — прыход Сьв. Еўфрасініі Полацкай у Лёндане (УАПЦ) сіяян-каўаў: 10—годзьдзе дзейнасці, 35—годзьдзе II Усебеларускага Кангрэсу, 35—годзьдзе БКА і 50—годзьдзе сіятарства а. В. Тарановіча.

26 — беларуская калёна ЗБАВ са сваім сцягам на парадзе Дня памяці амэрыканскіх вэтэранаў у Нью Брансвіку: кап. Сяргей Гутырчык.

Ліпень

1 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу і БКА ў Мэльбурне (Аўстралія), Чыкага, Лос Анджэласе, Саўт Рывэрс і Маямі.

14 — візит япіскапа Мікалая (Машукевіча) у Англію.

15 — удзел беларускіх калёнаў са сваімі сцягамі ў праграме Тыдня паняволеных народаў: багаслужба ў катэдры Сьв. Патрыка, парадзе па 5-й авеню і мітынг у Цэнтральным парку ў Нью Ёрку.

15 — беларуская калёна на парадзе Тыдня паняволеных народаў у Мэльбурне.

15—22 — беларускія калёны пад нацыянальнымі сцягамі ўдзельнічаюць у Тыдні паняволеных народаў у Чыкага, Кліўлендзе, Лос Анджэласе, Маямі, Дэтройце.

21 — у рамках Тыдня паняволеных народаў выставка беларускага народнага мастацтва і паказы гурткоў самадзейнасці „Васіл ёк“

(Ала Орса–Рамана), „Лянок“ (В. Леўчык), жаночага беларускага хору (Ксавэры Барыса вец) у Вашынгтоне.

22 — удзел беларусаў у маніфэстациях ля статуі Свабоды ў Нью Ёрку.

22 — съяткаваньне Дня беларускага жаўнера на Белэр–Менск.

Жнівень

12 — створаны аддзел БАЗА ў Вашынгтоне.

30 — памёр у Оснабруку (Нямеччына) Сяргей Гох, былы ваяк БКА.

Верасень

1 — XIX звезд АБАМ у Гайлэнд Парку (Нью Джэрзі): Юрка Азарка, Юрка Кіпель, Ю. Курыла, Люда Русак, Раіса Станкевіч, Вітаут Тумаш (мал.), Аўгент Лысюк; рэвізійная камісія: Альгерд Кажура, П. Лысюк, Кастьусь Мірановіч; рэд. „Беларускай Моладзі“ Раіса Станкевіч.

1—2 — XVIII кантрэс БАЗА ў Гайлэнд Парку (Нью Джэрзі). Управа: Антон Шукелойць, Вячка Станкевіч, Васіль Русак, Раіса Станкевіч, Зора Кіпель, Алляксандар Мішкевіч, Янка Запруднік, Францішак Бартуль, Юрка Азарка; рэвізійная камісія: Янка Азарка, Юрка Станкевіч, М. Каранеўскі.

2 — памёрла ў Нью Брансвіку Вера Родзька, маці Ўсевалада Родзькі.

9 — грамадzkія памінкі па памерлых заслу жаных працаўніках: Уладзімеру Клуніцкам і Янку Чурылу ў Беларускім Культурна–Грамадzкім Клюбe ў Сыднэі.

15 — даклад праф. Джэмісса Дынглі „Ўтварэньне Беларускай ССР“ (па матэрыялах ангельскіх архіваў) у Нью Ёрку.

15—21 — беларуская праграма ў Тыдні славянскіх культурараў у Нью Ёрку.

16 — даклад Аўгена Каҳаноўскага (Калубо віча) „Гісторыя вывучэння беларускага пісьменства“ ў „Полацку“ пад Кліўлендам.

16 — съяткаваньне 30–годзідзя існаваньня прыходу Сьв. Мікалая ў Нётынгеме (Англія).

19 — паказ беларускіх нарэдных танцаў самадзейным гуртком „Лявоніха“ па тэлебачаныні ў Адэляндзе (Аўстралія).

30 — надзвычайны сход Беларускага Грамадзка–Культурнага Клюбу ў Сыднэі. Управа: Каствуся Сінюўскі, А. Бакуновіч, Я. Гавенчык, Міхась Зуй, Янка Калпяка, В. Ліпскі, Міхась Лужынскі, д–р Язэп Малецкі, Мікола Неўдух, Уладзімер Плахоцкі, Уладзімер Пэрл, Мікола Ціхан, І. Юхневіч; рэвізійная камісія: Аркадзь Качан, М. Мілеўскі, Л. Дзядзюля; жаночы камітэт: Надзея Лужынская і 10 сябровак.

Кастрычнік

6—7 — беларускі аддзел на Этнічным фэстывалі ў Парку Свабоды ў Нью Джэрзі.

10—13 — даклад д-ра Вітаута Тумаша „Віленскі ўніверситет у гісторыі беларускага народу“ на сесіі Асацыяцыі Славянаведы пры Ельскім університетзе ў Нью Хэйвене (Канектыкут).

17 — удзел у антыкамуністычнай дэманстрациі ў Адэліядзе.

27 — сьвяткаваньне 25-х угодкаў БВФ.

28 — Дажынкі ладзіла БАЗА ў Нью Ёрку.

Лістапад

3—4 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе народнага масцацтва ў Чыкага.

7 — удзел у дэманстрацыі-пратэсце перад савецкаю амбасадай у Нью Ёрку.

14 — памёр у Ля Крэзо (Францыя) Францішак Рашкевіч, былы ваяк БКА.

24 — даклад Аnton Адамовіча „Купала-Коласаўскае стагодзьдзе“ на ягоным юбілейным сьвяткаваньні (70-го дзьдзі), ладжаным БНiМ у Нью Ёрку.

25 і пазней — праходзілі ўрачыстыя ўгодкі Слуцкага Паўстання ўсях беларускіх аселяшчах з Багаслужбамі па загінуўшых змагарох за волю Беларусі ды адпаведнай праграмай:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Бірмінгем, Нотынгем;

— Аўстралія: Мэльбурн, Адэляіда, Сыднэй;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Дэтройт, Лос Анджэлас, Нью Брансвік, Пасэйк;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

30 — літаратурны вечар Веры Рыч ладзіў БНiМ у Нью Ёрку.

Снежань

16 — сход прыходу Сьв. А постал аў Пётры і Паўла ў Адэляідзе: Кастусь Станкевіч, Уладзімер Акавіты, Я. Цітовіч, а. Міхал Бурнос, Аксэнт Чарнагалан, Янка Ролсан, Парфіры Трысмакаў, Адам Шараевіч.

19 — паказ беларускіх калядоўшчыкаў па 11-м канале тэлебачанья ў Нью Ёрку.

22 — з'езд беларуска-амэрыканскіх вэтэранаў (ЗБАВ) у Саут Рывэр: палк. Анатоль Плескачэўскі, палк. Віталь Цярпіцкі, кап. Мікалай Манцівода, палк. Я. Шымчык, палк. Пятр о Нягода, кап. Антон Даніловіч, кап. Уладзімер Сітнік.

23 — удзел у канцэрце ў Музэі эміграцыі на востраве статуі Свабоды.

1980 год

Студзень

6 — удзел у дэманстрацыі супраць маскоўскай агрэсіі ў Аўганистане ў Таронта.

22 — у Чыкага прыбыў з Польшчы ерадыякан Варнава Санычык.

27 — сход прыхаджанаў царквы сьв. Еўфрасініі Полацкай у Саўт Рывэры. Аляксандар Банкет, Сяргей Рагалевіч, Ігар Шчорс, Лявон Літаровіч, Міхась Сеняка, Мікалай Манцівода, Мікалай Сіцько, Грыгоры Арцюшэнка, Сяргей Гайшун, Сыцяпан Навумчык, Мікалай Касьцюк, Алляксандар Цагарэнка; рэвізійная камісія: Анатоль Занювіч, Міхась Сянько віч, Гэлена Касоўская, Цімафеў Варанцоў, Іра Аўдзей; рада дырэктараў „Белэр-Менск“: Грэгоры Арцюшэнка, Мікалай Сіцько, Сяргей Рагалевіч, Міхась Сеняка, Леанід Высоцкі, Мікалай Касьцюк, Сыцяпан Навумчык, Алляксей Гурын, Лявон Літаровіч, Ігар Шчорс, Мікалай Манцівода, Уладзімер Сітнік, Аляксандар Цагарэнка, Сяргей Гайшун, Міхась Бордах, Іван Аўдзей, Уладзімер Крывіцкі.

Люты

9 — удзел у антыкамуністычнай дэманстрацыі супраць агрэсіі Масквы ў Аўганистане на Трафалгар Сквэры ў Лёндане.

9 — беларуская група ў Этнічным балі ў Мастацкім цэнтры ў Нью Джэрзі.

10 — удзел у антыкамуністычнай дэманстрацыі супраць маскоўскай агрэсіі ў Аўганистане перад ратушаю ў Таронта.

16 — вечарына, ладжаная ЗБАВ у Саўт Рывэры.

17 — сход аддзелу БАА ў Адэляі дзе: Янка Ролсан, Парфіры Трысмакаў, Уладзімер Акавіты, Васіль Яно віч.

20 — даклад паўрэсскага навукоўца Нікаля Вэрта „Сацыял-дэмакраты, нацыяналізм і рэвалюцыя ў Беларусі ў 1900—1917 гг.“ у Калюбійскім універсітэтэ ў Нью Ёрку.

24 — акадэмія памяці Антона і Івана Луцкевічаў, ладжаная БІНіМ у Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Брукліне.

Сакавік

6 — памёр Янка Лукашэвіч, дзейны грамадзкі працаўнік у Кліўлендзе.

9 — сход прыхаджанаў царквы Сьв. Жыроўіцкага Божае Маці Кліўлендзе: Кастусь Калоша, Андрэй Стрэчань, Віктар Васілеўскі,

Валі Гарох, Іна Літвінка, Г. Васілеўскі, Янка Ханенка, А. Пракаповіч, Я. Яраховіч; рэвізійная камісія: Ян Карпейка, Лёля Міхальчык, Астап Яраховіч.

15 — рукапалажэнны ў съятары Варнавы Сеньчыка ў царкве Св. Юрага япіскапам Якаво сам у Чыкага.

16 — адчынена мастацкая выстава ў Беларуска-Амэрыканскім Грамадзкім Цэнтры ў Саўт Рывэрэ.

16 — паседжаныне дырэктры „Белэр-Менск“ вызначыла Экзэкутыву адпачынку вага цэнтру: Грыгоры Арцюшэнка, Пятро Зыбайла, Мікалай Сіцько, Сяргей Рагалевіч, Міхась Сенька.

22 — аўдыенцыя Ўладыкі Часлава Сіповіча ў Папы Яна Паўла II у Ватыкане.

23 і пазней — урачыстасці з багаслуж бамі праходзілі ўсіх месцах селішча беларусаў з прыняццямі і адпаведнымі мастацкімі праграмамі:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Нотынгем, Бірмінгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда;

— Бэльгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлес, Нью-Брансвік, Саўт Рывэр, Дэтройт, Балтымоп;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпег;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

23—30 — мэрам гораду абвешчаны Тыдзень Беларусі ў Таронта.

25 — Дзень незалежнай Беларусі абвесцілі губэрнаторы штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Ілінойс, Агаё, Мічыган, Пэнсильванія, Мэрылэнд, Мэн, Канектыкут, Вашынгтон, Дэлявэр і мэры гарадоў Нью Ёрк, Кліўленд, Нью Брансвік, Саўт Рывэр, Чыкага, Дэтройт, Лос Анджэлес ды некаторых іншых з узьняццем беларускага нацыянальнага сцягу перад гарадзкімі ратушамі.

26 — малітва за незалежную Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне (а. Расыці слаў Войтанака).

30 — сход сяброў ЗБАВ у Гайлэнд Парку: Сяргей Гутырчык, В. Лосік, Янка Азарка, Віктар Дубяга, Пётра Кажура; кантрольная камісія: Юрка Станкевіч, Уладзімер Машонскі, Уладзімер Сыліўка.

31 — памёр у Лексінгтане (Нью Джэрзі) Анатоль Плескачэўскі, дзіціны нацыянальна-палітычны дзеяч, ад'ютант презыдэнта БЦР Радаслава Астроўскага

Красавік

3 — памёр у Стэмфардзе (Канектыкут) Леанід Галяк, грамадзка-палітычны дзеяч, закладчык „Летапісу“, дзіціны журналісты.

17 — даклад біскупа Часлава Сіповіча „Беларуская супраганія Віленскай дыяцэзіі ў гадох 1639—1774“ у Лёндане.

27 — беларускі прадстаўнік (Часлаў Найдзюк) на Банкеце Спадчыннага дня ў г. Студыё Сіці (Каліфорнія).

29 — памёр на Зінгер Айлэнд (Флёрьда) д-р Мікалай Мінкевіч, радны БЦР, лекар Беларускіх Збройных Сілай.

Травень

1—4 — беларускі дэлегат на кангрэсе Панэўрапейскай Уніі ў Пасаў (Нямеччына): Зыміцер Касмовіч.

4 — пачатак расколу БАПЦ: прыход царквы Св. Жыровіца касе Божае Маці пераходзіць да япіскапа Мікалая (Мацукеўчыча).

8 — даклад Я. Сальнова „Радзівіл аўская карта Гондзія (1633) і яе месца ў беларускай картографіі“ ў Лёндане.

10 — сход прыходу царквы Св. Еўфрасініі Полацкай у Таронта: Мікола Ганько, Марыя Ганько, Валер Навіцкі, Уладзімер Целеш, П. Ш., Надзяя Баран; рэвізійная камісія: Антон Маркевіч, Барыс Кірка, Віктар Касцюковіч.

16—18 — Х канфэрэнцыя рэспубліканскіх нацыянальных гру паў у Кліўлендзе; беларуская дэлегацыя: Таццяяна Кананчука, Далёр эс Мельяніновіч, Каствуся Калоша, а.Ра сці славу Гарошка, Васіль Мельяніновіч, Вітаўт Кіпель.

24 — беларуская дэлегацыя на Канфэрэнцыі этнічных проблемаў у Нью Брансвіку.

25 — 25-годзьдзе беларускай уніяцкай царквы Св. Спаса ў Чыкага.

30 — калёна беларускіх вэтэранаў (ЗБАВ) са сваімі сцягамі на парадзе Дня памяці ў Нью Брансвіку: Сяргей Гутырчык.

Чэрвень

5 — даклад Шырын Акінэр „Сучасныя беларускія пісьменнікі ў Польшчы“ ў Лёндане.

6 — Дзенъ беларускага ж аўнер а лад зіў ЗБАВ у Белэр-Менск.

7 — XXXII зыезд ЗБВБ у Лёндане: Янка Міхалюк, Аліксандар Жданковіч, Павал Навара, Пётр Асіповіч, Аліксандар Лашук, Янка Сяюковіч; рэвізійная камісія: Янка Міхалюк, Мікалай Шпігановіч, Хведар Лемяшонак.

8 — 30-годзьдзе беларускай праваслаўнай царквы Св. Еўфрасініі Полацкай у Таронта.

25.VI—2.IX — беларускі стэнд на Выставе этнічнае прэсы ў Таронта.

Ліпень

6 — удзел групы беларускай моладзі „Лявоніха“ ў Этнічным канцэрце ў Адэляідзе.

9—13 — даклад студэнткі Олі Качан „Беларуская літаратура і нацыянальнае адраджэнне ў XIX ст.“ на кангрэсе лінгвістых дзяржаўнага ўніверситету ў Канбэрэ.

13 — беларускія калёны ў Тыдні паняволеных народаў на службе ў катэдры Сыв. Патрыка, парадзе па 5-й авеню і на мітынгу ў Цэнтральным парку ў Нью-Ёрку.

14 — даклад у Лёндане д-ра Юркі Геніюша пра жыцьцё і дзейнасць беларусаў у Польшчы.

19 — удзел беларускай групы ў маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Дэтройце, Лос Анджэлесе.

19 — беларуская калёна на супрацьмаскоўскай дэманстрацыі ў Лёндане супраць савецкай акупацыі Аўганістану.

20—21 — беларускія выставачныя стэнды падчас Тыдня паняволеных пародаў у Вашынгтоне.

24—28 — беларускія дэлегаты на 13-й канфэрэнцыі ВАКЛ у Жэневе (Надзея і Зыміцер Касмовічы).

28 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу і БКА ў Сыднэі.

29 — памёр Іван Лебядзінскі, ваяк, грамадзкі працаўнік у Лёндане.

Жнівень

2 — Дзень беларускай моладзі — XVI спартовыя спаборніцтвы на Белэр-Менск.

13 — мітрапаліт БАПЦ забараніў багаслужбу сьвятара Аляксандра Яноўскага ў царкве Сыв. Жыровіцкага Божае Маці ў Гайлэнд Парку (Нью-Джэрзі).

22—24 — беларуская дэлегацыя (БІНІМ) на Агульнаславянскай канфэрэнцыі ў Балтыморы.

24 — сход сяброў Беларускага Грамадзка-Культурнага Клубу ў Сыднэі: Кастьус Сіткоўскі, Оля Тамашэўская, Г. Ольрайт, д-р Язэп Малецкі, Я. Гавенчык, І. Калпяка, В. Л., Аляксандар Смаль, А. Корзун, Міхась Зуй, А. Бакуновіч, Уладзімер Плахоцкі, Міхась Лужынскі; рэвізійная камісія: Л. Дзядзюля, М. Мілеўскі, Мікола Ціхан.

Памятка з сувітрычы беларусаў у „Палацку“ (Кліўленд). Аляксандар Асіповіч Асіпчык. 1980. Фота Сяргея Карніловіча.

30.VIII—2.IX — XIV сустрэча беларусаў Паяночнай Амэрыкі, ладжана я БАЗА і ЗБК у Кліўлендзе.

31 — канфэрэнцыя БІН іМ па Стату це Вялікага Княства Літоўскага пры Кліўлендзкім універсітэце.

Верасень

13 — удзел у Этнічным фэстывалі ў парку Свабоды ў Нью Джэрзі (выставка, паказы, беларуская кухня, інфармацыя).

13 — Дажынкі на Белэр-Менск.

27 — побыт біскупа Часлава Сіповіча ў Парыжы.

28 — удзел у міжнароднай маніфэстацыі з крыжам за перасыльдаваную царкву ў Вэстмінстэрскай катэдры (Лёндан). айцы Фэлікс Журня і Ян Пекарскі.

28 — прыход царквы Св. Жыровіцкае Божае Маці ў Гайлэнд Парку перакінуўся да апекі япіскапа Мікалая (Мацукеўіча).

Кастрычнік

11 — народа Беларускай Царкоўнай Рады ў Амэрыцы (грэцкае юрыдыкцыі) у Саўт Рыверы. Прэзыдым: а. Павал Вялікі, Кастусь Мярляк, Міхась Сенька, справа здача а. Святаслава Каўша.

12 — літаратурны вечар Віктара Швэда (з Польшчы) у Манчэстэры.

Лістапад

6 — памёр у Нью Ёрку д-р Станіслаў Станкевіч, рэдактар „Беларуса“, радны БНР.

Зінаіда і Станіслаў Станкевічы з дачкой Раісай. Здымак 1940-х гг.

8, 15, 22, 29 — удзел у дэманстрацыях перад савецкай амбасадай у Лёндане з клічам „Вольнасць нар одам, паняволеным Москвою!“

9—16 — Тыдзень славянскіх культур у Нью Ёрку.

15 — нарада Рады БАПЦ у Дораці ў справе царкоўнага адколу.

22—24 — беларускі стэнд на Міжнароднай выставе ў Чыкага.

21 і пазней — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паштанскаў ў асяродках аселишча беларусаў з багаслужбамі за палеглых змагароў і адпаведнымі праграмамі:

— Англія: Лёндан, Нотынгем, Манчэстэр, Брэдфорд;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Адэляіда, Сыднэй;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Лос Анджэлес, Дэтройт;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;

— Нямеччына: Мюнхэн, Штутгарт;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

У лістападзе адбылася сесія Рады БНР ў Нью Ёрку.

Сынегань

7 — аўтарскі вечар пісьменніка Сакрата Яновіча (зь Беластоку) у Беларускай бібліятэцы імя Францішка Скарыны ў Лёндане.

18 — даклад Гая Пікарды „Беларускія рэлігійныя гімны“ ў Лёндане.

27—29 — IV сустрэча беларусаў Аўстраліі ў Мэльбурне; створаная Фэдэральная Рада: Кастусь Станкевіч, Уладзімер Сідлярэвіч, а. Міхал Бурнос.

1981 год

Люты

1 — беларускі стэнд на Выставе славянскіх тканінаў у Бінгамтоне (Нью Ёрк).

12 — даклад а. Аляксандра Надсана „Беларускія брацтвы ў XVII ст.“ у Лёндане.

21 — удзел беларускага гуртка моладзі (АБАМ) у Балі этнічнае спадчыны ў г. Юніён (Нью Джэрзі).

22 — хіратонія ў япіскапы Ізяслава (Івана Бруцкага) у саборы Св. Апостала Андрэя УАПЦ у Боўд Брукі (Нью Джэрзі).

Сакавік

5 — памёр Мікола Лысуха, дзеяны беларускі працаўнік у Парыжы.

7 — сабор Рады БАПЦ у катэдры Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне: экскамунікацыя а. Мікалая (Мацукеўіча) і прыхаджаніна Ўладзімера Русака.

12 — даклад Джэймса Дынглі „Пасткі і воўчыя ямы ў беларускай гісторыі“ ў Лёндане.

22 — адчынена мастацкая выстава ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры ў Саўт Рывэрый.

22 — сход прыхаджанія царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Брукліне: Аляксандар Міцкевіч, Уладзімер Русак, Кастусь Верабей, Ала Орса-Рамана, Міхась Міцкевіч, Мікола Заморскі, Раіса Станкевіч, Юрка Касцюковіч; рэвізійная камісія: а. Мікалай (Мацукеўіч), Марыя Войтанка, Янка Запруднік.

23.ІІ—8.V — выставка „Беларусская літаратура ў гісторычнай пэрспэктыве“ ў бібліятэцы Рутгэрскага ўніверсітэту ў Нью Брансвіку.

24 і пазнай — праходзілі ўрачыстасці абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з багаслужбамі і прынядзялением урадавых і іншанацыянальных прафесійнікаў і гасцей ды мастацкамі прафесійнікамі:

- Англія: Лёндан, Манчестэр, Брэдфорд, Бірмінгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Мэльбурн, Сыдней, Адэляіда;
- Бэлігія: Брюссель, Люксен;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Лос Анджэлес, Нью Брансвік, Саўт Рывэр, Дэтройт, Да Мойн;
- Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

25 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне.

25 і пазнай — прамовы сэнатараў і кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне за незалежнасць Беларусі; Дзень незалежнай Беларусі абвешчаны губэрнатарамі штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Ілінойс, Агаё, Мічыган, Мэрылэнд, Канектыкут, Пэнсylvанія, Каліфорнія, Мэн, Дэлявэр, а таксама мэрамі гарадоў Нью Ёрку, Саўт Рывэру, Дэтройту, Кліўленду, Нью Брансвіку і інш. з падніццямі бел-чырвона-белага беларускага сцягу перад гарадзкімі ратушамі.

У сакавіку выйшаў №1 абежніка брацтва і сястрыцтва Св. Кірылы Тураўскага (БАПЦ) „Сыцеражы Веры“; рэд. Барыс Данілюк (Нью Ёрк).

Красавік

2 — даклад праф. П. Майё „Пачаткі разьвіцця беларускай мовы“ ў Лёндане.

9—11 — даклад Яна Садоўскага пра пісьменніка Янку Брыля на канфэрэнцыі літаратураведаў у Квэбэку (Канада).

10—11 — выстава беларускага нараднага мастацтва на Славянскім фэстывалі ў Пэнсыльванскім універсітэце.

14 — памёр у Лі Крэзо (Францыя) Базыль Лагач, вайскавік, дзеяны сябра беларускіх вайскоўых арганізацый.

18 — створаная „Дар адчынкай Камісія пры япіскапе Мікалаю (Мацукеўічу) для палацаджання расколу ў БАПЦ“ у Кліўлендзе: а. Аляксандар Міцкевіч, Мікола Ганько, Алекс Сільвановіч, Янка Азарка, Уладзімер Русак, Язэп Сажыч, Васіль Пляскач, Кастань Калоша, Сяргей Карніловіч, Валер Навіцкі, Марыя Ганько.

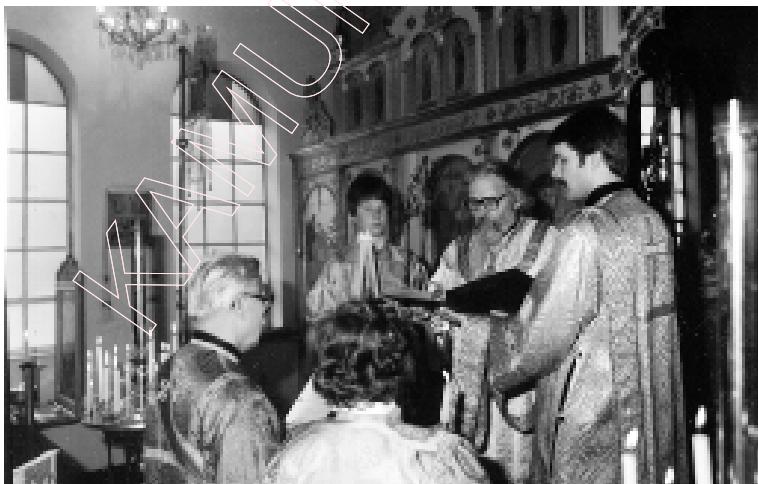
18 — вечар памяці Ўсевалада Ігнатоўскага, 100-годзьдзе нараджэння і 50-годзьдзе съмерці.

19 — рукапалажэнне дыякана Міхала Страпко ў сьвятары япіскапам Мікалаем (Мацукеўічам) у Кліўлендзе.

Травень

2 — нарада ў Нью Ёрку беларускіх, украінскіх і чэскіх навукоўцоў аб супрацьцы ды вывучэнні спадчыны сваіх народаў у Амерыцы

3 — царкоўны фэст у царкве Св. Еўфрасінні Палацкай у Гайлэнд Парку з багаслужбай япіскапа Мікалая (Мацукеўіча).

Рукапалажэнне дыякана Міхала Страпко ў сьвятары япіскапам Мікалаем (Мацукеўічам) у Кліўлендзе. 19 красавіка 1981 г.

9 — літаратурны вечар Веры Рыч ладзіў БІН іМ у Нью Ёрку.

9 — XXVII зъезд ЗБК у Таронта: Віктар Касцюкевіч, Барыс Кірка, Эва Пашкевіч, Мікола Ганько, Эдуард Буцька, Янка Сурвіла; рэвізійная камісія: Каастусь Акула, Антон Маркевіч, Аркадзь Жылік.

10 — сход прыхаджанаў царквы Сьв. Еўфрасінні Полацкай у Таронта давыбраў Міколу Сільвановіча замест выбыўшага Валера Навіцага.

16 — сабор БАПЦ у катэдры Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне: забарона служэння япіскапу Мікалаю (Мацукеўчу) і адлучэнне сьвятара Аляксандра Яноўскага.

16 — XXXV зъезд ЗБВБ у Лёндане: Янка Міхалюк, Аляксандар Зданковіч, Павал Навара, Пётр Аспіровіч, Аляксандар Лашук, Янка Сяўко віч.

Чэрвень

5—7 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі Рэспубліканскай Рады Нацыянальнай нацыяй у Вашынгтоне: Янка Раковіч, Васіль Мельянівіч, Андрэй Стрэчань, Вітаут Кіпель, Раіса Станкевіч, Алеся Кіпель.

6 — памёр у Кліўлендзе Вінцэнт Сыпічонак, дзеяны грамадзкі працаўнік.

10 — лекцыя Аляксандра Баршчэўскага (Алеся Барскага) „25—годзьдзе катэдры беларускай мовы і літаратуры ў Варшаўскім універсytэце“ ў Ньюёрскім універсytэце.

12—19 — Тыдзень паляволеных народаў у ЗША пры дзейным узделе беларускіх арганізацый у Нью Ёрку, Маямі, Лос Анджэласе ды інш.

13 — заканчэнне заняткаў у саўгáрываўскай беларускай школе (13 вучняў).

18 — лекцыя М. Паўлоўскага ў Лёндане „Максім Багдановіч і мастацтва“.

18 — зъезд Ангельска-Беларускага Таварыства ў Лёндане: Джэймс Дынглі, а. Аляксандар Надсан, Гай Пікарда, Пётр Аспіровіч, д-р Шырын Акінэр, д-р Ліндсэй Г'юз, Янка Міхалюк, Павал Навара.

20 — літаратурны вечар Уладзімера Сядуры (Глыбінага) ладзіў БІН іМ у Брукліне.

21 — дэманстрацыя і малебен за здароўе Міхася Кукаўскі перад будынкам ААН у Нью Ёрку, а таксама ў Лос Анджэласе і Маямі.

27 — пасланыне япіскапа Мікалая (Мацукеўча) да вернікаў.

28 — угодкі II Усебеларускага Кангрэсу і БКА ў Мэлбурне.

28 — сустрэча зь пісьменнікам Аляксандрам Баршчэўскім (Алесем Барскім) зь Беластоку ў „Полацку“ пад Кліўлендам.

Ліпень

5 — Дзень беларускага жаўнера на Белэр-Менску, ладжаны ЗБАВ: Кастусь Мярляк, Віталь Цярпіцкі, Аўгуст Протас, Уладзімер Брылеўскі.

12 — удзел самадзейнасці беларускай моладзі ў Этнічным канцэрце ў Адэляідзе.

20 — 5-я гадавіна беларускамоўных радыёперадачаў з Сыднэю.

25 — Дзень беларускай моладзі на Белэр-Менск, спартовыя спаборніцтвы беларускіх ды іншых арганізацыяў.

Жнівень

2 — урачыстае святкаваньне 1000-годзьдзя беларускай дзяржаўнасці ў Сыднэі.

3 — беларуска-ўкраінскі вечар у спамінаў пра Лява Акіншэвіча.

19 — сход сяброў Беларускага Культурна-Грамадзкага Клубу ў Сыднэі: А. Булаўскі, А. Дзядзюля, Мікола Ціхан, Ганна Калляка, М. Мілеўскі, І. Галушка, С. Тамашэўская, Ольга Тамашэўская.

23 — памер Пётра Мікуліча, ваяка, дзейны працаўнік у Мэльбурнe.

Верасень

5 — XX з'езд АБАМ у Гайлэнд Парку, Нью Джэрзі: Юрка Азарка, Вера Запруднік, Раіса Станкевіч, Ю. Курыла, Альгерд Кажура,

Мітынг пярад будынкам ААН у Нью Ёрку ў абарону дысыдэнта Міхася Кукабакі. 21 чэрвеня 1981 г. Фота Алекса Сільвановіча.

Вітаўт Тумаш (мал.); рэвізійная камісія: Ніна Русак, А. Данілюк, Віктар Тур; рэдкалегія „Беларускай моладзі“: Раіса Станкевіч, Галіна Тумаш, Ніна Русак, Вера Запруднік, Ліда Данілюк, Алесся Кіпель, Юрка Азарка, Багдан Андрусышын, Вітаўт Тумаш (мал.)

6 — урачыстае адкрыццё помніка па палеглых беларускіх героях на беларускіх могілках з парадам беларускіх вэтэранаў у Нью-Брансвіку.

6 — XIX кангрэс БАЗА ў Гайлэнд Парку: Антон Шукелойць, Вячка Станкевіч, Францішак Бартуль, Зора Кіпель, Васіль Русак, Янка Запруднік, Раіса Станкевіч, Юрка Азарка; рэвізійная камісія: Янка Азарка, М. Карапеўскі, Міхась Тулейка.

6 — даклад Антона Адамовіча „Іван Луцкевіч — жыцьцё і дзеяньні“ у Гайлэнд Парку.

12 — Дажынкі на Белэр-Менск.

12—13 — беларуская група на Этнічным фэстывалі ў парку Свабоды (беларуская выставка, паказы) у Джэрзі Сіці (Нью-Джэрзі).

17 — дэманстрацыя арганізацыі Міжнародная Амністыя перад будынкам савецкай амбасады ў абарону Міхася Кукаўскага ў Лёндане.

26 — пачатак школьнага году ў беларускіх школах пры арганізацыях.

У верасені:

беларуская калёна з нацыянальным сцягам брала ўдзел у парадзе сьвята эмігрантаў у Бэрыйса (Архентына);

удзел самадзейнай групы моладзі „Васілёк“ у Этнічным фэстывалі ў Балтыморы.

Кастрычнік

4 — памёр біскуп Часлаў Сіповіч, ініцыятар адчынення Беларускай бібліятэкі і музэя імя Францішка Скарыны ў Лёндане.

11 — урачыстацьць памяці піянэр аўтараў беларускага жыцьця ў Аўстраліі ў Сыднэі.

18 — перавыбарчы сход БЦК у Мэльбурне: Уладзімер Сідлярэвіч, Мікола Скабей, Павал Гуз, Міхась Шэка, Грэгор Шэйпак, Мікола Нікан, Аляксандар Калодка.

Лістапад

8 — традыцыйны беларускі кірмаш у „Полацку“ пад Кліўлэндам, ладжана Беларускім Жаночым Згуртаваннем у Кліўлэндзе.

9—15 — удзел у Тыдні славянскай спадчыны (выставка, паказы, беларуская кухня і інфармацыя) у Нью-Ёрку.

11 — памёрла Валянціна Васіленя (дзяв. Якубовіч), дзеяньная беларуская працаўніца ў Сыднэі.

14—15 — беларускі аддзел на Міжнароднай этнічнай выставе ў Чыкага.

18.XI—21.XII — візытацыя мітрапаліта Ізяслава (Бруцкага) прыходаў БАПЦ у Аўстраліі.

19 — даклад д-ра Г. Лемінда „Славянскі элемэнт у беларускім слоўніку“ ў Лёндане.

21 — высьвячэны новае царквы БАПЦ Сьв. Віленскіх Мучанікаў мітрапалітам Ізяславам (Бруцкім) у Мэльбурне.

26 — памёр Лявон Карыба ў Таронта.

28 і пазней — праходзілі ўрачыстыя сівяткаваныні ўг одкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі ды жалобнымі прыніццямі гасцей і прадстаўнікоў іншых нароадаў:

— Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Нотынгем;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда, Пэрт;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлас, Дэ Мойн;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпег;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж.

Сынегань

14 — ліст дарадчае рады япіскапа Мікалая (Мацу кевіча) мі трапаліту УАПЦ Месьціславу.

21 — памёр ў Празе Чэскай Міхал Забэйда—Суміцкі, съпявак эўрапейскай вядомасці.

27 — сход ньюбрэнсвіцкага аддзелу БАЗА: Пётра Кажура, Міхась Тулейка, Галіна Руслак, Янка Азарка, Браніслаў Даніловіч, Тамара Януш, Юрка Азарка; рэзвійная камісія Васіль Руслак, Уладзімер Машанскі, Л. Стагановіч.

29.XII.81—2.I.1982 — V сустрэча беларусаў Аўстраліі ў Сыднэі.

1982 год

Студзень

14 — другі ліст япіскапа Мікалая (Мацу кевіча).

21 — новы склад БСК (12 беларускіх арганізацый у Аўстраліі): Уладзімер Сідлярэвіч, Міхась Шэка, Павал Гуз...

28 — даклад праф. Арнольда МакМіліна „Дастаёўскі і сучасная беларуская літаратура“ ў Лёндане.

28 — закладзены Беларускі каапэратыў у Мэльбурне: Уладзімер Сідлярэвіч, Павал Гуз, Аўген Груша, Міхась Шэка, а. А. Грыйцук, Анна Шэка; жаночы камітэт: Оля Олърайт, Надзея Груша, Жэня Сідлярэвіч.

Люты

3 — памёр Іван Муха, настаўнік, грамадзкі працаўнік у Нью Ёрку.

7 — сход ньюёрскага аддзелу БА ЗА: Аляксандар Міцкевіч, Францішак Бартуль, Валянцін Міцкевіч, Мікола Заморскі, Кастусь Верабей; рэвізійная камісія: д-р Вітаўт Тумаш, Антон Шукелойць, Міхась Міцкевіч.

13 — удзел гуртка самадзейнасці АБАМ у Этнічным фэстывалі ў г. Эдисан (Нью Джэрзі).

21 — сход прыхаджан царквы Св. Кірылы Туроўскага ў Нью Ёрку: Уладзімер Курыла, Раёсцілай Гарошкі, Аўген Нестар, Барыс Данілюк, Міхась Міцкевіч; рэвізійная камісія: Пётра Маньюўскі, В. і З. Гарошкі.

21 — сход прыхаджанай царквы Св. Жыровіцкае Богае Маці ў Кліўлендзе: Я. Каваленка, Андрэй Стрэчань, Ірэна Каляда—Сымірнова, Астап Яраховіч, Галіна Кананчук, Янка Ханенка, Крыстына Каваленка, А. Пракаповіч, В. Валюкевіч; рэвізійная камісія: Лёля Міхальчык, Валя Гарох, Кастусь Калоша.

25 — бібліятэка і музэй імя Францішка Скарыны ў Лёндане набылі рукапісы XVI і XVII стагоддзяў.

Сакавік

14 — адчынена выставка твораў Янкі Купалы і Якуба Коласа ў Беларуска—Амэрыканскім Грамадзкім Цэнтры ў Саўт Рывэры.

14—31 — выставка беларускага друку і этнографіі ў Беларускім Царкоўна—Грамадzkім Цэнтры ў Кліўлендзе.

21 — адчыненая выставка, прысьвечаная 100—годдзю Янкі Купалы і Якуба Коласа ў Гарадзкім Культурным Цэнтры Чыкага.

24 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне, прачытая ў мітрапаліт Ізяслаў (Бруцкі) пасля прыняцця віцэ—прэзыдэнтам Джорджам Бушам беларускай дэлегацыі: мітрапаліт Ізяслаў, Мікола і Людміла Войтанкі, Ірына і Р. Брэндэр, А. і В. Несцяровіч.

25 і пазней — выступалі з прамовамі за незалежнасць Беларусі сэнаторы і кангрэсмены ў Кангрэсе ЗША.

25 — абавязыцілі гэты дзень Днём незалежнай Беларусі губэрнатары штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Канектыкут, Ілінойс, Пэнсylvанія, Мічиган, Каліфорнія, Агаё, Флорыда, Мэн, Дэлявэр, а таксама мэры

гарадоў: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Бруклін, Дэтройт і некаторых іншых з адначасным падняццем на мачтах перад гарадзкімі ратушамі беларускіх бел-чырвона-белых сцягоў.

25 — сьвяткаванні абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі ўва ўсіх асёлішчах беларусаў з багаслужбамі і прыняццямі ўрадоўцаў і гасцей суседніх народоў:

- Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд, Бірмінгем;
- Аргентына: Буэнас Айрэс;
- Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Адэляіда, Пэрт;
- Бэлгія: Лювэн;
- ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Нью Брансвік, Саут Рывэр, Уілмінгтон, Лос Анджелас, Дэтройт;
- Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;
- Нямеччына: Мюнхэн;
- Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

Красавік

4 — лекцыя праф. Томаса Бэрда пра беларускую літаратуру на канвэнцыі ў Гантэр Каледж Нью-йорскага ўніверситету.

10 — памёрла ў Нью Джэрзі Апалёнія Савёнак (дзяв. Радкевіч), настаўніца, радная БНР.

23 — Магдалена Хмара, прадусэрка на тэлевізіі, сталася ляўрэаткай журнالістыкі Канады.

23—24 — IV Беларускі фэстываль у Мастацкім цэнтры Нью Джэрзі.

23—24 — беларускі стэнд на Фэстывалі славянскай спадчыны ў Пэнсильванскім університетзе.

Травень

1 — ліст у кансысторыю япіскапа Мікалая (Мацукеўіча) аб адрачэнні ад дзейнасці і ўходзе на пакой.

2 — вечар, прысьвечаны 100-годзінню Янкі Купалы і Якуба Коласа, ладзіў БІНіМ у Нью Ёрку.

16 — паклённы напад тэлебачанні *CBC* на беларускіх дзеячоў II сусветнай вайны, змайстраваны з дапомагаю КГБ Джонам Лофтусам.

17 — памёрла Ганна Дубяга (дзяв. Белаец), царкоўная працаўніца ў Нью Брансвіку.

20 — лекцыя д-ра Шырын Акінэр „Сынтаксыс лічэбнікаў у беларускай мове“ ў Лёндане.

Чэрвень

6 — памёр у Сыднэі д-р Язэп Малецкі, знаны дзеяч БХД, радны БНР, грамадзкі дзеяч на эміграцыі.

6 — памёр у Саўт Рывэрэ Барыс Плескачэўскі, былы вайскавік, даўгатлетні царкоўны стараста беларускай царквы.

10 — памёр у Канадзе Янка Садоўскі, праф. Кінгстанскага ўніверсітэту, аўтар „Гісторыі Беларусі“ па-ангельску.

10—12 — беларуская делегацыя на канфэрэнцыі Рэспубліканскіх Клюбў Нацыянальнасці ў Галівудзе (Флёрыда): Лянтіна Брылеўская, д-р Лявон Трусыніч.

12 — канец заняткаў у беларускіх прыцаркоўных школах у ЗША.

14—17 — беларуская делегацыя на звяздзе Рэспубліканскай партыі ЗША ў Ньюарку.

17 — даклад д-ра Ліндсэя Г'юза „Беларуская архітэктура і мас-тацтва“ ў Лёндане.

24 — памёр Васіль Падліпскі (Падлупскі), вэтэрн беларускіх ад-дзелай апошняе вайны ў Кліўлендзе.

26 — удзел у славянскім канцэрце ў Карнэгі Хол у Нью Ёрку: акарадзеністы і сипявак Багдан Андрусышын (Данчык).

Ліпень

4 — Дзень беларускага жаўнерата на Белэр-Менск.

4 — угодкі І Усебеларускага Кангрэсу і БКА ў Сыднэі.

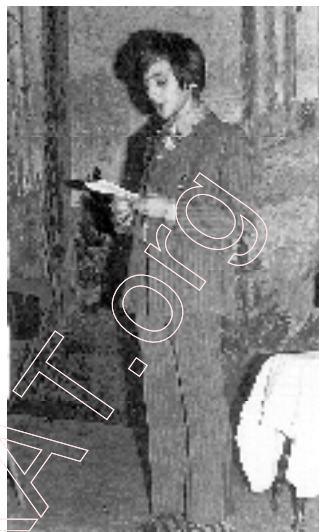
11 — урачыстасць 100-годзідзя нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа ў Мэлбурске.

13 — памёр у Саўт Рывэрэ Ўладзімер Каракулька, беларускі грамадзкі працаўнік.

18—25 — Тыдзень паняволеных народаў у ЗША, Аўстраліі і Англіі.

18 — беларускія калёны з нацыянальнымі сцягамі на багаслужбе ў катэдры Св. Патрыка, на парадзе па 5-й авеню і на мітынгу ў Цэнтральным парку ў Нью Ёрку.

18 — удзел беларускіх групай у маніфэстацыях Тыдня паняволеных народаў у Лос Анджэлесе, Сент Пітэрбэрку, Чыкага.

БагданАндрусышын (Данчык).
Здымак 1970-х гг.

18 — удзел беларускіх групаў у маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Брэдфардзе і Лёндане.

18 — удзел беларускіх групаў у маніфэстациях Тыдня паняволеных народаў у Мэлбэрні і Сыднэі.

22 — беларускі стэнд на Ўсека надыскай выставе ў Таронта.

24 — Дзень беларускай моладзі на Белэр-Менск.

25 — вызначана кіраўніцтва БІНіМ у Нью Ёрку: Вітаўт Кіпель, Антон Адамовіч, Янка Запруднік, Антон Шукелойць, Зора Кіпель.

30.VII—1.VIII — спартовыя спаборніцтвы Беларуска—Амерыканскай Моладзі на Белэр—Менск.

Жнівень

22 — сход Беларускага Культурна—Грамадзкага Клюбу ў Сыднэі: Міхась Лужынскі, Мікола Антух, А. Бакуновіч, Я. Гавенчык, А. Галашук, Міхась Зуй, Янка Калпяка, А. Корзун, В. Л., Уладзімер Плахоцкі, Б. Стукач, Оля Тамашэўская.

Верасень

1.IX—30.XI — спэцыяльная выставка, прысьвечаная 100-годзьдзю беларускіх песьняроў Янкі Купалы і Якуба Коласа ў Ньюйорскай публічнай бібліятэцы.

4—5 — беларуская дэлегацыя на Фэстывалі імігрантаў у Бэрыса (Аргентына): 6.IX у танцах (6 параў), 26.IX абед у Беларускім клубе.

4—6 — XV сустрэча беларусаў Пайночнай Амерыкі, прысьвечаная 100-годзьдзю Янкі Купалы і Якуба Коласа, у Нью Брансвіку.

6 — нарада кіраўнікоў Фэдэрацыі Беларускіх Рэспубліканскіх Клюбаў у ЗША: Васіль Мельянович, Раіса Станкевіч.

11—12 — беларускі стэнд і паказы на Этнічным фэстывалі ў парку Свабоды ў Джэрзі Сіці

11 — беларускі стэнд на этнічнай выставе ў парку Свабоды на востраве Эліс (Нью Ёрк).

25 — Дажынкі на Белэр—Менск.

25 — пачатак заняткі ў беларускіх пачатковых школах пры цэрквах.

26 — беларускі стэнд на Выставе канадыйскага спадчыны ў Таронта.

27 — беларуская калёна на Парадзе імігрантаў у Бэрыса (Аргентына).

28 — памёр у Нью Брансвіку Дзымітры Сямёнаў, арганізатар беларускіх спартсменаў, грамадзкі працаўнік.

Кастрычнік

3 — сэмінар і вечар паэзіі, ладжаны Ангельска—Беларускім Таварыствам у Лёндане з удзелам працтвальнікоў з шасці краінаў і дакладамі на купала—юласкія тэмы.

10 — беларускі дэлегат на канфэрэнцыі „Правы чалавека і сама вызнанчэньне“ ў Люцэрне (Швайцарыя): Уладзімер Бортнік.

16 — Х кантрэс Беларуска-Амерыканскага Кангрэсавага Камітэту ў Саўт Рывэрс: Іван Касяк, Міхась Бахар, Віталь Цярпіцкі, Юрка Навумчык, Міхась Сен'як, Леанід Высоцкі; рэвізійная камісія: Аляксандар Банкет, Язэп Марахоўскі, Аркадзь Евец; старшыня рады кантрэсу: Антон Даніловіч, сакратар Гэлена Касоўская.

21 — купала-коласаўскі вечар у Арганізацыі Аб'яднаных Нацый ў Нью-Ёрку, ладжаны прадстаўніцтвам БССР.

31 — 10-годзьдзе прыходу царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл (Нью-Ёрк).

У кастрычніку адбыўся сход сяброў Беларускага Грамадзіства Цэнтра „Полацак“: Сяргей Карніловіч, А. Міраеўскі, Янка Раковіч, Кастусь Калоша, Андрэй Стрэчань, Ірэна Калядз-Сымірнова, Я. Яраховіч; рэвізійная камісія: Астап Яраховіч, Я. Каваленка, П. Васілеўскі.

Лістагад

12 — беларускі вечар, прысьвечаны 100-м ўгодкам Янкі Купалы і Якуба Коласа ў рамках Тыдня славянскай спадчыны (ТСС) у Нью-Ёрку.

13 — купала-коласаўскі ўгодкі ў Кліўлендзе.

13—14 — беларускі аддзел на Міжнароднай выставе народнага мастацтва ў Чыкага.

14 — паказ беларускіх народных танцаў гуртком „Васілёк“ (Ала Орса-Рамана) у Інстытуце Модаў на Мангэтэне (у рамках ТСС).

14 — купала-коласаўская выставка ў „Полацку“ пад Кліўлендам.

Акадэмія на 100-я ўгодкі народзінаў Янкі Купалы і Якуба Коласа.
Кліўленд, 14 лістапада 1982 г.

20—21 — беларускі аддзел на выставе Тыдня славянскай спадчыны ў Нью Ёрку.

21 — надзвычайны сход прыхаджанаў царквы Св. Еўфрасінні Полацкай у Таронта: Барыс Кірка, Мікола Ганько, Марыя Ганько, Н. Сільвано віч, Уладзімер Целеш; рэвізійная камісія: Віктар Касьцюкевіч, Аракадзь Жылік, Віктар Харэвіч.

27 — XVII сесія Рады БНР: прэзыдэнтам Рады абраны Язэп Сажыч.

27 і пазней — праходзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання ўва ўсіх асяродках беларускага выгнанія:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Бірмінгем, Брэдфорд;

— Аўстралія: Сіднэй, Мэльбурн, Пэрт, Адэляіда;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Чыкага, Лос Анджэлас, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт;

— Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэз.

Снегань

1 — аўдыенцыя беларускіх кагаліцкіх святароў у Папы Яна Паўла II перадала Мэмарыял у справе стану царквы ў Беларусі.

4 — памёр у Францыі Аркадзь Качан, афіцэр БКА, грамадзкі дзеяч.

6—10 — беларуская дэлегацыя на XV аб'яднанай канфэрэнцыі ВАКЛ і XXVIII АПАКЛ у Токіё (Японія): Іван Касяк з жонкаю.

11 — памёр святар Фэлікс Журня, настаяцель Дому беларускіх айцуў марыянаў у Лёндане.

12 — сход прыхаджанаў царквы Св. Апосталай Пятра і Паўлы ў Адэляідзе: Каству сь Станкевіч, Уладзімер Акавіты, а. Міхал Буранос, Уладзімер Шамшурын, Аксэнт Чарнагалан, Янка Ролсан, Парфіры Трысмакаў, М. Рамановіч; рэвізійная камісія: М. Ціто віч, Ян Палюховіч, П. Пачопка.

12 — надзвычайны сход прыхаджанаў царквы Жыроўцае Богае Маці ў Кліўлендзе ў справе суду за царкву.

18 — беларуская калядная праграма на эстрадзе Музэю навукі і Індустрыі ў Чыкага.

29.XII.82—2.I.83 — V сустрэча беларусаў Аўстраліі ў Сіднэі.

1983 год

Студзень

14—20 — побыт а. Аляксандра Надсана ў Лос Анджэласе.

15 — прыняцьцё новаабранага прэзыдэнта Рады БНР Язэпа Сажыча ў Таронта.

25 — памёр Васіль Семянчук, дзейны грамадзкі працаўнік у Кліўлендзе.

27 — даклад Янкі Запрудніка „Дакумэнтация падзеяў II сусветнай вайны ў Беларусі“, ладжаны БНiМ у Нью Ёрку.

27 — сход прыхаджанаў царквы Сьв. Еўфрасінні Полацкай у Саўт Рывэры: Міхась Бахар, Сяргей Рагалевіч, а. Алег Махнюк, Лявон Літаровіч, Міхась Сенька, Віталь Цярпіцкі, Мікалай Касцюк, М. Дутка, Леанід Высоцкі, Сяргей Гайшун, Міхась Палюховіч; рэвізійная камісія: Людміла Махнюк, Фатына Даніловіч, Яўгенія Цярпіцкая, Аркадзь Евец, Цімафеў Варанцоў.

Люты

5 — пастаноўка сабору БАПЦ за шкодную для царквы дзейнасць яп. Мікалай (Мацукеўіч) экскамунікаўчы і адлучаны ад БАПЦ, пазбаўлены сану і выкрасылены са съпісу духовенства БАПЦ.

6 — удзел беларускай групы ў Міжнародным фэстывалі (песьні, танцы, ручное мастацтва і беларускія стравы) у Мэльбурне.

14 — беларускі стэнд на Выставе славянскае Бібліі ў Мэльбурне.

20 — удзел беларускага гуртка моладзі ў VIII этнічным фэстывалі ў Эдысане (Нью Джэрзі).

20 — сход прыхаджанаў царквы Сьв. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл выбраў раду дырэктараў Белэр-Менск: Аўген Протас, Поля Клінцэвіч, Крыстына Юрцэвіч, Уладзімер і А. Пялеса, Уладзімер і С. Арапкеўіч, Уладзімер Лемяшэўскі, Пятро Мельяновіч, Пятро Зыбайла, Васіль Захаркеўіч, Адам Горбат, Васіль Шчэцька, Сымон Жамойда, О. Накутевіч, Кастусь Мярляк.

25 — удзел беларускай групы ў Міжнацыянальным канцэрце славянскае спадчыны ў Нью Ёрку.

Сакавік

5 — вечар памяці кампазытара Міколы Равенскага ладзіў БНiМ у Нью Ёрку.

6 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА: Аляксандар Міцкевіч, Францішак Бартуль, Касту сь Верабей, Мікола Заморскі, А. Мацукеўіч.

6 — сход прыхаджанаў царквы Жыровіцкага Божае Маці ў Кліўлендзе: Сяргей Карнілоніч, Андрэй Стрэчань, Ірэна Каляда-Сымірнова, Я. Каваленка, Валянціна Яцэвіч, Таццяяна Кананчук, Янка Ханенка; рэвізійная камісія: Лёля Міхальчык, Астап Яраховіч, Кастусь Калоша.

6 — беларускі стэнд і ўдзел гуртка „Васілёк“ у Этнічным фэстывалі ў г. Парамус (Нью Джэрзі).

20 — паказы гуртка „Васілёк“ на Славянскім фэстывалі ў Нью-арку (Нью Джэрзі).

20.III—3.IV — гадавая мастацкая выста ва ў Беларускім Рэлігійна-Грамадзкім Цэнтры ў Саут Рывэрэ.

23 — сымпозіюм па беларускай культуре ў Рутгэрскім універ-ситэце.

25 — з нагоды 65-годзьдзя абвешчаныня БНР радыёперадача на СССР па „Canada Radio International“.

25 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне.

25 — абвешчаны Дзень Беларусі губернатарамі штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Мічыган, Агаё, Пэнсylvанія, Канектыкут, Ілінойс, Дэляэр, Мэрыленд, Мэйн ды мэрамі гарадоў Нью Ёрк, Лос Анджэлас, Чыкага, Нью Брансвік, Саут Рывэр, Кліўленд, Стэмфард, Дэтройт ды інш.;

Прамовы сэнатараў і кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгто-не за незалежнасць Беларусі;

Урачыстасці 65-х у годкі ў аўбвешчаныня незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі праходзілі з багаслужбамі і прыняць-цямі ў:

— Англія: Лёндан, Манчэстэр, Брэдфорд;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Сыднэй, Мэльбурн, Адэляіда, Пэрт;

— Бэлгія: Лювэн;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Уілмінгтон, Саут Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлас;

— Канада: Таронта, Вініпэг, Манрэаль;

— Нямеччына: Мюнхэн;

— Францыя: Парыж, Ля Крэзо.

30 — памерла Аўгеньня Каранеўская, дзеяная грамадзкая працаўніца ў Сыднэі.

Красавік

4 — памёр у Сэнт Пітэрсбергу (Флёрыда) д-р Аляксандар Багдановіч, выдатны лекар, сябра АБЛЧ.

7 — жалобны сход памяці паэткі-мучаніцы Ларысы Геніюш у Нью Ёрку.

7 — памёр у Самэрсэце (Нью Джэрзі) Аўген Кудасаў малады беларускі працаўнік, спартсмен.

22—24 — беларускі стэнд на Славянскім фэстывалі ў Пэнсylvаніскім університетэце.

Мікола Ганько. Таронта.
Здымак 1990-х гг.

24 — даклад Віктара Сянкевіча „Праявы новага беларускага нацыяналізму“ ў Нью Ёрку.

Травень

21 — памёр у Кліўлендзе мітрапаліт БАПЦ Андрэй (Крыт).

21 — XXIX звезд ЗБК у Таронта: Віктар Касцюковіч, д-р Барыс Рагуля, д-р Раіса Жук-Грышкевіч, Барыс Кірка, Эва Пашкевіч, Янка Сурвіла, Мікола Буцька, Мікола Ганько; рэвізійная камісія: Кастусь Акула, Антон Маркевіч, Аркадзь Жылік, сяброўскі суд: Аўгэн Протас, Вольга Грышук, д-р Людміла Рагуля.

24 — памёр у Лёндане Павал Навара, беларускі ваяк, грамадзкі працаўнік.

28—30 — Сабор БАПЦ, скліканы экскамуніканым яп. Мікалаем (Мацу кевічам) у Кліўлендзе: яп. Мікалай, айцы Карп Старавойтав, Аляксандар Яноўскі, Міхал Страпю, дыякан Якуб, міране ў рэзалицыйнай камісіі: Васіль Русак, Янка Раковіч, Янка Азарка.

28 — калёна ЗБАВ са сваімі съязгамі на парадзе Дня памяці амэрыканскіх вэтэранаў у Нью Брансьвіку: Сяргей Гутырчык.

Чэрвень

2—5 — беларуская дэлегацыя на канфэрэнцыі Нацияналых Клюбаў Рэспубліканскіх партый ЗША ў Сірак'юз, Нью Ёрк.

4 — памёрла ў Нью Ёрку Эльза Зубковіч, кампазытарка, сябра БНiМ.

13 — памёр у Чыкага Глеб Калтуноўскі, ваяк, грамадзкі працаўнік.

17 — купалаўскія ўгодкі ў Пэрце (Аўстралія).

20 — памёр у Брэдфордзе Станіслаў Мак (Яроцкі), ваяк, грамадзкі працаўнік.

24—26 — беларускі стэнд на Фэстывалі Бацькаўшчыны, ладжаны Радаю Народнага Мастацтва ў Атаве.

30 — памёр у Мэльбурне Антон Яновіч, афіцэр БКА, грамадзкі працаўнік.

Ліпень

3 — Дзень беларускага жаўнерства на Белэр-Менск.

9—10 — Тыдзень славянскіх спадчын у Нью Ёрку.

10—16 — Тыдзень паняволеных народаў у ЗША.

10 — беларускія калёны з нацыянальнымі съязгамі ў парадзе па 5-й авеню, на багаслужбе ў катэдры Св. Патрыка, на мітынгу ў Цэнтральным парку ў Нью Ёрку.

Барыс Рагуля. Лёндан (Канада). Здымак 1990-х гг.

14 — гадавы сход Ангельска—Беларускага Таварыства ў Лёндане: праф. Джэймс Дынглі, а. Аляксандар Надсан, Гай Пікарда, д-р Ліндсей Г'юз, Пётр Асіповіч, д-р П. Майё, Янка Міхалюк.

17—22 — Тыдзень паняволеных народоў у Аўстраліі — удзел беларускіх гру паў у мер апрыемствах Тыдня ў Мэльбурне.

30 — XIX спартовыя спаборніцтвы моладзі на Белэр—Менск.

Жнівень

7 — памёр у Мэльбурнe Павал Яськевіч, афіцэр БКА, выдатны працаўнік і рэд. „Лучніка“.

14 — сход аддзелу БАЗА ў Кліўлендзе: Янка Раювіч, Андрэй Стрэчань, Астап Ярахо віч, Кастусь Калоша, Я. Якавенка; рэвізійная камісія: Клаўдзія Каляда, Сяргей Карніловіч, Янка Ханенка.

20 — урачыстасць памяці памерлай паэткі—мучаніцы Ларысы Геніюш у Мэльбурне.

28 — прынядыцё ў міністра шматкултуринасці ў Таронта: Сяргей Хмарा, Янка Ліхач.

Верасень

2—25 — Фэстываль эмігрантаў у Бэрэса (Аргентына): беларуская калёна ў паходзе, сходы і сіяцткаваньні ў сваім клубе.

3 — XX кангрэс БАЗА ў Гайлэнд Парку: Антон Шукелойц, Вячка Станкевіч, Францішак Бартгуль, Уладзімер Русак, Янка Запруднік, Васіль Русак, Аляксандар Міцкевіч, Раіса Станкевіч, Уладзімер Бакуновіч, Янка А зарка; рэвізійная камісія: Кастусь Калоша, Сяргей Карніловіч, Андрэй Стрэчань.

4—6 — XV сустрэча беларусаў Паўночнае Амерыкі, ладжаная БАЗА і ЗБК у Гайлэнд Парку.

8 — урачыстая хіратацізацыя а. Уладзімера Тарасевіча ў біскупы ў Чыкага.

10—11 — беларускі стэнд і паказы на Этнічным фэстывалі ў парку Свабоды ў Джэрзі Сіці (Нью Джэрзі).

19 — беларускі дэлегат на канфэрэнцыі Сусветнай Антыкамустычнай Лігі ў Люксэмбургу: Зыміцер Касмовіч.

21 — памёр Янка Цупрык, былы старшыня амэрыканскай Дэмакратычнай партыі ў Саўт Рывэрс.

25 — беларускі стэнд на Выставе этнічнай і гістарычнай спадчыны ў Форт Ёрку (Антарыё).

Кастрычнік

12 — візы татыя прыходаў БАПЦ но вым галавою Ізяславам (Бруцкім) у Англіі.

14 — высьвячэньне беларускага могільніку ў Кліўлэндзе.

15 — сэмінар, прысьвечаны памяці Вацлава Ластоўскага ў Лёндане: даклады Антона Адамовіча, Аляксандра Баршчэўскага, Джэймса Дынглі, Альбэрта Барташэвіча і Антона Шукелойцы.

29 — вечар памяці Вацлава Ластоўскага, ладжаны БІНІМ у Нью Ёрку.

30 — архірэйскае высьвячэнье царквы Св. Кірылы Тураўскага на Рыманд Гіл.

30.X—5.XI — удзел у мерапрыемствах Тыдня славянскай спадчыны ў Нью Ёрку, выступленне танцавальнага ансамблю моладзі „Васілёк“ у Інстытуце Модаў у Нью Ёрку.

Лістагад

3 — памёр у Аргентыне былы яп. Віцебскі і Палацкі былой БАПЦ Апанас (Мартас), аўтар гісторыі беларускай царквы.

5—6 — беларускі стэнд на выставе Тыдня славянскіх народаў у Нью Ёрку.

13 — Дажынкі супольна ладзілі беларускія арганізацыі ў Нью Брэстані.

19.XI.83—8.I.84 — беларускі аддзел на Міжнародным калядным фестывалі ў Чыкага.

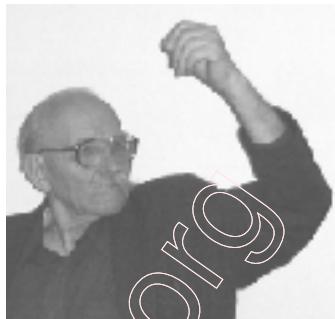
21—26 — з'езд беларускіх каталіцкіх сьвятароў у Рыме: біскуп Уладзімер Тарасевіч, айцы Аляксандар Надсан, Францішак Апячонак, Канстанцін Маскалік, Робэрт Патры-Тамушанскі, А. Вайцяўскі.

22 — спатканыне прадстаўнікоў БССР у Арганізацыі Аб'яднаных Нацый з прадстаўнікамі беларускай эміграцыі ў Нью Ёрку (з пачастункам і паказам фільмаў).

23 — аўдыенцыя біскупа Уладзімера Тарасевіча ў Папы ў Ватыкане.

23 — 25 год паstryства а. Аляксандра Надсаны.

26 — беларускі дзень на чыкагской міжнароднай каляднай выставе.

Антон Шукелойць, старшина
Беларуска-Амерыканскага
Задзіночанія.

Айцец Канстанцін Маскалік.
Здымак 1990-х гг.

26 і пазней — урачыстыя ўгодкі Слуцкага падстанцыя з багаслужбамі і адпаведнымі праграмамі ў:

- Англія: Лёндан, Бірмінгем, Манчэстэр, Брэдфорд;
- Аўстралія: Адэляіда, Мэльбурн, Пэрт, Сыдней;
- ЗША: Нью Ёрк, Кліўленд, Нью Брансвік, Саут Рывэр, Чыкага, Дэтройт;
- Канада: Таронта, Манрэаль, Вініпэг;
- Францыя: Парыж, Ля Крэз.

Снегань

9 — сустрэча беларускай эміграцыі зь беларускім пісьменьнікам з БССР Вячаславам Адамчыкам у Нью Ёрку.

28 — памёр Мікалай Гумен, ведамы беларускі грамадзкі дзеяч у Кліўлендзе.

1984 год

Студзень

5—9 — сустрэча беларусаў Аўстраліі ў Адэляідзе.

25 — сход актыву Беларуска-Амерыканскага Дапамаговага Камітету ў Саут Рывэры: а. Святаслаў Коўш, Мікалай Манцівода, Мікалай Манцівода (мал.), Віталій Цярпіцкі; рэвізійная камісія: Мікалай Касцюк, Лявон Літароўч, Міхась Сеняк.

29 — сход ньюёрскага аддзелу БАЗА: Аляксандар Міцкевіч, Францішак Бартуль, Каству сь Верабей, Мікола Заморскі, А. Мацукеўч.

Люты

19 — сход прыхаджанаў царквы Св. Кірылы Тураўскага ў Рычманд Гіл: Уладзімер Лемяшэўскі — царюўны стараста, Каставіс Мярляк, Уладзімер Арашкевіч, Васіль Шчэцька, Пятро Мельянович, Крыстына Юрцэвіч, Л. Ляўковіч, Уладзімер Пялеса.

20 — памёр у Сан Францыска (Каліфорнія) Юрка Стасевіч, выдатны грамадзка-палітычны дзеяч.

25 — памёр у Таронта Язэп Пітушка, беларускі грамадзка-палітычны дзеяч.

26 — памёр у Дэтройце Мікола Арцих, беларускі эканаміст.

26 — памёр у Норт Бэі (Канада) Язэп Баброўскі, беларускі журналіст.

29 — сустрэча Міколы Нікана ў гатэлі „Шато“ ў Мэльбурне з прэм'ерам польскага эміграцыйнага ўраду.

Саіавік

11 — адчынена гадавая мастацкая выстава ў Грамадзкім Цэнтры Саўт Рывэр у.

14 — першая беларускамоўная радыёперадача з Пэрту (Аўстралія).

14 — сход аддзелу БАА ў Адэляідзе: Янка Ролсан, Уладзімер Акавіты, Кастусь Станкевіч.

18 — сход прыхаджанаў царквы Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлендзе: Сяргей Карніловіч, Андрэй Стречань, Ірэна Каляда-Сымінова, Вольга Ханенка, Валянціна Яцэвіч, Тацьцяна Кананчук; рэвізійная камісія: Лёля Міхальчык, Астап Яраховіч, Кастусь Калоша.

19 — памёр Макар Аблажэй, адзін з пачынальнікаў беларускага арганізаванага жыцця ў Чыкага.

23 — малітва за Беларусь у Кангрэсе ЗША.

23—25 — беларускі стэнд на Славянскім фестывалі ў Пэнсыльваніі.

23 — абвешчаны Дні Беларусі губернатарамі штатаў Нью Ёрк, Нью Джэрзі, Пэнсыльванія, Мічыган, Ілінойс, Агэй, Канектыкут, Мэрыленд, Мэн, а таксама мэрамі гарадоў з узъяўлением беларускага нацыянальнага сцягу на мачтах перад гарадзкімі ратушамі Нью Ёрку, Нью Брансвіку, Чыкага, Кліўленду, Лос Анджэласу ды інш.; урачыстыя съяткаванні гадавіны абвяшчэння незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі з мастацкімі часткамі і прыняццямі прадстаўнікоў іншых народаў прайшли:

— Англія: Лёндан, Бірмінгем, Манчэстэр, Брэдфорд;

— Аргентына: Буэнас Айрэс;

— Аўстралія: Мэльбурн, Пэрт, Сыднэй, Адэляіда;

— Бэлгія: Люксен;

— ЗША: Нью Ёрк, Чыкага, Кліўленд, Саўт Рывэр, Нью Брансвік, Дэтройт, Лос Анджэлас.

24 — прамовы сэнатораў і кангрэсменаў у Кангрэсе ЗША ў Вашынгтоне за незалежнасць Беларусі.

Красавік

6 — памёрла Галіна Орса, дзейная працаўніца ў Нью Ёрку.

9 — сустрэча зь міністрам шматкультурнасці ўраду Аштарыё ў Таронта: Сяргей Хмара, Васіль Вір.

29 — 30-я ўгодкі Ангельска-Беларускага Таварыства ў Лёндане.

У красавіку памёрлі:

— у Бэлэ Арызонтэ (Бразылія): Іван Перагуд, былы атаман беларускай партызанкі ў Заходніяй Беларусі;

— Ян Панцэвіч, былы кіраунік Саюзу Эвангельскіх Баптысцкіх Цэркваў у Беларусі, у Дэтройце.

Травень

5 — беларуская частка ў канцэрце Славянскай музыкі ў Карнегі Хол у Нью-Ёрку: Багдан Андрусышын (Данчык).

18—20 — беларуская дэлегацыя на канвэнцыі Рэспубліканскай Рады Нацыянальнасцяў у Вашынгтоне: Васіль Мельяновіч, Кастусь Мярляк, Янка Раковіч, а. Р асці славу Гарошка.

20 — візітыцыя бі скуча Тарасевіча ў Парыжы.

24 — заканчэнне школына гаду ў беларускіх прыцарюўных школах.

25—27 — беларускія дэлегаты на Канфэрэнцыі Шматкультуралізму ў Таронта.

26—28 — III сабор БАПЦ у Манчэстэры пры ўдзеле яп. Ізяслава (Бруцкага) і 39 удзельнікаў — съвтароў і міранаў.

27 — беларуская калёна са сваімі съязгамі на парадзе амэрыканскіх вэтэранаў Дня памяці ў Нью-Брансвіку: Сяргей Гутырчык.

27 — вечар памяці Браніслава Эпімаха-Шыпілы ў Нью-Ёрку ладзіў БНiМ.

Чэрвень

1 — Дзень беларускага жаўнерства, успаміны пра Бацькаўшчыну ладзіў гурток „Васілек“ у Брэдфордзе.

4 — памёр Язэп Пігулеўскі, удзельнік беларускага нацыянальна-вільнага руху на Палесці ў Таронта.

8 — сход сброў АБРФ „Хаўрус“ у Парыжы: Міхась Наўмовіч, Лявон Шыманец, А. Данілчык; рэвізійная камісія: В. Забаўскі, В. Бут-Гусаім, Міхась Хоміч.

25 — памёр у Таронта Іван Алешка, царюўны працаўнік.

Ліпень

1 — Дзень беларускага жаўнерства на Белэр-Менск.

1 — сход ЗБАВ у Кліўлендзе: Мікола Ягоўдзік (камандзір), Аркадзь Сацэвіч, Уладзімер Дунец, Я. Каваленка, Андрэй Стрэчань.

15—22 — Тыдзень паняволеных наўараў ЗША. Беларускія калёны са сваімі съязгамі на парадзе па 5-й авеню, на багаслужбе ў катэдры Св. Патрыка і на мітынгу ў Цэнтральным парку ў Нью-Ёрку. Удзел беларускіх групаў у мерапрыемствах у Вашынгтоне, Кліўлендзе, Лос-Анджэлесе, Чыкага.

Івонка Сурвіла,
старшыня Рады БНР з 1997 г.

- 21 — Дзень беларускай моладзі на Белэр-Менск.
 22 — беларуская дэлегацыя на мітынгу Тыдня Паняволеных Народаў на востраве Эліс каля Статуі Свабоды (Нью Ёрк).
 28 — спартовыя спаборніцтвы моладзі на Белэр-Менск.

Жнівень

12 — памёр Мікалай (прозывішча не пададзена аўтарам — рэд.) — адзін з арганізатораў і кіраўнікоў Згуртаваньня Беларусаў у Вальдэ (Аргентына).

Верасень

- 1—3 — XVI сустрэча беларусаў Паўночнай Амэрыкі, ладжаная БАЗА і ЗБК у Кліўлендзе.
 8—9 — удзел у Этнічным фэстывалі музычнага ансамблю „Віхор“ і танцевальнага гуртка „Васілёк“ у Джэрзі Сіці (Нью Джэрзі).
 21 — пачатак заняткаў у беларускіх прыцаркоўных школах.
 24 — памёр у Нью Ёрку Адам Горбат, беларускі грамадзкі працаўнік.

Кастрычнік

- 5 — памёр у Лювэне (Бэльгія) а. д-р Аўген Смаршчоў, ведамы беларускі грамадзкі і царкоўны працаўнік.
 7 — сход прыхаджанаў царквы Св. Юрага ў Чыкага: І. Дзімідык, С. Гушча, Мікола Латушкін, А. Новік, К. Пут, А. Гушча, Ірына Рагалевіч; рэвізійная камісія: А. Гушча, І. Конкевіч, М. Манжула.
 20—21 — 25-я ўгодкі беларускага аддзелу на Міжнароднай выставе народаў мастацтваў ў Чыкага.
 23 — вечар-сустрэча беларускага паэты з БССР Рыгора Барадулина зь беларускай эміграцыяй у Нью Ёрку.
 29.X—5.XI — удзел беларусаў у Славянскім фэстывалі ў Нью Ёрку.

Лістапад

- 4 — даклад праф. То маса Бэрда аб беларускай права слайной царкве на канфэрэнцыі славістаў у Нью Ёрку.
 5 — беларуская дэлегацыя на закрыцці Славянскага тыдня ў Нью Ёрку.
 18 — прыход царквы Св. Віленскіх Мучанікаў урачыста адзначыў 3-ю гадавіну высьвячэння сваёй царквы ў Мэльбурне.
 23 і пазней — праход дзілі ўрачыстасці ўгодкаў Слуцкага паўстання з паніхідамі і адпаведнымі мастацкімі праграмамі ў:
 — Англія: Лёндан, Брэдфорд, Манчэстэр, Бірмінгем;
 — Аўстралія: Мэльбурн, Сыднэй, Пэрт, Адэляіда...